

Jerzy Klistała

MARTYROLOGIUM

MIESZKAŃCÓW ZIEMI OŚWIĘCIMSKIEJ,
ANDRYCHOWSKIEJ, WADOWICKIEJ oraz
ZATORA, JAWORZNA, CHRZANOWA, TRZEBINI,
KĘT, KALWARII ZEBRZYDOWSKIEJ
W LATACH 1939-1945

- SŁOWNIK BIOGRAFICZNY

JERZY KLISTAŁA

**MARTYROLOGIUM
MIESZKAŃCÓW ZIEMI OŚWIĘCIMSKIEJ,
ANDRYCHOWSKIEJ, WADOWICKIEJ oraz
ZATORA, JAWORZNA, CHRZANOWA, TRZEBINI, KĘT,
KALWARII EBRZYDOWSKIEJ,
W LATACH 1939-1945
- SŁOWNIK BIOGRAFICZNY**

Copyright by Jerzy Klistała 2006

Współpraca z Wojciechem Płosą - pracownikiem APMA-B

Korekta ortograficzna - Joanna Boguniowska

Zdjęcia obozowe - udostępnione przez Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu.

Publikacja ukazała się dzięki finansowemu wsparciu:

Fundacja Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau

Hotel Olecki w Oświęcimiu

Urząd Miasta w Kalwarii Zebrzydowskiej

ISBN 83-916718-2-8

Druk i skład: Wydawnictwo „Prasa Beskidzka” Sp. z o. o.
ul. Dubois 4, 43-300 Bielsko-Biała

Rok 2008

OD AUTORA

***... I zostanę w mej myśli, - i w drodze żywota
Jak kompas pokażą mi, powiodą, gdzie cnota:
Jeśli zapomnę o nich, Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie (...).***

A. Mickiewicz

Wieszcz Adam, utrwalając sylwetkę więzionego Polaka, w cytowanym fragmencie utworu, nawiązał jednocześnie do obowiązku pamięci... Mając więc obowiązek ten głęboko zakodowany, tym bardziej jeszcze, że jednym z zakatowanych w KL Auschwitz był mój Ojciec, zajmuję się opracowywaniem informacji o byłych męczennikach więzień i obozów koncentracyjnych z okresu okupacji hitlerowskiej 1939-1945 r., stale bowiem mam poczucie niedosytu wynikające z przekonania, że historycy zbyt mało czynią w tym zakresie.

Pochylając się nad przeżyciami tych ludzi, z jednakową empatią i z jednakową skrupulatnością, na miarę materiałów jakie udaje mi się zebrać, odtwarzam tragiczne ludzkie losy. W mojej wyobraźni materializują się obrazy osób, które miały określone plany, marzenia, cieszyły się perspektywami, traktując ich jak najbliższych, gdyż owi męczennicy obozów koncentracyjnych czy więzień hitlerowskich poprzez cierpienie na jakie zostali skazani, zasługują na najwyższą serdeczność i szacunek. Z posiadanych materiałów, wykonuję coś w rodzaju kompensacji, czy bardziej precyzyjnie to nazywając, sporządzam biogramy – uproszczoną formę bardzo zwężonych życiorysów, z których można dowiedzieć się, choć w zarysie, o przeżyciach ich właścicieli.

Wielu bohaterów moich biogramów, zmuszonych było kończyć swoje wykształcenie na stopniu najniższym – w szkole podstawowej, czy to z przyczyn materialnych czy to z przyczyn losowych. Niezależnie jednak od stopnia edukacji, niemal każdy z nich wynosił patriotyzm z rodzinnego domu, okazywali to wówczas, gdy wymagała tego zniewolona Ojczyzna. Niezależnie od wieku, od stanu sprawności fizycznej stawali w Jej obronie, zdecydowani na złożenie ofiary życia, gdy zajdzie taka potrzeba i ... niestety, wielu z nich życie to oddało...

Jest jednak i kolejne „niestety”, że ludzie, którzy bestialsko byli uśmierceni za walkę o lepsze jutro dla swoich bliskich, dla Ojczyzny, z takim trudem odnajdują cześć i pamięć w dzisiejszych czasach, a dzieje się to przy niemej akceptacji władz. Przy akompaniamencie wyświechtanych formułek i deklaracji pamięci „o tamtych którzy zginęli”, wtłacza się tysiące ofiar we wspólny, bezimienny grób. Ową pamięć załatwiają wówczas proste i szablonowo wyryte słowa na okolicznościowej tablicy „POLEGŁYM ZA WOLNOŚĆ OJCZYZNY” lub „POLEGLI W WALCE Z HITLEROWSKIM NAJEŹDŹCĄ” – bez imion i nazwisk!

Powtarzam fragment z przedmowy do poprzedniej mojej książki „Martyrologium mieszkańców ziemi rybnickiej” – podobnego słownika biograficznego: „Poświęcili się, by walczyć o wyzwolenie kraju spod hitlerowskiej

okupacji i terroru. Za ten patriotyczny odruch, osadzeni zostali w obozach koncentracyjnych, doznali cierpień, by i tak w końcu zginąć w różnych okolicznościach z rąk SS-owskich oprawców. Nie mają mogił. Ich prochy rozrzucano na trenerach przyległych do obozu KL Auschwitz. Część spłynęła nieco dalej – niesiona nurtem rzeki Soły, gdyż do rzeki tej wsypywano również część popiołów z krematorium. I tak przyobozowa ziemia i rzeka stała się miejscem Ich wiecznego spoczynku”. Czy Oni nadal mają pozostać bezimienni?

* * *

Na wyjątkowo wielkie podziękowania zasługuje Pan Wojciech Płosa - pracownik Archiwum KL Auschwitz-Birkenau. To dzięki Niemu, biogramy które opracowuję, przechodzą merytoryczną korektę przez porównanie moich informacji z ocalałymi kartotekami z APMA-B. Daje to gwarancję, że publikowane w słowniku dane nie są przekłamane, że odzwierciedlają fakty z dokumentów APMA-B, nadając tym opracowaniom charakter wartości historycznej. Składam więc Panu Wojciechowi bardzo serdeczne podziękowania za okazywaną mi pomoc w utrwalaniu pamięci o byłych więźniach obozów koncentracyjnych.

Kolejną osobą, której w tak oficjalny sposób wyrażam wdzięczność, to pracownik naukowy Muzeum dr Adam Cyra. To Jego inspiracji zawdzięczam, że w moim dorobku jest to już piąta książka, nie wspominając o mniejszych opracowaniach. Dziękuję i innym pracownikom naukowym Muzeum: dr Piotrowi Setkiewiczowi, dr Henrykowi Świebickiemu, dr Jerzemu Dębskiemu, dr Andrzejowi Strzeleckiemu, Jadwidze Dąbrowskiej, Teresie Wątor-Cichy, Krystynie Leśniak, Szymonowi Kowalskiemu. Wymienione osoby z wielką serdecznością okazują mi przychylność i pomoc.

I jeszcze pewna refleksja natury bardzo osobistej. Otóż, wielokrotnie spotykam się z pytaniami, jak sobie radzę psychicznie, zajmując się „drażeniem” bądź co bądź przynębiającego tematu. Rzeczywiście często popadam w zwątpienie nad sensem tej pracy, jednak nie z powodu dramatycznych przeżyć moich bohaterów, ale stykając się ze znieczulicę w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych zezwalających na druk kolejnych opracowań. Jednak równolegle do owych problemów, którymi dzielę się z otaczającymi mnie osobami, miłe są i rekompensują wiele takie oto wypowiedzi: „... *Niech pan się nie załamuje trudnościami i niepowodzeniami, moim zdaniem i nie tylko moim, ale także coraz szerszego grona naszych czytelników, robi Pan kawał dobrej i potrzebnej roboty...*”, „...*to właśnie dzięki takim ludziom jak Pan, zawdzięczamy, że pamięć o nich przetrwała i trwa nadal...*”, „...*robi Pan to także dla nas, ludzi młodych, którzy o tak wielu rzeczach nie mają jeszcze pojęcia. Z niecierpliwością więc czekamy na kolejne publikacje...*”, „...*Dopóki są tacy ludzie jak Pan, to umarli nie milczą...*” lub „...*Chciałem Panu podziękować za ogrom pracy jaki Pan włożył w ocalenie od zapomnienia heroicznych czynów naszych rodziców, w czasach, w których patriotyzm i wolność szczególnie była w cenie. Bibliografie, które Pan zamieszcza w swoich pracach są spłaceniem długów jakie mamy wobec naszych ojców...*”.

Są to wyjątkowo miłe i cenne dla mnie słowa dające jakże wiele satysfakcji, sprawiające, że praca tak mozolnie wykonywana okazuje się doceniana i potrzebna.

Jak w przedmowie do książki „*Martyrologium mieszkańców ziemi rybnickiej*”, zwracam uwagę na dosyć istotny problem. Otóż, korzystając z różnego rodzaju materiałów pomocniczych, potwierdzających wiarygodność opracowywanych przeze mnie biogramów byłych więźniów, którzy stracili życie w obozie, korzystałem z życzliwości Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, które udostępniło mi do wglądu ocalałą *Księgę zgonów*. Wspominam o tym z tej prostej przyczyny, że przy dokładniejszej analizie Księgi, można się zorientować o bezwzględnych poczynaniach „rasy nadludzi”, zafałszowujących prowadzoną dokumentację o mordowaniu więźniów. We fragmentach tejże Księgi, odnotowanych jest 68865 nazwisk więźniów uśmierconych w samym tylko KL Auschwitz. Rejestr rozpoczyna się od daty 29.07.1941 r. zaś kończy na 31.12.1943 r. oznacza to, że brak jest wpisów zgonów do lipca 1941 r., a także od początku 1944 r. aż do końca funkcjonowania „kombinatu śmierci”.

Nawiązując do tego makabrycznego rejestru, zaledwie w kilkunastu przypadkach na 68865 nazwisk, udało mi się odczytać informacje o więźniach rozstrzelanych. Zdecydowaną przewagę stanowią natomiast zafałszowane przez lekarza obozowego przyczyny zgonów, podane według powtarzających się, schematycznych diagnoz. Bardzo często można wyczytać, że w tym samym dniu kilkunastu lub kilkudziesięciu więźniów zmarło na tę samą chorobę, o czym świadczą poniższe dane:

19.01.1942 r. umarło 21 więźniów, których przyczynę zgonu według orzeczenia lekarza określono jako „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca), na tę samą chorobę umarli więźniowie:

- 19.02.1942 r. 17 więźniów;
- 19.03.1942 r. 12 więźniów;
- 27.05.1942 r. 137 więźniów;
- 4.07.1942 r. 31 więźniów;
- 1.12.1942 r. 10 więźniów;
- 4.12.1942 r. 29 więźniów;
- 14.04.1943 r. 56 więźniów;
- 2.06.1943 r. 212 więźniów;
- 29.06.1943 r. 25 więźniów;
- 22.10.1943 r. 89 więźniów;
- 29.11.1943 r. 47 więźniów;
- 6.12.1943 r. 14 więźniów.

Na „Darmkatarrh” (nieżyt/katar jelit) zmarło w dniu 30.04.1943 r. 13 więźniów. Podobnie jest z innymi orzeczeniami przyczyn zgonu. Można więc kategorycznie stwierdzić, że przyczynę zgonu dobierano z ustalonego ogólnie wykazu chorób, na które masowo umierali więźniowie.

Oto fragment tego wykazu:

„Akuter Magendarmkatarrh” - ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy.

„Herz und Kreislaufschwäche” - osłabienie/niewydolność serca i układu krążenia.

„Sepsis bei Phlegmone” - ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie.
 „Fleckfieber” - tyfus plamisty.
 „Bronchialkatarh bei Körperschwäche” - nieżyt oskrzeli przy osłabieniu fizycznym.
 „Phlegmone bei Darmkatarh” - flegmona przy katarze/nieżycie jelit.
 „Durchfall” - biegunka.
 „Herzmuskeldegeneration” - zawał mięśnia sercowego.
 „Plötzlicher Herztod” - nagły zawał serca.
 „Magendarmkatarh” - katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy.
 „Herzmuskelschwäche bei Fleckfieber” - niewydolność mięśnia sercowego przy tyfusie plamistym.
 „Herzschwäche bei Dermkatarh” - niewydolność serca przy nieżycie jelit.
 „Herzwassersucht” - puchlina wodna serca.
 „Lungentuberkulose” - gruźlica płuc.
 „Kachexie bei Darmkatarh” - wycieńczenie przy nieżycie/katarze jelit.
 „Bronchopneumonie” - zapalenie płuc i oskrzeli.

Dla częściowego chociażby uwydatnienia ilości zgonów w samym tylko KL Auschwitz-Birkenau, przedstawiam dane pochodzące z książki Danuty Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*. Zacznę jednak od uświadomienia czytelnikowi, celu umieszczania więźniów w obozach, co z wyjątkową szczerością wypowiada 14.06.1940 r. ówczesny kierownik obozu Lagerführer Fritzsche, przy powitaniu przybyłego do KL Auschwitz-Birkenau pierwszego transportu więźniów z Tarnowa:

„Przybyliście tutaj nie do sanatorium, tylko do niemieckiego obozu koncentracyjnego, z którego nie ma innego wyjścia, jak przez komin. Jeśli się to komuś nie podoba, to może iść zaraz na druty. Jeżeli są w transporcie Żydzi to mają prawo żyć nie dłużej niż dwa tygodnie, księża miesiąc, reszta trzy miesiące”.

Zgodnie z tymi deklaracjami, „kombinat śmierci” rozpoczął swoją systematyczną działalność, która osiągnęła niespotykany dotąd poziom zarówno pod względem liczby eksterminacji jak i okrucieństwa, które temu procederowi towarzyszyło.

28.10.1940 r. - po stwierdzeniu braku jednego więźnia, zarządzono karny apel. Więźniowie w drelichowych ubraniach stali na baczność od południa do 21:00. Padał deszcz ze śniegiem. Po apelu zebrano z placu ponad 120 więźniów zmarłych, omdlałych i chorych (D. Czech, s. 33).

22.11.1940 r. - odbyła się w KL Auschwitz pierwsza egzekucja przez rozstrzelanie. 40 Polaków, którym zarzucano akty gwałtu i napady na funkcjonariuszy policji w Katowicach, osobiście wyznaczył (wybrał) Reichsführer SS Himmler – z czterech list jakie przekazało mu Statspolizeileitstelle w Katowicach. Egzekucji dokonano o godz. 12 i trwała 20 minut. Rozstrzeliwania dokonywali dwaj esesmani (D. Czech, s. 36).

Grudzień 1940 r. - początkiem grudnia podczas apelu południowego stwierdzono brak jednego więźnia. Apel trwał od 12:00 do 13:00. Więźniów skierowano do pracy bez obiadu, skutkiem czego, do apelu wieczornego z 2000 więźniów

pracujących w magazynach, zginęło ok. 10%, a zatem ok. 200 więźniów (D. Czech, s. 40).

26.02.1941 r. - zastrzelono jednego więźnia podczas ucieczki. (D. Czech, s. 51).

14.03.1941 r. - rozstrzelano w dole żwirowni (Kiesgrube), obok tzw. Theatergebäude, 72 polskich więźniów politycznych (D. Czech, s. 53).

23.04.1941 r. - komendant KL Auschwitz Höss razem z kierownikiem obozu Fritzschem i kilku innych esesmanów, w odwet za ucieczkę więźnia, dokonali wyboru 10 zakładników, skazując ich na śmierć głodową (byli to więźniowie polityczni), (D. Czech, s. 59).

24.04.1941 r. - zginął w bunkrze bloku 11 więzień osadzony tam w dniu 19.04.1941 r. (D. Czech, s. 60).

17.06.1941 r. - w godzinach rannych, został zastrzelony więzień w czasie ucieczki. Komendant Höss w odwet za ucieczkę więźnia, wybrał 10 zakładników, skazując ich na śmierć głodową (D. Czech, s. 66).

24.06.1941 r. - komendant Höss w odwet za ucieczkę więźnia, wybrał 10 zakładników, skazując ich na śmierć głodową w bunkrze bloku 11 (D. Czech, s. 67).

27.06.1941 r. - w bunkrze bloku 11 osadzony został więzień, który zginął tego samego dnia (D. Czech, s. 69).

1.07.1941 r. - esesman zastrzelił więźnia podczas próby ucieczki (D. Czech, s. 69).

3.07.1941 r. - rozstrzelano 80 polskich więźniów politycznych dostarczonych do KL Auschwitz z Krakowa. Egzekucja odbyła się w żwirowni koło tzw. Theatergebäude.

Lipiec 1941 r. - przywieziono kilkuset radzieckich jeńców wojennych i umieszczono w bloku 11. Zatrudniano ich w Kiesgrube za kuchnią obozową. W ciągu kilku dni wymordowano ich podczas pracy – esesmani zabijali ich strzałami z broni małokalibrowej, a kapowie łopatami i kilofami (D. Czech, s. 73).

29.07.1941 r. - kierownik Fritzsche w odwet za ucieczkę więźnia wyznaczył 10 zakładników – skazując ich na śmierć głodową. Wśród osadzonych w bunkrze w bloku 11 był O. Maksymilian Kolbe (D. Czech, s. 76).

Sierpień 1941 r. - podjęto pierwsze próby zabijania więźniów zastrzykami dożylnymi stężonego perhydrolu, benzyny, eteru, ewipanu i fenolu. Wówczas to stwierdzono, że najszybciej można zabijać więźniów dosercowymi zastrzykami fenolu - w ten sposób zginęło ok. 575 więźniów wybieranych przeważnie ze szpitala obozowego (D. Czech, s. 77).

1.08.1941 r. - zastrzelono więźnia podczas próby ucieczki (D. Czech, s. 79).

14.08.1941 r. - po śmierci współtowarzyszy i przeżyciu ponad 2 tygodni w bunkrze bloku 11, Ojciec Maksymilian Rajmund Kolbe został uśmiercony zastrzykiem fenolu (D. Czech, s. 79).

3.09.1941 r. - po udanej próbie (dokonanej kilka dni wcześniej przez Fritzscha) zabicia cyklonem B małej grupy jeńców radzieckich, władze obozowe postanowiły powtórzyć ten eksperyment. Wybrano ok. 250 więźniów ze szpitala obozowego. Umieszczono ich w bunkrach bloku 11. Następnie wpędzono tam 600 jeńców radzieckich. Po wtłoczeniu tak wielkiej liczby osób do cel i wsypaniu przez esesmanów cyklonu B, zamknięto i uszczelniono drzwi. Po apelu wieczornym obowiązywała w związku z tym tzw. Lagersperra. Następnego dnia rano niektórzy z

nich jeszcze żyli więc dosypano dawkę cyklonu i ponownie szczelnie zamknięto drzwi. W tym samym miesiącu wrześniu 1941 r. zabito w bloku 11 - 900 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 84-85, 89).

16.10.1941 r. - w szpitalu obozowym obozu macierzystego – Auschwitz I, zabito zastrzykami fenolu 21 więźniów (D. Czech, s. 96).

18.10.1941 r. - w kostnicy obozu macierzystego złożono zwłoki 53 więźniów (D. Czech, s. 97).

28.10.1941 r. - w książce zgonów radzieckich jeńców wojennych zanotowano 90 przypadków śmierci (D. Czech, s. 100).

Od 7 – 31.10.1941 r. - zginęło w KL Auschwitz 1255 radzieckich jeńców wojennych, w książce obozowej kostnicy zanotowano 873 więźniów, którzy ginęli wskutek głodu, wyczerpującej pracy, chorób i znęcania się nad więźniami, którzy zostali rozstrzelani lub zabici dosercowymi zastrzykami fenolu (D. Czech, s. 100).

Obozowy „kalendarz śmierci” w kolejnych dniach jest równie obszerny. Zainteresowanych szczegółowymi informacjami na ten temat, odsyłam do książki Danuty Czech. Ja zaś wyrywkowo wskazuję, jak wyglądało to do końca funkcjonowania KL Auschwitz-Birkenau.

6.02.1942 r. - wskutek głodu, skrajnego wycieńczenia ciężką pracą, i sadyzmu oprawców z SS, zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 39 więźniów oraz 18 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 132).

14.02.1942 r. - wskutek głodu, skrajnego wycieńczenia ciężką pracą, i sadyzmu oprawców z SS, zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 36 więźniów oraz 7 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 132).

2.03.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 29 więźniów oraz 35 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 139).

7.03.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 60 więźniów oraz 40 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 140).

15.03.1942 r. (niedziela) pijani SS-mani zakatowali do południa w Birkenau 131 więźniów, a popołudniu dalszych 147 więźniów oraz 103 jeńców radzieckich. W obozie macierzystym – w blokach szpitalnych 20, 21, i 28 Auschwitz I, zmarło 28 więźniów. Łącznie zginęło tego dnia 306 więźniów (D. Czech, s. 143).

20.03.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 51 więźniów oraz 4 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 146).

2.04.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 35 więźniów oraz 13 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 153).

8.04.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 45 więźniów i 4 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 154).

9.04.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 43 więźniów oraz 4 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 154).

15.04.1942 r. - w kostnicy obozu macierzystego – Auschwitz I, złożono zwłoki 37 więźniów (D. Czech, s. 395).

22.04.1942 r. - w KL Auschwitz-Birkenau, zginęło 61 więźniów i 6 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 158).

24.04.1942 r. - w KL Auschwitz-Birkenau, zginęło 91 więźniów i 5 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 159).

26.04.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 73 więźniów oraz 3 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 159).

27.04.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 71 więźniów oraz 2 jeńców radzieckich (D. Czech, s. 159).

27.05.1942 r. - na dziedzińcu bloku 11 pod Ścianą Straceń, rozstrzelano 168 więźniów aresztowanych 16 kwietnia w Krakowie w Kawiarni Plastyków - artystów, malarzy, aktorów. W kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau, złożono zwłoki 278 więźniów oraz 1-go więźnia radzieckiego (D. Czech, s. 173).

4.06.1942 r. zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 82 więźniów, w tym 12 rozstrzelano a 4 zastrzelono podczas próby ucieczki (D. Czech, s. 177).

6.06.1942 r. - zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 91 więźniów (D. Czech, s. 178).

25.06.1942 r. - pod Ścianą Straceń w Auschwitz I, rozstrzelano 40 więźniów (kilku więźniów zabrano z więziennego szpitala), (D. Czech, s. 190).

19.07.1942 r. - wskutek panującej epidemii tyfusu oraz działań oprawców z SS, zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 135 więźniów - mężczyzn (D. Czech, s. 204).

25.07.1942 r. - wskutek panującej epidemii tyfusu oraz działań oprawców z SS zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 191 więźniów - mężczyzn (D. Czech, s. 209).

2.08.1942 r. - wskutek panującej epidemii tyfusu oraz działań oprawców z SS zginęło w KL Auschwitz-Birkenau 112 więźniów (D. Czech, s. 215).

6.08.1942 r. zginęło w KL Auschwitz-Birkenau, 126 więźniów – mężczyzn. (D. Czech, s. 219).

11.08.1942 r. - lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 20 KL Auschwitz-Birkenau, wybranych 70 chorych więźniów zabito w tym samym dniu dosercowymi zastrzykami fenolu (D. Czech, s. 222).

13.08.1942 r. - lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 20 KL Auschwitz-Birkenau, wybranych 60 chorych więźniów zabito w tym samym dniu dosercowymi zastrzykami fenolu. W książce kostnicy obozu macierzystego zanotowano 119 zgonów (D. Czech, s. 224).

14.08.1942 r. - pod Ścianą Straceń w Auschwitz I rozstrzelano 60 więźniów politycznych. Lekarz SS przeprowadził selekcję wśród chorych przebywających w obozowym szpitalu w bloku 20 Auschwitz I, podczas selekcji wybrano 58 więźniów, których zabito dosercowymi zastrzykami fenolu. W obozowej książce stanów dziennych w KL Auschwitz-Birkenau, zanotowano tego dnia 269 przypadków śmiertelnych. Z transportu Żydów z Francji do KL Auschwitz-Birkenau, po selekcji (w Birkenau) ok. 712 osób zabito w komorach gazowych (D. Czech, s. 224).

17.08.1942 r. - odnotowano w książce stanów dziennych w KL Auschwitz-Birkenau 249 przypadków śmierci. W Birkenau, w komorach gazowych w bunkrach 1 i 2 zgładzono transport ok. 2000 Żydów – mężczyzn, kobiet, dzieci, przywiezionych z punktu zbornego w Sosnowcu. Z kolejnego transportu Żydów przybyłego z Belgii do Birkenau 638 osób zabito w komorach gazowych (D. Czech, s. 228-229).

18.08.1942 r. oddział polityczny w KL Auschwitz I, wyznaczył na karę śmierci przez rozstrzelanie 56 więźniów ze Śląska - w odwecie za spalenie w tym czasie 6 dworców na Śląsku. Skazani przed egzekucją odśpiewali w bloku 11 „Jeszcze Polska nie zginęła ...”, zaś rozstrzelania pod Ścianą Straceń dokonał Rapportführer Palitzsch. W komorach gazowych 1 i 2 w Birkenau, zgładzono transport ok. 2000 Żydów – przywieziony z punktu zbornego z Sosnowca. Lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 20 Auschwitz I, wybranych 82 więźniów zabito tego samego dnia dosercowymi zastrzykami fenolu. Po selekcji transportu Żydów z Westerbork, 147 osób zabito w komorze gazowej. Według zapisów w książce stanów dziennych w Auschwitz I, utraciło życie 390 więźniów (D. Czech, s. 229-231).

19.08.1942 r. lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 20 w Auschwitz I, podczas której wybrał do uśmiercenia 67 więźniów - zabitych tego samego dnia dosercowymi zastrzykami fenolu. Według wpisów w książce stanów dziennych w KL Auschwitz-Birkenau, zginęło w obozie 220 więźniów – mężczyzn. Do KL Auschwitz-Birkenau przybył kolejny transport Żydów z Francji, po selekcji (rampa w Birkenau) skierowano do komór gazowych ok. 897 osób (D. Czech, s. 232).

20.08.1942 r. - lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 20 KL Auschwitz-Birkenau, wybranych 59 chorych więźniów zabito w tym samym dniu dosercowymi zastrzykami fenolu (D. Czech, s. 234).

25.08.1942 r. - lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w blokach 13, 20, 21 i 28 KL Auschwitz-Birkenau, podczas której wybrano 80 chorych więźniów, zabito ich w tym samym dniu dosercowymi zastrzykami fenolu. W kostnicy obozu macierzystego, złożono zwłoki 152 więźniów (D. Czech, s. 236-237).

29.08.1942 r. - wszystkich chorych i rekonwalescentów przeprowadzono na zamknięty dziedziniec między blokami 20 i 21 w obozie macierzystym. W wyniku przeprowadzonej selekcji, samochodami ciężarowymi wywieziono 746 więźniów do Birkenau i w tym samym dniu zabito ich w komorach gazowych (D. Czech, s. 239).

21.09.1942 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau, złożono zwłoki 75 więźniów (D. Czech, s. 253).

25.09.1942 r. - lekarz SS przeprowadził selekcję w szpitalu obozowym w bloku 28 KL Auschwitz-Birkenau, wybrano 48 chorych więźniów. Zabito ich w tym samym dniu dosercowymi zastrzykami fenolu (D. Czech, s. 255).

27.10.1942 r. - przybył transport Żydów z Holandii do KL Auschwitz-Birkenau, po selekcji (rampa Birkenau) ok. 412 osób zabito w komorach gazowych (D. Czech, s. 271).

4.01.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 58 więźniów (D. Czech, s. 315).

7.01.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego w Auschwitz I złożono zwłoki 78 więźniów. Przybył transport Żydów z getta w Augustowie do KL Auschwitz-Birkenau. Po selekcji (rampa w Birkenau) ok. 1489 osób zabito w komorach gazowych (D. Czech, s. 317).

17.01.1943 r. - władze obozowe przeprowadziły selekcję wśród więźniów odbywających kwarantannę w blokach 2 i 8, wybrano 500 więźniów, których wywieziono do Birkenau i zabito w komorze gazowej (D. Czech, s. 322).

25.01.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 48 więźniów. W bunkrach bloku 11 w obozie macierzystym przeprowadzono selekcję, w wyniku czego do rozstrzelania wyznaczono 53 więźniów - rozstrzelano ich w tym samym dniu pod Ścianą Straceń. Rozstrzelano 22 więźniów, członków inspektoratu bielskiego AK przywiezionych z więzienia w Mysłowicach, skazanych przez sąd doraźny w Katowicach (D. Czech, s. 327-329).

6.02.1943 r. - w Birkenau, podczas apelu generalnego doszło do nieformalnej selekcji więźniarek. Podczas tego apelu 800 słabych i starszych więźniarek straciło życie. W kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 34 więźniów (D. Czech, s. 338).

17.02.1943 r. w kostnicy obozu macierzystego w Auschwitz I złożono zwłoki 36 więźniów, w tym 17 z Birkenau (D. Czech, s. 348).

25.02.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 37 więźniów. Wskutek tortur podczas śledztwa zmarło 2 więźniów policyjnych w bloku 2a (D. Czech, s. 354).

7.03.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 12 więźniów (D. Czech, s. 365).

13.03.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 32 więźniów (D. Czech, s. 370).

5.05.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego KL Auschwitz-Birkenau złożono zwłoki 15 więźniów (D. Czech, s. 411).

2.06.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego Auschwitz I złożono zwłoki 12 więźniów (D. Czech, s. 435).

24.06.1943 r. - w kostnicy obozu macierzystego Auschwitz I złożono zwłoki 8 więźniów. Na polecenie oddziału politycznego osadzono w bunkrach bloku 11 – 18 więźniów politycznych, spośród, których 13 rozstrzelano następnego dnia, był wśród nich mój ojciec – Jan Klistała numer obozowy 111912 (D. Czech, s. 450).

30.10.1943 r. - do KL Auschwitz-Birkenau przybył transport Żydów z Drancy, po selekcji (rampa w Birkenau) ok. 613 osób zabito w komorach gazowych. Z transportu ok. 50 Żydów z Berlina (nie otrzymali numerów obozowych) prawdopodobnie wszystkich zabito w komorze gazowej (D. Czech, s. 549).

17.11.1943 r. – w Birkenau z przybyłego transportu Żydów z Holandii, po selekcji ok. 531 osób zabito w komorze gazowej (D. Czech, s. 561).

29.11.1943 r. – w bloku 11 odbyło się posiedzenie policyjnego sądu doraźnego, podczas którego skazano na śmierć 67 mężczyzn i 4 kobiety – Polaków przywiezionych ze Śląska. Rozstrzelano ich pod Ścianą Straceń (łącznie zginęło 9 kobiet i 71 mężczyzn), (D. Czech, s. 569).

17.12.1943 r. – z transportu Żydów z Będzina do KL Auschwitz-Birkenau zabito ok. 539 osób w komorach gazowych (D. Czech, s. 583).

17.08.1944 r. - z transportu zbiorowego Żydów z Katowic do KL Auschwitz-Birkenau, po selekcji, ok. 84 mężczyzn zabito w komorze gazowej (D. Czech, s. 734).

Do powyższego bardzo fragmentarycznie przedstawionego „kalendarza uśmiercania” więźniów w KL Auschwitz oraz Birkenau, otrzymałem przyzwolenie na włączenie do mojej książki – opracowania z 1988 r., którego autorem jest wyjątkowy znawca tematu oświęcimskiego, były więzień KL Auschwitz (numer obozowy 1327), oraz KL Mauthausen, magister prawa, wieloletni dyrektor Państwowego Muzeum w Oświęcimiu – Pan Kazimierz Smoleń. Opracowanie to nawiązuje do nakazu tajemnicy w jakiej władze hitlerowskie starały się utrzymać to wszystko co czynione było w zakresie unicestwiania więźniów od powstania obozu do ostatnich dni jego funkcjonowania. Oto pełny tekst tego opracowania:

mgr Kazimierz Smoleń,
były więzień KL Auschwitz
i długoletni dyrektor Państwowego Muzeum
Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu

Metody zatajania zbrodni w KL Auschwitz

W obszernej literaturze na temat ludobójstwa hitlerowskiego w KL Auschwitz, jak również w procesach przeciwko zbrodniarzom wchodzącym w skład zbrojnej załogi SS w tym obozie, znajduje się wiele dowodów i informacji o działalności władz obozowych zmierzających do utrzymania tej zbrodniczej działalności w tajemnicy, o fałszowaniu dokumentów, a także zacieraniu śladów tych zbrodni. Świadczyć o tym mogą dokumenty opatrzone stemplem „Geheim”, likwidowanie więźniów tego obozu jako świadków tych zbrodni oraz istniejący przez cały czas istnienia KL Auschwitz zakaz fotografowania oraz wstępu na jego teren.

Wszystkie te działania kierownictwa obozu miały na celu uniemożliwienie przedostania się do opinii publicznej prawdy o okrucieństwach i rozmiarach zbrodni popełnianych w tym miejscu codziennie przez SS.

Do szczególnie utajnionych należały wszelkie działania SS, związane z masową eksterminacją Żydów, jak również więźniów politycznych różnych narodowości, Cyganów i wojennych jeńców sowieckich. W swoich powojennych wspomnieniach, były komendant obozu oświęcimskiego Rudolf Höss, stwierdza: *„Latem 1941 r., dokładnej daty obecnie nie pamiętam, zostałem nagle wezwany do Reichsführera SS do Berlina bezpośrednio przez jego adiutanturę. Wbrew swemu zwyczajowi, bez asysty adiutanta, Himmler powiedział mi, co następuje: Führer nakazał ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej, my zaś, SS, mamy ten rozkaz wykonać. Istniejące na wschodzie miejsca zagłady nie są w stanie zrealizować zakrojonych na wielką skalę akcji. Wobec tego wyznaczyłem na ten cel Oświęcim, z jednej strony z powodu jego korzystnego położenia pod względem komunikacyjnym, jak również dlatego, że przeznaczony na ten cel teren będzie łatwo odizolować i zamaskować ... polecam panu przeprowadzenie tego zadania. Jest to trudna i ciężka praca, wymagająca całkowitego poświęcenia się, bez względu na trudności, jakie mogą się wyłonić ... Rozkaz ten ma pan zachować w najściślejszej tajemnicy, również w stosunku do swoich przełożonych”.*

Jak z powyższego wynika taki rozkaz Himmler wydał w kilka miesięcy po swojej wizytacji KL Auschwitz w dniu 1 marca 1941 r., podczas której polecił rozbudować obóz macierzysty w Oświęcimiu tak, ażeby mógł pomieścić trzydzieści tysięcy więźniów, zbudować na terenie Brzezinki obóz dla stu tysięcy jeńców wojennych, dostarczyć koncernowi IG Farbenindustrie dziesięć tysięcy więźniów do budowy zakładów przemysłowych w Dworach koło Oświęcimia oraz zagospodarować cały teren zarówno pod względem rolniczym, jak i w każdym innym oraz rozbudować rzemieślnicze warsztaty obozowe. Wydaje się prawdopodobne, że Himmler decyzję tę podjął korzystając z już zagospodarowanego KL Auschwitz, w którym czynne było krematorium oraz funkcjonowała administracja obozu oraz przebywało w nim około piętnaście tysięcy więźniów. Rozkaz wydany przez Himmlera zobowiązał komendanta Hössa do rozważenia wszelkich organizacyjnych i technicznych warunków, które umożliwiłyby jego realizację. Zanim jednak problem ten będzie omówiony, należy przedstawić praktykę usuwania zwłok zmarłych więźniów KL Auschwitz przed rozpoczęciem planowanej eksterminacji Żydów.

Po złożeniu przez Hössa raportu o wynikach oględzin byłych, polskich koszar wojskowych w Oświęcimiu, Himmler polecił w dniu 27 kwietnia 1940 r. inspektorowi obozów koncentracyjnych Glüksowi, zorganizowanie w pozostałych po nich budynkach obozu koncentracyjnego. Komendantem KL Auschwitz mianowany został 4 maja 1940 r. Rudolf Höss. Pierwszych więźniów, trzydziestu przestępców kryminalnych, narodowości niemieckiej, przywieziono do KL Auschwitz 20 maja 1940 r. Zostali oni zarejestrowani i oznaczeni numerami obozowymi od 1 do 30. W dniu 14 czerwca 1940 r. przywieziono do KL Auschwitz pierwszych Polaków, których oznaczono numerami od 31 do 758. W następnych dniach przywożono dalsze transporty więźniów Polaków i w połowie lipca tegoż roku stan liczbowy obozu wynosił przeszło 1400 więźniów.

Jedną z pierwszych czynności Hössa było, oprócz przygotowania pomieszczeń dla przywożonych więźniów, przystąpienie do budowy krematorium. Höss zdawał sobie sprawę z tego, że w obliczu wzrastającego stanu liczbowego obozu oraz wskutek złych warunków sanitarno-higienicznych, ciężkiej pracy fizycznej, niedożywienia i brutalnego postępowania esesmanów wchodzących w skład załogi obozu - wystąpią wypadki śmierci więźniów, których zwłoki trzeba będzie usuwać. Z tego więc powodu, już w połowie lipca 1940 r. przystąpiono do budowy krematorium nr 1 w dawnym pokoszarowym bunkrze amunicyjnym. W swoich wyjaśnieniach Höss stwierdza, że: „w pierwszych miesiącach istnienia obozu oświęcimskiego przewożono zwłoki zmarłych więźniów do spopielenia w krematorium w Gliwicach”. Przypuszczalnie pierwszym zmarłym był Żyd Dawid Wongczewski, przywieziony do obozu 20 czerwca 1940 r. Budową i wyposażeniem krematorium zajęła się firma „J.A. Topf und Söhne”, która przyjmowała również zlecenia na wybudowanie krematoriów w innych niemieckich, nazistowskich obozach: Mauthausen, Flossenbürg, Gusen i Dachau.

Dokładna data uruchomienia krematorium nr 1 w KL Auschwitz nie jest znana lecz przypuszczalnie nastąpiło to w sierpniu 1940 r. i funkcjonowało ono do 19 lipca 1943 r. Początkowo posiadało ono tylko dwa piece dwumufłowe, a „zdaje

się w roku 1941 dobudowano trzeci taki sam piec” (proces Rudolfa Hössa, tom 21, s. 129).

Znane jest, wydane przez Himmlera, zarządzenie (Erlass) z dnia 28 lutego 1940 r. w sprawie postępowania przy przeprowadzaniu spopielenia zwłok w niemieckim obozie koncentracyjnym Sachsenhausen. Jest to dziesięciostronicowa instrukcja, wprawdzie dotycząca KL Sachsenhausen, lecz najprawdopodobniej stała się ona obowiązującą również dla innych obozów koncentracyjnych. Na pewno treść tego zarządzenia była R. Hössowi znana, gdyż w tym obozie – przed mianowaniem go komendantem KL Auschwitz - pełnił obowiązki kierownika obozu. Instrukcja szczegółowo wylicza, jakie muszą być wystawione urzędowe świadectwa lekarskie, dotyczące zwłok, sposobu zawiadamiania krewnych zmarłego, powoływania zarządzającego krematorium (spośród załogi SS) oraz procedury dostarczania zwłok do krematorium, ich spalania i postępowania z popiołami. Szczególnie istotne jest stwierdzenie, że: *„zwłoki powinny się znajdować w drewnianej trumnie. Trumny nie mogą być wyposażone w niepalne elementy metalowe, uchwyty itp., a wielkość i właściwości powinny być tak dostosowane, ażeby nie stanowiły przeszkody przy spalaniu. Nie wolno stosować smoły do uszczelniania spoin. Przy wezłowie trumny należy umocować szyld z wytłoczonym numerem wykazu zmarłych”*. W dalszym ciągu tego zarządzenia stwierdza się, że spopielenie powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 24 godzin po podjęciu decyzji o spopieleniu. W retorcie (Einäscherungskammer) wolno spopielać tylko pojedyncze zwłoki. Po spopieleniu retortę należy ochłodzić i wyłowić magnesem części metalowe, a następnie zebrać prochy i zamknąć w wytrzymałym, trwałym pojemniku powietrzno-wodoszczelnym, zaopatrzonym w szyld rozpoznawczy.

Sposób zawiadamiania krewnych więźnia reguluje pismo Reichsführera Himmlera z dnia 21 maja 1942 r., skierowane do policji bezpieczeństwa i służby bezpieczeństwa. Pismo to w nagłówku zawiera uwagę: „Nicht zur Veröffentlichung bestimmt”.

Z zeznań wielu świadków KL Auschwitz wynika, że powyższe zarządzenia nie były stosowane. Po zgonie więźnia jego zwłoki były składane w piwnicy bloku 28 (Leichenhalle). Na zwłokach umieszczano dużymi cyframi, wykonany ołówkiem kopiowym numer więźnia. Zwłoki (w ilości 2 do 3), w zależności od tuszy, wkładano następnie do skrzyń (podobnych do trumny) i przenoszono do krematorium nr 1. Podczas przenoszenia przez bramę obozu z napisem „Arbeit macht frei”, skrzynia była otwierana, a dyżurujący esesman żelaznym szpikulcem kłuł każde zwłoki w celu stwierdzenia, że są to rzeczywiście zmarli. Następnie zwłoki dostarczano do krematorium nr 1, tam wysypywano je i skrzynie przenoszono z powrotem pod blok nr 28. Jedynie w pierwszych miesiącach uruchomienia krematorium nr 1 spalano każde zwłoki oddzielnie. Od 1941 r., gdy śmiertelność wśród więźniów gwałtownie wzrosła, tego już nie przestrzegano.

Stanisław Jankowski (prawdziwe nazwisko Feinsilber Alter), który pracował w krematorium nr 1 w obozie macierzystym w Oświęcimiu, opisuje jego wygląd wewnętrzny i przeznaczenie poszczególnych pomieszczeń: *„Ta duża sala nie miała okien, posiadała tylko dwie wentylacje w suficie i oświetlenie elektryczne*

oraz jedne drzwi wejściowe z korytarza, a drugie prowadzące do pieców. Sala ta nazywana była Leichenhalle (sala trupów). Służyła ona jako trupiarnia, a zarazem dokonywano w niej tzw. „rozwalki”, tj. rozstrzeliwano więźniów. Bezpośrednio do tej sali przylegała druga, w której znajdowały się piece do palenia trupów. Pieców tych było trzy, w każdym z nich znajdowało się po dwa otwory. (...) Ponadto w krematorium znajdowała się koksownia przeznaczona na skład koksu, następnie specjalna sala na popiół z trupów (...). Naokoło krematorium znajdowało się podwórko odgrodzone od reszty obozu murem kilkumetrowej wysokości. Podwórko to było pełne kwiatów i robiło wrażenie ogrodu”.

W wymienionym pomieszczeniu, gdzie składowano popioły były również regały, na których znajdowały się urny napełnione prochami. Nie były one jednak oznakowane i dopiero, jeśli rodzina zmarłego życzyła sobie przesłanie urny, jak podaje w swojej relacji były więzień Wilibald Pająk, zabierano którąkolwiek z nich i wówczas wybijano (tłoczono) na niej nazwisko i numer zmarłego. Podobnie na ten temat pisze była więźniarka Lili Kopecky: *„W pewnym tygodniu zabrał mnie Unterscharführer Albrecht do starego krematorium w Oświęcimiu, gdzie zmiotłam wszystkie śmieci (allen Dreck), które mogłam znaleźć i wsypałam je do urn. W mojej obecności nasadził on na każdą z nich przykrywkę i odpowiednio ją zabezpieczył. Na moim stoliku znajdował się stempel, którym umieszczałam na przykrywce urn trzy linijki na nazwisko oraz datę urodzenia i śmierci zmarłego. Odbiorcy tych urn do dziś nie przypuszczają co właściwie otrzymali”.*

Oprócz wymienionego pomieszczenia w krematorium nr 1, urny magazynowano również na strychu budynku SS-Revier (szpital dla esesmanów), przylegającego do tego krematorium. Zajmowały one – jak stwierdza w swojej relacji były więzień Edward Pyś - lewą oraz prawą stronę strychu i ustawione były w jakimś porządku, który trudno ustalić (możliwe, że wg numerów aktów zgonu). Puszki stały w szeregach i jedna na drugiej - tworząc dwie lub trzy warstwy na powierzchni całego strychu. Między urnami były tylko dwa wąskie przejścia”.

Rok 1941 charakteryzował się w dziejach KL Auschwitz dalszym wzrostem liczbowym więźniów, zwiększoną wśród nich śmiertelnością, a tym samym koniecznością przyspieszenia procesu palenia zwłok w krematorium nr 1. Szczególnie wysoka była śmiertelność wśród przywiezionych do obozu w październiku około dziesięciu tysięcy wojennych jeńców sowieckich. Ponadto w początkach września 1941 r. po raz pierwszy władze SS w KL Auschwitz zastosowały do uśmiercania jeńców i więźniów gaz cyklon B – w pomieszczeniach bloku nr 11 oraz w krematorium nr 1.

Pisze o tym w swoich wspomnieniach komendant Rudolf Höss w ten sposób:

„Pierwszy wypadek stracenia ludzi za pomocą gazu nie dotarł należycie do mojej świadomości, być może dlatego, że byłem pod silnym wrażeniem całej procedury. Lepiej przypominam sobie zagazowanie 900 Rosjan; odbyło się ono wkrótce potem w starym krematorium ponieważ korzystanie z bloku 11 wymagało zbyt wiele zachodu. W czasie wyładowywania transportu zrobiono w suficie kostnicy kilka dziur. Rosjanie musieli się rozebrać w przedsionku, po czym wchodzili zupełnie spokojnie do kostnicy, powiedziano im bowiem, że mają być odwzieszeni. Transport

wypełnił akurat całą kostnicę. Następnie zamknięto drzwi, a przez otwory wsypano gaz. Nie wiem jak długo trwało uśmiercanie, ale przez dłuższy czas słychać było jakiś szmer. Przy wrzucaniu gazu kilku jeńców krzyknęło gaz, po czym rozległ się głośny ryk i zaczęto napierać od wewnątrz na drzwi. Jednakże drzwi wytrzymały napór. Dopiero po kilku godzinach otwarto i przewietrzono pomieszczenie. Wtedy po raz pierwszy zobaczyłem w takiej masie zwłoki zagazowanych. (...) zagazowanie tego transportu podziało na mnie uspokajająco, wkrótce przecież trzeba było rozpocząć masowe uśmiercanie Żydów, a dotychczas ani ja, ani Eichmann nie zdawaliśmy sobie sprawy z tego, w jaki sposób będzie się odbywać masowe zabijanie (...). Teraz znaleźliśmy zarówno gaz, jak i sposób postępowania”.

Te tragiczne wydarzenia spowodowały nagromadzenie dużej liczby zamordowanych, których krematorium nr 1 nie mogło spalić. Dodać należy, że 20 listopada 1941 r., podjęto budowę fundamentu pod trzeci piec do kremacji zwłok w tym krematorium oraz rozpoczęto naprawę istniejących już dwóch pieców. Montaż ten ukończono przypuszczalnie w połowie grudnia 1941 r. Nagromadzone zwłoki, np. jeńców radzieckich, zalegały warstwą na wysokości około jednego metra cały korytarz (40x3 m) w bloku nr 14, mimo iż przypuszczalnie już od połowy listopada rozpoczęto wywożenie zwłok z obozu macierzystego w Oświęcimiu do Brzezinki, grzebiąc je w głębokich dołach. Pamiętam, jak zwłoki sowieckich jeńców wojennych z korytarza bloku nr 14 usuwano podczas silnego mrozu w wigilię Bożego Narodzenia w grudniu 1941 r., ładując je na platformy przyczepione do traktora.

* * *

Zgodnie z rozkazem Himmlera, przekazany w lecie 1941 r. Hössowi, do Oświęcimia przybył w sierpniu tegoż roku Eichmann w celu ustalenia potrzeb związanych z planowaną akcją „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” czyli zagłady Żydów. Wspólnie z Hössem zapoznali się z terenami Brzezinki i uznali, że do zabijania Żydów może się nadawać leżący na uboczu domek wiejski, osłonięty zaroślami. Zwłoki miały być zakopywane w głębokich rowach. Dokładny plan sytuacyjny został przesłany Himmlerowi. Podczas swojego procesu Adolf Eichmann nie potrafił jednak określić daty rozpoczęcia tej zbrodniczej akcji.

Dokładnej daty rozpoczęcia zagłady Żydów w KL Auschwitz-Birkenau również Höss nie podaje w swoich wspomnieniach. Píše on tylko, że: *„Było to prawdopodobnie jeszcze w grudniu 1941 r., a może w styczniu 1942 r. Najpierw byli to Żydzi ze wschodniej części Górnego Śląska, których aresztowało Stapo w Katowicach i przysłało koleją na bocznice linii Oświęcim – Dziedzice, gdzie następowało wyladowanie transportów (...). Przy rampie kolejowej pogotowie obozowe odbierało Żydów od Stapo, po czym Schutzhaftlagerführer prowadził ich w dwóch oddziałach do „bunkra” – tak nazwane zostało miejsce zagłady”*.

Należy przypuszczać, że akcja rozpoczęła się dopiero w lutym 1942 r. po decyzjach, które zapadły w dniu 20 stycznia 1942 r. na konferencji w Berlinie - Wannsee. Prowadzący tę konferencję szef Sipo i SD Reinhard Heydrich oświadczył, że zgodnie z decyzją Führera rozpocznie się ewakuacja na Wschód. Wspomniał także o „praktycznych doświadczeniach”, z których wnioski są bardzo ważne dla „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”.

Być może, że Heydrich mówiąc o „*praktycznych doświadczeniach*” miał na myśli wypróbowane w obozie macierzystym w Oświęcimiu środki zagłady przy pomocy gazu cyklon B.

Z akt Bauleitungu wynika, że już 15 stycznia 1942 r. sporządzone zostały w KL Auschwitz plany dotyczące budowy nowego typu krematorium, a 23 stycznia tegoż roku przedstawiono plan fundamentów, na których uwidocznione są dwa pomieszczenia, które po wybudowaniu służyły jako rozbieralnia (pomieszczenie większe), a drugie jako komora gazowa (pomieszczenie mniejsze). W oparciu o te plany rozpoczęto w lecie 1942 r. budowę krematoriów w Brzezince II i III, a następnie IV i V, które jednak różniły się od poprzednich. Budowę ich zakończono na przestrzeni marzec - czerwiec 1943 r.

Stale nadchodzące transporty kolejowe przywoziły tysiące Żydów. W celu ich zgładzenia uruchomiono około 20 marca 1942 r. komorę gazową we wspomnianym już domku wiejskim (na zachód od później wybudowanych krematoriów nr IV i V), odpowiednio go urządzając.

Podczas wizyty w Oświęcimiu przebieg akcji zagłady (przy bunkrze nr 2 w Brzezince) obserwował 17 lipca 1942 r. Himmler. Nie zakwestionował niczego, a po jego wizycie przyjechał Standartenführer Blobel przekazując rozkaz, w myśl którego należało opróżnić wszystkie masowe groby, a następnie zwłoki spalić. Należało również usunąć popioły, aby nie można było obliczyć, ile zwłok spopielono. Jeszcze w lecie 1942 r. grzebano zwłoki w masowych grobach. Dopiero po wspomnianym rozkazie zaczęto palić zwłoki na stosach drewnianych, a później w dołach, w których w poprzednim okresie grzebano zwłoki przywiezione pod koniec 1941 r. z obozu macierzystego w Oświęcimiu.

W dołach spalano zwłoki bez przerwy polewając je odpadami ropy naftowej, a później metanolem. Dla podtrzymania ognia stosy polewano gromadzącym się na dnie tłuszczem ludzkim. Akcję spalania wcześniej pogrzebanych zwłok, których liczbę Höss określa na sto siedem tysięcy, ukończono w listopadzie 1942 r. W wymienionej liczbie mieszczą się, tak zwłoki Żydów przywiezionych w 1942 r. z różnych krajów, jak i zmarłych więźniów Oświęcimia na przełomie lat 1941-1942, których nie spalono z uwagi na nieczynne w tym okresie krematorium nr 1.

Spalanie zwłok na stosach nasuwało jednak wiele trudności – szczególnie przy złej pogodzie lub silnym wietrze. Wówczas odór unoszący się z palonych zwłok w Brzezince docierał nawet na odległość kilku kilometrów, a okoliczna ludność mówiła wówczas o paleniu zwłok Żydów.

Höss żali się w swoich wspomnieniach, że mimo „*surowego nakazu zachowania całej sprawy w tajemnicy*” instrukcje takie nie były przestrzegane.

Niemiecka artyleria przeciwlotnicza, stacjonująca w pobliżu Oświęcimia, protestowała przeciwko widocznym z daleka łunom, szczególnie w nocy. Palenia zwłok w nocy nie można jednak było uniknąć, gdyż stale narastająca liczba nadchodzących transportów z Żydami wymagała prowadzenia tej akcji – po ich zabiciu w komorach gazowych – bez przerw.

W celu utrzymania tajemnicy władze obozowe likwidowały po każdej większej akcji zagłady tych więźniów Żydów, których przymuszono do wykonywania prac

przy wyciąganiu zwłok po zabiciu ofiar gazem, układaniu ciał na stosach lub w dołach i ich paleniu. Tę drużynę roboczą nazywano Sonderkommando. Pierwszą grupę wchodzącą w skład Sonderkommando władze obozowe SS zlikwidowały 3 grudnia 1942 r., po zakończeniu opisanej wyżej akcji spalania zwłok – wydobywanych z masowych mogił – na stosach. Grupa liczyła około czterystu Żydów, których z Brzezinki przeprowadzono do Oświęcimia i zabito cyklonem B w kostnicy krematorium nr 1.

Sonderkommando składające się z nowo przywiezionych do obozu Żydów utworzono prawie natychmiast, bo 6 grudnia 1942 r. W składzie tego Sonderkommando znaleźli się m.in. Milton Buki (więzień nr 80312, w obozie noszący imię Meilech), Szlama Dragon (więzień nr 80359). Przypuszczalnie w skład tego Sonderkommando wchodził również, tym samym transportem przywieziony Lejb Langfus, który sporządził w obozie zapiski, które ukrył koło krematorium nr III w Brzezince. Odnalezione po zakończeniu wojny i znajdujące się obecnie w Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, zawierają m.in. opis selekcji na rampie wylądowej w 1942 r. oraz wygląd bunkrów (komór gazowych przerobionej z domów wiejskich). W tych bunkrach (nr 1 i 2) zabijano Żydów, a w obok wykopanych dołach lub na stosach spalano zwłoki. Po uruchomieniu w Brzezince krematoriów nr II, III, IV i V – bunkier nr 1 rozebrano, a drugi bunkier był również nieczynny do ponownego jego uruchomienia w związku z przystąpieniem do akcji masowej zagłady Żydów węgierskich. Wówczas to – obok tego bunkra – ponownie zaczęto palić zwłoki na stosach w 1944 r. (maj – sierpień).

Wśród wielu wstrząsających opisów, jeden z więźniów Sonderkommando – Langfus pisze o przebiegu gazowania w jednym z tych bunkrów: *„Inni stali w pochylonej postawie; dolna część tułowia znajdowała się w pozycji stojącej, zaś górna, od brzucha wzwyż – w pozycji leżącej. Część ludzi całkowicie zsiniała pod wpływem gazu, inni natomiast wyglądali zupełnie świeżo, jakby spali. Nie wszyscy zmieścili się do bunkra; część przetrzymywano w drewnianym baraku do następnego dnia do godziny jedenastej. Rankiem usłyszeli zrozpaczone głosy zagazowanych i od razu się zorientowali, co ich czeka. Przyglądali się wszystkiemu i przeżywali ból najstraszniejszy jaki jest na świecie, w ową przeklętą noc i przez pół dnia. Ten, kto czegoś takiego nigdy nie przeżył, nie może mieć najmniejszego wyobrażenia o tym. Jak się później dowiedziałem także moja żona i syn znaleźli się w tej grupie. Rankiem zjawili się Sonderkommando składające się wówczas wyłącznie z Żydów, którzy dzielili się na cztery grupy. Pierwsza grupa założywszy maski przeciwigazowe weszła do bunkra i wyrzucała stamtąd ciała zagazowanych. Inna grupa wlokła ciała od drzwi aż do szyn, na których stały wagoniki bez osłon. Następna grupa załadowywała ciała na wagoniki nazywane lorami i popychała je do miejsca gdzie był wykopany wielki, szeroki i głęboki dół wyłożony ze wszystkich stron kłocami, belkami i całymi drzewami. Wlano benzynę i piekielny płomień buchnął. Stała tam czwarta grupa i wrzucała ludzi do ognia. Palili się tak długo, aż zamienili się zupełnie w popiół. Z całego transportu pozostał niewielki stos wypalonych kości, które odrzucono na bok. Nawet ta niewielka resztko kości nie znalazła spokoju. Wyrzucono je z dołu (...). Miały się stać jak popiół wrzucony do ziemi. Na*

powierzchni ziemi w tym miejscu posadzono drzewa, aby nie pozostał żaden ślad z ludzkiego życia”.

Za wspomnień napisanych przez esesmana Pery Broada (zatrudnionego w oddziale politycznym obozu – czyli gestapo) wynika, że wiosną i latem 1944 r. zagłada Żydów osiągnęła punkt kulminacyjny. Między obozem w Brzezince a Węgrami pociągi kursowały bez przerwy. Trójtorowa wewnętrzna bocznicą kolejowa (rampa) w Brzezince wiodąca aż pod krematorium nr II i III, umożliwiała rozładowanie pociągu już wówczas gdy podjeżdżał następny. Wszystkie krematoria (II – V) pracowały pełną parą, lecz często występowały awarie, wskutek czego ponownie uruchomiono palenie zwłok na stosach oraz komorę gazową w domku wiejskim (bunkier nr 2).

W tych wypadkach – jak zeznał wspomniany były więzień Stanisław Jankowski (Alter Feinsilber), który przez trzy lata był zatrudniony w Sonderkommando: „ (...) *gdy nie zebrano odpowiedniej ilości osób, rozstrzeliwano je i palono w dołach. Regułą było, iż komorę gazową stosowano dopiero dla grup liczących powyżej dwustu osób, ponieważ dla mniejszej ilości osób nie opłacało się jej uruchamiać. Zdarzało się, iż przy rozstrzeliwaniu nad dołem niektórzy więźniowie bronili się lub dzieci płakały, a wówczas Oberscharführer Moll wrzucał tych ludzi żywcem do ognia w dołach. Na własne oczy widziałem następujące sceny: Moll kazał usiąść nagiej kobiecie na zwłokach w pobliżu dołu, sam strzelał do więźniów i wrzucał ich do dołu z ogniem, a owej kobiecie kazał skakać i śpiewać. Ona robiła to oczywiście w nadziei, że dzięki temu może uratuje życie. Po rozstrzelaniu wszystkich Moll zastrzelił i tę kobietę, którą następnie spalono”.*

* * *

W uruchomionych, jak to już wspomniano, czterech krematoriach w Brzezince było :

- krematorium nr II - 5 pieców 3-muflowych,
- krematorium nr III - 5 pieców 3-muflowych,
- krematorium nr IV - dysponowało 8 muflami,
- krematorium nr V - dysponowało 8 muflami,

które łącznie mogły spalić w ciągu doby 4416 zwłok. Krematorium nr 1 w Oświęcimiu unieruchomiono, a jego pomieszczenia były początkowo wykorzystywane jako magazyn różnych środków opatrunkowych a następnie zamieniono je na schron przeciwlotniczy dla załogi SS. Podana wydajność krematoriów w Brzezince była najczęściej przekraczana dwu, a nawet trzykrotnie, co często wywoływało różne awarie pieców krematoryjnych.

O ile w krematorium nr 1 w Oświęcimiu było pomieszczenie do przechowywania popiołów (względnie urn z popiołami), w krematoriach w Brzezince takich pomieszczeń nie przewidziano. Nasuwa się więc wniosek, że nie prowadzono w nich żadnych rejestrów zwłok spopielonych, które przewidywały poprzednio omówione zarządzenia, dotyczące krematorium nr 1 w obozie macierzystym w Oświęcimiu. Popioły, tak z krematoriów, jak i z istniejących obok nich małych dołów spaleniskowych i ze stosów obok bunkrów nr 1 i 2, były wsypywane do rzek - Wisły bądź do Soły. Wsypanych je również do małego

stawku obok krematorium nr IV, do którego przewożono je lorami z krematorium nr IV i V.

Według relacji mieszkańców Brzezinki stawek ten nie istniał przed 1940 r., a więc przed budową w jego pobliżu krematoriów. Jego kształt przypomina, jakby lej po wybuchu ciężkiej bomby. Głębokość jego nie jest dokładnie znana lecz przypuszczalnie wynosi około 5 - 6 m. Istnieje uzasadnione przypuszczenie, że lej ten, który później wypełniły wody opadowe i podskórne, powstał w wyniku wybierania żwiru potrzebnego do wyrobu betonu przy budowie fundamentów i posadzek w krematorium nr IV i V.

W celu zamaskowania tych obiektów i utrzymania w najściślejszej tajemnicy wydarzeń na tym terenie, otoczono go wiklinowymi, wysokimi na około 3 m wałami (notatka z 17.6.1944 r., nr 8580/44 „Tarnung der Krema durch Rohmatten”). Natomiast w piśmie kierownika Zentralbauleitung Bischoffa (39533/43/Kam/J.) z 6 listopada 1943 r. - do kierownika gospodarki rolnej (Landwirtschaft) Sturmbannführera Caesara, złożone jest zamówienie na sześćset różnych gatunków drzewek (do około 3 - 5 m wysokości) oraz tysiąc różnego rodzaju krzewów, które są niezbędne dla otoczenia krematorium nr II i III pasem zieleni w celu naturalnego ich osłonięcia („mit einem Grüngürtel als natürlichen Abschluss”).

Rozsiewanie popiołów po spalonych zwłokach na polach, wywózka i topienie tych popiołów w stawkach oraz rzekach lub zasypywanie do dołów spaleniskowych, a następnie okrywanie ich darnią, miało na celu głównie utrzymanie w tajemnicy ludobójstwa i jego rozmiarów, jak również świadczy o rozmyślnym działaniu i premedytacji, zmierzającej do ukrycia śladów zbrodni.

Temu samemu celowi służyła także zaplanowana akcja fizycznej likwidacji wszystkich więźniów jako niebezpiecznych świadków zbrodni, popełnionych przez załogę obozu oraz planowane zniszczenie wszystkich urządzeń obozowych, a następnie splantowanie tego terenu (plan Molla). Te zbrodnicze zamiary mogły być zrealizowane tylko częściowo (zburzenie bądź spalenie krematoriów w Brzezince), gdyż żelazobetonowe krematoria nr II i III, ze względów technicznych, uniemożliwiały ich całkowite zniszczenie. Rozległy obszar, tak pod względem przestrzeni, jak i wyrafinowanych, a równocześnie brutalnych i z cynizmem popełnionych zbrodni, uniemożliwiał pełne zatarcie ich śladów.

Techniczno-fizyczne działania w tym kierunku, fałszowanie i oznaczanie kryptonimami dokumentacji obozowej (fikcyjne świadectwa chorób, zgonu, używanie „niewinnych” określeń w postaci np. Leichenkeller, zamiast komora gazowa), mimo systematycznie zaplanowanej akcji niszczenia (od września 1944 r., z późniejszym poleceniem w grudniu 1944 r. i styczniu 1945 r.), podpalenia magazynów z nagromadzonymi w nich utensyliami (odzież, szczotki, okulary, włosy itp.), idącymi w dziesiątki tysięcy sztuk – nie zdołały zatrzeć dowodów przebiegu i rozmiarów zbrodni.

Od 10 maja 1945 r. do 26 września 1946 r. prowadzone były przez sędziego śledczego Jana Sehna (członka Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce), w trybie polskiego Kodeksu Postępowania Karnego, oględziny terenu KL Auschwitz-Birkenau oraz analiza obozowych dokumentów, mająca na celu

dokonanie ustaleń, jakie istniały w tym obozie urządzenia do masowego zabijania ludzi oraz zacierania śladów tych zbrodni.

Stwierdzono, że na badanym terenie znajdują się resztki takich urządzeń, ruiny i ślady pięciu krematoriów, dwa zespoły prowizorycznych dołów do spalania zwłok, pięciu stałych oraz dwóch prowizorycznych komór do zabijania ludzi przy użyciu gazów trujących.

Równocześnie wśród planów Zentralbauleitung der Waffen SS odnaleziono dokumenty, świadczące o projektowanej budowie szóstego krematorium, które w piśmie firmy „J.A. Topf und Söhne” w Erfurcie z 5 marca 1943 r. oznaczano jako: „grosser Ring-Einäscherungs-Ofen”, względnie: „offene Verbrennungskammer” lub „offene Verbrennungsstätte” (pismo z 12 lutego 1943 r.). Terenowa lokalizacja komór gazowych i krematoriów oraz dołów do spalania zwłok uwzględniała ich budowę w miejscach ustronnych, na uboczu obozu, wykorzystując dla ich zasłonięcia drzewa i lasy. W sprzeczności i z pogwałceniem przepisów o budowie i eksploatacji krematoriów (Dziennik Urzędowy Rzeszy I z 15 maja 1934 r., str. 380) oraz rozporządzenia wykonawczego z 26 czerwca 1934 r. (Dz. U. Rzeszy I, str. 519):

1. krematoria oświęcimskie przypominały swym wewnętrznym wyglądem piece piekarnicze, cegielniane lub inne piece fabryczne względnie przemysłowe. Formę tę przejęto z innych obozów koncentracyjnych, np. z Sachsenhausen;
2. krematoria oświęcimskie posiadały piece o wielu retortach (muflach), obliczonych na pomieszczenie i jednoczesne spalanie w jednej retorcie kilku zwłok, co zwiększało wydajność tych pieców kilkakrotnie w stosunku do normalnych krematoriów pogrzebowych;
3. w piecach tych spalano równocześnie najczęściej po pięć zwłok w jednej retorcie i nie stosowano żadnych środków w celu zapobieżenia pomieszania się popiołów z różnych zwłok. Popioły usuwano z popielnika na jeden, wspólny stos dla popiołów, wszystkich retort i pieców danego krematorium;
4. popioły ze spalonych zwłok zakopywano początkowo w dołach i zasypywano nimi bagniska w okolicy wioski Harmęże, a później topiono w rzekach - Wiśle i Sole, dokąd również wywożono popioły z dołów (w zachodniej części Brzezinki);
5. w tej właśnie okolicy (patrz powyżej), po wysiedleniu ludności wiejskiej - chaty Harmaty i Wiechaja przerobiono na komory gazowe, nazywane w korespondencji obozu „bunkier nr 1” i „bunkier nr 2”. Przy tych bunkrach wybudowano kilka baraków (2 do 3), służących jako rozbieralnie dla skierowanych na zagładę ludzi;
6. z wymienionych bunkrów zwłoki usuwano, przewożąc je lorami do wykopanych dołów celem zakopania, a później spalania;
7. po wybudowaniu krematoriów nr II-V na wiosnę 1943 r., obydwa bunkry unieruchomiono, a doły zasypiano. Bunkier nr 1 rozebrano, a bunkier nr 2 zachowano;

8. od maja 1944 r. do obozu w Brzezince przywożono wielkie transporty (przede wszystkim czterysta tysięcy Żydów z Węgier) i krematoria nie mogły nadążyć ze spalaniem zwłok zagazowanych. Wobec tego wykopano sześć olbrzymich dołów i uruchomiono ponownie komorę gazową bunkra nr 2;
9. zwłoki przewożono lorami do dołów, na dnie których układano najpierw grube drewno, na nim coraz drobniejsze polana, a wreszcie suche gałęzie. Na ten podkład wrzucano zwłoki;
10. po przygotowaniu takiego stosu esesman (najczęściej Otto Moll) polewał zwłoki w czterech narożnikach naftą (ewentualnie metanolem) i podpalał;
11. po spaleniu zwłok popioły z dołów wywożono samochodami do Soły. Przy wyładowywaniu popiołów z samochodu rozsiewano je łopatami po wodzie, by popiół nie osiadał w miejscu wyładunku. Miejsce to następnie starannie zamiatano.

Po dokładnych oględzinach przesłuchano wielu byłych więźniów, świadków zbrodni i jej przebiegu – w szczególności Henryka Taubera i Szlamy Dragona, którzy byli zatrudnieni w Sonderkommando, a więc w drużynie roboczej, której członkowie mieli możliwość dokładnej obserwacji tych wydarzeń. Więźniowie ci, jako tzw. Geheimnissträger byli zabijani co pewien okres czasu, szczególnie po większych akcjach zagłady Żydów. Tylko nielicznym udało się zbiec w czasie ewakuacji obozu. Pięciu Polaków zatrudnionych w Sonderkommando przeniesiono 5 stycznia 1945 r. do KL Mauthausen, tam osadzono ich w areszcie obozowym, a w dniu 3 kwietnia 1945 r. rozstrzelano w budynku krematoryjnym.

Obszerny materiał dokonanego w KL Auschwitz ludobójstwa znajduje się w wielu aktach procesowych przeciwko esesmanom z załogi tego obozu, a przede wszystkim w procesach toczących się w Polsce przed Najwyższym Trybunałem Narodowym, a to:

1. długoletniemu komendantowi obozu Rudolfowi Hössowi; w Warszawie;
2. czterdziestu członkom załogi SS – (Liebehenschel i inni) w Krakowie oraz w licznych procesach przed sądami okręgowymi w Polsce.

Z procesów, które toczyły się po wojnie w Niemieckiej Republice Federalnej wymienić należy przede wszystkim proces przeciwko adiutantowi komendanta obozu Mulce (Sąd Przysięgłych we Frankfurcie nad Menem), a w Niemieckiej Republice Demokratycznej przeciwko lekarzowi SS Horstowi Fischerowi (Sąd Najwyższy w Berlinie). Dokonane w tych procesach ustalenia uwypukliły nieludzką, tragiczną historię tego obozu oraz przebieg zagłady setek tysięcy Żydów oraz dziesiątków tysięcy Polaków, Cyganów i jeńców sowieckich, a także obywateli innych krajów europejskich okupowanych przez hitlerowców.

* * *

Ustawą z 1947 r. na terenie byłego KL Auschwitz powołano do życia Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu jako Pomnik Męczeństwa Narodów. Wśród wielu zadań tego Muzeum znajduje się troska o zachowanie tego terenu wraz ze znajdującymi się na nich obiektami.

Realizując te zadania Muzeum Auschwitz-Birkenau zleciło w 1965 r. – przedsiębiorstwu Specjalistycznemu Górnictwa Surowców Chemicznych „Hydrokop” w Krakowie – opracowanie ekspertyzy terenów, na których znajdowały się w latach 1942 - 1944 doły i stosy spaleniskowe. Badany obszar, szczególnie w części zachodniej i północno-zachodniej został naniesiony na planach sytuacyjno-wysokościowych w skali 1 : 500 z naniesionymi konturami zalegania szczątków prochów po spalonych ciałach ludzkich. Dla wykonania tego planu przeprowadzono ogółem trzysta otworów (wierceń), rozmieszczonych w czterech rejonach, oznakowanych na mapach literami A,B,C,D. Opierając się na ustaleniach historycznych, dotyczących KL Auschwitz-Birkenau, starano się w zależności od wyników przeprowadzonych wierceń ustalić przybliżony teren oraz wielkość dołów i stosów spaleniskowych, które władze obozowe pod koniec 1944 r. starały się zasypać, obłożyć darnią a na splantowanym terenie posadzić drzewka. Do tego celu władze obozowe utworzyły specjalną drużynę roboczą (Abbruchkommando lub Gehölz-Abbruchkommando).

W okresie prowadzonych badań lokalizacja dawnych rowów (dołów), zwanych stosami spaleniskowymi, zaznaczała się już niedokładnie w morfologii terenu.

Drugim tematem badań, prowadzonych w 1965 r., było uzyskanie danych dotyczących wykształcenia podłoża stosów spaleniskowych. W celu ustalenia metody badań oraz ustalenia siatki (gęstości) otworów uznano, że w miejscach, w których wyróżniały się morfologicznie ślady zarysów rowów, należy otwory wykonywać w środku rowów i po ich bokach. Tam gdzie zarysów nie można było dostrzec, dokonywano otworów (wierceń) w siatce o bokach 40 m, a na terenie tzw. grobów jeńców radzieckich - w rzędach co 20 m, stosując pięciometrową odległość między otworami. W okolicy rowów odległość między otworami wynosiła od 3 do 5 m. W wyniku tych ustaleń wykonano otwory w rejonach : A - 74, E - 122, C - 67, D - 37. Badaniami nie objęto stawku koło krematorium nr IV, małych dołów spaleniskowych (przylegających do krematoriów nr II i III), gdyż w sposób optyczny i manualny stwierdzono, że znajdują się w nich szczątki spopielenych zwłok ludzkich. Wśród trzystu wykonanych wierceń - stwierdzono występowanie szczątków spalonych zwłok ludzkich (popioły, kości) oraz ślady spalania (nadpalone drewno) w czterdziestu dwóch otworach. Odstąpiono od zbadania możliwości występowania szczątków popiołów, bądź śladów spalania. Linia przerywaną zaznaczono na mapie granice występowania szczątków ludzkich. Obok prochów ludzkich i kości wraz ze spalonym drewnem, spotykano glinę oraz pył piaszczysty (czasem z włosami), niekiedy łącznie z prochami oraz spalonym drewnem.

Obecność włosów wskazywałyby na wtórne wymieszanie materiału ze stosów z nie spalonymi odpadami lub bezpośrednie składowanie tych odpadów w przypadkowo lokalizowanych dołach. To przypuszczenie znajduje swoje uzasadnienie w tym, że podczas akcji zacierania śladów nastąpiło przemieszanie ziemi. Występowanie różnych odpadów (np. łyżki, widelce, okulary) tłumaczyć należy teraz tym, że świadkowie (więźniowie Sonderkommando) w swoich

zeznaniach mówią o istnieniu „śmietników”, na które składowano różne przedmioty, np. butelki, pudełka po lekarstwach, po paście do butów lub zębów itp.

Otwory, w których stwierdzono występowanie resztek ludzkich są przeważnie rozmieszczone nieregularnie na całym terenie, a w rejonie B są gęściej zgrupowane. Miąższość szczątków ludzkich waha się od 0,2 - 3,8 m z przewagą 1,0 - 2,0 m. Minimalna głębokość występowania popiołów wynosi 0,2 m a maksymalna 4,5 m. Średnio popioły występują w przedziale 1,0 - 3,0 m pod powierzchnią terenu. Ślady popiołów występują przeważnie w glinie lub glinie zapiaszczonej, a sporadycznie w piasku oraz w żwirze.

Przeprowadzone badania nie stwierdziły ciągłego występowania szczątków ludzkich lub śladów spalania. Szczątki ludzkie występują nierównomiernie w formie nieregularnych dołów na badanym obszarze. Ich miejsca określono konturami. Najczęściej szczątki ludzkie są nierównomiernie i przypadkowo wymieszane z gruntami spoistymi, czasem z piaskiem lub żwirem. Poniżej głębokości 1,5-2,0 m (poniżej poziomu terenu), liczyć się należy z możliwością dopływu wód gruntowych.

* * *

Podczas toczącego się śledztwa prowadzonego przez prokuraturę przy Sądzie Krajowym we Frankfurcie nad Menem przeciwko zbrodniarzom oświęcimskim (proces Mulki i innych), przyjechał do Polski w lipcu 1963 r. sędzia śledczy dr Heinz Düx. W archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu zapoznał się on z obszernym materiałem archiwalnym, dotyczącym historii KL Auschwitz, ale również bardzo dokładnie zwiedził tereny byłego obozu i jego urządzenia. Po powrocie do Frankfurtu, według jego słów i zachowania się, oświęcimski „genius loci” utwierdził go w przekonaniu, że prawda o tym obozie, w którą wierzył, jest prawdą obiektywną, utrwaloną w rzeczywistym stanie badanej ziemi oświęcimskiej.

Ziemia ta przemówiła do niego swoim tragicznym językiem, gdy na stosach spaleniskowych w Brzezince wraz z niepozornym żdźbłem sitowia, wyrwał z niej niedopaloną kość ludzką. Oświadczył wówczas, że wiedzę zdobytą w czasie pobytu w Oświęcimiu wykorzysta w śledztwach przeciwko zbrodniarzom SS z tego obozu, a następnie przekaże sądowi, gdy – zgodnie z niemieckim prawem - będzie przesłuchiwany jako świadek na rozprawie.

Już podczas toczącego się procesu, gdy Sąd Przysięgłych we Frankfurcie rozważał wniosek o przeprowadzenie wizji lokalnej w Oświęcimiu i czy taka wizja jest w ogóle celowa „ze względu na znamiona czasu, które wrosły w ziemię Oświęcimia” – postanowiono przesłuchać sędziego śledczego Düxa, który zeznawał 16 października 1964 r., oświadczając, że – o ile sąd ma jeszcze wątpliwości co do okoliczności zbrodni popełnionych przez oskarżonych – to wizja lokalna może być bardzo przydatna. Nawiązując do tych myśli – wydaje się, że przeprowadzone badania terenu stosów spaleniskowych, dostarczyły ponownie dowodów świadczących obiektywnie o rozmiarach dokonanej na tym terenie zbrodni. Dla zrozumienia wartości wyników tych badań należy, choćby pokrótce poznać historyczne wydarzenia, jakie związane były z ludobójczym programem

eksterminacji, przede wszystkim Żydów, realizowanym na tym terenie. Te wydarzenia, mimo przez cały okres istnienia obozu trwającej realizacji zacierania ich śladów, nie uległy całkowitemu unicestwieniu. Faktem jest, że wyniki tych badań nie mogą pretendować do wyciągania wniosków dotyczących liczby zgładzonych ludzi. Podstawą do takich obliczeń mogą być jedynie dokumenty. Ustalenia dokonane w wyniku przeprowadzonych wierceń stanowią jedynie dowód świadczący o wielkości tych zbrodni, popełnianych z pełną premedytacją oraz zaplanowanym od samego początku działaniem dążącym do usunięcia wszelkich śladów realizowanego w KL Auschwitz-Birkenau ludobójstwa.

Źródła

Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu:

- akta procesu Rudolfa Hössa,
- akta procesu załogi KL Auschwitz,
- Russisches Kriegsgefangenenlager Auschwitz/Totenbuch,
- książka kostnicy z okresu od 7.10.1941 r. do 31.8.1943 r.,
- Stärkebuch,
- Sterbebuch,
- Zentralbauleitung der Waffen SS in Auschwitz,
- ekspertyza przedsiębiorstwa „Hydrokop” w Krakowie z 1965 r.,
- relacje i wspomnienia byłych więźniów KL Auschwitz,
- wyrok w procesie Mulki i innych (proces we Frankfurcie),
- wyrok w procesie Königa (proces w Siegen).

Opracowania i wspomnienia

- Arendt Hannah, Eichmann in Jerusalem. München 1964.
- Baumann Hermann, Zynische Zahlenspiele. Allgemeine Jüdische Wochenzeitung, (Bonn) 1990 nr 30.
- Braham Randolf L., The Destructions of Hungarian Jewry. New York 1963.
- Brandhuber Jerzy Adam, Jeńcy radzieccy w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. „Zeszyty Oświęcimskie” 1960 nr 4.
- Bullock Alan, Hitler. Studium tyranii. Warszawa 1970.
- Conway John S., Frühe Augenzeugen-berichte aus Auschwitz - Glaubwürdigkeit und Wirkungs-geschichte. Vierteljahreshefte für Zeitgeschichte 1979 Heft 2.
- Czech Danuta, Kalendarium wydarzeń w KL Auschwitz. Oświęcim 1992 r.
- Eisenbach Artur, Hitlerowska polityka zagłady Żydów. Warszawa 1961.
- Eksterminacja Żydów na ziemiach polskich w okresie okupacji hitlerowskiej. Zbiór dokumentów. Zebrali i opracowali : T. Berenstein, A. Eisenbach, A. Rutkowski. Warszawa 1957.
- Gilbert Martin, Atlas of the Holocaust. London 1982.
- Hilberg Raul, Die Vernichtung der europäischen Juden. Die Gesamtgeschichte des Holocaust. Berlin 1982.

- Konieczny Alfred, Uwagi o początkach obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. „Zeszyty Oświęcimskie” 1970 nr 12.
- Langbein Hermann, Menschen in Auschwitz. Wien 1972.
- Lichtenstein Heiner, Mit der Reichsbahn in den Tod. Massen Transporte in den Holocaust. Köln 1985.
- Madajczyk Czesław, Polityka III Rzeszy w okupowanej Polsce. Warszawa 1970.
- Schnabel Reimund, Macht ohne Moral. Eine Dokumentation über die SS. Frankfurt 1957.
- Smoleń Kazimierz, Karanie zbrodniarzy oświęcimskich, w: Oświęcim hitlerowski obóz masowej zagłady. Warszawa 1977.
- Smoleń Kazimierz, Obóz koncentracyjny Auschwitz, w: Wybrane zagadnienia z historii KL Auschwitz. Oświęcim 1975.
- Strzelecka Irena, Pierwsi Polacy w KL Auschwitz. „Zeszyty Oświęcimskie” 1983 nr 18.
- Strzelecki Andrzej, Ewakuacja, likwidacja i wyzwolenie KL Auschwitz. Oświęcim 1982.
- Schreiberinnen des Todes. Dokumentiert von Lorę Shelley. Bielefeld 1992.
- Wellers Georges, Essai de determination du nombre de morts au camp d'Auschwitz. „Le Monde Juif “ (Paris) 1983 nr 112.
- Wspomnienia Pery Broada SS-mana z oddziału politycznego w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. „Zeszyty Oświęcimskie” 1965 nr 9.
- Wspomnienia Rudolfa Hössa komendanta obozu oświęcimskiego. Warszawa 1965.
- Wśród koszmarnej zbrodni. Rękopisy więźniów Sonderkommando odnalezione w Oświęcimiu. „Zeszyty Oświęcimskie” 1971 nr 2 (specjalny).

* * *

Odnosząc się do sposobu przypisania w sensie terytorialnym poszczególnych osób, potrzebne są pewne wyjaśnienia. Otóż, miałem to wyboru czy przypisać daną osobę do konkretnej miejscowości uwzględniając miejsce urodzenia, czy miejsce zamieszkania. Ponadto, przynależność administracyjna poszczególnych miejscowości często ulegała zmianie. Inna była przed 1939 r., w okresie okupacji hitlerowskiej, a jeszcze inna po 1945 r. (nawet kilkakrotnie się zmieniająca). Stąd zastosowałem następujący wariant – uwzględniłem miejsce urodzenia lub zamieszkania danej osoby, według nowego podziału administracyjnego miasteczka czy wioski (oraz okolicy) do miejscowości wiodącej administracyjnie tj. Oświęcim, Wadowice, Andrychów, Chrzanów, Trzebinia, Chełmek, Zator, Kalwaria Zebrzydowska, Kęty. Wyjątek stanowi Jaworzno, które w okresie okupacji podporządkowane było pod powiat Chrzanowski, a obecnie z tej zależności jest wyłączone.

REQUIEM

Śmierć was zabrała w dalekich obozach
Na wieki w zaświatach spoczynek
A Polska – Sancta Mater Dolorosa –
Płacze za wami w boleści matczynej.

Nad waszą trumną, nad urną popiołów,
Co dla nas, żywych, relikwią są świętą,
Rozbrzmiewa korne Requiem aniołów
W hołdzie przed waszą męską niepojętością.

Za dni gehenny, za bezmiar cierpienia,
Odpuść im, Chryste, wszelką przewinę
I obdarz łaską wiecznego zbawienia:
Requiem aeternam dona eis, Domine!

Niech ciężar Krzyża, pod którym padali,
Wstrząśnie Twym sercem, Jezu z Galilei!
Patrz – cały naród gromnice im pali:
Et lux perpetua luceat eis.

(Włodzimierz Wnuk: Byłem z wami)

W przypiływie głębokiego rozżalenia, zadaję to samo
pytanie jakie wyrywało się do Boga z serca papieża
Benedykta XVI – gdy przybył do Miejsca Pamięci
Auschwitz-Birkenau: *Panie, dlaczego milczałeś?*
[.....]. Jerzy Kłistała.

Słownik biograficzny
(Uzupełnione o biogramy z suplementu)
1500 biogramów

ADAMCZYK JAN,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.08.1908 r. w Kleczy pow. wadowicki, syn Wojciecha i Anny z d. Siwak, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22447/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:17, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1445.

ADAMCZYK JULIA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 62173.

Urodzona 16.02.1882 r. w Czatkowicach gmina Krzeszowice pow. krakowski, córka Marianny, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i w transporcie siedmiu więźniarek z Katowic przewieziona do KL Auschwitz, 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 62173. Zginęła **17.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32236/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 666.

ADAMCZYK KAZIMIERZ,
Więzień KL Auschwitz nr E-9104.

Urodzony 26.04.1925 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-9104. Wypisany 8.01.1945 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1052.

ADAMSKI FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr E-990.

Urodzony 29.03.1925 r. w Miętkowie gmina Babice, pow. chrzanowski, syn Jana i Magdaleny z d. Bolek, zamieszkały w Miętkowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-990. Zginął **2.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1828/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:50, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra żołądkowo-jelitowa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 770; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 326.

ADAMUS FRANCISZEK ANDRZEJ,
Więzień KL Auschwitz nr 24251.

Urodzony 17.02.1921 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Andrzeja i Franciszki z d. Piecha, zamieszkały w Kętach. Aresztowany w Dreźnie – gdzie przebywał na robotach przymusowych, a stamtąd przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 12.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24251. Zginął **2.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4666/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 138; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 166.

AGDAN ROMAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 7.08.1904 r. w Styczowie, syn Józefa i Franciszki z d. Bardzińska, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **26.08.1942 r.** wraz z 34 innymi współwięźniami – skazany na śmierć przez policyjny sąd doraźny. Według wystawionego aktu zgonu nr 22830/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:34, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 290.

ALLENHARD STEFANIA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 8.12.1906 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Marii, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie-Ludwinowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz, zginęła 25.02.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 10458/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1442.

AMSTERDAM ELIASZ,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony 18.11.1932 r. w Jaworznie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego którego nazwy nie udało się ustalić i tam **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 47; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

AMSTERDAM LEA,

Więźniarka – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzona 6.11.1937 r. w Jaworznie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego którego nazwy nie udało się ustalić i tam **zginęła** – nieznana jest data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

ANDERS JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 11195.

Urodzony 19.11.1897 r. w Nowej Wsi, gmina Kęty pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11195. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 92.

ANGELUS JULIUSZ,

Więzień więzienia w Sosnowcu.

Urodzony 15.05.1882 r. w Warszawie, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski, maszynista. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **25.03.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: uwiąd starczy.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 187.

APFELROTH LEISER,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 13.01.1903 r. w Borzęcinie pow. brzeski, syn Mojżesza i Hany z d. Helfgott, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **7.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2145/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:30, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 643.

ARTZT ZBIGNIEW,

Więzień KL Auschwitz nr 33092.

Urodzony 22.10.1911 r. w Wadowicach, syn Karola i Michaliny z d. Marossanyc, zamieszkały w Krakowie. Aresztowany 25.04.1942 r. i więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, skąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33092. Był w gronie osób aresztowanych 16.04.1942 r. w Kawiarni Plastików przy ulicy Łobzowskiej nr 3 w Krakowie. Aresztowane w tej kawiarni 168 kobiety i mężczyzn po przewiezieniu do KL Auschwitz, rozstrzelano pod Ścianą Straceń **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9052/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:54, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 168, 1118; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 52.

AUGUSTYNIAK ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 24.02.1920 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, córka Kazimierza i Marii z d. Molenda, zamieszkała w Przeciszowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **17.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34605/1943 potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:15, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155.

BABIŃSKI BOLESŁAW,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 17.06.1883 r. w Kętach pow. oświęcimski. Nauczyciel Polskiego Gimnazjum i Liceum Koedukacyjnego w Kętach. Aresztowany 23.04.1940 r. a więc w pierwszych dniach okupacji i uwięziony w KL Mauthausen-Gusen. Zginął **18.09.1940 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 174; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 2 wykazu).

BACHNER KIWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 38208.

Urodzony 9.05.1892 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Goldy z d. Rosenbaum, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym 1000 żydów z Compiegne z Francji, przywieziony do KL Auschwitz. 7.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 38208. Zginął **25.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12699/1942 potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:55, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Pneumonie” (ogólne zakażenie organizmu przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 699.

BACHOROWSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.12.1921 r. w Okleśnej gmina Alwernia, syn Franciszka i Franciszki z d. Odrzywalska. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Z wyroku sądu doraźnego wydanego **2.06.1943 r.** – zginął tego samego dnia. Według wystawionego aktu zgonu nr 23517/1943 potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:31, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1003.

BACIA BRONISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 34102.

Urodzona 15.04.1904 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Józefa i Katarzyny z d. Chołda, zamieszkała w Lanckoronie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 2.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 34102. Zginęła **17.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8303/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 531; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 795.

BÄCKER TAUBE CHAJE,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 16.06.1891 r. w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1943 r. i przetransportowana do KL Auschwitz, tam **zginęła** - nieznana jest data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

BACZKOWSKI JAN (syn),

Więzień KL Gross-Rosen.

Urodzony 28.3.1909 r. w Przywozie, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski. Od rozpoczęcia się okupacji hitlerowskiej, wraz z ojcem Janem i bratem Leopoldem pseud. „Mewa” byli członkami organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Gdy natomiast w Oświęcimiu został utworzony przez hitlerowców obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wspólnie zaangażowali się w niesienie pomocy dla więźniów tego obozu. Za tę działalność Jana aresztowano i przesłano do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 235; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BACZYŃSKA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 68083.

Przed 1939 r. nauczycielka Publicznej Szkoły Powszechnej w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona wpierrw w więzieniu Montelupich w Krakowie, skąd 17.11.1943 r. w transporcie zbiorowym przesłana została do KL Auschwitz, w obozowej ewidencji zarejestrowano ją jako więźniarkę nr 68083. Zginęła **27.08.1944 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

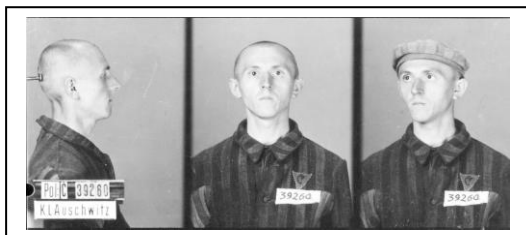
Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 174; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 3 wykazu).

BADUCH MIECZYSLAW,
Więzień KL Auschwitz nr 9371.

Urodzony 27.10.1902 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9371. Nieznane są dalsze losy tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 77.

BAJAJA JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 39260.

Urodzony 20.03.1913 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Henryka i Józefy z d. Kapon, zamieszkały w Babicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 39260. Zginął **14.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20568/1942 potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herz – und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 180, 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1060.

BAKLARZ STEFANIA z d. BYRSKA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 12.12.1909 r. w Ponikwi gmina Wadowice, córka Jana i Katarzyny z d. Byrski, mieszkanka Ponikwi. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **2.06.1943 r.** (w dniu tym zginęło ok. 208 osób – w tym 31 kobiet). Według wystawionego aktu zgonu nr 23495/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:51, określenie przyczyny zgonu: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 981.

BALIAN SZCZEPAN,
Więzień więzienia w Sosnowcu.

Urodzony 12.04.1913 r. w Chrzanowie, syn Jana, zamieszkały w Chrzanowie, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **16.11.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: zapalenie płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 175.

BANASIK EMIL,
Więzień KL Auschwitz nr E-8247.

Urodzony 29.11.1925 r. w Jeleniu - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech i uwięziony w KL Auschwitz III-Monowitz, 10.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8247. Pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. Odzyskał wolność we wrześniu lub październiku 1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1026; Ankieta wypełniona osobiście przez Emila Banasika.

BANASIK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 23377, nr E-611.

Urodzony 17.02.1917 r. w Jeleniu - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23377, po jakimś czasie zmieniono mu pobytu w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-611. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. - zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

BANASIK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2757.

Urodzony 5.05.1905 r. w miejscowości Jeleń – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Antoniego i Marii z d. Lipko, zamieszkały w Byczynie – dzielnica Jaworzna. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2757. Zginął **6.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18537/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:10, określenie przyczyny zgonu: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 531.

BANAŚ ALOJZY, pseud. „Zorza”, „Olcha”,

Więzień gestapo w Bielsku, Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 7.7.1906 r. w miejscowości Nakło Śląskie, zamieszkały w Oświęcimiu. W początkowym okresie okupacji hitlerowskiej był pracownikiem magistratu w Oświęcimiu. Jako przedwojenny ppor. rezerwy WP, zaangażował się w działalność ruchu oporu, komendant organizacji ZWZ/AK Obwód Oświęcim – członek Inspektoratu Bielskiego ZWZ/AK. Gdy okupant utworzył KL Auschwitz, wraz z żoną Kazimierą – nauczycielką,

(także członkinią ZWZ/AK), włączyli się w niesienie pomocy dla więźniów tego obozu.

Za działalność konspiracyjną aresztowany 7.10.1942 r. i wpiery był przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku, a po kilku dniach przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, przewieziono go do KL Auschwitz i tam został rozstrzelany **25.01.1943 r.** – zginął wraz z 22 innymi członkami AK inspektoratu bielskiego, obwodu żywieckiego, ze sztabu obwodu oświęcimskiego (rozstrzelanie odbyło się najprawdopodobniej w obozie macierzystym - w komorze gazowej krematorium 1).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 236-237; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 328-329.

BANAŚ JAKUB,

Więzień KL Auschwitz nr 7592.

Urodzony 28.06.1907 r. w Wadowicach, syn Kazimierza i Anieli z d. Oleksy, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany 18.12.1940 r. i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7592. Zginął **19.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22148/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:40, określenie przyczyny zgonu: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1146, nr id. 20588.

BANDO ROZALIA,

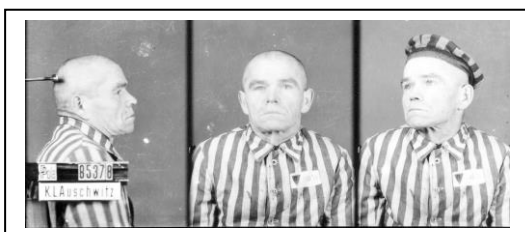
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 5.10.1905 r. w Wadowicach, córka Jana i Anny z d. Matuzik, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Zginęła **15.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18698/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:45, określenie przyczyny zgonu: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 690.

BANDOŁA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 85378.

Urodzony 29.05.1885 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Jana i Marianny z d. Bryndza, mieszkaniec Choczni. Aresztowany przez gestapo 4.01.1943 r. i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85378. Zginął **13.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7638/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:25, określenie przyczyny zgonu: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 244; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 136.

BANEK MAKSYMILIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-403, nr 21920.

Urodzony 16.05.1919 r. w Brzezince (nie ma pewności czy Brzezinka k/Oświęcimia). Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-402, a następnie, 13.02.1942 r. zmieniono mu pobyt w obozie jako więzień polityczny i oznaczono numerem obozowym 21920. Nie znany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 126, 743.

BANKO HALINA, po mężu HERTIG, pseud. „Kalina”,

Więźniarka w Oświęcimiu, KL Auschwitz nr 68919, KL Ravensbrück.

Urodzona 22.07.1923 r. w Oświęcimiu i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy Niemcy utworzyli w Oświęcimiu obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z koleżanką Fryderyką Demczuk, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Dostarczała im żywność, lekarstwa, pośredniczyła w nielegalnej korespondencji z rodzinami i odwrotnie. Za tę działalność została aresztowana w listopadzie 1943 r. i przez kilka dni więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie przeniesiona do KL Auschwitz, gdzie 18.11.1943 r. zarejestrowano ją w obozowej ewidencji jako więźniarkę nr 68919. Po jakimś czasie przesłana została do KL Ravensbrück. Z tego obozu w ramach transportów ewakuacyjnych więźniarek – organizowanych przez Szwedzki Czerwony Krzyż, w 1945 r. trafiła do Szwecji. Po rekonwalescencji w Szwecji wróciła do Polski.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 604; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 237.

BANKO ROMAN, pseud. „Sęk”, „Sola”,

Więzień więzienia w Oświęcimiu.

Urodzony 12.03.1923 r. w Oświęcimiu, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu ZWZ/AK. Członek Komitetu

Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego działający przy ZWZ/AK. Jako pracownik cywilny w Buna-Werke, miał możliwość bezpośredniego zbliżenia się do pracujących tam więźniów. Dostarczał im żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczył w ich nielegalnej korespondencji z rodzinami. Dwukrotnie był aresztowany i więziony w więzieniu gestapo w Oświęcimiu – jako podejrzany o kontakty z więźniami, a po śledztwie zwolniony.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 237; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BAR-MALOCHA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 44224, obozu w Łodzi nr 143.

Urodzona 18.09.1927 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44224, a następnie przeniesiona do obozu dla dzieci i młodzieży w Łodzi - tam posiadała nr 143. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 554.

BARAN STANISŁAW,

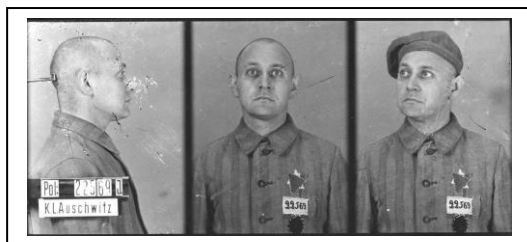
Wiezień KL Auschwitz nr E-4862.

Urodzony 8.05.1921 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako wiezień „wychowawczy” nr E-4862. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu (brak daty zwolnienia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 921.

BARAN WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 22569, nr E-475.

Urodzony 28.09.1919 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach, przewieziony do KL Auschwitz, 12.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako wiezień nr 22569, po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na wieźnia „wychowawczego” nr E-475. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 746.

BARBER SALOMON,

Wiezień KL Auschwitz nr 25342.

Urodzony 20.08.1921 r. w Chrzanowie, syn Debory, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25342. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2730/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:15, określenie przyczyny zgonu: „Lungenödem bei Versagen des Herzens” (odma płucna przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 146, 1119; 244; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1224.

BARCIK JAN, pseud. „Sola”,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 22.12.1898 r. w Bielanach gmina Kęty, pow. oświęcimski, mieszkaniec Kęt. Kapitan rezerwy WP. W okresie okupacji hitlerowskiej członek organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK Inspektoratu Bielskiego, komendant „Placówka Kęty”. Przez zdradę, aresztowany wraz z innymi członkami tej organizacji konspiracyjnej. Wpierw uwięziony w więzieniu gestapo w Bielsku, następnie przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Skazanych na karę śmierci przez sąd doraźny w Katowicach, **25.01.1943 r.** wraz z 21 członkami inspektoratu bielskiego AK przewieziony został do KL Auschwitz i tego samego dnia zginęli (najprawdopodobniej rozstrzelanie odbyło się w obozie macierzystym – w komorze gazowej krematorium 1).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 329; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 328, *Ruch oporu w Beskidzie śląskim w latach 1939-1945*, pod red. K. Popiołka i H. Rechowicza, Katowice 1968 r. s. 83; Informacja rodzinny – Marii Barcik.

BARCZYK JAN,

Więzień gestapo w Bielsku, w Mysłowicach.

Urodzony 20.12.1898 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, zamieszkały w Bulowicach gmina Kęty. W okresie okupacji hitlerowskiej członek organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK Inspektoratu Bielskiego – „Placówka Kęty”. Przez zdradę, aresztowany wraz z innymi członkami tej organizacji konspiracyjnej. Wpierw uwięziony w więzieniu gestapo w Bielsku, następnie przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach, gdzie **1.02.1943 r.** zmarł na tyfus plamisty.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r. s. 138.

BARON ABRAHAM,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.06.1911 r. w Oświęcimiu, syn Izraela i Marii z d. Baron, zamieszkały w okresie okupacji w Antwerpi – Belgia. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **27.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37566/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:55, określenie przyczyny zgonu: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26 s. 66.

BARTEL ERWIN,

Więzień KL Auschwitz nr 17044.

Urodzony 3.02.1923 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17044. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 104.

**BARTOCHOWSKI BOLESŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 32492.**

Urodzony 3.10.1895 r. w Chrzanowie, syn Jana i Agnieszki z d. Zwierzyna, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany 16.04.1942 w Kawiarni Plastyków i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 24.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32492. Zginął – rozstrzelany **27.05.1942 r.** Rozstrzeliwanych wyprowadzano na dziedziniec bloku 11 po 4 osoby, stawiano je pod Ścianą Straceń, a blokowy wypowiadał zdanie „*Za zamordowanie szefa lotnictwa niemieckiego w Krakowie jesteście skazani na śmierć*”. Następnie padały strzały i martwe ciała osuwały się na ziemię. Według wystawionego aktu zgonu nr 9082/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:04, określenie przyczyny zgonu: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 82.

**BARTUŚ LUDWIKA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 74994.**

Urodzona 20.02.1914 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 28.01.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 74994. Odzyskała wolność – zwolniona z obozu po kilku miesiącach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 611.

**BAK ANDRZEJ,
Więzień KL Auschwitz nr 24231.**

Urodzony 18.01.1909 r. w Gilowicach pow. żywiecki, syn Stanisława i Anny z domu Luber, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24231. Zginął **4.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9974/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:35, określenie przyczyny zgonu: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 137.

BAK JÓZEFA z d. KUMALA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 54686.

Urodzona 10.03.1910 r. w Chrzanowie, córka Michała i Magdaleny z d. Kapcia, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54686. Zginęła **30.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31204/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:25, określenie przyczyny zgonu: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy osłabieniu serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1172.

BAK KAROL,
Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 3.11.1907 r. w Ślemieniu pow. żywiecki, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski, z zawodu krawiec. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z żoną Anną z d. Korzonkiewicz, byli członkami lewicowej organizacji konspiracyjnej PPS. Gdy okupant utworzył w Oświęcimiu obóz koncentracyjny KL Auschwitz, natychmiast oboje zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom tego obozu.

Dostarczali więźniom pracującym w zewnętrznych komendach roboczych w Jawiszowicach i Budach – środki żywności, ubrania dla uciekinierów, dawali uciekinierom schronienia w swoim domu. Został aresztowany w 1944 r. jako podejrzany o kontakty z więźniami, był uwięziony w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po pięciu miesiącach uciążliwego śledztwa zwolniony.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 240.

BAK MIECZYŚLAW,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.12.1906 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Ludwika i Teresy z d. Bochenek, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz. Zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33219/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:45, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 698; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 219.

BEMBENEK JÓZEF,**Więzień w Sosnowcu.**

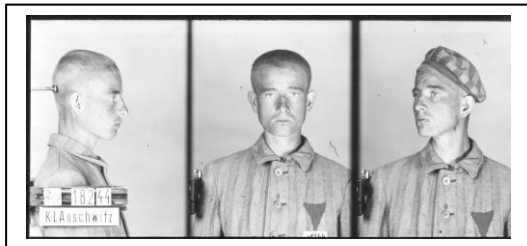
Urodzony 20.10.1922 w Babicach pow. chrzanowski, syn Jana i Franciszki, zamieszkały w Babicach, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **9.05.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: „gruźlica płuc”.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 163.

BENSAK MARCIN,**Więzień KL Auschwitz nr 48523.**

Urodzony 30.07.1891 r. w Oświęcimiu, syn Adolfa i Joanny z d. Schlesinger. Aresztowany i uwięziony w obozie pracy Vyhne – Słowacja. Następnie, w transporcie zbiorowym Żydów ze Słowacji przewieziony do KL Auschwitz, 18.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 48523. Zginął **18.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22089/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 200; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15 s. 1087.

BERCAL ANTONI,**Więzień gestapo w Bielsku, KL Auschwitz nr 18244.**

Urodzony 18.04.1920 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Jana i Antoniny z d. Szymkowski, zamieszkały w Zatorze. Aresztowany przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd 18.07.1941 r. w transporcie zbiorowym przesłano go do KL Auschwitz, zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 18244. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8788/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:15, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchialkatarrh bei Körperschwäche” (nieżyt oskrzeli przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 112; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1264.

BERCAL JAN,**Więzień KL Auschwitz nr E-559.**

Urodzony 7.07.1922 r. w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-559. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 749.

BERNAŚ ALEKSANDER,

Więzień w Katowicach.

Urodzony w 1915 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, górnik. Aresztowany i przesłany do więzienia w Katowicach. Zginął **6.10.1943 r.** przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 40.

BĘBENEK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-956.

Urodzony 28.06.1910 r. w Płazie pow. chrzanowski, syn Stanisława i Franciszki z d. Chrzaszczyk, zamieszkały w Płazie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-956. Zginął **22.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5498/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 768; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 998.

BIAGAJ JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.05.1915 r. w Libiążu Małym pow. chrzanowski, syn Jana i Józefy z d. Namysłowski, zamieszkały w Libiążu Małym. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **7.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 923/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 915.

BIBRZYCKI JAN,

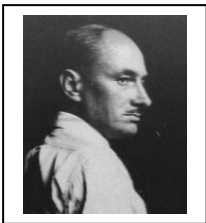
Więzień KL Auschwitz nr 47772.

Urodzony 15.07.1915 r. w Babcicach gmina Oświęcim, syn Józefa i Zofii z d. Mateja, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej był zatrudniony w żwirowni w Klucznikowicach. W żwirowni tej zatrudnieni byli także więźniowie KL Auschwitz, więc wykorzystał tę okazję by im pomagać – dostarczając żywność. Pod zarzutem pomocy więźniom, został aresztowany i z rejencji katowickiej przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 17.07.1942 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 47772. Zginął rozstrzelany **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2243/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 199, 656; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 242; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1441.

BICZ BOLESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 1471, KL Mauthausen.

Urodzony 1.04.1899 r. w Żywcu, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK. Był zatrudniony na terenie obozu jako pracownik cywilny, więc wykorzystał tę możliwość, by nieść więźniom pomoc. Dostarczał im żywność, papierosy, pomógł w ucieczce Tadeuszowi Wiejowskiemu. Pod zarzutem pomocy więźniom, został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 1471.

Po pewnym czasie przeniesiono go do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 42; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 242.

BIEL JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 22422, E-451.

Urodzony 6.07.1902 r. w Rozkochowie gmina Babice, pow. chrzanowski, syn Józefa i Julii z d. Kubiela, zamieszkały w Rozkochowie. Aresztowany i z więzienia gestapo w Katowicach w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 4.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22422, a po jakimś czasie zmieniono mu pobytu w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-451. Zginął **14.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2452/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 5:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Phlegmone” (niewydolność mięśnia sercowego przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 950.

BIEL JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-820.

Urodzony 13.07.1902 r. w Olszynie pow. chrzanowski, syn Andrzeja i Marii z d. Kaszuba, zamieszkały w Olszynie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-820. Zginął **22.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1476/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:00, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1476.

BIEL TOMASZ,
Więzień Montelupich w Krakowie, KL Auschwitz.

Urodzony 11.07.1898 r. w Tarnawie Dolnej k/Suchej Beskidzkiej – obecnie pow. suski, syn Józefa i Teresy z d. Matuszczyk, zamieszkały w Zakopanym. Po aresztowaniu, przetrzymywany w więzieniu na Montelupich w Krakowie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przesłany 15.12.1941 r. do KL Auschwitz. Zginął **22.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 526/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „septische Angina” (zakaźna angina).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 526.

BIELECKI JAN,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.01.1908 r. w Kościelcu pow. chrzanowski, syn Gabriela i Anny z d. Zielińska, zamieszkały w Kościelcu. Po aresztowaniu, prawdopodobnie wpierw więziony był w więzieniu śledczym w Mysłowicach i stamtąd przesłany do KL Auschwitz. Zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30959/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:18, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 695; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 935.

BIELENIN FELIKS,
Więzień KL Auschwitz nr 169398.

Urodzony 12.05.1915 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 169398. Był zatrudniony w komandzie Zerlegebetriebe w Birkenau, skąd 28.06.1944 r. uciekł.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 445; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 697.

BIENIEK JAN,
Więzień KL Auschwitz nr E-8310.

Urodzony 17.08.1928 r. w Babicach pow. oświęcimski. Aresztowany w maju 1944 r. w Oświęcimiu i uwięziony w KL Auschwitz III-Monowitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8310. Pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. Otrzymał wolność w sierpniu 1944 r. - zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1028; Ankieta z dn. 31.08.1988 r. osobiście wypełniona przez Jana Bieńka.

**BIES STANISŁAW, pseud. „Chrobry”,
Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.**

Urodzony 4.06.1919 r. w Osieku pow. oświęcimski, zamieszkały w Osieku. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruchu oporu ludowców – był członkiem przyobozowej grupy BCh. Wraz z innymi ludowcami włączył się bardzo aktywnie w niesienie pomocy więźniom utworzonego przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz. Za tę działalność został aresztowany w listopadzie 1943 r. i uwięziony w KL Auschwitz, skąd po jakimś czasie przeniesiono go do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 243.

**BIGAJ ALEKSANDER,
Więzień KL Auschwitz nr E-1116.**

Urodzony 29.06.1912 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w styczniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1116. Odzyskał wolność 1.05.1942 r. – zwolniony z obozu.

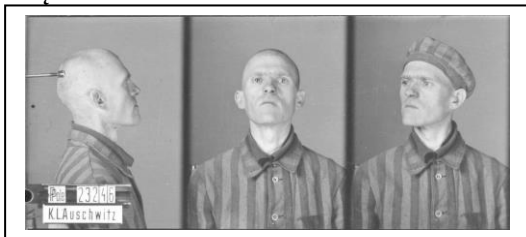
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 776.

**BIGAJ JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 65451.**

Urodzony 15.05.1914 r. w Libiążu Małym, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.09.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 65451. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 214.

**BIGAJ STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 23246.**

Urodzony 26.09.1908 r. w Libiążu Małym pow. chrzanowski, syn Marcina i Walerii z d. Staszczuk, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Radomiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Radomia przewieziony do KL Auschwitz, 26.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23246. Zginął **24.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1591/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

BIGAJ TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 120385, KL Neuengamme.

Urodzony 26.03.1924 r. w Libiążu, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120385. Po jakimś czasie (brak daty) przeniesiony do KL Neuengamme. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337.

BILCZEWSKI EDWARD, pseud. „Laska”,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 15.05.1899 r. w Kętach pow. oświęcimski i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność konspiracyjną, był szefem łączności Inspektoratu Bielskiego ZWZ/AK. Z chwilą utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, natychmiast podjął współpracę z kuzynami Janiną i Wiktorem oraz innymi członkami tej organizacji, by nieść skuteczną pomoc więźniom obozu.

Pomoc polegała na organizowaniu żywności, lekarstw oraz odzieży i dostarczaniu tych produktów do terenów przyobozowych lub do osób, które miały możliwość zbliżania się do więźniów by przekazać owe dary. Niestety, za działalność tę został 11.11.1944 r. aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach w których był więziony, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 244.

BILCZEWSKI WIKTOR,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 30.05.1909 r. w Kętach pow. oświęcimski i tam zamieszkały. W okresie okupacji wraz z siostrą Janiną należeli do organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Z chwilą utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, natychmiast z innymi członkami organizacji ZWZ/AK podjęli współpracę, by nieść skuteczną pomoc więźniom tego obozu. Dostarczali na tereny przyobozowe żywność, lekarstwa, ciepłą odzież.

Za działalność tę, Wiktor został 10.11.1944 r. aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, a stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen gdzie zginął **13.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 243-244.

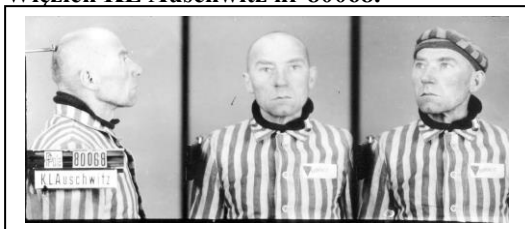
BIŚTA APOLONIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 78888.

Urodzona 6.12.1910 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 78888. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność 27.01.1945 r. – wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 615.

BIŚTA STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 80068.

Urodzony 16.01.1892 r. w Chrzanowie, syn Jakuba i Teofilii z d. Szopa, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 80068. Zginął **17.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8268/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzasthma” (astma sercowa – dychawica).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 233; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 760.

BLĄSZKIEWICZ CZESŁAW vel TADEUSZ SELWIT,
Więzień KL Auschwitz nr 124655.

Urodzony 21.12.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech i uwięziony w KL Auschwitz, 12.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 124655 (Osadzono go w KL Auschwitz pod nazwiskiem, którym się wówczas posługiwał Tadeusz Selwit). Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony w Linzu przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 351; Ankieta z dn. 12.09.1978 r. osobiście wypełniona przez Czesława Błaszkwicza.

BOBROWSKI STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr E-717.

Urodzony 9.12.1886 r. w Psarach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-717. Zginął **11.08.1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 757.

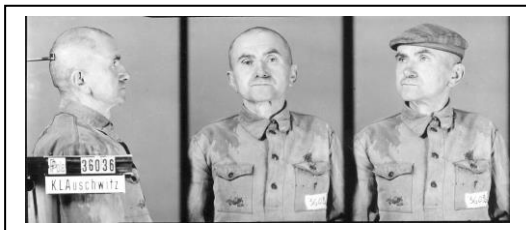
BOCHENEK MARIA z d. LEKKI,
Więźniarka KL Auschwitz nr 55747.

Urodzona 4.02.1902 r. w Krakowie, córka Józefa i Katarzyny, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 24.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 55747. Zginęła **3.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33275/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:15, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrrh bei Grippe” (nieżyt/katar jelit przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 586; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 275.

BOCHENEK WAWRZYNIEC,

Więzień KL Auschwitz nr 36036.

Urodzony 1.08.1885 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Józefa i Marii z d. Majcherzyk, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 36036. Zginął **7.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18564/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 175; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 558.

BOCHNIA STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 67850.

Urodzona 26.08.1915 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 67850. Wypisana 17.11.1944 r. – prawdopodobnie przeniesiona do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 603.

BODZEK WALERIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 11.03.1914 r. w miejscowości Las pow. żywiecki, córka Piotra i Anny z d. Baca, mieszkanka Choczni gmina Wadowice. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23500/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:13, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 986.

BODZENTA ADOLFA z d. BARANEK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 7473.

Urodzona 16.12.1897 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Franciszka i Anny z d. Kowalski, zamieszkała w Trzebini. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 19.05.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 7473. Zginęła **9.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1053/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:40, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1045.

BOGACKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 23650, nr E-659.

Urodzony 7.03.1908 r. w Młoszowej gmina Trzebinia pow. chrzanowski, syn Franciszka i Anny, zamieszkały w Karniowicach gmina Trzebinia. Aresztowany i z więzienia gestapo w Katowicach w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23650, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-659. Zginął **13.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 207/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:05, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 207.

BOGUSZ JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-7888.

Urodzony 14.02.1923 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany 31.12.1943 r. za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech i uwięziony w KL Auschwitz III-Monowitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7888. Pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. Odzyskał wolność w lipcu 1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1015; Ankieta z dn. 24.08.1988 r. osobiście wypełniona przez J. Bogusza.

BOJARSKI STEFAN,

Więzień w Katowicach.

Urodzony w 1913 r. w Andrychowie pow. wadowicki, robotnik. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Katowicach, **17.03.1944 r.** zginął przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 42.

BOLEK EDWARD,

Więzień w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzony 15.11.1901 r. w Oświęcimiu i zamieszkały w tym mieście. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z członkami rodziny Zofią i Marianem byli zaangażowani w ruch oporu – w organizacji ZWZ/AK. Z chwilą utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, przystąpili do działań w niesieniu pomocy więźniom tego obozu, dostarczając więźniom żywność, lekarstwa, odzież. Za działalność konspiracyjną aresztowani 2.09.1943 r. i więzieni w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Prawdopodobnie **2.09.1943 r.** podczas przewożenia do KL Auschwitz, Edward Bolek próbował ucieczki i został zastrzelony

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 245-246.

BOLEK KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.02.1907 r. w Oświęcimiu, syn Teofila i Juli z d. Piwowarska, zamieszkały w miejscowości Stare Stawy – dzielnica Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22453/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1451.

BOLEK MARIAN,

Więzień w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzony 27.07.1927 r. w Oświęcimiu i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany był wraz z pozostałymi członkami rodziny Zofią i Edwardem w ruch oporu – w organizacji ZWZ/AK. Z chwilą utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, przystąpili do działań w niesieniu pomocy więźniom tego obozu, dostarczając więźniom żywność, lekarstwa, odzież. Za działalność konspiracyjną aresztowani 2.09.1943 r. i więzieni w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd przesłani do KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, Marian Bolek przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 245-246; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BOLEK MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 10967, KL Dachau.

Urodzony 29.06.1902 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 10967. Następnie, przeniesiono go do KL Dachau. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 29.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 86.

BOLEK ZOFIA z d. KOBYLIŃSKA,

Więzniarka w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzona 8.05.1898 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, mieszkanka Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK wraz z pozostałymi członkami rodziny Marianem i Edwardem Z chwilą utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, przedsięwzięli działania w niesieniu pomocy więźniom tego obozu, dostarczając im żywność, lekarstwa, odzież. Za wspomaganie więźniów oraz podejrzenie o przynależność do organizacji konspiracyjnej, aresztowani 2.09.1943 r. w Alwerni i więzieni w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd przesłani do KL Auschwitz, gdzie Zofia zginęła **21.09.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 245-246; APMA-B Ankieta z dn. 10.12.1956 r. wypełniona przez syna Pani Bolek - Stanisława (sygn. Mat./189, nr inw. 42793).

BOREK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 72045.

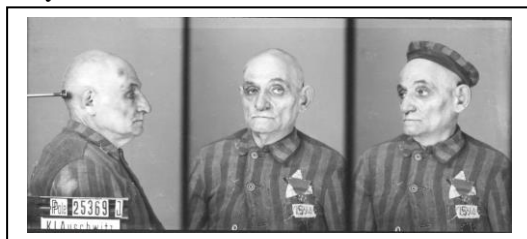

Urodzony 19.05.1887 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.10.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 72045. Odzyskał wolność 1.06.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 218.

BORGENICHT MENDEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.01.1887 r. w Limanowej, syn Aleksandra i Estery z d. Stern, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25369. Zginął **6.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2068/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:55, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenemphysem bei Herzschwäche” (emfizema płuc przy osłabieniu serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 566.

BORGER IGNATZ ISRAEL,**Więzień KL Auschwitz nr 34860.**

Urodzony 22.07.1894 r. w Wadowicach, syn Szymona i Saly z d. Liliental, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 6.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 34860. Zginął **3.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9861/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:30, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 173; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 861.

BOROWIEC ALOJZY,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 12.06.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Władysława i Rozalii z domu Klimczak, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **18.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15972/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:35, określenie przyczyny zgonu: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 946.

BOROWSKI ALOJZY,**Więzień KL Auschwitz nr 9483.**

Urodzony 1.05.1912 r. w Oświęcimiu, syn Stanisława i Anny z d. Szostek, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 16.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9483. Zginął **19.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 637/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 77; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 635.

BOŻEK PAWEŁ,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 8.03.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Odzyskał wolność 30.09.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 718; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BOŻEK SYLWESTER,

Więzień w KL Auschwitz nr E-111.

Urodzony 21.12.1911 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-111. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 732; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BOŻEK WŁADYSŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 13.04.1919 r. w Bobrku, syn Tomasza i Marii, zamieszkały w Gorzowie pow. chrzanowski, stolarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **2.01.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 181.

BRANKA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 17.03.1925 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Ludwika i Wiktorii z d. Cibor, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony prawdopodobnie w pierwszym w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd po śledztwie przewieziono go do KL Auschwitz. Zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30881/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:39, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 695; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 857.

BRANKA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.05.1913 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, syn Jakuba i Marii z d. Jurecki, zamieszkały w miejscowości Kocmyrów pow. krakowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **24.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10382/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Herzschwäche” (odma płuc przy osłabieniu serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1366.

BRASKA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 23388, nr E-622.

Urodzony 24.11.1904 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Pawła i Marii z d. Mańka, zamieszkały w Jeleniu. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23388, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-622. Zginął **14.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1238/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:45, określenie przyczyny zgonu to: „Kreislaufschwäche bei Grippe” (niewydolność układu krążenia przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1238.

BRAUNER ARNOSZTKA,

Więźniarka – nieznaną nazwa miejsca osadzenia.

Urodzona 28.02.1903 r. w Wadowicach, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, i tam **zginęła** – nieznaną jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

BRAUNER FRYMET,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.08.1924 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Abrahama i Anny z d. Grajover, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Antwerpii - Belgia. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **20.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36731/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:40, określenie przyczyny zgonu to: „Angina bei Körperschwäche” (angina oraz ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 727.

BRODA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 8400.

Urodzony 19.04.1896 r. w Zagórzcu gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8400. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 74.

BROMBERGER LEOPOLD,

Więzień KL Auschwitz nr 42872.

Urodzony 30.09.1905 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Maliny z d. Horowicz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziony do KL Auschwitz, 30.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42872. Zginął **5.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18336/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (nieżyt/katar jelit przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 187, 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 330.

BROMBOSZCZ ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54586.

Urodzona 10.08.1900 r w. Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana w Trzebini 11.08.1943 r. i po dwudniowym przebywaniu w miejscowym areszcie, przywieziona do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54586. Następnie, 15.08.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 17.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 576; Ankieta z dn. 9.08.1956 r. wypełniona osobiście przez Zofię Bromboszcz.

BRONNER ABRAHAM,

Więzień KL Auschwitz nr 38292.

Urodzony 8.09.1899 r. w Wadowicach, syn Józefa i Berty z d. Bester, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu - Francja. Aresztowany i w transporcie Żydów z obozu Compiegne we Francji, przewieziony do KL Auschwitz, 7.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej dokumentacji jako więzień nr 38292. Zginął 19.07.1942 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 15722/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 179, 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 704.

BRONNER SZYMON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.07.1902 r. w Oświęcimiu, syn Izaka i Sary z d. Haber, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Kielcach. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Radomia przewieziony do KL Auschwitz 30.04.1942 r. Zginął 7.07.1942 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 14135/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1121; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 631.

BROZENTA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 14.03.1894 r. w Starogardzie pow. hrubieszowski, córka Michała i Magdy z d. Zieczuk, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła 8.06.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 22796/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (sepsa – ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 288.

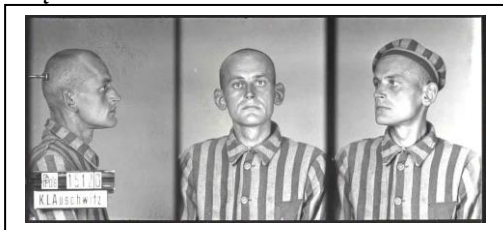
BROŻEK ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz nr E-621.

Urodzony 8.07.1910 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-621. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

BRUDEK FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr 15120.

Urodzony 30.06.1906 r. w Wiśle Wielkiej pow. pszczyński. Aresztowany i przetransportowany do KL Auschwitz, 21.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 15120. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

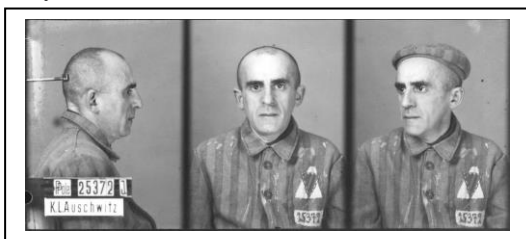
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 98; *Kronika Beskidzka – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia*; (Z SUPLEMENTU).

BRUKNER ROMAN,
Więzień KL Auschwitz nr 175251.

Urodzony 20.11.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 24.03.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 175251. Następnie, w styczniu 1945 r. jako uczestnik marszu ewakuacyjnego – „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., dostał się 21.01.1945 r. do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 456.

BRÜL DAWID,
Więzień KL Auschwitz nr 25372.

Urodzony 1.09.1901 r. w Stanisławowie, syn Szulima i Rajzel z d. Leszer, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25372. Zginął **9.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2218/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (osłabienie serca przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 288.

BRYNDZA JAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 4.01.1924 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Wojciecha i Marii z d. Filipiak. Pracował jako górnik w kop. Bytom. Od początku okupacji zaangażowany był w ruchu oporu. Aresztowany w nieznanych okolicznościach, lecz wiadomo, że żandarmeria niemiecka znalazła u niego w domu ukrytą broń. Po aresztowaniu uwięziony w KL Auschwitz, skąd w dniu **14.08.1944 r.** przewieziony został do Kocierza Moszczanickiego i tam (tego samego dnia) wraz z trzynastoma innymi więźniami zginął w egzekucji zbiorowej. Po egzekucji, jego zwłoki odwieziono do krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 39.

BRYNDZA MARIA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Mieszkanka Choczni pow. wadowicki. Matka Jana. Aresztowana w kilka miesięcy po aresztowaniu syna i uwięziona w KL Auschwitz. Jej uwięzienie miało związek ze znaną bronią w ich domu – ukrytą przez syna. Przewieziona do KL Auschwitz i tam **zginęła**. Brak bliższych innych informacji na jej temat.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 39-40; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

BRYNDZA STANISŁAWA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Mieszkanka Choczni pow. wadowicki. Siostra Jana. Aresztowana równocześnie z bratem i uwięziona w KL Auschwitz. Jej uwięzienie miało związek ze znaną bronią w ich domu – ukrytą przez brata. Przewieziona do KL Auschwitz i tam **zginęła**. Brak innych informacji na jej temat.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 39-40; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

BRZEZINEK HERMANN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 13.04.1858 r. w Wadowicach, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Pudłowie - Zaolzie, karczmarz. Aresztowany w 1940 r. przetransportowany do KL Auschwitz, i tam **zginął w 1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 167; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

BRZEZIŃSKI AUGUSTYN SYLWESTER,**Więzień KL Auschwitz nr 159101.**

Urodzony 17.05.1903 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 28.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 159101. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 420; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BRZEZIŃSKI FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr 25519.**

Urodzony 25.03.1915 r. w Brzezince gmina Oświęcim, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i przesłany do KL Auschwitz w transporcie 21 więźniów „wychowawczych” (trudno ustalić skąd był ten transport). W obozowej ewidencji zarejestrowany jako więzień nr 25519. Zginął **14.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 659/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:10, określenie przyczyny zgonu to: „Tod durch Erschlagen” (dosłownie: śmierć przez zabicie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 659.

BUBEC IRENA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27647, KL Ravensbrück.

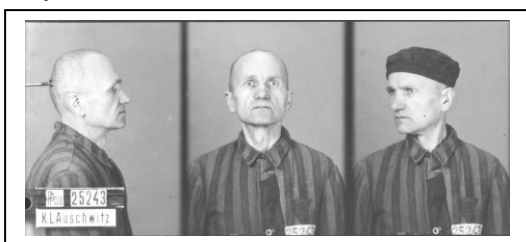

Urodzona 28.05.1922 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27647. Następnie, (brak daty) przesłano ją do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 30.04.1945 r. przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 511.

BUCH STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 25243.

Urodzony 29.03.1889 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Konrada i Anny z d. Zastawny, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25243. Zginął **25.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5851/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Bronchitis” (katar/nieżyt jelit przy zapaleniu oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 145; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1351.

BUCKI TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.07.1913 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Stanisława i Karoliny z d. Szlachcic, zamieszkały w Kopciowicach pow. pszczyński. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11001/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:25, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 499.

BUCKI WIKTOR,**Więzień w Katowicach.**

Urodzony w 1915 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Katowicach, gdzie **16.09.1943 r.** zginął przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 40.

BUCZEK ANTONI,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 14.08.1909 r. w Tenczynku pow. chrzanowski, syn Jana i Marii z d. Sobczyk, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Sączu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **3.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12605/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:20, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 591.

BUCZEK WŁADYSŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 152214.**

Urodzony 8.08.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 4.08.1940 r. (ale może to być data błędna, bowiem przywieziony został do KL Auschwitz 24.09.1943 r., czyli ponad trzy lata musiałby być więziony w Mysłowicach) i uwięziony w KL Auschwitz, 24.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 152214. Następnie, przenoszony do innych obozów, lecz mimo ciężkich warunków panujących w tych obozach, przeżył i odzyskał wolność w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 403; Ankieta z dn. 22.11.1976 r. wypełniona osobiście przez Władysława Buczkę.

BUDZIŁO-CYGAN HALINA, (w obozie pod nazwiskiem PROCHOROWA),**Więźniarka KL Auschwitz nr 73777.**

Urodzona 1.03.1943 r. – miejsce urodzenia nieznane. Jako dziecko wraz z matką Katią Prochorową aresztowana w Witebsku (po pacyfikacji tej miejscowości), dostała się w czerwcu 1943 r. do KL Majdanek. Stamtąd przewieziona je 14.04.1944 r. do KL Auschwitz, gdzie Halina zarejestrowana była w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 73777. Dalsze losy jej matki są nieznane. Po wyzwoleniu obozu, dziewczynkę przygarnęła rodzina Budziło z Oświęcimia, nadając jej imię Halina i nazwisko Budziło. Po zamążpójściu nosi nazwisko Cygan.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 614; Ankieta osobiście wypełniona w APMA-B dnia 12.09.1973 r.

BUGAJ JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 65451.

Urodzony 15.05.1914 r. w Libiążu Małym pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.09.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 65451. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 214; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BUJOK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 165320, KL Mauthausen nr 42523.

Urodzony 29.09.1908 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 2.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 165320. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen, i tam zarejestrowany jako więzień nr 42523. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 438; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

BUJOK GOTFRYD,

Więzień KL Auschwitz nr 20995.

Urodzony 9.11.1899 r. w miejscowości Zaborze pow. oświęcimski. Aresztowany 13.09.1941 r. i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 19.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20995. Zginął **20.11.1941 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 124.

BULA KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.03.1915 r. w Chrzanowie, syn Kazimierza i Bronisławy z d. Zemierek, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Po wyroku sądu doraźnego skazującego na śmierć 52 osoby (w tym 11 kobiet), zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37711/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:53, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 669; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 211.

BULA LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz nr 164115.

Urodzony 14.07.1912 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 164115. Dnia 28.02.1944 r. przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 432.

BURZYK ALFRED,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.04.1892 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jana i Stefanii z d. Zygmunt, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krynicy pow. nowosądecki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz. Zginął **18.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15940/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:50, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (uszkodzenie serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 914.

BURZYŃSKI ANDRZEJ,

Wieżień KL Auschwitz nr 123106.

Urodzony 3.04.1924 r. w Alwerni pow. chrzanowski, rolnik. Aresztowany w marcu 1942 r. w Legnicy za dwukrotną ucieczkę z przymusowych robót w Niemczech i więziony przez trzy miesiące w Legnicy, cztery miesiące we Wrocławiu, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 28.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 123106. Następnie, przesłany do więzienia w Jaworznie gdzie przebywał do odzyskania wolności 27.01.1945 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 344; Ankieta wypełniona w 1968 r. przez Andrzeja Burzyńskiego - w APMA-B.

BUTTER JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.11.1912 r. w Grojcu pow. oświęcimski, syn Hersza i Mindli z d. Pomoraniec, zamieszkały w okresie okupacji w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **2.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27063/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 19.

BYLICA RUDOLF,

Wieżień KL Auschwitz nr 23591, nr E-631.

Urodzony 20.06.1923 r. w Targanicach pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z więzienia w Opolu przewieziony do KL Auschwitz, 28.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23591, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-

631. Następnie, wypisany 26.06.1942 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 753.

BYRCZEK EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr E-2602.

Urodzony 14.10.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2602. Zginął **18.12.1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 843.

BYRCZEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 21357, nr E-325.

Urodzony 7.04.1913 w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 4.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21357, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-325. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 740.

BYRSKI EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr 26636.

Urodzony 1.06.1896 r. w Ponikwi gmina Wadowice, syn Jakuba i Rozalii z d. Targosz, mieszkaniec Wadowic. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 9.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26636. Zginął **21.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8204/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:25, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Bronchiti” (nieżyt/katar jelit przy bronchicie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 682.

BYRSKI TADEUSZ,
Więzień KL Auschwitz nr 99130.

Urodzony 2.07.1921 r. w Choczni gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 99130. Dnia 17.12.1943 r. wypisany – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 279.

BZIBZIAK WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr E-2982.

Urodzony 3.04.1921 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, syn Jana i Anieli z d. Kulig, zamieszkały w Dworach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lipcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2982. Zginął **23.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32401/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh nach Fleckfieber” (nieżyt/katar jelit po tyfusie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 664, 858; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 849.

CAŁUSINSKI JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 96748, więzienia w Opolu.

Urodzony 18.02.1907 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 96748. Dnia 7.06.1943 r. przeniesiony do więzienia w Opolu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 272.

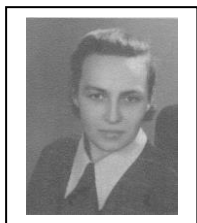
CEBULA WŁODZIMIERZ,
Więzień KL Auschwitz nr 165344, KL Sachsenhausen nr 115919.

Urodzony 5.01.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w maju 1943 r. jako podejrzany o kolportaż prasy konspiracyjnej. Od maja do listopada 1943 r. przebywał w więzieniu w Rybniku, skąd trafił do KL Auschwitz, 3.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 165344. Następnie, w sierpniu 1944 r. wywieziony do KL Sachsenhausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 115919. Wyzwolony 2.05.1945 r. w czasie marszu ewakuacyjnego więźniów tego obozu pod miastem Schwerin w Niemczech.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 438; Ankieta z dn. 29.12.1977 r. osobiście wypełniona przez Włodzimierza Cebulę.

CHANEK IRENA, pseud. „Promyczek”,

Więziarka więzienia Montelupich w Krakowie, KL Auschwitz, KL Ravensbrück.

Urodzona 23.01.1925 r. w Krakowie, córka Józefa i Anny. Wykształcenie – średnie ekonomiczne. Bardzo aktywna harcerka od 3.09.1936 r. W okresie okupacji hitlerowskiej, od 20.10.1941 do 6.06.1944 r., zaangażowała się w działalność ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK, pełniła funkcję łączniczki na obwód Oświęcim-Bielsko, członkini harcerskiej grupy „Orląt” pod Oświęcimiem.

Przez kilka lat okupacji wykonywała różne zadania w Oddziale Łączności i Informacji „Ochronka” (Organizacja Cywilna Pomocy Więźniom Politycznym KL Auschwitz). Od 1942 r. działała w „Sosienkach” – zgrupowanie Partyzantów AK na terenie Czechowic pseud. „Promyczek”, jeżdżąc pociągami na trasach: Oświęcim – Bielsko, Oświęcim – Kraków, Oświęcim – Katowice. Przewoziła pocztę konspiracyjną, szyfry, bibułę, paczki z żywnością, lekami, odzież, grypsy dla więźniów i od więźniów, a nawet materiały wojskowe i broń. Niestety, po dłuższym śledzeniu przez gestapo, aresztowano ją 6.06.1944 r. za działalność konspiracyjną i więziono w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd 21.06.1944 r. przywieziona została do KL Auschwitz i umieszczona w bloku nr 11. Po nawiązaniu kontaktu z „Sosienkami”, przekazywała w grypsach – na zewnątrz obozu, wiele cennych informacji o warunkach panujących w obozie. 18.01.1945 r. brała udział w „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. i dalej kolejną w wagonach towarowych przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie przebywała do marca 1945 r. Stamtąd trafiła do KL Sachsenhausen, i dalej do pobliskiego podobozu w Hildeshausen, gdzie doczekała się wyzwolenia 27 lub 28.04.1945 r. Po powrocie do domu, w maju 1945 r. szeregową w Drużynie Harcerskiej przy Domu Harcerza w Dziedzicach, od 1946 do 1948 r. drużynową Drużyny Harcerki, w 1948 r. została przyboczną hufcowej Hufca Dziedzice. Odeszła na wieczną wartę w grudniu 2006 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 718; J. Kłistała, *Harcerstwo w miastach i powiatach Bielska i Białej w latach 1925-1949*, Bielsko-Biała 2005 r. s. 262; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 258.

CHARNAS FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr E-1473.

Urodzony 3.12.1922 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Józefa i Heleny z d. Wilkosz, zamieszkały w Jeleniu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako

więzień „wychowawczy” nr E-1473. Zginął **9.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4737/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:20, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 792; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 237.

CHARNAS JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 22735 nr, E-544.

Urodzony 4.01.1903 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Stanisława i Marii z d. Chadomus, zamieszkały w Alwerni pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia w Chrzanowie przewieziony do KL Auschwitz, 19.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22735, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-544. Zginął **27.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1723/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:15, określenie przyczyny zgonu to: „Bronichitis bei Herzschwäche” (zapalenie oskrzeli przy osłabieniu serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 749; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 223.

CHECHELSKI WIKTOR,

Więzień KL Auschwitz nr 132118.

Urodzony 18.10.1912 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 132118. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 372; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

CHLEBUS JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 2.06.1893 r. w miejscowości Rudze gmina Zator pow. oświęcimski, zamieszkały w Osieku pow. oświęcimski, artysta malarz. W okresie okupacji hitlerowskiej, od chwili utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, był bardzo aktywnym członkiem przyobozowej organizacji konspiracyjnej, niosącej pomoc więźniom. Oprócz organizowania na ten cel żywności i lekarstw, dawał w swoim domu schronienie uciekinierom z obozu. Podejrzany o pomoc więźniom i przynależność do ruchu oporu, 14.10.1944 r. został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, wytrwał do końca funkcjonowania obozu. 18.01.1945 r. był ewakuowany w „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., a stamtąd wagonami towarowymi w transporcie zbiorowym do KL Mauthausen, gdzie zginął **13.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 250-251.

CHŁOPEK ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 38917.

Urodzona 17.12.1913 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 22.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 38917. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 27.01.1945 r. przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 542.

CHMIEL WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.04.1920 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Franciszka i Heleny z d. Koryczan, zamieszkały w Myślachowicach. Aresztowany i prawdopodobnie wpierw więziony w więzieniu śledczym w Myśłowicach, a po śledztwie przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30952/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:14, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 694; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 928.

CHMIELEWSKI BOGUSŁAW, pseud. „Bogdan”,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 23.02.1922 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, mieszkaniec tej miejscowości. Aresztowany i przesłany do KL Mauthausen, gdzie był więźniem od 1940 do 1941 r. Po powrocie z obozu, gdy w Oświęcimiu hitlerowcy utworzyli obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z matką zaangażował się w niesienie pomocy więźniom tego obozu – współpracując z miejscową, lewicową organizacją konspiracyjną PPS.

Jego matka – Anna, zatrudniona w dziale ewidencji kop. „Brzeszcze”, podrabiała dokumenty dla uciekinierów z obozu, natomiast Bogusław przejmował uciekinierów i pomagał im w dotarciu w bezpieczne schronienie.

Jesienią 1944 r. zagrożony aresztowaniem, opuścił teren przyobozowy i wstąpił do oddziału partyzanckiego Oddziału Brzeszczańskiego PPS. Nieznany jest jego dalszy los.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 251; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CHMIELNIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 27.08.1889 r. w Bielanach gmina Kęty, pow. oświęcimski, zamieszkały w Bielanach. W okresie okupacji, gdy hitlerowcy utworzyli w Oświęcimiu obóz koncentracyjny KL Auschwitz, z żoną oraz córką Stefanią zaangażowali się w

niesienie pomocy więźniom tego obozu. Współpracowali w tym przedsięwzięciu z organizacją konspiracyjną ZWZ/AK oraz lewicową PPS.

Zadysponowali dla tej pomocy swój dom, który był i punktem kontaktowym oraz schronieniem dla uciekinierów z obozu. Przez zdradę, w 1944 r. Józef oraz Rozalia zostali aresztowani i uwięzieni w KL Auschwitz, natomiast ich córka Stefania - łączniczka oddziału partyzanckiego AK „Sosienki”, w porę zdążyła się ukryć. Józef przeniesiony został z KL Auschwitz do KL Mauthausen i tam zginął **13.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 251-252.

CHMIELNIAK ROZALIA z d. KUBAJAK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 20.04.1889 r. w Nowej Wsi gmina Kety, pow. oświęcimski, zamieszkała w Bielanach pow. oświęcimski. W okresie okupacji, gdy hitlerowcy utworzyli w Oświęcimiu obóz koncentracyjny KL Auschwitz, z mężem Józefem i córką Stefanią, zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Współpracowali w tym przedsięwzięciu z organizacją konspiracyjną ZWZ/AK oraz lewicową PPS.

Zadysponowali dla tej pomocy swój dom, będący punktem kontaktowym oraz schronieniem dla uciekinierów z obozu. Przez zdradę, w 1944 r.

Józef oraz Rozalia zostali aresztowani i uwięzieni w KL Auschwitz, natomiast ich córka Stefania – łączniczka oddziału partyzanckiego AK „Sosienki”, w porę zdążyła się ukryć. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżyła i odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 251-252; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CHMIEŁOWSKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 20.05.1914 r. w Radwanicach pow. chrzanowski, syn Andrzeja i Marcjanny z d. Wróbel, zamieszkały w Radwanicach. Aresztowany 10.02.1942 r. i w transporcie zbiorowym z Krakowa przesłany do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20527. Zginął **25.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1635/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy niezycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 135.

CHMIELOWSKI ZYGMUNT,
Więzień KL Auschwitz nr 12653.

Urodzony 9.04.1899 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Feliksa i Anny z d. Kamieniarz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Warszawie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 12653. Zginął **7.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1062/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 94, 1123; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1060.

CHOJNA FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz, KL Dachau.

Urodzony w 1889 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Zamieszkały w Gierałtowicach. Rolnik – posiadał małe gospodarstwo rolne. W okresie okupacji hitlerowskiej - w latach 1940/41 aresztowany wraz z żoną Stefanią, córkami Józefą oraz Marią i wywieziony do punktu zbornego w Zatorze, a stamtąd przesłani zostali do KL Auschwitz. Następnie, Franciszka przeniesiono do KL Dachau. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność. Zmarł w Gierałtowicach w 1953 r.

Bibliografia: Informacja uzyskana od Mieczysława Turza.

CHOJNA JÓZEFA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona w 1927 r. w Gierałtowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, córka Franciszka i Stefanii. Zamieszkała w Gierałtowicach. Aresztowana wraz z rodzicami oraz siostrą Marią i przez punkt zborny w Zatorze przesłana do KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność. Po powrocie z obozu wyszła za mąż i wyjechała na Ziemie Odzyskane.

Bibliografia: Informacja uzyskana od M. Turza.

CHOJNA MARIA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona w 1925 r. w Gierałtowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, córka Franciszka i Stefanii, zamieszkała w Gierałtowicach. Aresztowana wraz z rodzicami oraz siostrą Józefą i przez punkt zborny w Zatorze przesłana do KL Auschwitz. Nieznany jest dalszy jej los ponad to, że **zginęła** w obozie.

Bibliografia: Informacja uzyskana od M. Turza.

CHOJNA STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona w 1891 r. w Gierałtowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, córka Jana i Marii z d. Turza, zamieszkała w Gierałtowicach. W okresie okupacji hitlerowskiej – w latach 1940/41 aresztowana wraz z mężem Józefem i córkami Józefą oraz Marią, wywieziona do punktu zbornoego w Zatorze, a stamtąd przesłani zostali do KL Auschwitz, gdzie zginęła w **1942 r.**

Bibliografia: Informacja uzyskana od M. Turza; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CHOWANIEC IGNACY,**Więzień KL Auschwitz nr 152762, KL Buchenwald.**

Urodzony 11.01.1903 r. w Grojcu gmina Oświęcim, zamieszkały w Oświęcimiu. Z zawodu adwokat. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruchu oporu – ZWZ/AK. Gdy Niemcy utworzyli obóz koncentracyjny KL Auschwitz, bardzo aktywnie włączył się w niesienie pomocy więźniom – pomagał uciekinierom tego obozu. Za tę działalność został aresztowany i wpierw więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, a stamtąd przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 1.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 152762. Następnie, 12.08.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach w których był więziony, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 253.

CHRAPKOWICZ STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 164108, KL Flossenbürg.**

Urodzony 23.10.1914 r. w Witkowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 164108. Po kilkumiesięcznym pobycie w tym obozie, 14.09.1944 r. przeniesiony wraz z 524 współwięźniami do KL Flossenbürg. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 432; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Wydawnictwo Państwowego Muzeum w Oświęcimiu-Brzezince, 1992 r., s. 758.

CHRAPLA KAROL,**Więzień KL Dachau nr 28341.**

Urodzony 10.09.1905 r. w Wadowicach, w okresie okupacji hitlerowskiej przebywał w Łodzi. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 28341 i tam zginął **8.05.1942 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 31.

CHRAPLA TADEUSZ,**Więzień KL Auschwitz nr 24773, nr E-848.**

Urodzony 1.09.1914 r. w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 19.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24773. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-848. Odzyskał wolność 2.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 763.

CHWIERUT FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr E-3773, w Bytomiu.

Urodzony 21.08.1921 r. w Witkowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-3773. Przeniesiony 10.05.1943 r. do więzienia w Bytomiu. Nieznane są dalsze losy tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 886.

CHWIERUT STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.02.1904 r. w Łękach gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Franciszka i Franciszki z d. Matlak, zamieszkały w Łękach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **17.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15700/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (osłabienie serca przy zapaleniu oskrzeli).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 682.

CHYCZEK JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 30514, nr E-207.

Urodzony 11.11.1920 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20514, a następnie zmieniono jego pobyt w obozie jako więźnia „wychowawczego” nr E-207. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

CIAPAŁA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 132065.

Urodzony 7.02.1921 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr

132065. 18.12.1944 r. wywieziony do KL Buchenwald. Brak innych danych o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 371.

CIAPITA JAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 4.10.1884 r. w Chrzanowie, syn Karola i Marianny, zamieszkały w Chrzanowie, z zawodu szewc. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **9.01.1944 r.**, określona przyczyna zgonu: nagły wypadek.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 194.

CIBOR BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-1255.

Urodzony 8.10.1920 r. w Rzykach gmina Andrychów, syn Antoniego i Anny z d. Kukuła, zamieszkały w Rzykach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1255. Zginął **9.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19020/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:25, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone“ (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 782; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1004.

CIERPIALEK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 17.05.1914 r. w Tomicach pow. wadowicki, syn Franciszka i Marii z d. Sadowska, mieszkaniec Frydrychowic gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **31.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26246/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 746; (Z SUPLEMENTU).

CIEŚLIK TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr E-1063.

Urodzony 11.04.1919 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1063. Odzyskał wolność 17.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 517; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CIOŁCZYK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 23390, E-624.

Urodzony 22.02.1915 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany i wpięrow uwięziony w więzieniu gestapo w Katowicach, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23390, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-624. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

CUPIAŁ BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-8889.

Urodzony 17.12.1922 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany 10.09.1943 r. w Myślachowicach i przetrzymywany w miejscowym areszcie. Następnie przewieziony do więzienia w Chrzanowie i stamtąd przesłany do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8889. Odzyskał wolność w listopadzie 1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1046; Ankieta z dn. 31.08.1988 r. wypełnionej przez Bronisława Cupiała.

CUPIAŁ JAN,

Więzień w KL Auschwitz.

Urodzony 1909 r. w Lgocie k/Trzebini pow. chrzanowski, syn Józefa i Stefanii, zamieszkały w Trzebini. Po ukończeniu szkoły powszechnej, podjął pracę w kop. „Siersza” w Trzebini. Po ożenieniu się w 1932 r. założył sklep w miejscowości Lgota, a następnie przeniósł się do Trzebini i tam prowadził wpięrow cukiernię a później do 1942 r. – rozlewnię piwa. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność konspiracyjną AK.

Zagrożony aresztowaniem ukrywał się na terenie Krakowa. Aresztowany przypadkowo w czerwcu 1944 r. w Chrzanowie, przewieziony został do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz. Przebywał w bloku 11 gdzie pozostawił ślad w postaci napisów na belkach stropowych jednej z sal na parterze tego bloku. Osądzony 31.10.1944 r. przez policyjny sąd doraźny gestapo katowickiego i skazany na śmierć wraz z 58 mężczyznami oraz 10 kobietami. Skazanych stracono w krematorium II w Birkenau w dniu **1.11.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 715; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Wydawnictwo Państwowego Muzeum w Oświęcimiu-Brzezince, 1992 r., s. 797; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2006 r. s. 9-12; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CYGAN HELENA z d. GŁOWACZ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54690.

Urodzona 9.08.1903 r. w Luszowicach pow. chrzanowski, córka Pawła i Anny z d. Orlarz, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i wpięrow więziona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd przeniesiona do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54690. Zginęła **28.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32999/1943 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Bauchfellentzündung“ (zapalenie otrzewnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1399.

CYNA,

Więzień KL Auschwitz.

Mieszkaniec Brzeszcz – Mały Bór, pow. oświęcimski. Wraz z żoną bardzo zaangażowany w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Ich dom był punktem dożywiania więźniów. Niestety, działalność ta spowodowała aresztowanie Cyny, uwięzienie go w KL Auschwitz, i tam **zginął (brak daty)**.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 256; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

CZAJECKI MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr E-3350.

Urodzony 3.09.1918 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-3350. Brak dalszych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 871.

CZECH WIKTOR,

Więzień gestapo w Bielsku, KL Auschwitz nr E-190.

Urodzony 28.08.1907 r. w Oświęcimiu, mieszkaniec tej miejscowości, inżynier architekt. W okresie okupacji i utworzeniu przez hitlerowców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, był zatrudniony na terenie tego obozu jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge”. Wykorzystywał swoje możliwości, by przemycać do obozu lekarstwa i przekazywać je więźniom. Przyłapany na świadczonej pomocy dla więźniów, został aresztowany 1.09.1941 r. i wpierv przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku. Następnie, przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-190. Odzyskał wolność w 1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* - Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 256-257.

CZECHOWICZ JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 27.09.1943 r. w obozie kobiecym w Birkenau, córka Marii. Fakt urodzenia dziecka zarejestrowany został przez obozowy urząd stanu cywilnego – Standesamt II Auschwitz. Zginęła **15.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu

nr 30385/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh” (katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 363.

CZECHOWICZ MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 43760.

Urodzona 25.02.1921 r., brak miejsca urodzenia i zamieszkania – prawdopodobnie matka Janiny, (urodzonej w Birkenau 27.09.1943 r.). Aresztowana i przesłana transportem zbiorowym do KL Auschwitz, 2.05.1943 r. zarejestrowana w ewidencji obozowej jako więźniarka nr 43760. Z tego obozu, przeniesiona 14.07.1944 r. do KL Ravensbrück. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Informacja z APMA-B.

CZELADZIN AUGUST,

Więzień KL Auschwitz nr 99143.

Urodzony 23.08.1888 r. w Karwinie pow. cieszyński – Zaolzie, syn Franciszka i Katarzyny z d. Michalski, mieszkaniec Brzeszcz pow. oświęcimski. Aresztowany i transportem zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 99143. Zginął **2.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12317/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (udar serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 280; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 307, nr id. 48969.

CZERNY STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 22556, nr E-463.

Urodzony 22.06.1921 r. w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował na kolei, w budownictwie, na przymusowych robotach w Kofsdorf k/Złotoryi. Oskarżony o sabotaż, aresztowany 9.11.1941 r., wpięrow był więziony w więzieniu gestapo w Oświęcimie, a następnie przesłany do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 22556, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-463. Odzyskał wolność 15.04.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 280; Relacja z dn. 4.03.1983 r. w zasobach APMA-B.

CZERWIK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 18329, nr E-43.

Urodzony 5.11.1924 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i wprawdzie więziony w gestapo w Katowicach, a stamtąd przesłany do KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18329. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-43. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729.

CZERWIK STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 80051.

Urodzony 29.11.1916 r. w Oświęcimiu, syn Jana i Julii z d. Korzec. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 4.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 80051. Zginął **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9119/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie oskrzeli i płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 233; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 117.

CZOPEK JERZY,
Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 18.01.1924 r. w Brzezince gmina Oświęcim, syn Tadeusza i Anny, zamieszkały w Oświęcimiu. Podczas okupacji hitlerowskiej i utworzeniu przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, cała rodzina zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Jerzy zatrudniony w Buna-Werke, dostarczał pracującym tam więźniom lekarstwa i żywność – gromadzone w tym celu w ich domu. Siostra Romana zatrudniona była na terenie przyobozowym jako pracownica cywilna w firmie „Lenz” i razem z ojcem Tadeuszem który był kolejarzem, pośredniczyli w przekazywaniu nielegalnej korespondencji między więźniami a ich rodzinami. Jerzego za udzielanie pomocy więźniom aresztowano w 1944 r., i więziony był w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Dzięki interwencji niemieckiego pracodawcy, po sześciu tygodniach został wypuszczony na wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 258.

CZOPIK WŁADYSŁAW,
Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 6.06.1892 r. w Byczynie pow. chrzanowski, syn Wojciecha i Agaty, zamieszkały w Byczynie, kupiec. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym

„lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **19.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: otwarta gruźlica.

Bibliografia: *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 178.

CZUSZKIEWICZ JERZY,

Więzień Montelupich, KL Auschwitz.

Urodzony 5.08.1919 r. w Brzezince gmina Oświęcim, syn Jana i Eleonory z d. Rajewska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez gestapo w Krakowie i wpierw więziony w Montelupich, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **17.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31254/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1246.

CZYŻ FRANCISZEK ks. zak.,

Więzień KL Auschwitz nr 63662.

Urodzony 10.10.1910 r. w Wiśle Wielkiej pow. pszczyński, ksiądz zakonny. Aresztowany w Radomiu 14.07.1942 r. za pomoc dezercji żołnierzowi niemieckiemu i przetransportowany do KL Auschwitz, 15.09.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 63662. Następnie, 24.06.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. W związku ze zbliżającym się frontem, ewakuowany wraz z innymi więźniami, odzyskał wolność w okolicach Harzungen pod Brandenburgiem – wyzwolony przez Armię czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 211; APMA-B Ankieta osobiście wypełniona przez Franciszka Czyża z dn. 13.09.1955 r. (sygn. Mat./270 nr inw. 42874); (Z SUPLEMENTU).

ĆWIERTNIA FRANCISZEK,

Więzień KL Dachau nr 10722, KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 14.08.1896 r., nauczyciel, mieszkaniec Kęt. Aresztowany i 2.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 10722. Stamtąd, 2.08.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął 27.02.1941 r.

Bibliografia: Materiały udostępnione w IPN Katowice sygnatura S88/10/Zu tom IV do VI.

ĆWIERTNIA KAZIMIERZ,

Więzień gestapo w Bielsku, Rawiczu, obóz pracy Blechhammer, w Mysłowicach, KL Auschwitz nr 128790. KL Buchenwald - podobozы Dora i Elsing, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 21.01.1910 r. w Kętach i tam zamieszkały. Aresztowany 7.07.1943 r. w Kętach wraz z grupą osób które w tej miejscowości zaangażowane były w ruchu oporu. Całą grupę przewieziono do gestapo w Bielsku i tam poddani byli dosyć ciężkiemu wstępnemu śledztwu. 25.11.1940 r. przewieziono Ćwiertnię na posiedzenie sądu w Katowicach, który skazał go na bezterminowe przebywanie w więzieniu. Z Katowic przesłano go do więzienia w Rawiczu, a stamtąd 22.01.1942 r. z grupą innych więźniów przewieziono do obozu pracy przy Zakładach IG Farbenindustrie k/Kędzierzyna-Koźla – w Blachowni Śląskiej (Blechhammer). Następnie, przeniesiony został do więzienia śledczego w Mysłowicach, skąd 9.07.1943 r. dostał się do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 128790. Z tego obozu 21.04.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Początkowo przebywał w podobozie KL Dora (od sierpnia do września 1944 r.) a później do podobozu KL Elsing (od 4.09.1944 r. do kwietnia 1945 r.). Z uwagi na zbliżający się front, wraz z innymi więźniami ewakuowany do Bergen-Belsen i tam 15.04.1945 r. doczekał się wyzwolenia przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 362; Relacja Kazimierza Ćwiertni – w dyspozycji APMA-B.

ĆWIKLICKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20922, nr E-238.

Urodzony 19.03.1915 r. w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia. Po aresztowaniu, wpierr więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, a stamtąd przesłano go do KL Auschwitz, 17.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 20922. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-238. Otrzymał wolność 26.02.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; 736.

DABIŃSKA STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 63477.

Urodzona 24.09.1943 r. w obozie w Birkenau – fakt urodzenia zarejestrował obozowy urząd stanu cywilnego (Standesamt II Auschwitz), córka Mieczysławy Dabińskiej. Stefania wpisana została w obozowej ewidencji jako więźniarka 63477. Zmarła **1.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31726/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 188.

DACH ZBIGNIEW,

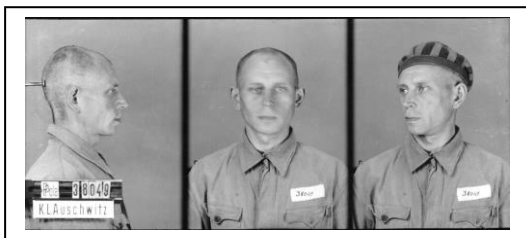
Więzień KL Auschwitz nr 9303, KL Mauthausen.

Urodzony 24.09.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9303. Wypisany 6.12.1944 r. – wywieziony do KL Mauthausen. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 76.

DANEK KAZIMIERZ,
Więzień KL Auschwitz nr 38049.

Urodzony 29.11.1905 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Karola i Józefy z d. Grudniewicz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Żarnowicy. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 6.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 38049. Zginął **8.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 947/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:00, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 179, 1124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 939.

DANIEL RUDOLF,
Więzień KL Auschwitz nr 125792.

Urodzony 22.09.1915 r. w Łazach koło Grojca pow. oświęcimski, zamieszkały w Grojcu pow. oświęcimski. Ukończył gimnazjum matematyczno-przyrodnicze w Cieszynie. Podczas okupacji zaangażował się w działalność konspiracyjną, za co w lipcu 1941 r. został aresztowany w Cieszynie. Po aresztowaniu przebywał w więzieniach: w Zwickau (Niemcy), Raciborzu i Sosnowcu. Sądzone go w Katowicach, a po wyroku przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 125792. Był członkiem obozowej orkiestry więźniarskiej. W listopadzie 1944 r. przeniesiony do KL Sachsenhausen i 2.05.1945 r. został wyzwolony w okolicach Schwerina - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów. Po wojnie ukończył studia ekonomiczne w Monachium, a w 1950 roku wyjechał do Chicago.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 355; Relacja z d. 19.05.1983 r. jaką złożyła siostra Rudolfa Daniela – Jadwiga Szkutek.

DĄBEK TADEUSZ,
Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 27.07.1921 r. w Maślachowicach pow. chrzanowski, syn. Antoniego i Heleny, zamieszkały w Myślachowicach, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz –

potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **4.11.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: biegunka.

Bibliografia: *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 174.

DĄBROWSKI STEFAN,
Więzień KL Auschwitz nr 23979.

Urodzony 10.07.1906 r. w miejscowości Chocznią gmina Wadowice, syn Franciszka i Marii z d. Bylica, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Spała pow. Tomaszów Mazowiecki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Radomia przesłany do KL Auschwitz, 11.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23979, zginął **24.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8651/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 137, 1124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1127.

DEDA ELŻBIETA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 2.11.1900 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Romana i Marii z d. Mada, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **4.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42927/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:52, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 673; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 837.

DEDA MAGDALENA z d. BOGUSZ,
Więźniarka KL Auschwitz nr 54691.

Urodzona 16.07.1906 r. w Pile Kościeleckiej pow. chrzanowski, córka Franciszka i Anny z d. Zielińska, mieszkanka Kościelca. Aresztowana i uwięziona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd po śledztwie przekazano ją do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54691. Zginęła **7.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33567/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy osłabionym sercu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 565.

DEDA PAWEŁ,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.01.1902 r. w Chrzanowie, syn Jana i Agnieszki z d. Kieres, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie z wyroku sądu doraźnego, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33218/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:46, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 698; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 218.

DEDA STANISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54692, KL Ravensbrück.

Urodzona 13.12.1926 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a po śledztwie przesłana do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54692. Przeniesiona 24.07.1944 r. do KL Ravensbrück. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581.

DEMCZUK ADAM,

Więzień KL Auschwitz nr 21363, E-330.

Urodzony 24.12.1924 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w pierwszym ujęciu więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, a stamtąd przekazany do KL Auschwitz, 4.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21363. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-330. Brak informacji o dalszych losach tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 740.

DESOŃ KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 27010.

Urodzony 28.07.1907 r. w Michałowicach pow. frysztański – Zaolzie, syn Józefa i Wilhelminy z d. Brożek, mieszkaniec Brzeszcz pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 20.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27010. Zginął **23.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24622/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:50, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 620.

DETKO STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 35670.

Urodzona 17.10.1915 r. w miejscowości Targanice gmina Andrychów, pow. wadowicki, córka Jana i Katarzyny z d. Bylica, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej z Jarosławiu. Aresztowana i w transporcie zbiorowym więźniarek z Tarnowa i Krakowa przewieziona do KL Auschwitz, 16.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 35670. Zginęła **7.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18147/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:05, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 147.

DLUCIAK BRONISŁAWA, pseud. „Dzidka” i „Jadzia”,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 5.11.1917 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, córka Jana i Karoliny z d. Saduś, mieszkanka tej miejscowości. Od początku okupacji hitlerowskiej, wraz z siostrą Heleną, zaangażowane były w działalność organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Były łączniczkami tej organizacji jak i oddziału partyzanckiego „Sosienki”. Od 1941 r. zaangażowała się w nielegalne niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz.

Pomoc ta polegała na dożywianiu więźniów, dostarczaniu lekarstw, pośredniczeniu w nielegalnej korespondencji – przenoszeniu grypsów, przygotowywaniu dokumentów tożsamości dla uciekinierów, pomoc w organizowaniu ucieczek. Za tę działalność, 23.03.1943 r. została aresztowana w Brzeszczach i uwięziona w KL Auschwitz – więziona w bloku 11. Podczas śledztwa, nie zdradziła przynależności do organizacji konspiracyjnej i pomocy więźniom. 28.10.1943 r. zwolniono ją z obozu, nakazując natychmiastowe podjęcia pracy – otrzymała ją w markowni kopalni „Brzeszcze”. Zmarła 13.10.1979 r. Pośmiertnie odznaczona została Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. - opr. S. Senkowska, 159-160, 261.

DOBROWEZ MARIA,

Dziecko urodzone w KL Auschwitz.

Urodzona 19.11.1943 r. w obozie kobiecym Birkenau. Jej matką była Paraskowja Dobrowez z Kowaliwki koło Charkowa. Maria zmarła **22.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36489/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 473.

DOBRZAŃSKI JERZY,

Więzień KL Auschwitz nr E- 4897.

Urodzony 27.06.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-4897. Następnie, wypisany 9.08.1943 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 922.

DOMANOWSKA ROZALIA,

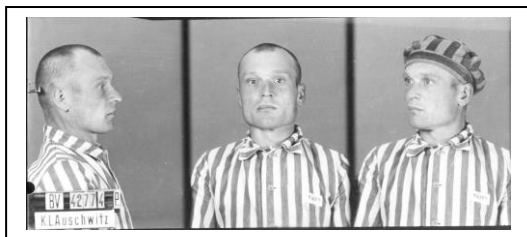
Więźniarka KL Auschwitz nr 54631.

Urodzona ? w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54631. Zginęła **2.01.1944 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 578.

DRABEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 42774.

Urodzony 9.05.1913 r. w miejscowości Bielany Zasole gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Franciszka i Zofii z d. Dziubek, mieszkaniec Bielan. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy na Ziemi Oświęcimskiej utworzony został obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z żoną Heleną, bardzo aktywnie włączyli się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Zajmowali się organizowaniem żywności i przekazywaniem jej więźniom. Za tę działalność, Franciszek został aresztowany i w transporcie z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 29.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42774. Zginął **22.07.1942 r.** – rozstrzelany pod Ścianą Straceń razem z Drabkiem Władysławem nr 42773, Janem Lejawą nr 42775, oraz Józefem Gawędą nr 42776. Według wystawionego aktu zgonu nr 16149/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 187; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 262; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, 1992 r, s. 206; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1129.

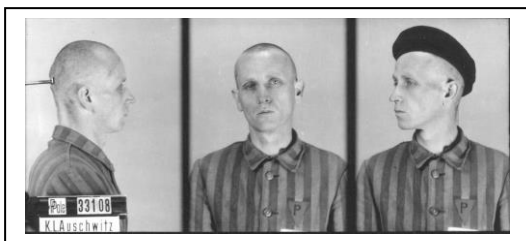
DRABEK JAKUB,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 25.07.1896 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, zamieszkały w Bielanach. W okresie okupacji zaangażował się w działalność ruchu oporu – ludowej organizacji BCH. Ponieważ współuczestniczył w akcjach niesienia pomocy uciekinierom z KL Auschwitz, za tę działalność został aresztowany i 10.11.1944 r. uwięziony w KL Auschwitz. W styczniu 1945 r. brał udział w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., a stamtąd wagonami towarowymi przewieziony do KL Mauthausen. Zginął **18.04.1945 r.**, tj. w niecały miesiąc przed wyzwoleniem obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 262.

DRABIK ALEKSANDER,
Więzień KL Auschwitz nr 33108.

Urodzony 25.02.1909 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Romualda i Stanisławy z d. Susek, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany 16.04.1942 r. w Krakowie – w Kawiarni Plastyków artystów, malarzy, aktorów, i wpięty w więzieniu na Montelupich. Stamtąd, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz, 24.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33108. Zginął – rozstrzelany **27.05.1942 r.** Rozstrzeliwanych wyprowadzano na dziedziniec bloku 11 po 4 osoby, stawiano je pod Ścianą Straceń, a blokowy wypowiadał zdanie: „*Za zamordowanie szefa lotnictwa niemieckiego w Krakowie jesteście skazani na śmierć*”. Wówczas padały cztery pojedyncze strzały i martwe ciała osuwały się na ziemię. Według wystawionego aktu zgonu nr 9066/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:39, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 168, 1125; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 66; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 173.

DRABIK ANIELA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 20.03.1921 r. w Zagórzu gmina Babice pow. chrzanowski, córka Marcina i Katarzyny z d. Celerak, zamieszkała w Zagórzu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **18.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30552/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:50, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Körperschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1157; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 530.

DRABIK BENEDYKTA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 7.03.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Romana i Stanisławy z d. Susek, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowania i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **25.07.1942 r.** – rozstrzelana pod Ścianą Straceń wraz z około 56 więźniami w tym 7 kobiet. Według wystawionego aktu zgonu nr 17771/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:06, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 653; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1263.

DREŚCIK ANNA,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 15.05.1924 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, mieszkanka Dworów. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z siostrą Janiną, były zaangażowane w dożywianie więźniów KL Auschwitz. Nadto, Janina jako pracownica cywilna w Buna-Werke, pośredniczyła w przekazywaniu nielegalnej korespondencji więźniów z ich rodzinami. Za pomoc więźniom Anna została aresztowana, przetrzymywana w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilkudniowym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 263.

DREŚCIK EMIL,

Wiezień KL Auschwitz nr E-48.

Urodzony 5.10.1922 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako wiezień „wychowawczy” nr E-48. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729; W zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

DREYFUSS MINA z d. SILBERBACH,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 25.03.1897 r. w Kętach pow. oświęcimski, córka Jakuba i Róży z d. Wasserberger, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **7.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34846/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1157; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 336.

DROZD GENOWEFA z d. POGODA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54629.

Urodzona 12.07.1904 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Jana i Marii, zamieszkała w Trzebini-Sierszy. Aresztowana i prawdopodobnie wpierw przebywała w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a po śledztwie przewieziona do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54629. Zginęła **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32869/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Körperschwäche” (grypa przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 578, 698; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1269.

DRZAZGA-KOBIALKA JOLANTA,

Dziecko urodzone w KL Auschwitz-Birkenau nr 89006.

Urodzona 21.10.1944 r. w Birkenau, córka więźnia Alojzego nr ob. 972 i więźniarki Danuty z d. Kwiatkowska nr ob. 26275 – którzy zawarli potajemnie związek

małżeński w KL Auschwitz. Zarejestrowana 21.10.1944 r. w obozowej ewidencji i oznaczona numerem obozowym nr 89006. Przeżyła do końca funkcjonowania obozu – wyzwolona 27.01.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 621.

DUBIEL KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 192914.

Urodzony 20.12.1916 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.08.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 192914. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 493; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

DUBIEL STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 3184.

Urodzony 1.05.1922 r. w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3184. Odzyskał wolność 19.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 44.

DUBIEL-LATKO WANDA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-946, nr 81468, KL Ravensbrück, KL Neustadt-Glewe.

Urodzona 19.08.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Od 1940 r. przebywała na robotach przymusowych – najpierw w Krapkowicach, później w Jeleniej Górze, a następnie w Kamiennej Górze. W 1943 r. została aresztowana w Kamiennej Górze na skutek fałszywego oskarżenia niemieckiego majstra. Przetrzymano ją w więzieniu we Wrocławiu, skąd przed Bożym Narodzeniem 1943 r. przewieziona została do KL Auschwitz. Początkowo przebywała w obozie jako więźniarka „wychowawcza” nr E-946. Po upływie sześciu miesięcy zmieniono jej zaklasyfikowanie na więźniarkę polityczną nr 81468. 18.01.1945 r. uczestniczyła w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., a stamtąd transportem kolejowym dostała się do KL Ravensbrück, następnie do KL Neustadt-Glewe, gdzie doczekała się wyzwolenia przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1084; Relacja z dn. 7.11.1983 r. jaką złożyła Wanda Latko-Dubiel.

DUBIMA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.12.1943 r. w obozie kobiecym w Birkenau, córka Mikołaja i Haliny z d. Borzenko. Zmarła **26.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr

36929/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche“ (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 911.

DUDEK BRONISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 12.09.1909 r. w Chrzanowie, córka Wincentego i Anny z d. Szutek, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i prawdopodobnie wpierw przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłana do KL Auschwitz. Zginęła **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30939/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:08, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 695; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 915.

DUDEK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.12.1871 r. w Filipowicach pow. chrzanowski, syn Marcina i Marii z d. Filipek, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz. Zginął **8.10.1943 r.** z wyroku wydanego przez policyjny sąd doraźny – rozstrzelany pod Ścianą Straceń wraz z 25 kobietami i 86 mężczyznami. Według wystawionego aktu zgonu nr 30141/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:40, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche“ (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 695; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 127.

DUDEK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 54538.

Urodzony 21.09.1923 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 11.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 54538. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 574; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

DUDEK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 8399.

Urodzony 2.12.1916 r. w Zagórz u gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8399. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 74.

DUDEK WIKTORIA z d. JEWAK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54628.

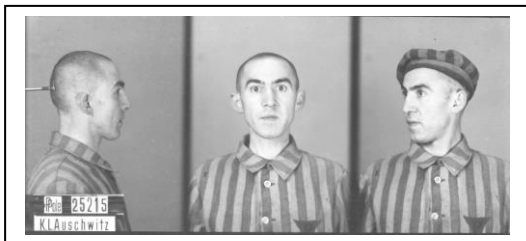
Urodzona 25.11.1880 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Jana i Wiktorii z d. Smietańska, zamieszkała w Luszowicach pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54628. Zginęła **15.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu

nr 32150/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:05, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche“ (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 578; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 588.

DULOWSKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 25215, EH-953, więzienia we Wrocławiu, KL Gross-Rosen, KL Natzweiler.

Urodzony 16.05.1921 r. w Chrzanowie. Przebywał na robotach przymusowych w Niemczech skąd uciekł – to było powodem jego aresztowania 5.01.1942 r. Przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr EH-953. Po jakimś czasie (brak daty), zmieniono mu zaklasyfikowanie na więźnia politycznego o numerze obozowym 25215. Od 31.11.1942 r. przesłany do więzienia we Wrocławiu, gdzie przebywał do 23.12.1942 r. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen i tam przebywał do 17.04.1944 r. Kolejny raz przeniesiony do KL Natzweiler, gdzie doczekał się wyzwolenia 4.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 145, 768; Ankieta wypełniona osobiście w zasobach APMA-B.

DUSIK FRANCISZEK, pseud. „Powstań”,

Więzień w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzony 23.02.1919 r. w Bielanych gmina Kęty pow. oświęcimski, syn Antoniego i Franciszki z d. Gasidło. Po ukończeniu szkoły powszechnej w miejscowości urodzenia, pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa. Od początku okupacji niemieckiej, zaangażował się w działalność konspiracyjną w szeregach ZWZ. W 1941 r. przeszedł do Batalionów Chłopskich w Obwodzie Bialskim.

Bardzo też zaangażował się w niesienie pomocy więźniom tj. przekazywanie produktów spożywczych, pomoc zbiegłym więźniom, ukrywanie ich i zaopatrywanie w fałszywe dokumenty, odzież. Na skutek zdrady, 27.10.1944 r. aresztowany (w Łękach-Zasolu) i przetrzymywano go w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie uwięziony został w KL Auschwitz, gdzie poddany był ciężkiemu śledztwu. Przetrwał do końca funkcjonowania obozu, uczestniczył 18.01.1945 r. w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. W sprzyjających okolicznościach – w Jawiszowicach, zbiegł z kolumny ewakuacyjnej. Dotarł szczęśliwie do Bielanych i tam ukrywał się do zakończenia okupacji. Po wojnie zamieszkał w Kętach, podjął pracę w handlu, założył rodziną.

Zmarł 19.02.1972 r. Za działalność okupacyjną – w tym pomoc więźniom KL Auschwitz, został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. - opr. H. Ślisz, s. 160-161, 264.

DUSIK JULIAN, pseud. „Por”,

Więzień w Oświęcimiu, KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 23.12.1894 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski, syn Józefa i Agaty z d. Chwierut. W czasie pierwszej wojny światowej walczył w armii austriackiej. Z początkiem lat trzydziestych wyemigrował za pracę do USA. Po kilku latach wrócił do kraju i za tam zarobione pieniądze otworzył sklep w Łękach, a następnie przeniósł się do Łęk-Zasola – do własnego domu, w którym otworzył restaurację i sklep spożywczy.

W okresie okupacji, zaangażował się w działalność ruchu oporu, współdziałając z różnymi tajnymi organizacjami na terenie przyobozowym – ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego, grupą brzeszczańską Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) i Batalionami Chłopskimi. Wspierał te organizacje materialnie, udostępniał zabudowania na kwatery dla partyzantów, a szczególnie zasłużył się w udzielaniu pomocy więźniom KL Auschwitz. W 1941 roku nawiązał kontakt z więźniami w rejonie Łęk-Zasola gdzie wykonywali różne prace terenowe. Pomagał im przez dożywianie – często za zgodą przekupionych strażników SS, dostarczał lekarstwa oraz pośredniczył w korespondencji z rodzinami. Wspierał także materialnie organizatorów i uczestników akcji pomocy dla więźniów, a w jego domu mieścił się punkt zbiorczy, gdzie organizacje konspiracyjne gromadziły żywność, leki, ubrania cywilne dla uciekinierów z obozu, gdzie przygotowywane były sfałszowane dowody tożsamości dla uciekinierów. Na skutek zdrady, Julian wraz z córką Wandą został 27.10.1944 r. aresztowany w Łękach-Zasolu. Przetrzymywano go w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie uwięziono w KL Auschwitz – umieszczając w bloku nr 11. W styczniu 1945 r. został ewakuowany z KL Auschwitz do KL Mauthausen, gdzie zginął **15.03.1945 r.** Za działalność okupacyjną – w tym pomoc więźniom, został odznaczony pośmiertnie Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. - opr. H. Ślisz, s. 162-163, 264.

DUSIK WANDA po mężu KURDZIEL,

Więźniarka w Oświęcimiu, w Mysłowicach, KL Schörghub.

Urodzona w 1923 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski, córka Juliana i Katarzyny. W okresie okupacji, wraz z matką Katarzyną wspomagała ojca Juliana w niesieniu pomocy więźniom. Pośredniczyła w przekazywaniu korespondencji więźniów z rodzinami, przejmowała uciekinierów z obozu i umieszczała ich w bezpiecznym miejscu. Pełniła rolę łączniczki między więźniami a partyzantami (między innymi z Janem

Wawrzyczką, dowódcą oddziału ZWZ/AK „Sosienki”, oraz
Konstantym Jagiełło z brzeszczańskiej grupy PPS.

Przez zdradę, 27.10.1944 r. wraz z ojcem Julianem została aresztowana w Łękach-Zasolu i uwięziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd przesłano ją do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, uwięziona w Schörgenhüh k/Linzu. Przeżyła wojnę, powróciła do Łęk-Zasola, założyła rodzinę. Zmarła 13.08.2004 r. Za działalność okupacyjną – w tym pomoc więźniom KL Auschwitz, odznaczona Krzyżem Oświęcimskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, - opr. H. Ślisz, Oświęcim 2005 r. s. 162-163, 264.

DUTKA WINCENTY,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 4.04.1904 r. w Jaworznie, syn Franciszka i Józefy, zamieszkały w Jaworznie, z zawodu cieśla. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **18.12.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: udar serca.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 192.

DYBA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 103756, KL Mauthausen nr 31022.

Urodzony 8.12.1912 r. w Zagórzu gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 103756. Następnie, 1.03.1943 r. przeniesiony do KL Mauthausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 31022. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 286.

DYBA JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 26496.

Urodzona 18.12.1922 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, córka Ludwika i Zofii z d. Jurczyk, zamieszkała w Żrebcach pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 4.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 26494. Zginęła **25.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32795/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie“ (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 509; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1195.

DYBA WIKTORIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27650.

Urodzona 1.06.1908 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27650. Po około dwóch latach 16.08.1944 r. wypisana – prawdopodobnie przeniesiona do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 511.

DYDO KAROL,

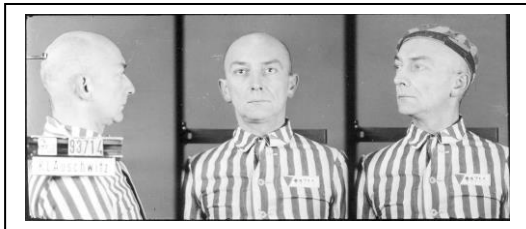
Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 11.03.1892 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Babicach pow. oświęcimski. Aresztowany 24.04.1940 r., a więc w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w KL Mauthausen-Gusen gdzie zginął **29.07.1940 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 268; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 45 wykazu).

DYDUSIAK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 93714.

Urodzony 18.06.1902 r. w Oświęcimiu, syn Karola i Anieli z d. Gąsiorowska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowany i w

transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 25.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 93714. Zginął **3.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31395/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:50, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 264; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1359.

DYLAŁ EUGENIUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 162645.

Urodzony 15.05.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 162645. Następnie, wypisany 14.11.1944 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 430.

DYLAŁ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 23382, nr E-616.

Urodzony 29.01.1893 w Jeleniu - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23382, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-616. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

DYLAŁ ROMAN,

Więzień KL Flossenbürg, KL Auschwitz nr 166729.

Urodzony 28.02.1916 r. w Libiążu Wielkim pow. chrzanowski, syn Franciszka i Marii z d. Gut, zamieszkały w Libiążu Wielkim. Aresztowany i wprawie uwięziony w KL Flossenbürg, a stamtąd przewieziono go do KL Auschwitz, 5.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 166729. Zginął **27.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36933/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Enterocolitis” (osłabienie mięśnia sercowego przy niewydolności jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1125; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 915, nr id. 67176.

DYLAŁ STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 127871, KL Buchenwald nr 61841.

Urodzony 15.04.1921 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 127871. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald i tam posiadał nr 61841. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 360.

DYLIK JADWIGA,

Więźniarka KL Auschwitz.

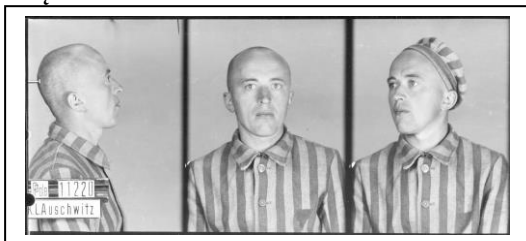
Urodzona 20.10.1915 r. w Bielsku, córka Karoliny, zamieszkała w Oświęcimiu. Od początku okupacji hitlerowskiej bardzo zaangażowana w działalność konspiracyjną ZWZ/AK - Inspektorat Bielski. Była łączniczką, przewoziła tajną prasę, a także pomagała więźniom KL Auschwitz dostarczając im lekarstwa, pośredniczyła w nielegalnej korespondencji więźniów z rodzinami.

Aresztowana za tę działalność 4.10.1942 r. i przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a stamtąd po śledztwie, przesłana do KL Auschwitz i rozstrzelana **25.01.1943 r.** Zginęła wraz z 22 członkami AK inspektoratu bielskiego.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 265; W zachowanych dokumentach APMA nie figuruje; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 58, 62.

DZERAWICZ FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 11220.

Urodzony 6.06.1911 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany w transporcie zbiorowym więźniów z Tarnowa i Krakowa – przewieziony do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11220. Zginął **16.06.1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 92.

DZIADEK STEFAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.01.1909 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jana i Marii z d. Ulanowska, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **24.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32634/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:10, określenie

przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Lungenödem” (osłabienie serca przy odmie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1126; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1036.

DZIEDZIC FRANCISZEK,

Więzień w Katowicach, KL Auschwitz nr 138736.

Urodzony 4.10.1901 r. w Monowicach k/Oświęcimia i tam zamieszkały. W okresie okupacji hitlerowskiej dożywał więźniów z podoboju KL Auschwitz III Monowitz w Monowicach - więźniów pracujących w pobliżu jego gospodarstwa. Za tę działalność aresztowany 24.08.1943 r. i więziony w więzieniu w Katowicach, a stamtąd przesłano go do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 138736. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu 3.02.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 383; *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 265; APMA-B Ankieta osobiście wypełniona przez F. Dziedzicę z dn. 21.05.1973 r., (sygn. Mat./9410 nr inw.159467).

DZIEDZIC JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.01.1906 r. w Proves – Zaolzie, syn Jana i Salomei z d. Koziół, zamieszkały w Trzebieńce pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22962/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (osłabienie serca przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 420.

DZIEŁO MIECZYŚŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 112767, KL Gross-Rosen nr 77306, KL Buchenwald nr 129456.

Urodzony 14.09.1908 r. w Zagórzu gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 112767. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen gdzie zarejestrowano go jako więźnia nr 77306, stamtąd do KL Buchenwald gdzie posiadał nr obozowy 129456. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 315.

DZIERWA ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 101732.

Urodzony 4.06.1915 r. w pow. inowrocławskim, syn Antoniny Dzierwy, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 13.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 101732. Zginął **6.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24758/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:00, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 283; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 752.

DZIOBEK ADAM,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 8.11.1903 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Kosztowach pow. bialski, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Działacz Związku Obrony Kresów Zachodnich, sekretarz – a następnie wiceprezes Zarządu Powiatowego Polskiego Związku Zachodniego. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i przesłany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **17.11.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 271; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 47 wykazu).

FAJLER ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr E-188.

Urodzony 13.01.1923 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-188. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734; W zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

FALARZ ZOFIA po mężu SIEPRAWKA,

Więziarka KL Auschwitz, więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 8.09.1922 r. w Brzezince gmina Oświęcim, mieszkanka Brzezinki. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z mężem była zaangażowana w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Oboje włączyli się w akcję niesienia pomocy więźniom KL Auschwitz. Jej mąż Tadeusz, zatrudniony w kopalni „Brzeszcze-Jawischowitz” dożywiał więźniów tam zatrudnionych. Zofia pracując w Oświęcimiu – w restauracji na dworcu kolejowym, przekazywała więźniom żywność. W lecie 1942 r. została aresztowana jako podejrzana o kontakty z więźniami i uwięziona w KL Auschwitz – osadzona w bloku 11, skąd odesłano ją do więzienia gestapo w Oświęcimiu. Po dwumiesięcznym śledztwie odzyskała wolność – zwolniona z więzienia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., s. 267; W zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

FEIGENBAUM HERMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 40229.

Urodzony 17.03.1895 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Markusa i Racheli z d. Lieblich, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Bardziejowie – Słowacja. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym Żydów ze Słowacji, przewieziony do KL Auschwitz, 20.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 40229. Zginął **15.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15171/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:20, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 182; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 171.

FEILER LOBEL,

Więzień KL Auschwitz nr 41987.

Urodzony 22.09.1900 r. w Chrzanowie, syn Samuela i Gittli z d. Scheier, zamieszkały podczas okupacji w Paryżu – Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziony do KL Auschwitz, 27.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 41987. Zginął **19.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23593/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:50, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 185; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1049.

FELDSCHER BERNARD,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.06.1901 r. w Chrzanowie, syn Moritza i Sary z d. Wischnitzer, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Charleroi – Belgia. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **28.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25477/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1126; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 1475.

FELDSCHER KALMAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 14.11.1895 r. w Chrzanowie, syn Moritza i Sary z d. Wischnitzer, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i przekazany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **19.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22644/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1126; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 104.

FELIKS MARIAN, pseud. „Patrycjusz”,

Więzień więzienia w Mysłowicach.

Urodzony 29.01.1904 r. w Krakowie, mieszkaniowiec Oświęcimia, z zawodu architekt. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – inspektoratu bielskiego ZWZ/AK obwodu oświęcimskiego – kwatermistrz tej organizacji. Aresztowany 7.10.1942 r. za działalność konspiracyjną i pomoc udzielaną więźniom KL Auschwitz. Przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach i skazany przez sąd doraźny w Katowicach na karę śmierci. Zmarł na tyfus plamisty w myśłowickim więzieniu **6.01.1943 r.**

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1939-1945*, praca zbiorowa pod red. A. Szefera, s. 141; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 268.

FIBA KACPER,**Więzień więzienia w Sosnowcu.**

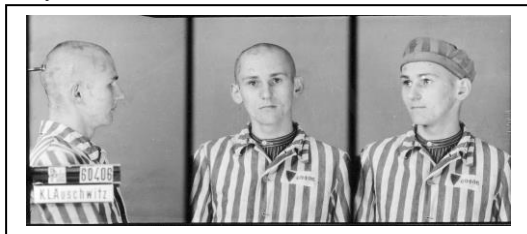
Urodzony 6.01.1886 r. w Grojcu pow. chrzanowski, syn Józefa i Rozalii, zamieszkały w Grojcu, górnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **22.09.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ostry katar żołądka.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 170.

FICEK WŁADYSŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 23624, nr E-638.**

Urodzony 6.11.1903 r. w Jaszczurowej gmina Mucharz, pow. wadowicki, syn Wojciecha i Wiktorii z d. Jaguczek, mieszkaniec Jaszczurowej. Aresztowany i wpięrow przetrzymywany w więzieniu gestapo w Katowicach a stamtąd przekazany do KL Auschwitz, 28.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23624. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-638. Zginął **21.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 359/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 753; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 359.

FIDET (FIDYL) FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr 60406.**

Urodzony 3.11.1924 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 60406. Nieznana jest data kiedy **zginął** – brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 206.

FIGWER STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 5.04.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **24.08.1944 r.** Brak innych informacji o losach tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 710.

FIK IGNACY,**Więzień Montelupich w Krakowie.**

Urodzony 4.04.1904 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. W 1923 r. ukończył gimnazjum w Krakowie, a w 1929 r. polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Bardzo aktywny w ZHP a później w lewicowej organizacji akademickiej „Życie”. W okresie 1927-1938 był nauczycielem gimnazjalnym w Borszczowie, Pińczowie, Brzeżanach, w Oświęcimiu. Od 1938-1939 r. był nauczycielem gimnazjum w Mysłowicach. W okresie okupacji hitlerowskiej, był w Krakowie współzałożycielem organizacji konspiracyjnej „Polska Ludowa” – wstąpił do PPR, pełnił funkcję I sekretarza PPR w Krakowie. Wydawał też konspiracyjną gazetkę. Został aresztowany w 1942 r. i więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, gdzie został rozstrzelany **26.11.1942 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 50.

FILIP FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 171316, KL Natzweiler.

Urodzony 22.07.1923 r. w Grojcu pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 171316. Stamtąd 3.05.1944 r. przeniesiony do KL Natzweiler – był jednym z 1400 więźniów przeniesionych tym transportem. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 447; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 651.

FIREK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 120379, KL Natzweiler, KL Mittelbau-Dora, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 24.04.1909 r. w Chełmku pow. oświęcimski. Aresztowany w marcu 1943 r. i uwięziony w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120379. Następnie, 3.05.1944 r. przeniesiony do KL Natzweiler – był jednym z 1400 więźniów przeniesionych tym transportem. Po jakimś czasie przeniesiony do KL Mittelbau-Dora, do KL Bergen-Belsen, gdzie doczekał wyzwolenia. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 651; Ankieta z dn. 6.11.1969 r. wypełniona osobiście przez Stanisława Firek.

FISCHGRUND LEON ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.07.1920 r. w miejscowości Skawce gmina Mucharz, pow. Wadowice, syn Daniela i Berty z d. Kieger, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **25.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11353/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 851.

FISCHMANN SAMUEL DAVID,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.07.1912 r. w Krośnie, syn Wolfa Leiba i Leiby z d. Wentein, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął

14.02.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 7334/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Gesichtsrose” (róża).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 1332.

FISCHSANG BENJAMIN ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 27971.

Urodzony 22.10.1910 r. w Chrzanowie, syn Hirsza i Heleny z d. Linze, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym Żydów z obozu w Compiègne we Francji przewieziony do KL Auschwitz, 30.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27971. Zginął **21.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12052/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungentuberkulose” (gruźlica płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 52.

FISZER MOJŻESZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.12.1893 r. w Oświęcimiu, syn Abrahama i Mirli z d. Lewkowicz, zamieszkały podczas okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Auschwitz, zginął **30.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33757/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 733.

FLEISCHER LEON,

Więzień KL Auschwitz nr 188456.

Urodzony 4.01.1914 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 188456. W styczniu 1945 r. wywieziony w transporcie zbiorowym do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 472.

FLEISCHER SCHYJA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 3.01.1913 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Judy i Itli z d. Grüner, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **17.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19163/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1141.

FOBICZYK MICHAŁ,

Więzień KL Sachsenhausen.

Urodzony w 1911 r w Malcu gmina Kęty pow. oświęcimski, zamieszkały w Kiczycach gmina Skoczów pow. cieszyński, robotnik. Aresztowany 10.11.1939 r. pod zarzutem przechowywania broni - przetransportowany do KL Sachsenhausen. Zginął w tym obozie, w październiku **1943 r.**

Postscriptum. Wraz z Michałem Fobiczem aresztowano jego ojca, 5 braci oraz szwagra. Nieznany jest ich dalszy los.

Bibliografia: Archiwum dr med. Józefa Mazurka; (Z SUPLEMENTU).

FOLGA BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 149972.

Urodzony 28.09.1911 r. w Radoczy gmina Tomice pow. wadowicki, syn Wincentego i Agnieszki z d. Masiors, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w pow. tarnowskim. Aresztowany przez gestapo i 10.09.1943 r. w transporcie zbiorowym przywieziony z Tarnowa do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 149972. Zginął **1.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32927/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:15, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1327.

FOLTYN WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 23.11.1923 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, zamieszkały w Dworach. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z rodzeństwem bardzo aktywnie włączył się w niesienie pomocy więźniom obozu koncentracyjnego KL Auschwitz. Bracia Władysław i Józef zatrudnieni jako pracownicy cywilni niemieckiej firmy „Kluge” – na terenie obozu, pośredniczyli w nielegalnej korespondencji więźniów z rodzinami i rodzin z więźniami.

Siostra Stanisława po mężu Gabryś wraz z najmłodszym bratem – małoletnim Jankiem (rocznik 1932), dożywała więźniów pracujących w pobliżu stacji kolejowej Dwory. Władysław na przełomie 1942 i 1943 r. podejrzany o kontakty z więźniami, został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony na okres śledztwa w bloku 11 „Bloku Śmierci”, a po śledztwie zwolniony do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 269-270.

FONIOK ADOLF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.06.1891 r. w Łazach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **7.03.1943 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

FORMAS ZOFIA po mężu RZEŚNIOWIECKA,

Więźniarka – nazwa obozu nieznana.

Urodzona 1.12.1922 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, mieszkanka Brzeszcz. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z bratem Aleksandrem, gdy Niemcy utworzyli na Ziemi Oświęcimskiej obóz koncentracyjny KL Auschwitz, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Przekazywała im żywność i lekarstwa (więźniom z komand roboczych – pracujących na terenie Brzeszcz). Za tę działalność została aresztowana i przesłana do obozu koncentracyjnego na terenie Niemiec (nazwa obozu nieznana). Mimo ciężkich warunków panujących w tym obozie, przeżyła i odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 270.

FORTUNA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-4048.

Urodzony 20.12.1907 r. w Andrychowie pow. Wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w kwietniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-4048. Wypisany z obozu 17.06.1943 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu lub zwolniony do domu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 896.

FORYŚ WŁADYSŁAW,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Mieszkaniec Kęt pow. oświęcimski. Aresztowany 12.04.1940 r. i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie przebywał do 5.05.1945 r. - wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Archiwum dr med. Józefa Mazurka; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

FRANCBLAU STANISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39430, KL Ravensbrück, KL Sachsenhausen.

Urodzona 6.11.1926 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Brzeszczach 24.03.1943 r. i przewieziona do więzienia w Bielsku, skąd następnego dnia przewieziono ją do KL Auschwitz, 25.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39430. W sierpniu 1944 r. przeniesiona została do KL Ravensbrück, a stamtąd do KL Sachsenhausen. Wyzwolona 3.05.1945 r. w czasie marszu ewakuacyjnego więźniów tego obozu pod Schwerinem.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 543; Ankieta osobiście wypełniona przez St. Francblau z dn. 30.09.1965 r.

FRÄNKL JUDA,

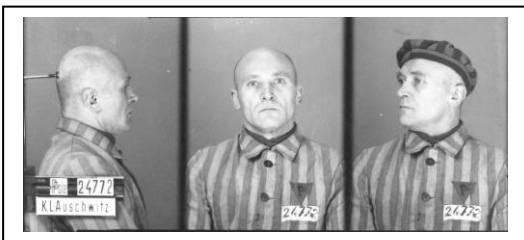
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 17.04.1881 r. w Chrzanowie, syn Menochema i Estery z d. Brauner, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2760/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1254.

FRAS JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 24772, nr E-847.

Urodzony 21.01.1905 r. w miejscowości Roczyny gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Jana i Franciszki z d. Zielińska, mieszkaniec Roczyn. Aresztowany i w pierw przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd przewieziono go do KL Auschwitz i tam 18.12.1941 r. wpisany był w obozowej ewidencji jako więzień 24772. Po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-847. Zginął **27.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 536/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herz und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 763; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 536.

FRISCHER ALEXANDER,

Więzień - nieznana nazwa miejsca osadzenia.

Urodzony 19.02.1886 r. w Alwerni pow. chrzanowski, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

FRONCZ TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.08.1913 r. w Wadowicach, syn Bolesława i Marii z d. Daniel, mieszkaniec Wadowic. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **5.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27913/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:20, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 859.

FRONIK ZYGMUNT,

Więzień KL Auschwitz nr 172507, KL Gross-Rosen.

Urodzony 18.09.1911 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.01.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 172507. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 13.02.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 451.

FRUND ANNA,

Więźniarka getta w Warszawie.

Urodzona 18.04.1875 w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W początkowym okresie okupacji, aresztowana i przetransportowana do getta w Warszawie, gdzie zginęła w **1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

FUDALIŃSKI JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 27237.

Urodzony 18.01.1913 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jana i Franciszki z d. Opij, zamieszkały w okresie okupacji w Podgórzu - dzielnica Krakowa. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 25.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27237. Zginął **19.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15560/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:20, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Angina” (ogólne zakażenie przy anginie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 161; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 544.

FUDAŁA STANISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 50647.

Urodzona 15.11.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 50647. Zwolniona z obozu 27.07.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 570.

FURDZIK TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 32505.

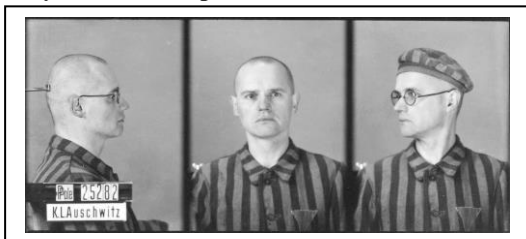
Urodzony 29.10.1904 r. w Chrzanowie, syn Karola i Marii z d. Zaręba, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany 16.04.1942 r. wraz z 168 osobami w Kawiarni Plastyków malarzy, aktorów w Krakowie, 24.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32505. Zginął **27.05.1942 r.** pod Ścianą Straceń z owymi aresztowanymi w Kawiarni Plastyków.

Rozstrzeliwanych wyprowadzano po 4 osoby na dziedziniec bloku 11, stawiano je pod Ścianą Straceń, a blokowy wypowiadał zdanie „*Za zamordowanie szefa lotnictwa niemieckiego w Krakowie jesteście skazani na śmierć*”. Wówczas padały cztery pojedyncze strzały i martwe ciała osuwały się na ziemię. Według wystawionego aktu zgonu nr 9022/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:14, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 166; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 22; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 173.

GABRYL FRANCISZEK, ks.,

Więzień Montelupich, KL Auschwitz nr 25282, KL Dachau nr 300278.

Urodzony 18.01.1903 r. w Wieprzu pow. wadowicki, ksiądz, prefekt średniej szkoły technicznej w Krakowie. Aresztowany 31.05.1941 r. i więziony na Montelupich, stamtąd przesłany 8.01.1942 r. do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25282. Następnie, 3.06.1942 r. przeniesiono go do KL Dachau i tam zarejestrowano jako więźnia nr 30278. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 146; J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 104; Sprawdzono w APMA-B.

GABRYŚ GABRIELA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona ?, w Ketach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 718; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

GABRYŚ JAN, pseud. „Kos”,

Więzień w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzony 2.04.1925 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, syn Józefa i Katarzyny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność konspiracyjną – w organizacji ZWZ/AK. Zatrudniony w urzędzie gminnym w Osieku, zajmował się „organizowaniem” kartek żywnościowych, za które wykupywano produkty spożywcze, a produkty te przekazywano następnie na pomoc w dożywianiu więźniów KL Auschwitz.

Za działalność w ruchu oporu aresztowany 10.11.1944 r. wraz z matką Katarzyną i siostrą Zofią i przetrzymywany w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie uwięziony w KL Auschwitz. Przebywał w obozie do ostatnich dni jego funkcjonowania. Brał udział w marszu ewakuacyjnym więźniów – „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., i dzięki szczęśliwym okolicznościom udało mu się zbiec z kolumny ewakuacyjnej.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. - opr. J. Dąbrowska, s. 164-165, 271-272.

GABRYŚ JÓZEF,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 8.01.1919 r. w Nowej Wsi gmina Kety, pow. oświęcimski, mieszkaniec Bielana gmina Kęty. Aresztowany i przesłany do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. - opr. J. Dąbrowska, s. 271-272.

GABRYŚ KATARZYNA z d. DUSIK,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona ?. Zamieszkała w Bielana gmina Kety pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej aresztowana wraz z córką Zofią i synem Janem, (męża Jana zastrzelono podczas aresztowania Katarzyny, Zofii i Jana). Więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Po ciężkim kilkutygodniowym śledztwie odzyskała wolność – zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. - opr. J. Dąbrowska, s. 164-165.

GABRYŚ ZOFIA po mężu DOMASIK, pseud. „Wera”,

Więźniarka w Oświęcimiu, KL Auschwitz.

Urodzona 26.08.1921 r. w Bielana gmina Kęty pow. oświęcimski, córka Józefa i Katarzyny z d. Dusik. Szkołę podstawową ukończyła w Bielana, natomiast dalszą naukę uniemożliwiała trudna sytuacja materialna rodziców. W okresie okupacji hitlerowskiej, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz.

Zdobywała różnymi sposobami żywność, lekarstwa, odzież, i przekazywała je do obozu poprzez pracowników cywilnych zatrudnionych na terenie obozu. W 1941 r. nawiąawszy kontakt z Janem Wawrzyczką, dowódcą grupy partyzanckiej „Sosienki”, wstąpiła do organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Została łączniczką oddziału partyzanckiego „Sosienki” i Obwodu Oświęcimskiego ZWZ/AK. Do jej zadań – oprócz niesienia pomocy więźniom, należało także przewożenie poczty konspiracyjnej do miejscowości: Zator, Czechowice, Bielsko, Kalwaria Zebrzydowska, ostrzeganie osób zagrożonych aresztowaniem, przewożenie broni, odbieranie uciekinierów z obozu, dostarczanie im ubrań cywilnych, pomagała uciekinierom w dotarciu w bezpieczne miejsca. W ostatnich dniach października

1944 r. ostrzeżona, że jest śledzona, opuściła Łęki i ukryła u siostry w Kętach. Niestety, 10.11.1944 r. gdy przyjechała do domu po ciepłą odzież, została aresztowana. Podczas aresztowania zabito ojca, a Zofię, jej matkę i brata Jana oraz kilkadziesiąt innych osób z okolicy przewieziono do oświęcimskiego gestapo. Po wstępnym a sadystycznym przesłuchiowaniu, Zofię uwięziono w KL Auschwitz i osadzono w bloku 11 – tam przebywała do 18.01.1945 r., wielokrotnie poddawana sadystycznym sposobom przesłuchiwania. Szczęściem dla niej, ostatnie posiedzenie sądu doraźnego 17.01.1945 r. – już się nie odbyło, więc 18.01.1945 r. włączona została do kolumny ewakuacyjnej i wyprowadzona z obozu. Udało jej się zbiec w okolicy Jastrzębia Zdroju i dzięki pomocy tamtejszych mieszkańców, przetrwała do wyzwolenia. Po powrocie do rodzinnego domu – zastała w nim matkę zwolnioną po około miesięcznym pobycie w więzieniu w Oświęcimiu, był brat Janek, który także jak Zofia – zbiegł z marszu ewakuacyjnego. Niemal natychmiast po powrocie do domu, była prześladowana przez funkcjonariuszy NKWD i Urzędu Bezpieczeństwa, za przynależność do AK. Założyła rodzinę, lecz zawodowo nie pracowała, udzielając się aktywnie w pracy społecznej, m.in. w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Za okupacyjną działalność, odznaczona Medalem Zwycięstwa i Wolności, Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 718; *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, - opr. J. Dąbrowska, Oświęcim 2005 r. s. 164-165, 271-272; A. Cyra *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 60.

GAJEWSKI STEFAN, Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.07.1895 r. w Grodnie, syn Józefa i Marty z d. Szymanek, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **14.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7147/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (nieżyt/katar jelit przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 1145.

GAJGIER KAZIMIERZ, Więzień KL Auschwitz nr 44271.

Urodzony 18.02.1881 r. w Wadowicach, syn Franciszka i Katarzyny z d. Wójcik, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Będzinie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 44271. Zginął **9.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18935/1942 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 190; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 921.

GALANTOWICZ STEFAN,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 10.07.1905 r. w Gnieźnie, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski, inżynier. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy w Oświęcimiu utworzony został obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z żoną Henryką, zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom tego obozu, przekazywali żywność, lekarstwa. Za tę działalność Stefan został 10.11.1944 r. aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w Bloku 11. Prawdopodobnie, przez uczestnictwo w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia, dostał się do KL Mauthausen, gdzie o ironio – zginął **5.05.1945 r.** - w dniu oswobodzenia obozu przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 273.

GARLIŃSKA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 22226, KL Ravensbrück.

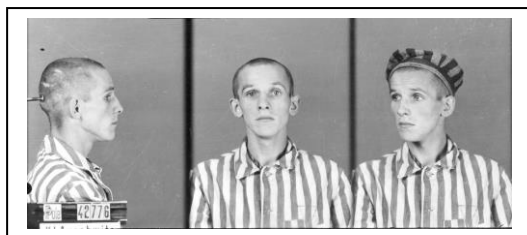

Urodzony 3.03.1911 r. w Wadowicach. Aresztowana 3.06.1942 r. w Wadowicach za udział w ruchu oporu. Przetrzymywana w więzieniu gestapo w Bielsku, a po tygodniowym pobycie w tym więzieniu, przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, przesłana do KL Auschwitz, 9.10.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 22226. Stamtąd 27.07.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück, i dalej przesłano ją do podobozu Schlieben, a następnie do podobozu Niederschönweide (oba podobozы na przedmieściach Berlina – zlokalizowane przy wytwórni amunicji). Wraz z współwięźniarkami brała udział w marszu ewakuacyjnym i w okolicach Schwerina udało jej się uciec – trafiła pod opiekę wojsk amerykańskich.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 504.

GAWĘDA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 42776.

Urodzony 17.11.1920 r. w Nowej Wsi gmina Kety, pow. oświęcimski, syn Stanisława i Elżbiety z d. Gibas, zamieszkały w Nowej Wsi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42776. Zginął **22.07.1942 r.** - rozstrzelany pod Ścianą Straceń z Drabkiem Władysławem nr 42773, Drabkiem Franciszkiem nr 42774, Janem Lagawą nr 42775. Według wystawionego aktu zgonu nr 16074/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenabszeß” (ropień płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 187; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1054; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, 1992 r, s. 206.

GAWĘDA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2516.

Urodzony 2.12.1922 r. w Nowej Wsi gmina Kety, pow. oświęcimski, syn Stanisława i Elżbiety z d. Gibas, mieszkaniec Nowej Wsi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2516. Zginął **21.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15941/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:15, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra nieżytkatar żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 839; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 921.

GAWLIŃSKA JADWIGA,

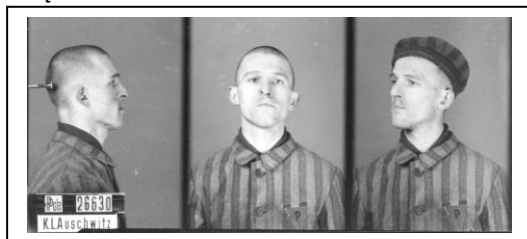
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona ?, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i więziona prawdopodobnie w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a od 1.03.1943 r. przesłana do KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła do ostatnich dni jego funkcjonowania i w pierwszych dniach stycznia 1945 r. uczestniczyła w marszu ewakuacyjnym – z którego 20.01.1945 r. udało jej się uciec.

Bibliografia: ??? W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

GAWLIŃSKI CZESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 26630.

Urodzony 3.07.1916 r. w Bieżanowie pow. krakowski, syn Stanisława i Michaliny z d. Waga, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 9.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26630. Zginął **24.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12626/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Fleckfieberverdacht” (osłabienie mięśnia sercowego przy podejrzeniu o tyfus).

GAWŁOWSKA JADWIGA z d. GOLINOWSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27652.

Urodzona 15.10.1907 r. w Dąbrowie Górniczej pow. będziński, córka Stanisława i Józefy z d. Forkoszewska, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27652. Zginęła **15.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1901/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 511; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 397.

GAWRON-PRAJZNER ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 44097, KL Ravensbrück.

Urodzona 22.05.1926 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, córka Antoniego i Tekli z d. Hoder. Do szkoły powszechnej uczęszczała w Brzeszczach. Od początku 1941 r. zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, nawiązując kontakt z więźniami pracującymi w kopalni „Brzeszcze”. Codziennie zjawiała się w pobliżu miejsca ich pracy, dostarczając jedzenie.

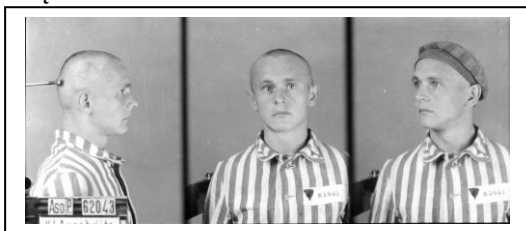
Wpierw liczyła tylko na własne możliwości pomocy, ale dosyć szybko znalazła wsparcie w niesieniu pomocy u innych znajomych (między innymi u Marii Góreckiej). Pośredniczyła także w przekazywaniu listów od więźniów do ich rodzin. Wiosną 1942 r. została aresztowana – pod zarzutem kontaktu z więźniami. Po kilku tygodniach śledztwa, zwolniono ją do domu. Podjęła oczywiście od razu przerwane przedsięwzięcie niesienia pomocy więźniom, więc ponownie ją aresztowano w lutym 1943 r. Przewieziona do KL Auschwitz została umieszczona w bunkrze bloku 11. Wielokrotnie przesłuchiwana, nie przyznała się do zarzucanego przewinienia. W maju 1943 r. po decyzji sądu doraźnego, została przesłana do obozu kobiecego w Birkenau, i wpisana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44097. Jesienią 1944 r., dzięki współwięźniarce należącej do obozowego ruchu oporu, otrzymała pracę na zewnątrz obozu, co umożliwiło jej dostarczenie rodzinie w Brzeszczach dokumentów ujawniających: dokonywanie zbrodni w obozie, plany krematoriów, listy zmarłych i zamordowanych, o zabiegach pseudomedycznych wykonywanych przez dr Mengele. W listopadzie 1944 r. niespodziewanie została wezwana do Politische Abteilung – oskarżona o utrzymywanie kontaktów z partyzantami. Mimo nie przyznawania się do zarzucanych oskarżeń, została umieszczona w bloku 11, a 12.01.1945 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Stamtąd została przewieziona na leczenie do Szwecji w ramach akcji prowadzonej przez Szwedzki Czerwony Krzyż. Do kraju wróciła w listopadzie 1945 r., i po zamążpójściu zamieszkała z mężem w Krakowie, skąd po jakimś czasie wyjechali do Warszawy. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 168-170, 275.

GAZEL STANISŁAW,**Więźniarka KL Auschwitz nr E-1135.**

Urodzony 19.03.1924 r. w Wadowicach. Aresztowany w Wadowicach 8.01.1940 r. – z łapanki. Więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, a po tygodniu przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1135. Następnie, na przełomie roku 1942/43 przeniesiono go do obozu karnego w Kędzierzynie, gdzie przebywał do wyzwolenia w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 777; Ankieta osobiście wypełniona znajduje się w zasobach APMA-B.

GĄSOWSKI ROMAN,**Więzień KL Auschwitz nr 62043.**

Urodzony 19.09.1920 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Kazimierza i Stanisławy z d. Cisowski, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 28.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 62043. Zginął **3.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 38744/1942 – potwierzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:40, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie nach Fleckfieber“ (zapalenie płuc i oskrzeli po tyfusie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 208; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 1228.

GELBART GERSON,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 15.07.1897 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Meyera i Gitli z d. Gelbart, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziony do KL Auschwitz, zginął **17.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31060/1942 – potwierzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:40, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1054.

GELBART HIRSCH,**Więzień KL Auschwitz nr 69962.**

Urodzony 10.01.1907 r. w Chrzanowie, syn Chaima Wolfa i Fajgli Sary z d. Isakow, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Berlinie – Niemcy. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 25.10.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 69962. Zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10174/1943 – potwierzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:25, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie“ (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 218; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1158.

GERNSTNER BERNARD,
Więzień KL Dachau nr 142064.

Urodzony 12.02.1908 r. w Oświęcimiu, z zawodu blacharz, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 142064. Zginął w tym obozie **19.04.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 66; W zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

GIERLIK PIOTR,
Więzień KL Auschwitz nr 7690.

Urodzony 23.05.1902 r. w Gorlicach, syn Jana i Marii z d. Mitos, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7690. Zginął **18.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15521/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag“ (zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 505.

GISTEREK KAZIMIERZ,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.02.1916 r. w Oświęcimiu, syn Józefa i Elżbiety z d. Odrobina, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29247/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh nach Fleckfieber“ (nieżyt/katar jelit po tyfusie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 661; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 709.

GIZA KAZIMIERZ,
Więzień KL Auschwitz nr 21554, nr E-359.

Urodzony 27.02.1919 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i wpięrow przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 15.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21554, po jakimś czasie zmieniono mu status na więźnia „wychowawczego” i zmieniono numer obozowy na E-359. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 741.

GLEŃ-MACA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54564, KL Ravensbrück nr 46482, KL Buchenwald nr 27338, KL Bergen-Belsen.

Urodzona 14.04.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana wraz z mężem Teofilem w nocy z 12 na 13.08.1943 r. w Górach Łuszkowskich za aktywną działalność w ruchu oporu (oboje należeli do Gwardii Ludowej). Przetrzymywano ją na posterunku policji w Sierszy, następnie w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd po przesłuchaniu, jeszcze tego samego dnia tj. 13.08.1943 r. przesłano ją do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54564. Następnie przenoszona do obozów: KL Ravensbrück i tam zarejestrowana jako więźniarka nr 46482, do Altenburga (podobóz KL Buchenwald usytuowany przy fabryce amunicji) i dalej do KL Bergen-Belsen, gdzie doczekała się wyzwolenia w kwietniu 1945 r. przez wojska brytyjskie. Po rekonwalescencji wróciła do Polski w czerwcu 1946 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 575; Tekst wspomnień przekazany w marcu 2006 r. do APMA-B przez Marię Gleń-Maca.

GLĄB ZYGMUNT,

Więzień KL Auschwitz nr 187800, KL Gross-Rosen.

Urodzony 17.08.1920 r. w Babicach pow. oświęcimski, zamieszkały w Babicach. W okresie okupacji hitlerowskiej był zatrudniony jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Poleński”, i pracował przy układaniu torów bocznic kolejowej na terenie obozu kobiecego w Birkenau. Wykorzystał taką możliwość by pośredniczyć w nielegalnej korespondencji więźniarek ze swoimi rodzinami. Za tę działalność aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 187800. Następnie, został przeniesiony do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 465; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 277.

GLEBOŁYŚ WŁADYSŁAW, pseud. „Brzoza”,

Więzień KL Auschwitz, KL Gross-Rosen.

Urodzony 20.01.1913 r. w Brzezince gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność konspiracyjną ZWZ/AK, pełnił funkcję łącznika w tej organizacji. Pomagał więźniom utworzonego przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, przekazując im żywność i lekarstwa. Za tę pomoc został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. Po okresie śledztwa, przeniesiony do KL Gross-Rosen. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

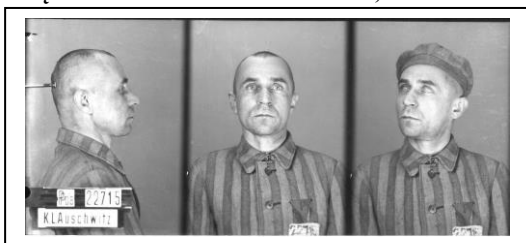
Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 277; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

**GŁOGOWSKA MINDLA SARA z d. STEIBECHER,
Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 15.11.1905 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Zachariasza i Nichy z d. Jungewirt, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **29.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4164/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler“ (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1157; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1148.

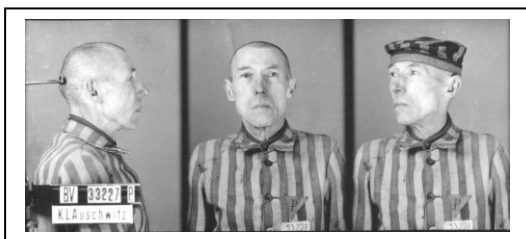
**GŁOGOWSKI JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 22715, nr E-524.**

Urodzony 8.11.1918 r. w Płaza pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia w Chrzanowie przesłany do KL Auschwitz, 15.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22715, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-524. 26.01.1942 r. wywieziony do Erfurtu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 748.

**GŁOWACKI WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 33227.**

Urodzony 31.05.1883 r. w Zabierzowie pow. krakowski, syn Jana i Marii z d. Jasło, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 28.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33227. Zginął **14.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7558/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:00, określenie przyczyny zgonu to: „Kreislaufrschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność układu krążenia przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 170; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 36.

GŁOWACZ ANNA z d. HORLASZ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54694.

Urodzona 13.05.1873 r. w Chrzanowie, córka Jana i Marianny z d. Pytlik, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w ewidencji obozowej jako więźniarka nr 54694. Zginęła **25.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32661/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Urämie“ (mocznicą).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1063.

GŁOWNIA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 23648, nr E-657.

Urodzony 16.05.1888 r. w Płaza pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23648, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-657. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

GLUCH HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 7459, KL Sachsenhausen, KL Oranienburg, KL Ravensbrück.

Urodzony 12.07.1896 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7459. Następnie, przeniesiony do KL Sachsenhausen, do KL Oranienburg, i dalej do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 30.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 60.

GLUCH JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.01.1907 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Antoniego i Anny z d. Woch, zamieszkały w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **18.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8673/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:35, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1165.

GLUSZCZAK PAWEŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 17854.

Urodzony 1.11.1909 r. w Sulimowie, syn Wincentego i Zofii z d. Piotrowicz, zamieszkały w Wadowicach, elektromonter z zawodu. W okresie okupacji hitlerowskiej, był zatrudniony jako pracownik cywilny w Buna-Werke, więc wraz kolegą Janem Szostkiem dostarczał więźniom także zatrudnionym w tej firmie – żywność oraz pośredniczył w ich nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami. O działalności tej, przez zdradę dowiedziało się gestapo i aresztowało Pawła. Został uwięziony w KL Auschwitz. Wpierw osadzono go w bloku 11, a następnie 9.07.1941 r. przebywał w innych blokach w obozie, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17854. Zginął **22.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3224/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 109; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 277; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 222.

GLUSZCZENKO JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.03.1923 r. w Brzeziu pow. krakowski, syn Adama i Agnieszki z d. Czajewski, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **19.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31796/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 272.

GNILKA JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 23.02.1897 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Józefa i Justyny, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **16.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30902/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration“ (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 663; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 896.

GOC STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.4.1899 r. w Grojcu gmina Oświęcim, zamieszkały w Grojcu. Przed wojną sztymar w kop. Brzeszcze. W okresie okupacji hitlerowskiej, zajmował się handlem, a gdy na Ziemi Oświęcimskiej utworzony został przez okupanta obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z żoną Zofią zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom tego obozu – dożywiając ich. Za tę działalność został aresztowany, a po kilku dniach wypuszczony na wolność. Nie mając pewności czy ponownie nie zostanie zatrzymany – ukrywał się w domu Wawrzyńca Sporysza (aresztowanego w 1942 r. i uśmierconego w Trzyńcu). Przez donos o miejscu ukrywania się, został aresztowany w 1944 r. i uwięziony w KL Auschwitz. Według informacji rodziny, wytrwał do końca funkcjonowania obozu i uczestniczył w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. lecz na którymś etapie tego marszu **zginął** w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 278; Informacja rodziny – Józefy Pawelek.

GOC ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona w 1905 r., zamieszkała w Grojcu gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy na Ziemi Oświęcimskiej utworzono przez okupanta obóz koncentracyjny KL Auschwitz, wraz z mężem Stanisławem zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom tego obozu – dożywiając więźniów. Za tę działalność została aresztowana w 1944 r. (w kilka dni po aresztowaniu męża) i przekazana do KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność 27.01.1945 r. Niestety, z uwagi na nabyte choroby w obozie, zmarła w dwa lata od wyzwolenia i powrotu do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 278; Informacja rodziny – Józefy Pawelek zam. w Bielsku-Białej; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje

GODEL-WEICHSELBAUM ABRACHAM ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 21842.

Urodzony 19.02.1917 r. w Chrzanowie, syn Muchana i Motel z d. Bergman, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie-Rakowice. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 17.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21842. Zginął **20.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3054/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:30, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (uszkodzenie serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 54.

GOGOLSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-650.

Urodzony 28.01.1898 r. w Psarach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-650. Odzyskał wolność 17.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

GOLCZYK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.04.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Piotra i Magdaleny z d. Mucha, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23533/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:15, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1019.

GOLDBERG ABRAM,

Więzień KL Dachau nr 120257.

Urodzony 1.03.1910 r. w Sierszy k/Jaworzna, z zawodu szklarz, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120257. Tam zginął **17.12.1944 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 70.

GOLDBERG GERSON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.03.1909 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Markusa i Chaji z d. Wischnitzer, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Amsterdamie – Holandia. Aresztowany przez Niemiecką policję i w transporcie zbiorowym Żydów z Holandii przewieziony do KL Auschwitz, zginął **18.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8618/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1110.

GOLDBERG REGINA,

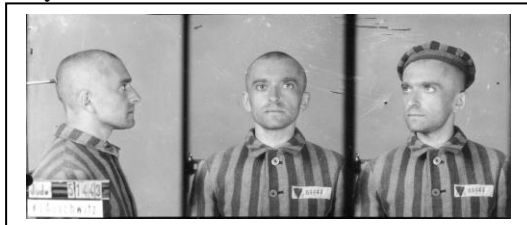
Więźniarka KL Auschwitz nr 4735, KL Ravensbrück.

Urodzona 1.05.1914 r. w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 6.05.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 4735. Następnie, 18.01.1945 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 30.04.1945 r. przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 487; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

GOLDBERGER HERMAN ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 51443.

Urodzony 9.11.1909 r. w Wadowicach, syn Markusa i Rozalii z d. Szancer, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie – Wola Duchacka. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 24.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 51443. Zginął **13.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19990/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelsuffizienz“ (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 484.

GOLDFINGER ANDRZEJ,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony w 1876 r. w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Czeskim Cieszyńsku. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego którego nazwy nie udało się ustalić i tam **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

GOLDSTEIN ARNOSZTKA,

Więźniarka – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzona 28.02.1903 r. w Wadowicach, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszyńsku. Aresztowana i przetransportowana 29.06.1942 r. do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

GOLDSTEIN IZYDOR,

Więzień KL Dachau nr 120227.

Urodzony 7.02.1899 r. w miejscowości Kańczuga koło Kęt, z zawodu dentysta, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120227. Zginął w tym obozie **6.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 71.

GOLDSTEIN JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 13.10.1878 r. w Chrzanowie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie - Zaolzie. Aresztowany końcem 1942 r. i przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 107; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

GOLDSTEIN KUCHTA,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzona 20.01.1877 r. w Chrzanowie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Karwinie – Zaolzie. Aresztowana 29.06.1942 r. i przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 108; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

GOLNIAK FRANCISZKA,

Więźniarka Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzona 8.05.1850 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowana i wywieziona do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Tam **zginęła 28.12.1943 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiąd starczy. (Akt zgonu USC nr 72/43 z dn. 28.12.1943 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

GOŁAS ANDRZEJ (w dokumentach obozowych BRONISŁAW),

Więzień KL Auschwitz nr E-1315, w więzieniu we Wrocławiu.

Urodzony 10.08.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1315. Od 12.04.1943 r. przeniesiony do więzienia we Wrocławiu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 785.

GOŁDA KAROL ks.,

Więzień KL Auschwitz nr 18160.

Urodzony 23.12. 1914 r. w Tychach, syn Ludwika i Anny z d. Świerczek. W okresie okupacji mieszkał w Oświęcimiu – był w Zgromadzeniu Księża Salezjanów w Oświęcimiu. Za okazywaną pomoc więźniom obozu koncentracyjnego, aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 2.02.1942 r. zarejestrowany w

obozowej ewidencji jako więźnia nr 18160. Zginął **14.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7628/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:15, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Körperschwäche” (grypa przy osłabieniu serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 111; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 391; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 106.

GORCZYCA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.10.1895 r. w Przesławicach pow. miechowski, syn Franciszka i Marianny z d. Borówka, zamieszkały w Kętach-Podlesie pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **8.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14623/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:10, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 1081.

GÓRA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.06.1904 r. w Rajsku gmina Oświęcim, syn Wojciecha i Leokadii z d. Pietruszka, zamieszkały w Rajsku. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **8.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13792/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 272.

GÓRA KAZIMIERZ,

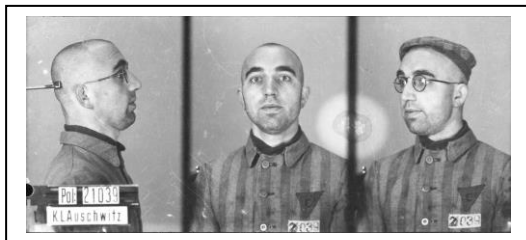
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 10.04.1922 r. w Rajsku gmina Oświęcim, syn Wojciecha i Leokadii z d. Pietruszka, zamieszkały w Rajsku. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **14.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7086/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:35, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (nieżyt/katar żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 272.

GÓRALCZYK MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21039, nr E-273.

Urodzony 26.09.1920 r. w miejscowości Choczniowa pow. wadowicki. Aresztowany i wpiętyw przetrzymywany przez gestapo w Bielsku, a następnie przewieziony do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 21039. Po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” i zmieniono numer obozowy na E-273. Zginął **1.03.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738.

GÓRALCZYK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.01.1925 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Antoniego i Elżbiety z d. Bamucki, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **15.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7706/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh“ (osłabienie serca przy nieżyście/katarze jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 204.

GÓRECKA JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 50648.

Urodzona 17.01.1920 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 50648. Wypisana 11.02.1944 r. – prawdopodobnie przeniesiona do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 570.

GÓRECKA MARIA, pseud. „Mateczka”,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 24.01.1896 r. w Stonawie – Zaolzie, zamieszkała w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy okupant na Ziemi Oświęcimskiej utworzył obóz koncentracyjny – KL Auschwitz, wraz z córką Wandą (harcerką), włączyły się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Przekazywały żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami i odwrotnie, pomagały w organizowaniu ucieczek z obozu i w ukrywaniu uciekinierów. W kwietniu 1943 r. za pomoc więźniom, Maria została aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 279; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

GÓRECKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.03.1923 r. w Oświęcimiu, syn Ignacego i Julii z d. Stromecka, zamieszkały w Oświęcimiu. Od 1938 do 1940 r. pracował w piekarni. Na początku 1940 r. otrzymał z Arbeitsamtu nakaz wyjazdu na roboty przymusowe do miejscowości Hajdebek (Kędzierzyn) i zatrudniony był w cegielni, lecz ze względu

na silne okaleczenie rąk, w kwietniu 1942 r. został zwolniony do domu. Pod koniec maja 1942 r. zatrudniony na kolei przy remoncie taboru kolejowego. W czerwcu 1942 r. aresztowany w miejscu pracy i przekazany do KL Auschwitz, zginął **26.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25254/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes“ (niewydolność serca i układu krążenia). Uwaga dodatkowa! Według zeznania współwięźnia, Marian Górecki został wybrany na apelu w odliczaniu do dziesięciu – za jakieś przewinienie, a więźniowie w ten sposób wybrani, zostali uśmierceni przez rozstrzelanie, powieszenie lub wstrzyknięcie w serce zastrzyku z fenolem. Marian Górecki otrzymał zastrzyk.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 658; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 1252.

GÓRKIEWICZ JÓZEF, pseud. „Górnik”,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 13.07.1911 r. w Głębowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, zamieszkały w Głębowicach. W okresie okupacji hitlerowskiej, zaangażowany w ruchu oporu – był zastępcą komendanta AK Obwodu Oświęcim. Włączył się w akcję pomocy więźniom KL Auschwitz, współpracował z Zofią Gabryś w dostarczaniu żywności dla więźniów.

Za tę działalność został aresztowany 10.11.1944 r. i przekazany do KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. Pod koniec funkcjonowania obozu, 18.01.1945 r. brał udział w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., a stamtąd w transporcie zbiorowym w wagonach towarowych dostał się do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 280.

GRABIEC ANTONI,

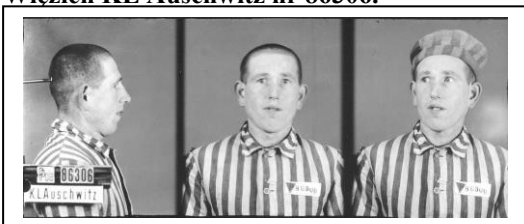
Więzień KL Auschwitz nr 93649, KL Flossenbürg, KL Dachau.

Urodzony 24.05.1916 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 93649. Następnie, przeniesiony do KL Flossenbürg, i dalej do KL Dachau. Brak informacji o dalszych losach tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 264.

GRABOWSKI JULIAN,
Więzień KL Auschwitz nr 86306.

Urodzony 1.01.1918 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 86306. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 250.

GRABOWSKI STANISŁAW, zakonnik,
Więzień więzienia w Bydgoszczy, w Gdańsku, KL Stutthof, KL Sachsenhausen, KL Dachau nr 22453.

Urodzony 30.01.1911 r. w Kętach pow. oświęcimski, chrystusowiec, mgr nowicjuszów w Potulicach. Aresztowany 27.10.1939 r. w Potulicach i uwięziony od 24.11.1939 r. w Bydgoszczy, następnie, 14.12.1939 r. przeniesiony do więzienia w Gdańsku, od 30.12.1939 r. przesłany do KL Stutthof, od 10.04.1940 r. w KL Sachsenhausen i od 14.12.1940 r. do KL Dachau. W tym ostatnim obozie zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22453. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 114.

GRACA ELEONORA z d. SZCZĘŚĆ,
Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 17.02.1887 r. w Oświęcimiu, zamieszkała w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z synem Karolem zaangażowali się w pomoc więźniom KL Auschwitz. Matka przygotowywała ciepłe posiłki, natomiast syn Karol dostarczał je w przemysłny sposób więźniom komand roboczych, pracujących na terenie Brzeszcz i Bielń. Eleonora podejrzana o pomoc więźniom, została aresztowana i uwięziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Po kilkudniowym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 280.

GRACZEK JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 128942.

Urodzony 27.01.1927 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 128942. Odzyskał wolność 2.03.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 362.

GRADEK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 127856, KL Buchenwald nr 49696.

Urodzony 6.03.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w lutym 1943 r. za udział w konspiracji – zatrzymanie dokonano na dworcu kolejowym w Gołonogu. Przebywał w więzieniu w Sosnowcu, skąd przewieziony został do KL Auschwitz, 6.7.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 127856. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald gdzie zarejestrowano go jako nr 49696. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 12.04.1945 r. – wyzwolony przez Amerykanów w czasie marszu ewakuacyjnego więźniów tego obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 359; Ankieta z dn. 31.07.1976 r. wypełniona osobiście przez Jana Gradka.

GRANATENSTEIN SALOMON,

Więzień KL Dachau nr 119807.

Urodzony 23.05.1908 r. w Oświęcimiu, z zawodu krawiec. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119807, zginął **28.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 75.

GRETKA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-840.

Urodzony 12.09.1914 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-840. Odzyskał wolność 17.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 762.

GRETKA MICHALINA, pseud. „Mała”,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 11.09.1921 r. w Brzezince gmina Oświęcim, mieszkanka Brzezinki – wysiedlona w okresie okupacji do Monowic k/Oświęcimia. Zaangażowana w działalność ruchu oporu w organizacji ZWZ/AK, należała do Komitetu Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego (działającego przy ZWZ/AK). Wraz z siostrą Józefą i znacznie młodszym bratem, „organizowała” a następnie dostarczała więźniom żywność, lekarstwa, odzież. Za kontakty z więźniami Michalina była dwukrotnie aresztowana i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po uciążliwym śledztwie zwalniana do domu. Po wojnie - w 1945 r. opiekowała się wyzwolonymi więźniami - w oświęcimskim szpitalu PCK.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 281.

GRĘBOCZ ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 17185.

Urodzony 13.06.1909 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17185. Brak innych informacji o losach tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 105.

GROCHOWSKI STANISŁAW,

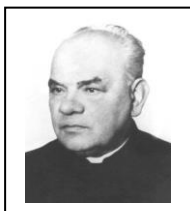
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.03.1914 r. w Andrychowie pow. Wadowicki, syn Adalberta i Balbiny z d. Bizoń, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął w dniach **4-7.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29172/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh“ (osłabienie serca przy nieżycie/katarze jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 661; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 636.

GROHS DE ROSENBERG WŁADYSŁAW ks., pseud. „Felix”, „Skarga”,

Więzień więzienia w Oświęcimiu, KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 18.07.1910 r. w Krakowie, syn Franciszka i Małgorzaty z d. Sehn. Po ukończeniu gimnazjum, dalszą naukę kontynuował w seminarium duchownym w Krakowie. W 1933 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Jego pierwszą parafią była Zawoja, następnie był wikarym w Milówce k. Żywca i w Czernichowie pod Krakowem. W 1938 r. przeniesiono go do Oświęcimia, gdzie oprócz pełnienia obowiązków katechety, był instruktorem harcerstwa.

W pierwszych dniach września 1939 r. wraz z uczniami gimnazjum ukrył na plebanii dokumenty kancelarii szkolnej i zbiór biblioteczny. W okresie okupacji zaangażował się w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Był członkiem sztabu tej organizacji, pełniąc funkcję kapelana Obwodu Oświęcimskiego ZWZ/AK (i równocześnie kapelana Inspektoratu Bielskiego ZWZ/AK). Był bardzo zaangażowany w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz (członek tajnego Komitetu Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego – działającym przy ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego). Jego pomoc więźniom polegała na: przesyłkę do obozu żywności, lekarstw, zaś uwięzionym księżom przysyłał hostie, wino mszalne. W jego mieszkaniu w Oświęcimiu, (do końca lipca 1942 r.) odbywały się spotkania i odprawy konspiracyjne członków ZWZ/AK. W nocy 16/17.07.1942 r. został aresztowany, i wprawdzie przebywał w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie przeniesiono go do więzienia w Katowicach, skąd po dziesięciu dniach został zwolniony, lecz przeniesiony jednocześnie w inne miejsce wykonywania posługi duszpasterskiej – do Kęt. Oczywiście, i w tej miejscowości kontynuował działalność konspiracyjną, skutkiem czego 10.11.1944 r. został ponownie aresztowany i przekazany do KL Auschwitz – umieszczony w bloku 11. Brał udział 18.01.1945 r. w marszu ewakuacyjnym - „marszu śmierci”, z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., skąd więźniowie przetransportowani zostali kolejną do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie. Po wojnie, wykonywał obowiązki duszpasterskie w Jaworznie, w Kętach i kolejno w Osieku k/Oświęcimia, a stamtąd został przeniesiony do Wieliczki. Zmarł 20.12.1977 r. Odznaczony: Złotym

Krzyżem Zasługi z Mieczami, czterokrotnie Medalem Wojska Polskiego, Krzyżem Armii Krajowej i pośmiertnie Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Ślisz, s. 170-172; Sprawdzono w APMA-B; A. Cyra *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 61, 70.

GRONNER JOSEF ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.05.1868 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Dawida i Taube z d. Mehl, mieszkaniec Bulowic. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **8.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35427/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration“ (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 921.

GROSMANAS ISAAK,

Więzień KL Auschwitz nr 38536.

Urodzony 14.12.1904 r. w Kalwarii pow. wadowicki, syn Majera i Marii z d. Kreuslian, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez niemiecką policję i 7.06.1942 r. w transporcie 1000 Żydów z obozu w Compiègne we Francji do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 38536. Zginął **16.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 21006/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh“ (niewydolność serca przy niezycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 6; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 178.

GROSS DAWID,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.09.1897 r. w Chrzanowie, syn Hirscha i Heike z d. Klein. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, zginął **31.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26254/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration“ (osłabienie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 754.

GROSS FELA z d. LIPSCHITZ,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 26.04. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Szymona i Frajdy z d. Waksperk, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Myślenicach. Aresztowana przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **26.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11054/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:40, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 552.

GROSS OZJASZ JOACHIM,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 27.10.1914 r. w Oświęcimiu, syn Samuela i Fanii z d. Wachskerz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Amsterdamie – Holandia. Aresztowany i w transporcie zbiorowym Żydów z Holandii przewieziony do KL Auschwitz, zginął **25.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24699/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 697.

GRUBNER IZRAEL,**Więzień KL Dachau nr 120265.**

Urodzony 20.12.1898 r. w Oświęcimiu, z zawodu robotnik, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120265. Zginął w tym obozie **19.12.1943 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 77.

GRÜNER DAWID ISRAEL,**Więzień KL Auschwitz nr 18887.**

Urodzony 28.01.1898 r. w Mętkowie gmina Babice, pow. chrzanowski, syn Salomona i Antoniny z d. Bachner, zamieszkały w Mętkowie. Aresztowany i w transporcie z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 30.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18887. Zginął **4.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 110/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:30, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 110.

GRÜNER USZER,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 12.12.1897 r. w Chrzanowie, syn Nechemje i Wity z d. Grüner, zamieszkały podczas okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez gestapo i przesłany do KL Auschwitz, zginął **24.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10358/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:10, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenabszeß” (ropień płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1342.

GRÜNWELLER JULIUSZ,**Więzień w Katowicach.**

Urodzony w 1904 r. w Kętach pow. oświęcimski, burmistrz. Aresztowany i przesłany do więzienia w Katowicach, **17.06.1943 r.** zginął przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 39.

GRUSZKA-MUCHA LUCYNA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 54695, KL Ravensbrück, KL Buchenwald.**

Urodzona 7.02.1906 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54695. Następnie, 24.07.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück, i dalej do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w jakich przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581,

GRUSZKA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 161891.

Urodzony 1.12.1919 r. Ciężkowice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 161891. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 425.

GRZĄDZIEL ERWIN,

Więzień KL Auschwitz nr E-531.

Urodzony 20.04.1916 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-531. Brak informacji o jego dalszym losie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 748; W zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

GRZĄDZIEL FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr E-1249.

Urodzony 28.04.1902 r. w Sułkowicach, syn Michała i Agnieszki z d. Kobis, zamieszkały w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1249. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2492/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:55, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostry nieżyt/katar żółdkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 782; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 990.

GUJA MIECZYŚLAW,

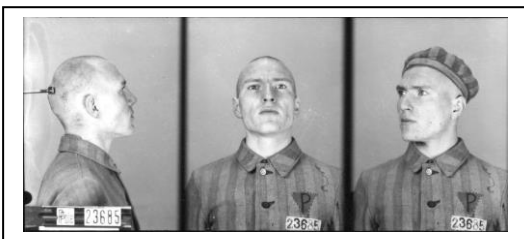
Więzień KL Auschwitz nr E-5385.

Urodzony 27.12.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 23.07.1943 r. za sabotaż i uwięziony w KL Auschwitz III-Monowitz, w lipcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-5385. Pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. Odzyskał wolność - zwolniony z obozu 30.08.1943 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 937; Ankieta z dn. 23.10.1988 r. osobiście wypełniona przez Mieczysława Guja.

GUT STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 23685, nr E-694.

Urodzony 26.04.1907 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Józefa i Franciszki z d. Waligóra, zamieszkały w Libiążu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 23685, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-694. Zginął **16.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2912/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:55, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 756; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1406.

GUT WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 120037.

Urodzony 26.10.1918 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120037. Następnie, dostał się do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 336.

GUTFREUND ANTONINA z d. SCHLENGER,

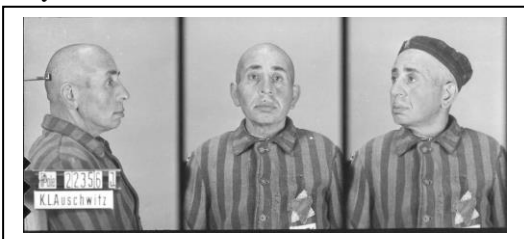
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 24.12.1899 r. w Jordanowie, córka Henryka i Otylia z d. Bronner, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **10.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35410/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:10, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostra nieżytkatar żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 667; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 894.

GUTMAN CHAIM,

Więzień KL Auschwitz nr 22356.

Urodzony 10.05.1892 r. w Oświęcimiu, syn Gine i Hadis z d. Libor, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 31.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22356. Zginął **2.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3582/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung“ (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 580.

GUTTER ARON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.10.1898 r. w Chrzanowie, syn Mosesa i Idy z d. Goldman, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Pradze – Czechy. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **15.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7593/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmverschluss“ (skręt jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 91.

GUTTER SZYMON,

Wiezień KL Auschwitz.

Urodzony 27.10.1908 r. w Chrzanowie, syn Salomona i Amalii z d. Broncz, zamieszkały podczas okupacji hitlerowskiej w Amsterdamie – Holandia. Aresztowany i w transporcie zbiorowym Żydów z Holandii przewieziony do KL Auschwitz, zginął **3.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27208/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:00. Przyczyny zgonu nie podano.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 162.

GUZIK JÓZEF,

Więzień więzienia w Sosnowcu.

Urodzony 12.02.1903 r. w Żarkach pow. chrzanowski, zamieszkały w Żarkach, górnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **27.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: rak grubej kiszki.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 179.

GUZIK MIECZYŚLAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 38936, KL Ravensbrück nr 45006, KL Sachsenhausen nr 2731.

Urodzona 1.01.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 22.03.1945 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 38936. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück i tam posiadała jako więźniarka nr 45006, i dalej – przeniesiona do KL Sachsenhausen gdzie otrzymała nr 2731. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 22.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 543; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

GWIZDAŁOWA BRONISŁAWA,

Więźniarka więzienia w Mysłowicach.

Zamieszkała w Trzebini. W okresie okupacji hitlerowskiej pracowała w Zakładach Gumowych w Trzebini, zajmując się tam sprawami personalnymi. Latem 1944 r. Julian Schumacher poprosił ją o załatwienie „lewych” dokumentów dla uciekiniera (anglika) z obozu jenieckiego jaki istniał przy rafinerii Trzebinia. Oczywiście dokumenty takie zostały załatwione, lecz jeniec ów w jakichś okolicznościach został aresztowany, a w śledztwie z torturami wyjawiał nazwisko osoby która pomogła mu zdobyć fałszywe dokumenty. Wobec powyższego, 21.08.1944 r. aresztowano Juliana Schumachera, natomiast Bronisławę Gwizdałową także zatrzymano, gdyż znaleziono jej zdjęcie w biurku Juliana Schumachera. Po jednodniowym pobycie na posterunku w Trzebini, przewiezieni zostali do więzienia śledczego w Mysłowicach. Odzyskała wolność 21.09.1944 r. - zwolniona z więzienia.

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 22-24.

GWOREK ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 40665.

Urodzony 15.04.1891 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, syn Marcina i Marianny z d. Ksciuk, zamieszkały w Dworach. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Katowicach, skąd w transporcie zbiorowym przesłany został do KL Auschwitz, 23.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 40665. Zginął **25.06.1942 r.** (rozstrzelany wraz z 40 innymi współwięźniami). Według wystawionego aktu zgonu nr 12720/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler“ (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 183; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 720; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 190.

HABERMAN DORA SARA z d. GRÜNER,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.12.1899 r. w Mętkowie pow. chrzanowski, córka Salamona i Tauby z d. Bachner, zamieszkała w Mętkowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **7.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34993/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:30, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche“ (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 481.

HABERMAN MINA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 5.07.1924 r. w Mętkowie pow. chrzanowski, córka Wolfa i Dory z d. Gruner, zamieszkała w Mętkowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **7.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34961/1942 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag“ (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 449.

HABERMANN HERIETTE SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 4.04.1908 r. w Zatorze pow. oświęcimski, córka Henryka i Heleny Sary z d. Fischer, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **1.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42492/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung“ (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 402.

HACUŚ ELŻBIETA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54702.

Urodzona ? w Chrzanowie. Aresztowana i wprawdzie więziona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd po śledztwie przesłana została do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54702. Zginęła **17.01.1944 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 581.

HACUŚ WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-6926.

Urodzony 20.03.1921 r. w Oświęcimiu, z zawodu piekarz. Aresztowany w październiku 1943 r. w Gliwicach - gdzie pracował w piekarni, za odmowę podpisania volkslisty. Więziony przez kilka dni na posterunku policji w Gliwicach, a następnie przesłany do KL Auschwitz, w grudniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-6926. Odzyskał wolność 2.03.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 986; Ankieta osobiście wypełniona znajduje się w zasobach APMA-B.

HAGLER SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 4.03.1893 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Ire i Dobry z d. Strassberg, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **1.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 220/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza“ (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 216.

HALABURDA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 17105.

Urodzony 12.01.1921 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Magdaleny. Zatrzymany 13.04.1941 r. w Babicach przez patrol SS, a następnie przesłany do KL Auschwitz, 3.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17105. Zginął **2.02.1943 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 104.

HALBINA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr E-957.

Urodzony 2.12.1918 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-957. Odzyskał wolność 3.06.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 768.

HAŁOŃ KAZIMIERZ, pseud. „Kartuski”, (w obozie WRONA KAZIMIERZ), Więzień w KL Auschwitz nr 20687.

Urodzony 5.05.1914 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Piotra i Marianny z d. Malinowska, zamieszkały w Brzeszczach. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu w organizacji PPS. Podejrzany o działalność konspiracyjną oraz udzielanie pomocy więźniom KL Auschwitz, został aresztowany we wrześniu 1941 r. i uwięziony w tymże KL Auschwitz. W obozie wpisany został 12.09.1941 r. pod fałszywym nazwiskiem jako Kazimierz Wrona – więzień nr 20687.

Bardzo szybko uruchomił łączność z rodziną za pośrednictwem pracujących przy rozbudowie obozu robotników, a szczególnie dzięki Józefowi Cholewskowi z Brzeszcz. Uciekł z obozu 10.02.1943 r. w przebraniu robotnika cywilnego, zaopatrzonego w odpowiednie dokumenty – wcześniej ubranie robotnika i owe dokumenty przemycili do obozu działacze brzeszczańskiej organizacji PPS.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Ślisz, s. 116, 173, 175, 176, 252, 283-284.

HAMERLAK WŁADYSŁAW ROBERT,

Więzień KL Auschwitz nr 85460.

Urodzony 27.11.1888 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Franciszka i Katarzyny z d. Dadak, zamieszkały w Dankowicach. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 6.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85460. Zginął **26.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19340/1943 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht“ (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 246; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1314.

HANAUSEK ZOFIA z d. JANOTA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 19.03.1893 r. w Wadowicach, córka Kazimierza i Józefy z d. Wielkus, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **20.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16101/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie“ (zapalenie oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1075.

HANDZLIK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 22676.

Urodzony 28.10.1918 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i wpierw więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd przewieziony został do KL Auschwitz, 14.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22676. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 747.

HANDZLIK ZOFIA,

Więźniarka Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzona 23.04.1860 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowana i przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Tam zginęła **27.10.1943 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiąd starczy. (Akt zgonu USC nr 57/43 z dn. 2.11.1943 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

HANKAM OSIAS,

Więzień KL Auschwitz nr 39998.

Urodzony 7.09.1899 r. w Oświęcimiu, syn Róży. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 39998. Zginął **1.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26480/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche“ (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 182; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 978.

HANZLIK STANISŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 6.06.1898 r. w Gromcu pow. chrzanowski, syn Michała i Katarzyny, zamieszkały w Gromcu, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **6.10.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: rozedma.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 172.

HARAT ANDRZEJ, pseud. „Wicher”, „Bagier”, „Czysty“,

Więzień w Mysłowicach, po wojnie wywieziony na Sybir, więzień UB.

Urodzony 12.11.1900 r. w Czańcu gmina Porąbka pow. bielski. Po ukończeniu szkoły powszechnej kontynuował naukę w szkole handlowej, lecz przerwał naukę – wstępując do Legionów Józefa Piłsudskiego. Brał udział w wyprawie kijowskiej i wojnie z bolszewikami w 1920 r. Po powrocie do domu, kontynuował naukę w szkole handlowej, a po jej ukończeniu podjął pracę jako urzędnik w kop. „Janina” w Libiążu pow. chrzanowski – i w tej miejscowości zamieszkał.

Do 1939 r. był dla mieszkańców Libiąża wzorem organizatora i społecznika. Pełnił funkcję radnego Rady Powiatowej w Chrzanowie, w 1934 r. został wybrany wójtem gminy zbiorczej Libiąż. Od rozpoczęcia się okupacji hitlerowskiej do wiosny 1940 r. nadal był wójtem gminy, zaangażowany równocześnie w działalność konspiracyjną, nawiązawszy już w listopadzie 1939 r. kontakt z organizacją Orzeł Biały (włączonej następnie do ZWZ). Przewidujący konspirator, wykorzystał w tych pierwszych dniach okupacji swoje możliwości jako wójt gminy i skrzętnie zgromadził duże ilości osteplowanych druków urzędowych jak: przepustki umożliwiające przekroczenie granicy, metryki urodzenia, karty pobytu, itp. Dokumenty te przekazał członkom konspiracji i ukrywającym się Żydom. W maju 1940 r. został aresztowany i przekazany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, skazany został na dwa lata więzienia poprawczego. Umiejętnie symulując obłąkanie, spowodował zmianę wyroku odbywania kary na pobyt w szpitalu dla psychicznie chorych, a wstawiennictwo wpływowego Niemca, współpracującego z polskim ruchem oporu, spowodowało odroczenie kary na „okres późniejszy”. Zaangażowany w działalność ZWZ, do wiosny 1941 r. wykonywał obowiązki kwatermistrza Obwodu Chrzanowskiego, a następnie do kwietnia 1943 r. kwatermistrza Inspektoratu Sosnowieckiego AK. Od kwietnia 1943 do kwietnia 1944 r. działał w Inspektoracie Bielskim AK – do którego należał Obwód Oświęcimski. Oczywiście w działalności konspiracyjnej, wielką wagę przykładał do pomocy więźniom KL Auschwitz. Pomagał w organizowaniu ucieczek więźniów, a następnie załatwiał dla nich bezpieczne schronienia, organizował pomoc dla więźniów w postaci przekazywana do obozu żywności i lekarstw. Poważnym zakresem jego działania było zdobywanie dokumentów

potwierdzających zbrodnie hitlerowskie w obozie i przekazywał te materiały do Okręgu Śląskiego AK czy do organizacji konspiracyjnych w Generalnej Guberni. Dodać należy gwoili sprawiedliwości, że w działalności swojej skrzętnie wspierały go żona Stefania i córka Władysława. Chociaż wykracza to poza zakres niniejszego opracowania, nadmienię, że w styczniu 1945 r. został aresztowany w Bielsku przez funkcjonariuszy NKWD i wywieziony na Syberię, skąd szczęśliwie udało mu się wrócić w grudniu 1948 r. W 1951 r. ponownie aresztowany przez funkcjonariuszy UB – był więziony bez wyroku do 1957 r. Zginął tragicznie 14.11.1970 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 176-178, 435-436.

HARAT STEFANIA, pseud. „Weronika”, Więźniarka w Mysłowicach.

Urodzona 30.04.1900 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Zaangażowana wraz z mężem Andrzejem i córką Władysławą w działalność organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Bardzo aktywna w niesieniu pomocy więźniom KL Auschwitz – zaopatrzenie w żywność, lekarstwa, ukrywanie zbiegów z obozu, pośredniczenie w przekazywaniu korespondencji między więźniami a ich rodzinami. Za tę działalność 7.03.1943 r. przesłana została do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po kilkumiesięcznym ciężkim śledztwie odzyskała wolność – zwolniona z więzienia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 177, 178, 435-436.

HARAT WŁADYSŁAWA po mężu RZEPECKA, pseud. „Wanda”, Więźniarka więzienia w Mysłowicach.

Urodzona 11.06.1925 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Zaangażowana wraz z ojcem Andrzejem i matką Stefanią w działalność organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Bardzo aktywna w niesieniu pomocy więźniom KL Auschwitz – zaopatrzenie w żywność, lekarstwa, ukrywanie zbiegów z obozu, pośredniczenie w przekazywaniu korespondencji między więźniami a ich rodzinami.

Za tę działalność 7.03.1943 r. aresztowana i przesłana do więzienia śledczego w Mysłowicach, skąd po uciążliwym kilkumiesięcznym śledztwie została zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 177, 178, 435-436.

HASS PELAGIA, Więźniarka KL Auschwitz nr 23322.

Urodzona 15.12.1909 r. w Katowicach, córka Józefa i Agnieszki z d. Laszczyk, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 31.10.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 23322. Zginęła **29.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42328/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:20, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 506; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 246..

HASS WŁADYSŁAW,

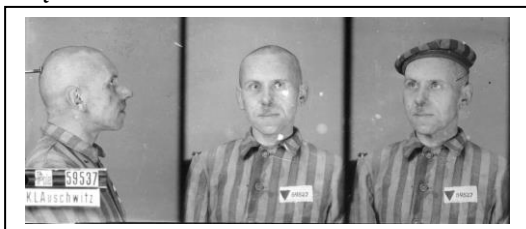
Więzień KL Auschwitz nr E-2417.

Urodzony 30.01.1911 r. w Oświęcimiu, syn Ludwika i Marii z d. Kubiński, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2417. Zginął **6.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35034/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:45, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 835, 1130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 522.

HAWIGER ROMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 59537.

Urodzony 23.08.1898 r. w Wadowicach, syn Jana i Józefiny z d. Sołtys, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Sączu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przesłany do KL Auschwitz, 17.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 59537. Zginął **19.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31756/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Fleckfieber“ (niewydolność serca przy tyfusie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 205; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 232.

HAWRYSZKO JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20431.

Urodzony 6.03.1923 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Jana i Bronisławy z d. Dąbrowska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnobrzegu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Brna przesłany do KL Auschwitz, 4.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20431. Zginął **26.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3274/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:45, określenie przyczyny zgonu to: „Magengeschwüre“ (wrzody żołądka).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 274.

HELBIN JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-2014.

Urodzony 9.03.1924 r. w Niedzieliskach - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Feliksa i Florentyny z d. Włoch, zamieszkały w Chropaczówce – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany w lutym (lub marcu) 1942 r. w Jaworznie za odmowę podjęcia pracy przymusowej i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2014. Zginął **6.07.1942 r.** Według pomyłkowo wystawionego aktu zgonu (na Władysława Helbina) nr 14039/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:20, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (uszkodzenie serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 818; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 535; Ankieta wypełniona przez brata Władysława Helbina znajduje się w zasobach APMA-B.

HELBIN WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-1811.

Urodzony 27.08.1920 r. w Niedzieliskach - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Feliksa i Florentyny z d. Włoch, zamieszkały w Chropaczówce – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany w lutym (lub marcu) 1942 r. w Jaworznie za odmowę podjęcia pracy przymusowej i uwięziony w KL Auschwitz, w kwietniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1811. Przebywał w obozie 6 tygodni i następnie odzyskał wolność - zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 808; Ankieta osobiście wypełniona znajduje się w zasobach APMA-B.

HELLER EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr 26414.

Urodzony 8.04.1900 r. w Wilamowicach gmina Skoczów, pow. cieszyński, syn Jan i Marii z d. Staś, zamieszkały w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 5.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26414. Zginął **8.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2228/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 150; APMA-B „*Księga zgonów*”, t. 2, s. 726.

HEPFEL STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-417.

Urodzony 30.11.1900 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 28.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-417. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 743; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

HERSCHANDER MOSES,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.03.1898 r. w Oświęcimiu, syn Salomona i Jenny z d. Fischer, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie – Getto. Po aresztowaniu, przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **27.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4040/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:15, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1130; APMA-B „Księga zgonów”, t. 3, s. 1024.

HERZ RÓŻA,

Więźniarka – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzona 11.12.1878 r. w Inwałdzie gmina Andrychów, pow. wadowicki, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Karwinie - Zaolzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczność śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 108; (Z SUPLEMENTU).

HOLLAENDER JAKUB,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.03.1924 r. w Oświęcimiu, syn Lejzora i Miriam z d. Blumenfurt, zamieszkały podczas okupacji hitlerowskiej w Będzinie. Aresztowany przez gestapo i przesłany do KL Auschwitz, zginął **14.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36121/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe“ (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 119.

HORNUNG FRIEDRICH ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 14.04.1924 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Jakuba i Karoliny z d. Hornung, zamieszkały w czasie okupacji hitlerowskiej w Dębicy. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do Auschwitz. Zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9601/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 591.

HOSZEK (HOŠEK) FRANCISZEK, pseud. „Beethoven”,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.10.1908 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, mieszkaniec Jawiszowic gmina Brzeszcze. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – szef wywiadu i kontrwywiadu ZWZ/AK Obwodu Oświęcim oraz oddziału partyzanckiego AK - „Sosienki”. Uczestniczył w pomocy dla więźniów szczególnie z podobozu w Jawiszowicach. Organizował przerzuty uciekinierów z obozu do oddziałów partyzanckich w Beskidach.

Za działalność tę został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Prawdopodobnie uczestniczył w ewakuacji więźniów w styczniu 1945 r. i w ten sposób dostał się do KL Mauthausen, gdzie zginął **17.03.1945 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 286.

HRABIA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 192944, KL Mauthausen nr 122339.

Urodzony 28.05.1914 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 15.08.1944 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji jako więzień nr 192944. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i zarejestrowany jako więzień nr 122339. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 484; W zachowanych dokumentach KL Auschwitz czy KL Mauthausen nie figuruje.

HRDINA ELEONORA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 21.05.1915 r. w Wadowicach, córka Ignacego i Karoliny z d. Szczepka, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10111/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:15, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1095.

HUBER EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr E-7846.

Urodzony 5.10.1921 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7846. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1014.

HUCZEK HELENA z d. BERNAS,

Więźniarka KL Auschwitz nr 29242.

Urodzona 25.04.1904 r. w miejscowości Polanka Wielka pow. oświęcimski, córka Antoniego i Rozalii z d. Boba, zamieszkała w Polance Wielkiej. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z Bydgoszczy przewieziona do KL Auschwitz, 15.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 29242. Zginęła **14.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14842/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:45, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche“ (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 516; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 1296.

HULBOJ WLADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 23392, nr E-626.

Urodzony 31.05.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23392, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-626. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

HUTTERER MEINE,

Więzień KL Dachau nr 142099.

Urodzony 30.02.1912 r. w Oświęcimiu, z zawodu kupiec, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 142099. Zginął w tym obozie **1.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 89.

HUZAREK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 108707.

Urodzony 25.08.1888 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 17.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 108707. Następnie, 14.01.1944 r. przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 301.

HYCZEK JULIAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.11.1920 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Jana i Karoliny z d. Birzbicki, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33181/1943 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:05, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 698; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 181.

HYLA WAWRZYNIEC,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 7.08.1892 r. w Marcyporęba, syn Adalberta i Marii z d. Klaja, zamieszkały w miejscowości Chocznia gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37698/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:47, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 669; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 198.

HYLASZEK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.05.1905 r. w Broszkowicach gmina Oświęcim, syn Anny z d. Hylaszek, mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji, gdy hitlerowcy na Ziemi Oświęcimskiej utworzyli KL Auschwitz, pracował na terenie tego obozu jako pracownik cywilny w niemieckiej firmie „Kluge”. Wykorzystał tę możliwość, by nieść pomoc więźniom, dostarczając im lekarstwa i odzież, pośrednicząc w nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami. Za taką działalność został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **29.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23671/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag“ (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 667; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Swiebockiego, Oświęcim 2005 r., s. 286-287; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1157.

HYLASZEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20512, nr E-205.

Urodzony 15.03.1921 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Gliwicach przewieziony do KL Auschwitz, 5.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-205, a następnie zmieniono mu zakwalifikowanie na więźnia politycznego nr 20512. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

HYŻA WALERIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 7586, KL Ravensbrück.

Urodzona 16.06.1898 w Wadowicach. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziona do KL Auschwitz, 5.06.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 7586. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r. – wyzwolona przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488.

IGEL REGINA z d. GLÜCKCMANN,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.12.1893 r. w miejscowości Barwałd Średni gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, córka Marka i Rozalii z d. Neufeld, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **10.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35121/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche“ (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 667; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 607.

IGIES ANNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45296.

Urodzona 16.01.1927 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 21.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45296. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 556; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

ILISIŃSKA JULIA z d. DZIUBEK,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu, w Mysłowicach.

Urodzona 8.02.1903 r. w Oświęcimiu, córka Jana i Karoliny mieszkała w Starych Stawach - dzielnica Oświęcimia. Uczęszczała do szkoły niemieckiej w swoim rodzinnym mieście. Już od 1940 r., bardzo zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Dobra znajomość języka niemieckiego, okazała się przydatna w działalności konspiracyjnej. Początkowo, dostarczała żywność i lekarstwa – więźniom wychodzącym do pracy na zewnątrz obozu w rejon jej miejsca zamieszkania, a później powiększała obszar i rodzaj tej pomocy.

W jej domu mieścił się punkt dożywiania, udzielana była opieka medyczna nad więźniami – opatrywano rany, co oczywiście było czynione w konspiracji lub za

przyzwoleniem przekupionych esesmanów (szczególnie dożywianie). Zajmowała się także pośrednictwem w korespondencji między więźniami a ich rodzinami. W tych poczynaniach niesienia pomocy materialnej i pośrednictwa w korespondencji, bardzo pomocnym był jej mąż oraz trójka dzieci. Była także już od 1940 r. bardzo aktywną współorganizatorką Komitetu Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego w ramach inicjatywy ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego – pełniła w tym komitecie kierowniczą funkcję. Niestety, we wrześniu 1941 r. została wraz z mężem Władysławem aresztowana, pod zarzutem utrzymywania kontaktów z więźniami i udzielanie im pomocy. Wpierw była więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd przeniesiono ją do więzienia śledczego w Mysłowicach. Została zwolniona z więzienia w Mysłowicach w lipcu 1942 r. Po aresztowaniu Julii i Władysława, ich trójką dzieci zajęła się rodzina, natomiast ich mieszkanie w Starych Stawach zostało skonfiskowane. Gdy więc Julia odzyskała wolność, wraz z dziećmi zamieszkała w Oświęcimiu, a dopiero po wojnie zamieszkali we własnym domu w Starych Stawach. Zmarła w Oświęcimiu 15.06.1978 r. Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebicki, s. 179-180, 287.

ILISIŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień w Oświęcimiu, Mysłowicach, KL Auschwitz nr 20751, w Wadowicach.

Urodzony 20.01.1905 r. w Oświęcimiu, zamieszkały w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia, z zawodu handlowiec. Zajmował się przed wojną hodowlą i sprzedażą ryb, a następnie po wybudowaniu domu prowadził w nim sklep i restaurację. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z żoną Julią i trójką ich dzieci – Władysławem Franciszkiem oraz Elżbietą, bardzo aktywnie włączyli się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz.

Była to pomoc w formie dożywiania, dostarczania lekarstw, oraz pośrednictwa w przekazywaniu nielegalnej korespondencji czy grypsów. Za tę działalność, wraz z żoną został aresztowany we wrześniu 1941 r. Wpierw więziono ich w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie przesłano do więzienia śledczego w Mysłowicach. Żona Julia została z Mysłowic zwolniona do domu natomiast Władysław, posądzony dodatkowo o posiadanie broni i radia, został uwięziony w KL Auschwitz, 13.09.1941 r. zarejestrowano go w obozowej ewidencji jako więźnia nr 20751. Z tego obozu, przeniesiony został do więzienia w Wadowicach. Po 11 miesiącach miał być odesłany do KL Auschwitz, lecz **12.10.1943 r.** został rozstrzelany w wadowickim więzieniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebicki, s. 179-180, 287.

IMIOLEK STEFAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 26.06.1915 r. w miejscowości Płaza pow. chrzanowski, syn Józefa i Agnieszki, zamieszkały w Płaza, z zawodu szewc. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie

nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **15.10.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: woda serca.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 172.

IWANICKI TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.04.1894 r. w Wadowicach, syn Jana i Karoliny z d. Walaszek, zamieszkały podczas okupacji hitlerowskiej w Jaśle. Aresztowany przez gestapo i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15572/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:55, określenie przyczyny zgonu to: „Asthma bronchiale” (astma oskrzelowa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1131; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 558.

IWAŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 21857.

Urodzony 1.10.1913 w Monowicach gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21857. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 126.

JABŁOŃSKI ROMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 17356.

Urodzony 18.10.1893 r. w Kleczy Górnej gmina Wadowice. Aresztowany przez gestapo i przywieziony w transporcie zbiorowym z więzienia na Montelupich w Krakowie do KL Auschwitz, zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 17356. Zginął **3.07.1941 r.** - przypuszczalnie znalazł się w grupie więźniów rozstrzelanych w Żwirowni koło tzw. Theatergebäude (Rozstrzelano 80 polskich więźniów politycznych dostarczonych do KL Auschwitz w różnych transportach z Krakowa. Egzekucja odbyła się w żwirowni koło tzw. Theatergebäude. Wśród rozstrzelanych było kilku więźniów chorych z bloku 15 oraz prawdopodobnie kilku więźniów z bloku 11).

Bibliografia: D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 69-70.

JAGIELSKI HENRYK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.09.1943 r. w Birkenau – dziecko więźniarki, zginął **23.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35339/1943 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarł o godz. 20:05, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 833.

JAKUCZEK JAN, pseud. „Zaolziański”,

Więzień gestapo w Bielsku, Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 24.12.1897 r. w Michałkowicach – Zaolzie, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu - komendant placówki ZWZ/AK w Oświęcimiu. Wspierał akcje niesienia pomocy więźniom KL Auschwitz. Przez zdradę, aresztowany 7.10.1942 r. i wpięrow więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, następnie przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz. Zginął rozstrzelany **25.01.1943 r.** wraz z 22 innymi członkami AK inspektoratu bielskiego, obwodu żywieckiego, ze sztabu obwodu oświęcimskiego (najprawdopodobniej rozstrzelanie odbyło się w obozie macierzystym - w komorze gazowej krematorium 1).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 287-288; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 329.

JAMROZ MARCIN,

Więzień KL Auschwitz nr 23661, nr E-670.

Urodzony 24.04.1908 r. w miejscowości Jaszczurowa gmina Mucharz pow. wadowicki, syn Michała i Anny z d. Warmus, zamieszkały w Jaszczurowej. Aresztowany i wpięrow więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd przewieziono go do KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23661, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-670. Zginął **10.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1256/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh“ (zakaźny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 755; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1256.

JAMROZIK IGNACY,

Więzień KL Auschwitz nr 23379, nr E-613.

Urodzony 31.05.1909 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jakuba i Marii z d. Kornaszewska, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23379, a po jakimś czasie

zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-613. Zginął **23.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 427/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Kreislaufigschwäche“ (niewydolność układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752; 1131: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 427.

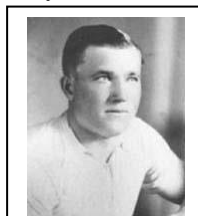
JAMROZIK ZBIGNIEW,
Więzień KL Auschwitz nr 85277.

Urodzony 27.12.1926 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 24.12.1942 r. w miejscu pracy – fabryce obuwia w Otmęcie (dzisiaj Krapkowice) – gdzie był zatrudniony przymusowo jako podejrzany o sabotaż i przynależność do organizacji konspiracyjnej. Od 24 do 31.12.1942 r. przebywał w więzieniu w Gliwicach, skąd przesłany został do KL Auschwitz, 1.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85277. 10.05.1943 r. przewieziono go z KL Auschwitz do więzienia w Opolu, skąd 20.05.1943 r. wrócił do fabryki obuwia w Otmęcie, gdzie pracował przymusowo do wyzwolenia 27.01.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 242; Ankieta z dn. 24.03.1969 r. osobiście wypełniona przez Zbigniewa Jamrozika.

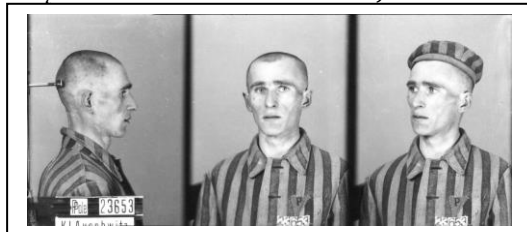
JAMRÓZ JULIAN, pseud. „Sęk”,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 7.01.1914 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, mieszkaniec Bielan. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – był członkiem ZWZ/AK. Brał udział w dożywianiu więźniów KL Auschwitz, za co został aresztowany w 1944 r. i uwięziony w tymże KL Auschwitz. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 288.

JANIK JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 23653, nr E-662.

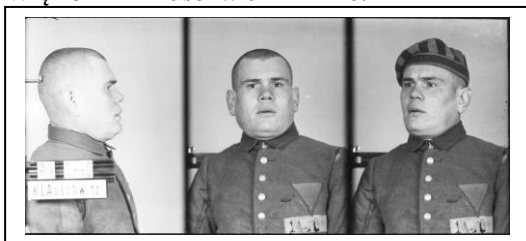

Urodzony 3.03.1907 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23653, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-662. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

JANIK JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 1440.

Urodzony 24.07.1910 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Stanisława i Rozalii z d. Janik, zamieszkały w miejscowości Stare Stawy – dzielnica Oświęcimia. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz, 6.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 1440. Zginął **20.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23438/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 41; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 896.

JANIK MARIAN,

Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 17.12.1921 r. w Oświęcimiu i zamieszkały w tym mieście. W okresie okupacji hitlerowskiej, zaangażowany w działalność ruchu oporu – członek ZWZ/AK. Zatrudniony jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge” na terenie utworzonego przez Niemców obozu koncentracyjnego – KL Auschwitz, wykorzystywał swoje możliwości, by nieść pomoc więźniom. Dostarczał więźniom żywność, lekarstwa, pośredniczył w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Za tę działalność, w sierpniu 1943 r. został aresztowany, więziony przez cztery miesiące w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po dosyć uciążliwym śledztwie odzyskał wolność – zwolniony z więzienia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 288-289; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JANKOWSKI ZYGMUNT,

Więzień KL Auschwitz nr 175072.

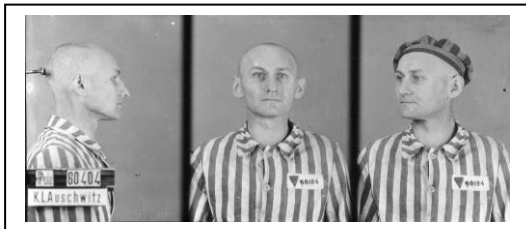
Urodzony 6.02.1914 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.03.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 175072. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 455.

JANUS STEFAN,**Więzień KL Auschwitz nr 22452, nr E-462.**

Urodzony 23.04.1920 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 6.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22452, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-462. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745.

JARNOT ANTONI,**Więzień KL Auschwitz nr 60404.**

Urodzony 3.01.1908 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, syn Wojciecha i Marii z d. Szlachcic, zamieszkały w Dworach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 60404. Zginął **13.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35933/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:05, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber“ (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 206, 667; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 1415.

JAROMIN FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr 189598.**

Urodzony 13.03.1906 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w 1944 r. w Sosnowcu jako podejrzany o przynależność do Polskiej Partii Robotniczej. Przebywał w więzieniu w Sosnowcu, skąd przewieziony został do KL Auschwitz, 18.07.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 189598. Następnie, 29.08.1944 r. przeniesiony prawdopodobnie do Sachsenhausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność wyzwolony w 1945 roku w Brnie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 480; Ankieta z dn. 9.05.1966 r. wypełniona osobiście przez Franciszka Jaromina.

JAROSZ ZYGMUNT,**Więzień KL Auschwitz nr 25460.**

Urodzony 23.01.1890 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Jana i Marii z d. Prawdow, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 10.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25460. Zginął **15.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15394/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung“ (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 147; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 201; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 378.

**JARZYNA HELENA po mężu JAROSZ,
Więźniarka w Wadowicach, Bielsku, Mysłowicach.**

Urodzona 17.01.1928 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, córka Piotra i Rozalii, zamieszkała w Krakowie-Płaszowie. W okresie okupacji hitlerowskiej współpracowała z ojcem w niesieniu pomocy więźniom KL Auschwitz – dostarczała więźniom żywność, lekarstwa, pośredniczyła w przekazywaniu korespondencji. Za tą działalność aresztowana razem z ojcem w styczniu 1943 r. i więziona w Wadowicach, w więzieniu gestapo w Bielsku.

Następnie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, skąd po brutalny śledztwie odesłano ją ponownie do więzienia w Bielsku. Zwolniona z więzienia - przeżyła okupację.

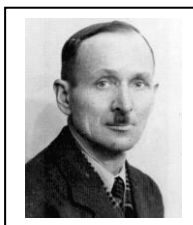
Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebocki, s. 181-182, 290.

**JARZYNA MICHAŁ,
Więzień KL Auschwitz nr 20124, nr E-163.**

Urodzony 7.10.1919 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20124, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-163. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734.

**JARZYNA PIOTR, pseud. „Jacek”,
Więzień w Wadowicach, Bielsku, Mysłowicach, KL Auschwitz.**

Urodzony 27.06.1893 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, syn Ignacego i Marianny (Marii) z d. Jarosz. Już przed wojną należał do Stronnictwa Ludowego i był żołnierzem Batalionów Chłopskich, więc w okresie okupacji hitlerowskiej, także zaangażował się w pracę konspiracyjną w środowisku ludowców. Pełnił rolę łącznika między Okręgiem Krakowskim SL a kierownictwem „Rocha” w Obwodzie Białskim – będąc równocześnie członkiem przyobozowej grupy BCh.

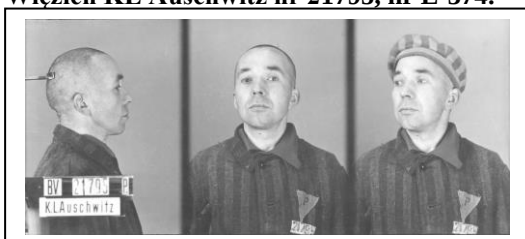
Włączył się bardzo aktywnie w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz – między innymi dostarczał więźniom lekarstwa. Jesienią 1942 r. przyłapany z niewielką ilością szczepionek przeciw tyfusowi (innych lekarstw zdążył się pozbyć), został aresztowany i wpierv więziony w więzieniu w Wadowicach, a stamtąd przesłany do KL Auschwitz III-Monowitz. Po trzech tygodniach udało mu się zbiec z obozu i wrócić do Krakowa – gdzie zamieszkiwał. Kontynuując nadal działalność niesienia pomocy więźniom, w styczniu 1943 r. ponownie ujęty przez niemiecką policję z przesyłką lekarstw, tym razem aresztowany wraz z córką

Helena. Przewieziono ich do więzienia w Wadowicach, a następnie do siedziby gestapo w Bielsku, skąd po kilku dniach przesłano ich do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, Piotr został uwięziony w KL Auschwitz, gdzie wyrokiem sądu doraźnego skazano go na śmierć. Zginął rozstrzelany **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30863/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:30, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca). Po wojnie odznaczony pośmiertnie Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123, 695; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebocki, s. 181-182, 290; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 839.

JASINSKI ALOJZY,

Więzień KL Auschwitz nr 21795, nr E-374.

Urodzony 18.01.1915 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 21795, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-374. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 742.

JASIŃSKA MARIA z d. DOBOSZ,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.02.1897 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **4.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42920/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:55, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 673.

JASKULSKI EDWARD,

Więzień KL Dachau nr 22932.

Urodzony 6.08.1915 r. w Górach Łuszkowskich, z zawodu robotnik, zamieszkały w pow. chrzanowskim. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 22932. Zginął w tym obozie **20.04.1941 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 98.

JASTRZĘBSKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-4739.

Urodzony 16.09.1925 r. w Chrzanowie. Aresztowany w lutym 1943 r. za sabotowanie pracy i wpięty przez 6 tygodni przetrzymywany był w więzieniu w Katowicach, a następnie w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd w grupie więźniów przywieziono go do KL Auschwitz, w czerwcu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-4739. Dostał się do KL Auschwitz III-Monowitz w Monowicach, gdzie pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. 29.07.1943 r. odzyskał wolność - zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 917; Relacja Mariana Jastrzębskiego w zasobach APMA-B.

JASZCZUR MICHAŁ,

Więzień KL Płaszów.

Urodzony w 1914 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Grzechyni pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Płaszów, zginął **8.08.1944 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 355; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 83 wykazu).

JAWOREK ANIELA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 64968, KL Buchenwald, KL Ravensbrück.

Urodzona 22.09.1918 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Jaworznie 20.09.1943 r. i przewieziona do KL Auschwitz, 13.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64968. Następnie przenoszona do obozów: KL Buchenwald, KL Ravensbrück. Zbiegła w trakcie marszu ewakuacyjnego więźniarek tego obozu w pobliżu miasta Zwickau w Niemczech w kwietniu 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 598; Ankieta z dn. 13.11.1969 r. wypełniona osobiście przez Anielę Jaworek.

JAKISZ MIECZYŚLAW (lub JONKISZ) pseud. „Mietek”,

Więzień gestapo w Bielsku, Mysłowicach, KL Dachau, KL Auschwitz.

Urodzony 13.10.1912 r. w Lipowej k/Żywca, syn Antoniego i Józefy z d. Brzeziński. Absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Białej Krakowskiej w 1933 r. Służbę wojskową odbył w 4 pułku strzelców podhalańskich w Cieszynie. Pracę nauczyciela rozpoczął w 1935 r. w Szkole Powszechnej w Zadzielu, a następnie w Szkole Powszechnej w Oświęcimiu. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niewoli niemieckiej pod Janowem Lubelskim i przebywał w obozie przejściowym w Krakowie. Po zwolnieniu z obozu jenieckiego, wrócił do pracy nauczycielskiej w Oświęcimiu. Aresztowany przez gestapo 24.04.1940 r., przesłany do KL Dachau, a po jakimś czasie do KL Mauthausen-Gusen. Dzięki staraniom rodziny, uzyskał zwolnienie z obozu, wrócił w rodzinne strony i podjął pracę jako robotnik w garbarni w Łodygowicach. Zaangażował się w działalność konspiracyjną, członek organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK Inspektoratu Bielskiego, przyjął pseudonim „Mietek” i otrzymał awans na porucznika AK. Na skutek zdrady, aresztowany z innymi członkami tej organizacji konspiracyjnej i wpięty więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, następnie przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a stamtąd do KL Auschwitz, gdzie zginął **25.01.1943 r.** rozstrzelany wraz z 22 innymi członkami AK inspektoratu bielskiego, obwodu żywieckiego, ze sztabu obwodu

oświęcimskiego (najprawdopodobniej rozstrzelanie odbyło się w obozie macierzystym – w komorze gazowej krematorium 1).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 328; Zbiory dokumentów K. Wojtowicza (poz. 84 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JEKIELEK FRANCISZEK,

Więzień więzienia w Mysłowicach, KL Auschwitz nr 187925, KL Buchenwald.

Urodzony 26.08.1897 r. w Osieku pow. oświęcimski. W okresie okupacji zaangażował się wraz z bratem Wojciechem w działalność konspiracyjną ludowców – w Batalionach Chłopskich (BCh). Od połowy 1941 r. organizacja ta – jak inne działające na terenach przyobozowych (ZWZ/AK i PPS), czynnie włączyła się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Pomoc polegała na: dożywianiu więźniów, dostarczaniu im lekarstw, ciepłej odzieży, pośredniczeniu w nielegalnej korespondencji z rodzinami – i odwrotnie, pomoc w organizowaniu ucieczek z obozu i zabezpieczanie uciekinierom odpowiednich – bezpiecznych schronień. Franciszek pomagał uciekinierom w przedostawaniu się do Generalnej Guberni. Za działalność tę wraz z żoną Marianną i córką Teresą został aresztowany i przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po długotrwałym i uciążliwym śledztwie uwięziony w KL Auschwitz, 17.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej dokumentacji jako więzień nr 187925. Transportem zbiorczym 24.06.1944 r. został przeniesiony do KL Buchenwald i tam zginął (**brak daty**).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 467; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Obstarczyk, s. 184, 291.

JEKIELEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 33126.

Urodzony 24.02.1915 r. w Osieku pow. oświęcimski, syn Franciszka i Karoliny z d. Hałat, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie, artysta rzeźbiarz, absolwent Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych w Warszawie i student Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (uczeń profesora Xawerego Dunikowskiego). Aresztowany w ramach akcji jaką Niemcy przeprowadzili 16.04.1942 r. w Kawiarni Plastyków w Krakowie (przy ulicy Łobzowskiej 3). Był to odwet za zamach na wyższego oficera SS dokonany na lotnisku w Rakowicach. Łącznie zatrzymano wówczas 198 osób (zawodowych wojskowych, urzędników, przedstawicieli inteligencji i ludzi kultury) i w dwóch transportach 24 i 25.04.1942 r. przewieziono ich do KL Auschwitz. 25.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33126. **Zginął 14.07.1942 r.** – rozstrzelany pod Ścianą Straceń wraz z 7 innymi więźniami politycznymi. Według wystawionego aktu zgonu nr 15848/1942

– potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:30, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 168; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 200; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 830.

JEKIELEK MARIANNA z d. MATUROWSKA,

Więźniarka w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzona 14.04.1900 r. w Osieku pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z mężem Franciszkiem i córką Teresą – członkini organizacji konspiracyjnej ludowców BCh, była łączniczką oraz kolporterką tajnej prasy i ulotek. Jak pozostali członkowie tej organizacji, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz – pomocy polegającej na organizowaniu żywności i dożywianiu więźniów, dostarczaniu im lekarstw, ciepłej odzieży, pośredniczeniu w nielegalnej korespondencji z rodzinami – i odwrotnie, pomoc w ukrywaniu uciekinierów z obozu. Za tę działalność została wraz z mężem i córką aresztowana i przesłana do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po długotrwałym śledztwie uwięziona w KL Auschwitz, gdzie zginęła.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Obstarczyk, s. 184, 291; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JEKIELEK TERESA,

Więźniarka w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzona 15.08.1924 r. w Osieku pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z matką Marianną i ojcem Franciszkiem, była członkinią organizacji konspiracyjnej ludowców BCh, wykonującą funkcję łączniczki oraz kolporterki tajnej prasy i ulotek. Wraz z rodzicami była bardzo zaangażowana w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz – pomocy polegającej na organizowaniu żywności i dożywianiu więźniów, dostarczaniu im lekarstw, ciepłej odzieży, pośredniczeniu w nielegalnej korespondencji z rodzinami, pomoc w ukrywaniu uciekinierów z obozu. Za tę działalność została wraz z mężem i córką aresztowana i przesłana do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po długotrwałym śledztwie uwięziona w KL Auschwitz, gdzie zginęła.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Obstarczyk, s. 184, 291; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JELEŃ JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 108574.

Urodzony 4.01.1899 r. w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 16.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 108574. Następnie, 14.01.1944 r. przeniesiony do innego obozu – którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 297.

JELEŃ WŁADYSŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 1.06.1911 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Piotra i Justyny zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski, piekarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **29.03.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: obrzęk płuc.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 187.

JERET ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.12.1886 r. w Chrzanowie, syn Samuela i Pesel z d. Siegman. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **26.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3799/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzasthma“ (astma sercowa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1132; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 793.

JĘCZAŁA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-332.

Urodzony 21.08.1901 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.10.1941 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień „wychowawczy” nr E-332. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 740; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JĘDRYSIK TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz 20747, nr E-234.

Urodzony 31.08.1921 r. w Oświęcimiu. Aresztowany w sierpniu 1941 r. w Oświęcimiu po ucieczce z miejsca pracy w Kędzierzynie. Przez około miesiąc przetrzymywany był w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie przeniesiono go do KL Auschwitz. 13.09.1941 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 20747, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-234. 17.12.1941 r. został zwolniony z KL Auschwitz z nakazem powrotu do pracy w Kędzierzynie. Uciekł jednak z tego miejsca pracy do partyzantki. Był w grupie AK „Garbnik”. Między innymi oddział ten przejmował uciekinierów z obozów.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 736; Relacja Tadeusza Jędrzyka w zasobach APMA-B

JĘDRZEJCZYK FRANCISZEK,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony ?, magister prawa, zamieszkały w Trzebini. W 1940 r. organizator „Szarych Szeregów” w tej miejscowości, a także zaangażowany w działalność ruchu oporu – organizacji AK. Aresztowany i więziony w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd przeniesiony do KL Auschwitz. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu. Do końca okupacji pracował w Zakładach Gumowych w Trzebini.

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 22-24; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JĘDRZEJOWSKI ADAM, pseud. „Zawrat”,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony w 1897 r., zamieszkały w Osieku pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z synem Kazimierzem byli zaangażowani w działalność ruchu oporu ludowców, należeli do przyobozowej grupy BCh, organizujących niesienie pomocy dla więźniów utworzonego przez Niemców KL Auschwitz. Za tę działalność obaj zostali aresztowani i zginęli – nie jest znana nazwa obozu w którym byli uwięzieni.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 292; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JĘDRZEJOWSKI CZESŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.11.1916 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Włodzimierza i Anny z d. Łuczak, mieszkaniec Kalwarii Zebrzydowskiej. Po aresztowaniu i uwięzieniu w KL Auschwitz, zginął **27.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11600/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1098.

JĘDRZEJOWSKI KAZIMIERZ, pseud. „Maniek”, „Kazek”,

Więzień gestapo w Bielsku, Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 12.07.1924 r. w Osieku pow. oświęcimski, syn Adama i Anny z d. Wasztyl. Po ukończeniu szkoły powszechnej, chciał kontynuować naukę w Szkole Mechanicznej w Sułkowicach, lecz hitlerowskie zniewolenie Polski w 1939 r. przekreśliło plany dalszej nauki. W marcu 1941 r. na polecenie Arbeitsamtu, wyjechał na przymusowe roboty do Bawarii, skąd po tygodniu zbiegł i powrócił do Osieka.

W obawie przed aresztowaniem, zamieszkał u krewnych w Morawskiej Ostrawie, i podjął pracę w fabryce w Witkowicach. Niestety, po zatargu z młodzieżowcami Hitlerjugend, musiał opuścić Morawską Ostrawę i wrócił w rodzinne strony, lecz rodzice wysiedleni z Osieka, zamieszkiwali wówczas w Grojcu. Dowiedziawszy się o działającej organizacji konspiracyjnej ludowców – Batalionów Chłopskich, oraz jej pomocy dla więźniów KL Auschwitz, wstąpił w szeregi BCh. Początkowo był kolporterem konspiracyjnej prasy i ulotek, ale dosyć szybko awansował na szefa

łączności Obwodu Bialskiego BCh. Od stycznia 1943 r. został komendantem przyobozowej grupy BCh – dla organizowania i niesienia pomocy więźniom KL Auschwitz. Pomoc tę realizował osobiście, dostarczając więźniom w strefie przyobozowej żywność, lekarstwa, pośredniczył w tajnej korespondencji więźniów z rodzinami i odwrotnie, odbierał od więźniów grypsy i zawoził je pod wskazane adresy. Wykonywał także funkcję łącznika Komendy Okręgowej BCh z podobnymi jednostkami na terenach okupowanych, był także przewodniczącym konspiracyjnej organizacji młodzieżowej „Młody Las” na powiat bialski – organizacji będącej częścią składową Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”. Przypadkowo zatrzymano go 12.11.1943 r. w Malcu, a podczas drobiazgowej rewizji, policjanci znaleźli w kołnierzu jego kurtki zaszytą kartkę z wykazem kilku członków organizacji „Młody Las”. Odesłano go do więzienia gestapo w Bielsku, skąd po dwóch miesiącach przesłuchań, przeniesiony został do więzienia śledczego w Mysłowicach. Mimo stosowanych na nim tortur, nie zdradził nikogo. 16.05.1944 r. uwięziono go w KL Auschwitz i umieszczono w bloku nr 11. Zginął **26.05.1944 r.** Po wojnie, został pośmiertnie odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy oraz Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 708; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Sliż, s. 185-186, 291.

JĘDRZEJOWSKI WŁODZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.01.1919 r. w Zebrzydowicach gmina Kalwaria, syn Włodzimierza i Anny z d. Łuczak, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **3.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13270/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (osłabienie serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1131; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 1242.

JĘDRZEJOWSKI ZDZISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.01.1918 r. w Zebrzydowicach gmina Kalwaria, pow. wadowicki, syn Włodzimierza i Anny z d. Łuczak, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **10.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6537/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:25, określenie przyczyny zgonu to: „Gehirngeschwulst” (guz mózgu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1132; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 537.

JOCHYMEK JAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 14.02.1904 r. w miejscowości Brodła pow. chrzanowski, syn Franciszka i Zofii, zamieszkały w Oleśnej pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz –

potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **29.06.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wycieńczenie.

Bibliografia: *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 165.

JOHYMCZYK WANDA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.03.1929 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 719; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

JORDANEK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.05.1920 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Piotra i Marii z d. Kowalczyk, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **6.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29251/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:45, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 661; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 713.

JOSEFERT JOZEFA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 14.01.1885 r. w miejscowości Barwałd Dolny gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, córka Izydora i Anny Sary z d. Goldberger, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie – Getto. Aresztowana i przesłana w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginęła **9.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6457/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:55, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 457.

JÓZEFczyk STANISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.12.1883 r. w Grodźcu, córka Wincentego i Aleksandry z d. Michniewski, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25872/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:08, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690, 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 364.

JUCKER RUBIN,

Więzień KL Auschwitz nr 26392.

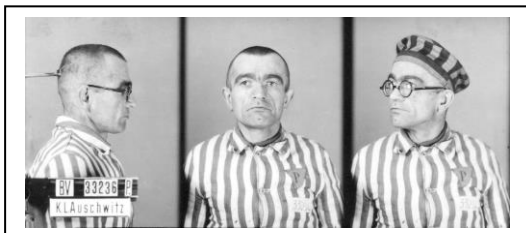

Urodzony 30.05.1910 r. w Chrzanowie, syn Berka i Frajdli z d. Rozenchwajg, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Tarnowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Tarnowa przesłany do KL Auschwitz, 5.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26392. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2774/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 150; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1268.

JURA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 33236.

Urodzony 4.05.1905 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Ludwika i Antoniny z d. Szpak, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 28.04.1942 r. zarejestrowany jako więzień nr 33236. Zginął **22.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12238/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht“ (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 170; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 238.

JURATOWICZ ANTONI,

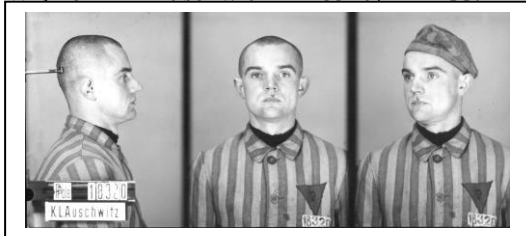
Dziecko KL Auschwitz.

Urodzony 14.12.1943 r. w Birkenau, syn Antoniego i Marii z d. Pawłowicz. Zmarł 29.12.1943 r.. Według wystawionego aktu zgonu nr 36880/1943 – potwierdzony przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:35, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh“ (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 862.

KACZMARCZYK STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 18320, nr E-33.

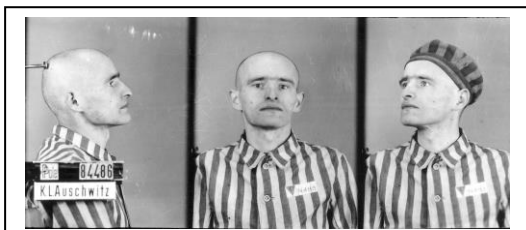

Urodzony 22.06.1925 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18320, a po jakimś czasie

zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-33. Odzyskał wolność 26.09.1941 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729.

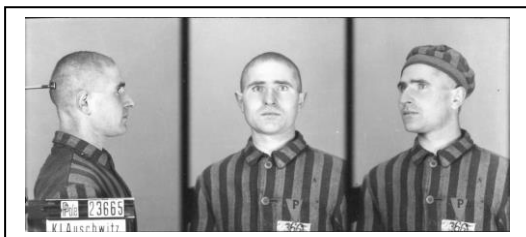
KACZMAREK LEON,
Więzień KL Auschwitz nr 84486.

Urodzony 2.II.1913 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 84486. Zginął **22.02.1943 r.** Przyczyna zgonu „Fleckfieber” to tyfus. Nieznane są obozowe przeżycia tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 235.

KADELA MARIAN,
Więzień KL Auschwitz nr 23665, nr E-674.

Urodzony 18.02.1921 r. w miejscowości Jaszczurowa gmina Mucharz pow. wadowicki, syn Franciszka i Heleny z d. Gałuszka, zamieszkały w miejscowości Koziniec gmina Mucharz. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 23665, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-674. Zginął **5.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 768/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 5:00, określenie przyczyny zgonu to: „akute Kreislaufschwäche” (ostra niewydolność układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 755; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 768.

KAJTOCH ELŻBIETA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 48234.

Urodzona 6.09.1900 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziona do KL Auschwitz, 5.07.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 48234. Mimo ciężkich warunków

panujących w obozie, przeżyła do końca funkcjonowania tej „fabryki śmierci” i odzyskała wolność – wyzwolona 27.01.1945 r. przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 562.

KALFUS OSKAR ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.12.1898 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki, syn Józefa i Amalii z d. Grüner, zamieszkały w okresie okupacji w Krakowie. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **20.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8938/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:45, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone“ (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1426.

KALISZ MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 64971, KL Ravensbrück.

Urodzona 1.09.1912 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64971. Następnie, 30.08.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 598.

KALUŻNY JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.06.1911 r. w Oświęcimiu, syn Franciszka i Zofii z d. Matla, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25869/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:11, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 361.

KAMIŃSKA EMILIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 25.10.1930 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 719; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KAMIŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.06.1921 r. w Rajsku gmina Oświęcim, mieszkaniec Rajska. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z ojcem Tomaszem zaangażowany w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz, był członkiem przyobozowej organizacji konspiracyjnej. Pracował w żwirowni, gdzie zatrudnieni byli także więźniowie, więc dostarczał im żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczył w nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami. W lutym 1943 r. podejrzany o kontakty z więźniami, został aresztowany

i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w bloku 11, a po czteromiesięcznym uciążliwym śledztwie zwolniony.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 295-296.

KAMRAT GITLA z d. LAUBER,

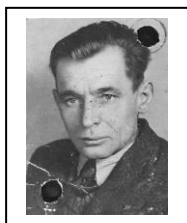
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 7.08.1892 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Józefa i Perli z d. Perlstein, zamieszkała w okresie okupacji w Jędrzejowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **7.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34396/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1356.

KAMUSIŃSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.10.1907 r. w Ostrawie, mieszkaniec Rajska gmina Oświęcim – następnie wraz z rodziną wysiedlony przez Niemców do Grójca gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w żwirowni, gdzie zatrudnieni byli więźniowie KL Auschwitz. Wykorzystał swoje możliwości i pomagał więźniom przez ich dożywianie. W lutym 1943 r. pod zarzutem kontaktu z więźniami, został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, osadzony w bloku 11, a po czteromiesięcznym uciążliwym śledztwie zwolniony – odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 296.

KANAFOWSKA ZOFIA (KRAWCZYK HELENA),

Więźniarka KL Auschwitz nr 17857, KL Ravensbrück.

Urodzona 27.12.1903 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 21.08.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 17857. Następnie, 21.08.1942 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 30.04.1945 r. przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 500.

KANTYKA HERMINA,

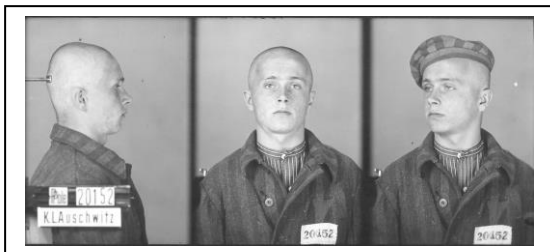
Więźniarka KL Auschwitz nr 44218.

Urodzona 24.04.1912 r. w Łazach, córka Emanuela i Amalii z d. Wawrzyk, zamieszkała w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44218. Zginęła **26.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36235/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung“ (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 553; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 225.

KAPALA ALOJZY,

Więzień KL Auschwitz nr 20152.

Urodzony 5.04.1923 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20152. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu 28.04.1942 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 118.

KAPCIA KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr E-1083.

Urodzony 9.10.1910 r. w Chrzanowie, syn Antoniego i Jadwigi z d. Grzegorzkiwicz, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie 23.01.1942 r. został zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-1083. Zginął **11.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4812/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:55, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 774; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 312.

KAPĘDZIA JAN,

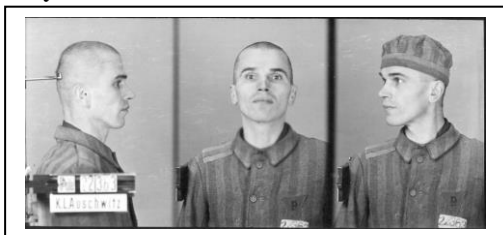
Więzień KL Auschwitz nr 40673.

Urodzony 15.05.1891 r. w miejscowości Czaniec gmina Porąbka pow. bielski, syn Anny, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i więziony w więzieniu w Katowicach a następnie w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 23.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 40673. Zginął **25.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12819/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:05, określenie przyczyny zgonu to: „Epilepsie“ (epilepsja).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 183; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 819.

KAPŁONEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 22363.

Urodzony 24.01.1904 r. w miejscowości Tomice pow. wadowicki, syn Jana i Franciszki z d. Spisak, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Ruda. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 13.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22363. Zginął **6.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10131/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:00, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh“ (zakaźny katar/nieżył jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1131.

KARASINSKI WALERIAN, Więzień KL Auschwitz nr 14083.

Urodzony 21.11.1883 r. w Leżajsku. Na krótko przed wybuchem drugiej wojny światowej, przeniesiony służbowo jako prawnik z Bierunia Starego (gdzie zamieszkiwał wraz z rodziną) do Lublina. Aresztowany i uwięziony w zamku w Lublinie, skąd 6.04.1941 r. przewieziony został w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 7.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14083. Ślad pobytu w KL Auschwitz – po wpisie w księdze obozu szpitalnego (t. 3, s. 42,) gdzie miał wykonane Rtg. Zginął **2.12.1941 r.** - pozostał wpisany w książce kostnicy (poz. 4774, s. 70).

Bibliografia: Informacja rodzinna U. Wierzbicka, Dokumentacja APMA-B.

KARCH AUGUSTYN, Więzień KL Auschwitz nr 189461, KL Ravensbrück.

Urodzony 3.01.1912 r. w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany za udzielaną pomoc więźniom KL Auschwitz. Wpierw przetrzymywano go w siedzibie gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd został przesłany do KL Auschwitz, osadzony w bloku 11, a od 11.07.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 189461. Następnie, przeniesiono go do KL Ravensbrück, i dalej do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 15.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 479; Ankieta z dn. 5.06.1965 r. wypełniona osobiście przez Augustyna Karcha.

KARFELD CHANA z d. GELBERT,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 26.12.1900 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Gitli, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowana przez policję Niemiecką i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **7.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28673/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:25, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche“ (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 151.

KARKOSZKA STEFAN, pseud. „Kuba”,

Więzień KL Auschwitz, KL Gross-Rosen.

Urodzony 25.07.1923 r. w Brzezince gmina Oświęcim, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – w organizacji ZWZ/AK, także członek oddziału partyzanckiego „Sosienki”. Był pracownikiem cywilnym na terenie KL Auschwitz, jako kierownik niemieckiej firmy „Kluge”. Wykorzystywał te możliwości, by nieść pomoc więźniom, dostarczając im żywność, lekarstwa, pośrednicząc w nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami, pomagał także w ucieczce więźniów.

Pod zarzutem kontaktu z więźniami, został aresztowany w grudniu 1944 r. i uwięziony w KL Auschwitz, a stamtąd przesłany do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 297.

KARKOSZKA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.12.1892 r. w Brzezince gmina Oświęcim, syn Tomasza i Katarzyny z d. Wiecheć, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **17.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8287/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1133; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 779.

KAROLUS JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 35472.

Urodzony 24.01.1900 r. w Oświęcimiu, syn Mariana i Karoliny z d. Leśniak, zamieszkały w okresie okupacji w Sieradzu. Nie wiadomo jakie okoliczności spowodowały że został aresztowany w Łodzi i stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 14.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej

ewidencji jako więzień nr 35472. Zginął **30.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33509/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht“ (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 174; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 493.

KARPENIUK WLADIMIR,

Dziecko urodzone w obozie – w KL Auschwitz.

Urodzony 19.09.1943 r. w Birkenau, syn Natalii. Zginął **14.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32351/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:00, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (osłabienie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 775.

KASPERCZYK HENRYK,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 16.12.1925 r. w Trzebionce pow. chrzanowski, syn Julii, zamieszkały w Trzebionce, z zawodu murarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **7.03.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wycieńczenie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 185.

KASPEREK FRANCISZEK,

Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 29.09.1896 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, zamieszkały w Przeciszowie pow. oświęcimski. Był piekarzem i w okresie okupacji hitlerowskiej współpracował z przyobozową grupą ludowców – BCh. Wraz z dziećmi Eleonorą i Feliksem niósł pomoc więźniom KL Auschwitz, dostarczając im chleb i lekarstwa. Za tę działalność został aresztowany i więziony w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilku tygodniach zwolniony do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 297-298..

KASPEREK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21798, nr E-377.

Urodzony 21.01.1904 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21798, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-377. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 742.

**KASPEREK STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 11194.**

Urodzony 11.04.1914 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11194. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 92.

**KASPERKIEWICZ STEFAN,
Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 18.01.1919 r. w Chrzanowie, syn Mikołaja i Józefy, zamieszkały w Chrzanowie, z zawodu fryzjer. Aresztowany i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **27.02.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wycieńczenie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 185.

**KASPRZYK BRONISŁAW,
Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 19.11.1906 r. w Jaroszowicach gmina Wadowice, syn Wojciecha i Emmy z d. Eckelmann, zamieszkały w Jaroszowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10293/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Bronchitis“ (niewydolność serca przy zapaleniu oskrzeli).

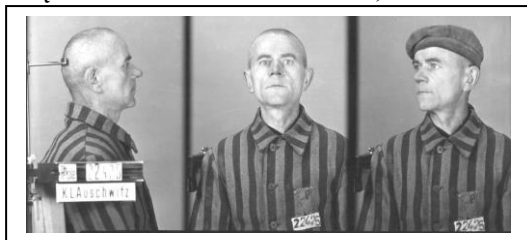
Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1277.

**KASPRZYK IGNACY,
Więzień KL Auschwitz nr E-9152.**

Urodzony 8.11.1915 r. w Płokach k/Myślachowic gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany w grudniu 1944 r. w Ciężkowicach za kontakty z partyzantami i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-9152. Uczestniczył w styczniu 1945 r. w marszu ewakuacyjnym – „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. Zbiegł z pociągu w czasie transportu więźniów koleją – gdy transport przejeżdżał przez Gliwice. Zmarł nagle 19.05.1961 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1053; Ankieta z dn. 14.02.1983 r. wypełniona przez córkę Ignacego Kasprzyka – Bogumiłę Maksymowicz.

**KASPRZYK WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 22425, nr E-454.**

Urodzony 2.02.1924 r. w Psarach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 4.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22425, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-454. Następnie, 6.03.1942 r. wypisany – przeniesiony do Heydebreck (Kędzierzyn). Dalsze losy więźnia nieznane.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745.

KATARZYŃSKI ANTONI,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 31.07.1893 r. w Woli Filipowskiej gmina Krzeszowice pow. chrzanowski, syn Szymona i Anny z d. Maciejowski, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **18.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31392/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:15, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber“ (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 663, 1133; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1380.

KATARZYŃSKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.02.1903 r. w Woli Filipowskiej gmina Krzeszowice pow. chrzanowski, syn Szymona i Anny z d. Maciejowski, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **4.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42912/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:59, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 673; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 822.

KATARZYŃSKI STEFANIA z d. MATUSIŃSKI,

Więzniarka KL Auschwitz.

Urodzona 19.11.1908 r. w Strumieniu pow. cieszyński, córka Józefa i Marii z d. Wojciech, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziony w KL Auschwitz, zginęła **4.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42911/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 673; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 821.

KAUFMAN BORUCH,

Więzień KL Auschwitz nr 43173.

Urodzony 16.07.1901 r. w Chrzanowie, syn Samuela i Tauby z d. Kaufman, w okresie okupacji zamieszkały w Paryżu - Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Beaune-le-Rolande z Francji przewieziony do KL Auschwitz, 30.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 43173. Zginął **17.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31083/1942 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche“ (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 187; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1077.

KAUFMANN MINA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 26.06.1916 r. w Oświęcimiu, córka Wolfa i Milki Sary z d. Sternschus, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **30.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4227/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Angina phlegmonosa” (angina ropna).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1207.

KAWALA ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.04.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Karola i Rozalii z d. Głowacz, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.08.1942 r.** – rozstrzelana pod Ścianą Straceń wraz z ok. 34 innymi więźniami. Według wystawionego aktu zgonu nr 22842/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:22, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 658; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 302.

KAWECKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.04.1888 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Mateusza i Pauliny z d. Szyma, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, zginął **23.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32439/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1133; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 887.

KAWECKI STEFAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 20.03.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jana i Anastazji z d. Lazar, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **21.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33321/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 665; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 311.

KAWKA ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.04.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.08.1942 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 658; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KEMPA KONSTANTY, pseud. „Kostek”,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.02.1916 r. w Łabędach, mieszkaniec Katowic, por. WP, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK, kierownik służby informacyjnej Sekcji Zachodniej Śląskiej Delegatury Rządu RP na Kraj. Dla potrzeb tej organizacji, przeniósł się do Oświęcimia i tam założył komórkę informacyjną. Jako pracownik cywilny – zatrudniony w przedsiębiorstwie SS „DEST”, miał możliwość nawiązywania bezpośrednich kontaktów z więźniami.

Na podstawie uzyskanych w ten sposób informacji, sporządzał meldunki o KL Auschwitz. Włączył się także w akcję niesienia pomocy więźniom, dostarczał im żywność i lekarstwa. Za tę działalność 28.02.1944 r. aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Osądzony na karę śmierci w ostatnim posiedzeniu policyjnego sądu doraźnego katowickiego gestapo w dniu 5.01.1945 r. – zginął następnego dnia tj. **6.01.1945 r.**

Uwaga: W książce dr A. Cyra *Pozostał po nich ślad*, s. 62, jest zdjęcie napisu jaki Konstanty wyrzył na ścianie celi nr 19 w bloku 11: „Kempa Kostek oraz Kempa 2.V.44”.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 716; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 300, A. Cyra, *Pozostał po nich ślad* s. 56-62.

KEMPLER JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 42195.

Urodzony 13.03.1904 r. w Chrzanowie, syn Mojsze i Szajndli z d. Blitzer, w okresie okupacji zamieszkały w Paryżu – Francja. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym z Pithiviers z Francji do KL Auschwitz, 27.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42195. Zginął **21.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23572/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht“ (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 186; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1030.

KEMPLER SALOMON,

Więzień KL Auschwitz nr 51807.

Urodzony 5.05.1901 r. w Chrzanowie, syn Mojsze i Sandli z d. Blitzer, w okresie okupacji zamieszkały w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym z Drancy – Francja, przewieziony do KL Auschwitz, 24.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 51807. Zginął **13.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20089/1942 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche“ (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 201; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 591.

KĘPKA LEON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.10.1907 r. w Cieżkowicach pow. chrzanowski, syn Jana i Anny z d. Łukasik, zamieszkały w Cieżkowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **15.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20660/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 5:55, określenie przyczyny zgonu to: „Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1133; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1152.

KĘSEK WIKTOR,

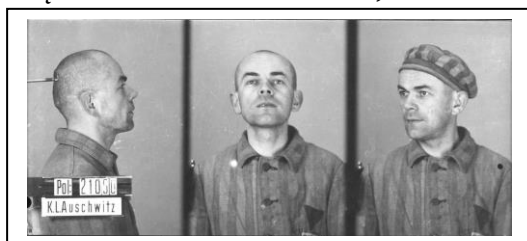
Więzień w Wadowicach.

Urodzony 15.11.1920 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Wadowicach i tam zginął (**brak daty**). Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KĘSEK ZBIGNIEW,

Więzień KL Auschwitz nr 21050, nr E-284.

Urodzony 26.06.1921 r. w Oświęcimiu, z zawodu ślusarz. Aresztowany za sabotaż w miejscu pracy i wpięty w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21050, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-284. W lutym 1942 r. zwolniony z obozu, z nakazem pracy przymusowej w Niemczech – pracował w rolnictwie. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738; Ankieta osobiście wypełniona w zasobach APMA-B.

KIRSCH GEORG IZRAEL,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 2.03.1879 r. w Jarocinie woj. poznańskie, zamieszkały w Chrzanowie, księgarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **23.04.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: zawał serca.

Bibliografia: *Więźnia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 179.

KIZNER KAROLINA,**Więźniarka w Katowicach, KL Auschwitz nr 63272.**

Urodzona 6.10.1908 r. w Zagórniku gmina Andrychów, pow. wadowicki, córka Jana i Anny, zamieszkała w Zagórniku. Aresztowana i z więzienia w Katowicach przewieziona do KL Auschwitz, 23.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 63272. Zginęła **18.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35259/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche” (katar/nieżył jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 594; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 753.

KLAJA ANDRZEJ,**Więzień KL Auschwitz nr 164980.**

Urodzony 28.10.1925 r. w Starych Stawach - dzielnica Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 164980. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu 11.02.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 435.

KLAUSNER MARKUS,**Więzień KL Auschwitz nr 26702.**

Urodzony 25.07.1916 r. w Chrzanowie, syn Rosy Sary z d. Bendsburg, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i z więzienia w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 12.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26702. Zginął **20.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4046/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1040.

KLEINMAN CHAIM,**Więzień w Katowicach, KL Auschwitz nr 25386.**

Urodzony 5.12.1897 r. w miejscowości Płaza gmina Chrzanów, syn Salomona i Szajndli z d. Kleinman, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i z więzienia w Katowicach przywieziony do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25386. Zginął **6.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2051/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:00, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 549.

KLEINMAN MOZES,

Więzień KL Dachau nr 149210.

Urodzony 24.04.1909 r. w Wanieżkach, robotnik, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 149210. Zginął w tym obozie **28.04.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 113.

KLESZCZ HELENA,

Więźniarka KL Auschwitz 45859.

Urodzona 31.12.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Walentego i Marianny z d. Olej, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 4.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45859. Zginęła **6.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33677/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:00, określenie przyczyny zgonu to: „Angina phlegmonosa” (angina ropna).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 558; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 673.

KLESZCZ STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 123850.

Urodzony 3.12.1917 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Walentego i Marianny z d. Olej, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 123850, zginął **14.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30319/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:30, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra choroba błonicy jelitowej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 348; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 299.

KLIMCZAK EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr 22421, nr E-450.

Urodzony 29.10.1912 r. w Górach Luszowskich gmina Trzebinia pow. chrzanowski, syn Sebastiana i Agaty z d. Włodek, zamieszkały w Górach Luszowskich. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 4.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22421, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-450. Zginął **30.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 657/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:15, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Herzschwäche” (obrzęk płuc przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 657.

KLIMCZAK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 160836.

Urodzony 29.05.1883 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Tomasza i Bronisławy z d. Grochal, zamieszkały w Libiążu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 160836. Zginął **27.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36008/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „Zellgewebsentzündung und Darmkatarrh bei Körperschwäche” (zapalenie tkanki łącznej i katar/nieżyt jelit przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 423; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 8.

KLIMCZYK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 24751, nr E-826.

Urodzony 24.01.1922 r. w miejscowości Polanka Wielka pow. oświęcimski, syn Ignaca i Stefanii z d. Szypuła, zamieszkały w Porębie gmina Oświęcim. Aresztowany i wpierv więziony na posterunku żandarmerii w Polance Wielkiej, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 18.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24751, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-826. Zginął **12.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2408/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 762; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 906.

KLIMKIEWICZ FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 171318, KL Sachsenhausen nr 114222.

Urodzony 26.10.1926 r. w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 24.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 171318. Następnie, przeniesiony do KL Sachsenhausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 114222. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 22.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 447.

KLISIAK HALINA po mężu LIPOK,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 12.09.1923 r. w Oświęcimiu i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej była zatrudniona jako goniec w obozie dla jeńców francuskich przy Buna-Werke. Wykorzystując możliwości pomocy więźniom KL Auschwitz – wynosiła nielegalnie z tamtejszej kantyny żywność, którą jej siostra Danuta z dwoma koleżankami dostarczały więźniom KL Auschwitz. Za tę działalność Helena została aresztowana, więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilkudniowym śledztwie zwolniona i wysłana na przymusowe roboty do Niemiec. Brak innych informacji o losie tej więźniarki.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 302.

KLUCZNY EDMUND,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.09.1910 r. w Sosnowcu, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej zatrudniony w kop. „Brzeszcze-Jawischowitz”. Gdy Niemcy utworzyli w Oświęcimiu obóz koncentracyjny – KL Auschwitz, od 1941 r. zaangażował się w akcję dożywiania więźniów. Za tę działalność został aresztowany 3.12.1944 r. i uwięziony w tymże KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. W styczniu (prawdopodobnie 18.01.1945 r.) brał udział w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., skąd następnie transportem zbiorowym koleją - w wagonach towarowych, przewieziony był do KL Mauthausen. Tam, mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 302.

KLUGER ESTER z d. GOLDSTEIN,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 20.09.1902 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Nechemia i Zlaty z d. Grosz, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Nancy – Francja. Aresztowana przez niemiecką policję i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **2.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33895/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:30, określenie przyczyny zgonu to: „Freitod durch elektrischen Strom” (samobójstwo przez porażenie prądem).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 869.

KLUSKA JOANNA po mężu KOMENDERA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-1770, KL Ravensbrück.

Urodzona 6.04.1927 r. w Zatorze pow. oświęcimski, zamieszkała w miejscowości urodzenia. W okresie okupacji hitlerowskiej była pracownicą cywilną w Buna-Werke. Zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz – zatrudnionym przy rozbudowie fabryki w której i ona pracowała. Przyłapana na dożywianiu więźniów, 6.12.1944 r. została aresztowana i przewieziona do więzienia gestapo w Bielsku, gdzie przebywała do 14.12.1944 r., a następnie przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka „wychowawcza” nr E-1770. Z KL Auschwitz została przeniesiona do KL Ravensbrück, a stamtąd do KL Neustadt-Glewe, gdzie doczekała wyzwolenia 30.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1110; *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 302; Ankieta wypełniona osobiście w dn. 27.03.1976 r. przez Joannę Kluska po mężu Komendera - w zasobach APMA-B.

KŁECZEK ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 25788, KL Ravensbrück nr 1176.

Urodzona 12.03.1918 r. w Chrzanowie. Aresztowana w Chrzanowie 30.07.1942 r. z powodów politycznych. Przetrzyniowana była w miejscowym więzieniu do 15 lub 30.08.1942 r. Następnie znalazła się w więzieniu gestapo w Katowicach, skąd 23.11.1943 r. została przywieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 25788. Z tego obozu, przeniesiona do KL Ravensbrück i zarejestrowana jako więźniarka nr 1176. Stamtąd, przesłana do KL Neustadt-Glewe. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 30.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 507; Ankieta z dn. 13.07.1955 r. wypełniona osobiście przez Z. Kleczek (sygn. Mat./995, nr inw. 44559).

KNAPIK ALOJZY,

Więzień KL Auschwitz nr 23386, nr E-620.

Urodzony 17.06.1911 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr

23386, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-620. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. - zwolniony z obozu.
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

KNAPIK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 162599.

Urodzony 5.02.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w sierpniu 1943 r. w Jaworznie za udział w konspiracji. Przebywał w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz, 12.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 162599. Przebywał w tym obozie do wyzwolenia przez Armię Czerwoną 27.01.1945 roku.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 429; Ankieta z dn. 31.12.1956 r. wypełniona osobiście przez Władysława Knapiką..

KOBYŁCZYK MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.09.1893 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, syn Piotra i Marianny z d. Kaim, zamieszkały w Czańcu gmina Porąbka pow. bielski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **26.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11265/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche“ (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1134; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 763; (Z SUPLEMENTU).

KOCEMBA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 92386.

Urodzony 24.12.1924 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 92386. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 262.

KOCEMBA STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 19930.

Urodzony 17.05.1913 r. w miejscowości Targanice gmina Andrychów, zamieszkały w Targanicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.08.1941 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 19930. Zginął **30.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1104/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „offene Lungentuberkulose” (otwarta gruźlica płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1102.

KOCUR MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 59592, KL Mauthausen nr 116922.

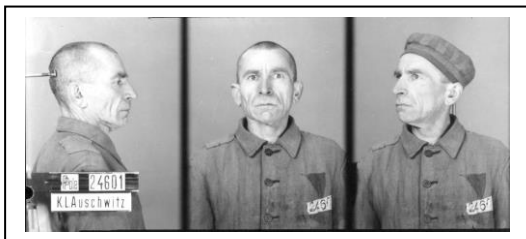
Urodzony 6.09.1914 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 17.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 59592. Brał udział w marszu ewakuacyjnym

więźniów – „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. i dalej kolejną – w wagonach węglarkach, dostał się do KL Mauthausen. W nowym miejscu uwięzienia, 25.01.1945 r. zarejestrowany jako więzień nr 116922. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 205.

KOCZUR FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 24601, nr E-814.

Urodzony 17.11.1922 r. w miejscowości Roczyny gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Józefa i Anieli z d. Pordy, zamieszkały w Roczynach. Aresztowany i więziony na posterunku żandarmerii w Inwałdzie, skąd następnie przesłany został do KL Auschwitz, 15.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 24601, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-814. Zginął **6.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13895/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:50, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung“ (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 391.

KOCZUR JAKUB,

Więzień KL Auschwitz nr 21049, nr E-283.

Urodzony 18.05.1922 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21049, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-283. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738.

KOCZUR JÓZEF,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 28.12.1896 r. w Kętach pow. oświęcimski, podczas okupacji zamieszkały w Starym Boguminie - Zaolzie, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w komunistycznej organizacji KSC (Komunistyczna Partia Czech). Aresztowany i przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **15.03.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 179; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 45; (Z SUPLEMENTU).

KOCZUR MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-2601.

Urodzony 2.02.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2601. Zginął **24.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16516/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Urämie“ (mocznica).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 843; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 16; D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r, s. 208.

KOHANE ARON,

Więzień w Bereżnicy.

Urodzony 15.10.1897 r. w Wadowicach, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Orłowej - Zaolzie, wyższe wykształcenie – lekarz. Aresztowany i przetransportowany w 1939 r. do Niska nad Sanem, a stamtąd 12.06.1941 r. przesłany do więzienia w Bereżnicy na Wołyniu, skąd rodzina otrzymała ostatnią o nim wiadomość – **zginął**, nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 150; (Z SUPLEMENTU).

KOLASA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 7810.

Urodzony 24.11.1904 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Stefana i Marii z d. Widlarz, zamieszkały w miejscowości Tomice pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7810. Zginął **20.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9079/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:25, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 73; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 77.

KOLBACKI JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Mieszkaniec Rajska (prawdopodobnie). W okresie okupacji hitlerowskiej zatrudniony w żwirowni w Rajsku, gdzie pracowali także więźniowie KL Auschwitz. Pomagał więźniom dożywając ich, za co w lutym 1943 r. został aresztowany pod zarzutem kontaktu z więźniami i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. Po czteromiesięcznym śledztwie zwolniono go do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., s. 305; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KOLBER KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 20119, nr E-158.

Urodzony 1.11.1911 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20119, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-158. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 733.

KOLEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.01.1912 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Jana i Weroniki z d. Kasprzyk, zamieszkały w Młoszowej gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **4.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17189/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:17, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 651; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 683.

KOŁODZIEJ ADAM,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 20.12.1901 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Kazimierza i Stanisławy z d. Oczkowski, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10316/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche“ (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 273.

KOŁODZIEJ WACŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 20.09.1908 r. w Zebrzydowicach gmina Kalwaria, pow. wadowicki, syn Kazimierza i Stanisławy z d. Oczkowski, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9279/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:45, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone“ (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1134; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 273.

KOŁODZIEJ WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-6042.

Urodzony 8.01.1927 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany w Oświęcimiu wiosną 1944 r. za próbę skontaktowania się z ojcem Janem Kołodziejem (osadzonym w areszcie gestapo w Oświęcimiu za pomoc więźniom KL Auschwitz). Władysław został uwięziony w KL Auschwitz I, zarejestrowany w obozowej ewidencji nr E-6042, i tego samego dnia przesłany do KL Auschwitz III-Monowice, gdzie pracował przy rozbudowie kombinatu chemicznego IG Farbenindustrie. Po sześciu miesiącach odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 958; Relacja złożona przez W. Kołodzieja dn. 21.01.1978 r.

KOŁODZIEJCZYK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.04.1915 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Stanisława i Józefy z d. Czaja, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30864/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:30, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 696; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 840.

KOMALA ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 127867, KL Neuengamme.

Urodzony 31.05.1902 r. w Chrzanowie. Aresztowany 6.07.1943 r. w Chrzanowie za sabotaż gospodarczy i przywieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 127867 r. Następnie, 25.05.1944 r. przeniesiony do KL Neuengamme. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 360; Ankieta znajdująca się w zasobach APMA-B wypełniona 20.08.1959 r. przez wujka Antoniego Komali – Stanisława Sikorę.

KOMENDACKI STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 121357.

Urodzony 21.09.1924 r. w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 13.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 121357. Wypisany 19.10.1944 r. – prawdopodobnie przesłany do innego obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 340.

KOMENDERA JÓZEF, ks.,

Więzień w Ślemieniu, Bielsku, Mysłowicach, KL Dachau nr 64428.

Urodzony 1.03.1891 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, proboszcz w Ślemieniu. Aresztowany 22.03.1942 r. i więziony w lokalnym więzieniu w Ślemieniu, następnie 29.03.1942 r. przesłany do więzienia gestapo w Bielsku, potem do Wadowic. 20.05.1942 r. przetransportowany został do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, 28.05.1944 r. przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 64428. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniach i obozie, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 138.

KONOPKA JERZY,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.03.1923 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Józefa i Marii z d. Katzer, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **4.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12883/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:55, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 861.

KOPACZ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-984.

Urodzony 28.04.1909 r. w miejscowości Pląza gmina Chrzanów. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-984. Zginął **10.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2294/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 769; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 792.

KOPAŁA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.05.1900 r. w Mähren to Hrušov, pow. Frydek - Morawy (obecnie Czechy), syn Jana i Jadwigi z d. Kostuch, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22455/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:08, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1453.

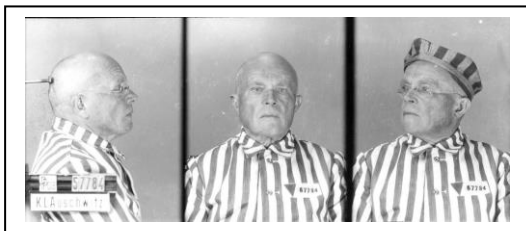
KOPCZYK RUDOLF,

Więzień KL Auschwitz nr E-545.

Urodzony 24.11.1913 r. w Górcie k/Jaworzna pow. chrzanowski, syn Stanisława i Wiktorii z d. Korczan, zamieszkały w Czyżówce gmina Trzebinia pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-545. Zginął **19.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8123/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:25, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 749; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 601.

KOPIJASZ JÓZEF, ks.,
Więzień KL Auschwitz nr 57784.

Urodzony 24.08.1871 r. w Brzeczach pow. oświęcimski, syn Jakuba i Katarzyny z d. Wojciech, zamieszkały w (Drösseldorf) pow. bielski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 57784. Zginął **30.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26087/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 205; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1427.

KOPKA JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 107342.

Urodzony 11.12.1896 r. w Częstochowie, syn Anny, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 107342. Zginął **26.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19182/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 291; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1160.

KOPROWSKA HELENA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 54719.

Urodzona 15.09.1918 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54719. Zginęła 28.01.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 582.

KORBOWIAK FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr 112771.**

Urodzony 29.11.1896 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 112771. Zginął **21.09.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 315.

KORCZYK ANTONI,**Więzień KL Mauthausen.**

Urodzony 17.07.1916 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, zamieszkały w Brzeszczach. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z żoną Stefanią byli członkami organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Zaangażowali się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz, przekazywali żywność oraz pośredniczyli w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Za tę działalność Antoniego aresztowano i przesłano 18.07.1941 r. do KL Mauthausen i tam zginął **9.02.1943 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 307.

KORCZYK JAN,**Więzień gestapo w Bielsku, KL Auschwitz nr 184272, Mysłowicach.**

Urodzony 15.02.1927 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany 27.12.1943 r. w Bielsku za sabotaż. Przebywał w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd przewieziony został do KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 184272. Przetrwał do końca funkcjonowania obozu – wyzwolony w lutym 1945 r. w Mysłowicach (nie wiadomo jak tam się znalazł).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 462; Ankieta z dn. 18.03.1975 r. wypełniona osobiście przez Jana Korczyka.

KORCZYK WILHELM,**Więzień KL Auschwitz nr E-667.**

Urodzony 30.01.1921 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Izydora i Anny z d. Papała, zamieszkały w Jawiszowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 3.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-667. Zginął **7.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18775/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:40, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 769.

KORN MENDEL,**Więzień KL Auschwitz nr 51787.**

Urodzony 24.03.1894 r. w Oświęcimiu, syn Mozesza i Hany z d. Hirsch, zamieszkały w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję niemiecką i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji, przewieziony do KL Auschwitz, 24.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 51787. Zginął **18.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 21805/1942 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 201; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 803.

KORYCIŃSKA ZOFIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39521.

Urodzona 26.10.1878 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski, córka Franciszka i Katarzyny z d. Januszczyk, mieszkanka Oświęcimia. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39521. Zginęła **16.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30463/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 441.

KORYCZAN JÓZEFA z d. BUCKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54649.

Urodzona 29.09.1889 r. w Oświęcimiu, córka Jana i Franciszki z d. Klima, zamieszkała w Wodnej – osiedle Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54649. Zginęła **5.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33671/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 579; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 667.

KORYCZAN KAROLINA z d. GLUCH,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 20.04.1893 r. w Górach Luszowskich gmina Trzebinia pow. chrzanowski, córka Sebastiana i Józefy z d. Sroka, zamieszkała w Górach Luszowskich. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **11.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34096/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1090.

KORYCZAN STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-1122.

Urodzony 24.04.1920 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w styczniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1122. Wypisany 10.04.1942 r. – prawdopodobnie przesłany do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 776.

KORZENIOWSKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.07.1902 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Wincentego i Malwiny z d. Walas, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Sączu. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **28.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11861/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1359.

KOSAK HELAN,

Dziecko więzień KL Auschwitz nr Z-8266.

Urodzony 2.07.1943 r. w KL Auschwitz – dziecko więźniarki. Fakt urodzenia dziecka potwierdził obozowy urząd stanu cywilnego (Standesamt II Auschwitz), rejestrując je w obozowej ewidencji jako nr Z-8266. Zginął **1.02.1944 r.**

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

KOSEK SZYMON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.10.1878 r. w miejscowości Stanisław Górny pow. myślenicki, syn Jakuba i Zofii z d. Kłyszcz, zamieszkały w miejscowości Chocznią gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **23.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32398/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 665; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 846.

KOSIŃSKA KAZIMIERA po mężu STRYCHARSKA, pseud. „Zenia”,

Więźniarka w Wadowicach.

Urodzona 19.12.1924 r. w Trzebini, mieszkanka Libiąża pow. chrzanowski. W okresie okupacji zaangażowała się w działalność konspiracyjną – w organizacji ZWZ/AK. Przewoziła z Krakowa lekarstwa i środki opatrunkowe dla Więźniów KL Auschwitz. Za tę działalność została aresztowana w marcu 1942 r. i więziona w Wadowicach, a po kilkumiesięcznym śledztwie zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 444.

KOSOWSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 122566, KL Natzweiler nr 31173.

Urodzony 27.09.1890 r. w Zagórzcu gmina Babice, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 122566. Następnie, przeniesiony do KL Natzweiler i zarejestrowany jako więzień nr 31173. Zginął w tym obozie **5.11.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 342.

KOSOWSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-955.

Urodzony 4.02.1904 r. w Babicach pow. chrzanowski, syn Wojciecha i Marii z d. Kościelniak, zamieszkały w miejscowości Płaza gmina Chrzanów. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-955. Zginął **13.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1153/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 768; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1153.

KOSOWSKI LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.09.1906 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, syn Jana i Tekli z d. Stokłosa, zamieszkały w Przeciszowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23547/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 683; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1033.

KOSOWSKI STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 162598, KL Mauthausen nr 42578.

Urodzony 25.04.1923 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 162598. Następnie przeniesiony do KL Mauthausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 42578. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 429.

KOSOWSKI SZYMON,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 20.10.1908 r. w Małym Mętkowie pow. chrzanowski, syn Jana i Wiktorii, zamieszkały w Małym Mętkowie, gospodarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **18.07.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc, czerwotka.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 166.

KOSTKA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-3015.

Urodzony 11.03.1923 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w sierpniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-3015. Zginął **25.11.1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 859.

KOSTUŚ GUSTAW,

Więzień KL Auschwitz nr 156732, KL Ravensbrück.

Urodzony 10.07.1921 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 156732. Stamtąd, przeniesiony do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 30.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 411.

KOSYRZ MARIA,

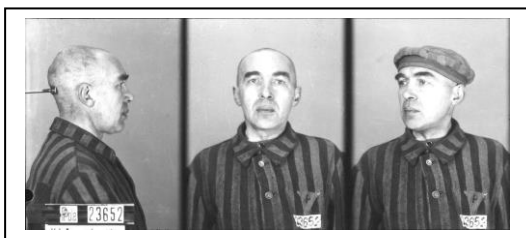
Więźniarka KL Auschwitz nr 44217.

Urodzona 12.01.1914 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44217. Zginęła **25.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20892/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 553; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1460.

KOŚCIELNIAK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 23652, nr E-661.

Urodzony 19.05.1878 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23652, a po jakimś czasie zmieniono jego pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-661. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

KOŚCIELNIAK JULIA z d. KOCZUR,

Więźniarka KL Auschwitz nr 29743.

Urodzona 27.12.1901 r. w Babicach gmina Oświęcim, córka Stanisława i Barbary z d. Grzybek, zamieszkała w okresie okupacji w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz, 19.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 29743. Zginęła **27.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11618/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 517.

KOŚCIUSZKO JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 36319, KL Flossenbürg.

Urodzona 17.05.1897 r. w Chrzanowie, lekarka. Aresztowana 22.02.1942 r. za udział w ruchu oporu i przetrzymywana w więzieniu Montelupich w Krakowie, skąd przewieziona została do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 36319. Zatrudniona była na rewirze lekarskim – Stabsgebäude w Birkenau. Następnie, od 24.02.1943 r. przeniesiona do KL Flossenbürg, a stamtąd 24.11.1944 r. do Drezna, gdzie doczekała wyzwolenia 9.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 533; Ankieta wypełniona przez Julię Kościuszkę 20.12.1964 r., w zasobach APMA-B.

KOTLARCZYK TADEUSZ,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony w 1907 r. w Wadowicach, nauczyciel Prywatnego Gimnazjum i Liceum Ojców Palotynów w Wadowicach, oficer WP. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, następnie przesłany do KL Dachau, i dalej – przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął we wrześniu **1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 412; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 99 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KOTYLA WŁADYSŁAW,

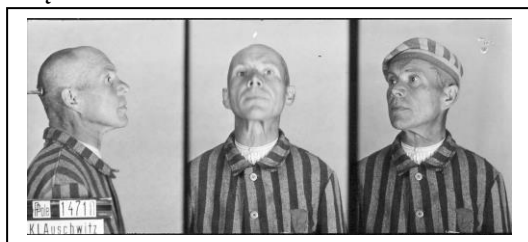
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.10.1904 r. w Monowicach gmina Oświęcim, syn Jakuba i Rozalii z d. Sobota, zamieszkały w Monowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **13.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30389/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:40, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 663; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 385.

KOWALCZYK ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 14710.

Urodzony 8.12.1892 r. w Oświęcimiu, syn Józefa i Anny z d. Szczerbowski, zamieszkały w Suchowoli pow. radzyński. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14710. Zginął **18.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1367/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenembolie” (embolia/zator płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 96; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1367.

KOWALCZYK ANNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27558.

Urodzona 16.07.1911 r. w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27558. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 512; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KOWALCZYK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.04.1906 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Jana i Katarzyny, zamieszkały w Brzeszczach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22449/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1447.

KOWALCZYK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-817.

Urodzony 26.01.1904 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, syn Izydora i Barbary z d. Kasperek, zamieszkały w Przeciszowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-817. Zginął **20.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1450/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:50, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchialkatarrh bei Körperschwäche” (nieżyt oskrzeli przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1450.

KOWALLA LEON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.02.1902 r. w Chrzanowie, syn Franciszka i Marianny z d. Dębiec, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **6.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33673/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Fleckfieber” (niewydolność mięśnia sercowego przy tyfusie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1133; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 385.

KOWALOWSKI EMIL,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 5.06.1911 r. w Oświęcimiu, zamieszkały w tym mieście. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – łącznik w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Zatrudniony był na terenie KL Auschwitz jako pracownik cywilny, więc pomagał więźniom przekazując im żywność, pośredniczył w dostarczaniu nielegalnej korespondencji od więźniów do ich rodzin i odwrotnie. W lipcu 1940 r. pomógł w ucieczce więźnia Tadeusza Wiejowskiego (pierwsza ucieczka z KL Auschwitz 6.07.1940 r.). Za tę działalność został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, a stamtąd przesłany do KL Mauthausen, gdzie zginął **10.05.1941 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 309.

KOZBIAŁ FRANCISZKA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 26.03.1908 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Piotra i Katarzyny, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła 24.12.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 35655/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 1149.

KOZBIAŁ JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-2884.

Urodzony 16.12.1904 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Piotra i Katarzyny z d. Prostak, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lipcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-2884. Zginął **18.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 21681/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:45, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 854; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 679.

KOZBIAŁ KLEMENS,

Więzień KL Auschwitz nr 188073.

Urodzony 12.11.1906 r. w Witkowicach gmina Kety, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 188073. Następnie, 12.08.1944 r. przeniesiony do innego obozu którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 470.

KOZIEŁ KAZIMIERZ, pseud. „Niebora”,

Więzień więzienia na terenie Niemiec.

Urodzony 8.03.1904 r. w Osieku pow. oświęcimski, mieszkaniec Osieka. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – przewodniczący powiatowej konspiracyjnej trójki politycznej „Rocha”. Za niesioną pomoc

więźniom KL Auschwitz, aresztowany w lipcu 1942 r. i wywieziony do więzienia na terenie Niemiec, skąd wrócił wiosną 1944 r.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 310; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KOZIEŁ STANISŁAW,

Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 23.03.1914 r. w Kętach pow. oświęcimski, mieszkaniec Bulowic gmina Kęty, pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej był pracownikiem cywilnym w Buna-Werke, więc zaangażował się w niesienie pomocy pracującym tam także więźniom KL Auschwitz – dostarczał im lekarstwa. Oskarżony o kontakt z więźniami, we wrześniu 1944 r. został aresztowany i więziony w więzieniu gestapo w Oświęcimie. Po trzech miesiącach zwolniono go do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 310.

KOZIEŁKIEWICZ ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 8412.

Urodzony 29.10.1896 r. w Zagórzcu gmina Babice pow. chrzanowski, zawód radiomechanik. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany jako więzień nr 8412. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 75.

KOZIOŁ FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 193122.

Urodzony 17.07.1888 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.08.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 193122. Następnie, 14.09.1944 r. przeniesiony do KL Flossenbürg. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 485.

KOZŁOWSKI GRZEGORZ,

Więzień KL Auschwitz nr 1285.

Urodzony 13.09.1916 r., syn Grzegorza i Antoniny z d. Palka, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia policyjnego w Sosnowcu przewieziony do KL Auschwitz, 6.07.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 1285. Zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37020/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to:

„Herzmuskelschwäche bei Fleckfieberverdacht“ (osłabienie mięśnia sercowego przy podejrzeniu o tyfus).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 669; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 1016.

KOZUB JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 20519, nr E-210.

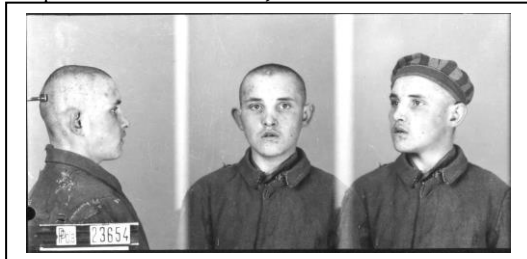

Urodzony 23.11.1907 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 6.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20519, następnie zmieniono mu pobyt na więźnia „wychowawczego” nr E-210. Odzyskał wolność 17.04.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735; Ankieta wypełniona osobiście przez Juliana Kozuna 14.09.1985 r.).

KRAMARCZYK JACEK,

Więzień w Katowicach, KL Auschwitz nr 23654, nr E-663.

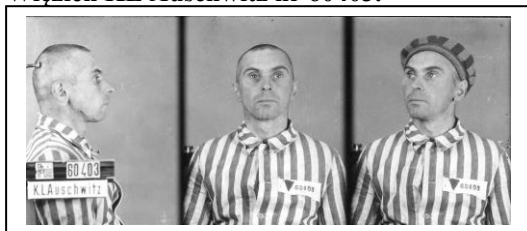

Urodzony 10.03.1878 w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany 30.11.1941 r. w Ciężkowicach za to, że nie oddał ziemniaków na kontyngent dla okupanta. Wpierw przewieziony do więzienia gestapo w Katowicach, a stamtąd przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23654, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-663. Odzyskał wolność 29.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754; Ankieta z dn. 8.04.1963 r. wypełniona osobiście przez Jacka Kramarczyka.

KRAWCZYK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 60403.

Urodzony 3.11.1900 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Jana i Zofii z d. Saturnus, zamieszkały w Jawiszowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 60403. Zginął **4.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 339/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 206; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 333.

KRAWCZYK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2996.

Urodzony 27.08.1903 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lipcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-2996, zginął **13.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20402/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 859; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 894.

KREUZWIRTH HERMAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.02.1867 r. w Porębie pow. wadowicki, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Zawadzie - Zaolzie. Aresztowany w marcu 1943 r. i przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie w tym samym roku **zginął** – prawdopodobnie w komorze gazowej.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 190; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

KRĘCIOCH JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.05.1893 r. w Choczni pow. wadowicki, syn Tomasza i Ludwiki z d. Styla, zamieszkały w okresie okupacji w miejscowości Homecourt – Francja. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25678/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:35, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1135; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 178.

KRIESER ZOFIA z d. FOLFARB,

Więźniarka w Tarnowie.

Urodzona 2.02.(lub 15.09.)1915 r. w Wadowicach, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia w Tarnowie, gdzie zginęła **12.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 55; (Z SUPLEMENTU).

KROKOWSKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.08.1915 r. w Krakowie, syn Henryka i Stefani z d. Madej, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **14.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8219/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 3:00, określenie przyczyny zgonu to: „Freitod durch Erhängen” (samobójstwo przez powieszenie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 711.

KROPKA WIKTORIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39431.

Urodzona 22.11.1891 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39431, zginęła **24.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24038/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche” (katar/nieżyt jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 544; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 38.

KRÓLICKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 7609.

Urodzony 10.08.1919 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7609. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66.

KRUC RUDOLF,

Więzień KL Dachau.

Urodzony w 1918 r. w Kętach pow. oświęcimski, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Witkowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany 23.04.1940 r. tj. w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i przesłany do KL Mauthausen-Gusen, następnie do KL Dachau, gdzie zginął w **1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 425; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 106 wykazu).

KRUCZAŁA ALOJZY,

Więzień KL Auschwitz nr 167402.

Urodzony 17.05.1915 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 167402. Odzyskał wolność 24.02.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 441.

KRUCZAŁA KAROL,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 26.10.1898 r. w Osieku pow. oświęcimski, kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Osieku. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Aresztowany 29.04.1940 r. tj. w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i przesłany do KL Mauthausen gdzie zginął **21.03.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 425; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 107 wykazu).

KRUPA ALFREDA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39843.

Urodzona 29.01.1928 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 2.04.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39843. Odzyskała wolność 23.12.1943 r. – zwolniona z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 546; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KRUPIŃSKA TEODOZJA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.05.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Franciszka i Karoliny z d. Sinda, zamieszkała w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36574/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:50, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 558.

KRUPIŃSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.03.1889 r. w Pietrzejowicach pow. krakowski, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** przez rozstrzelanie pod „Ścianą Straceń” – wraz z 80 innymi więźniami (9 kobiet i 71 mężczyzn).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 569.

KRUPKA EDWARD,

Więzień KL Dachau nr 14907.

Urodzony 28.06.1888 r. w Suchej – obecnie Sucha Beskidzka, pow. suski, z zawodu urzędnik, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14907. Zginął w tym obozie **24.06.1941 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 129; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KRYJAK GRZEGORZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.02.1915 r. w miejscowości Rzyki gmina Andrychów, syn Józefa i Anny z d. Bobczyńska, zamieszkały w Rzykach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **21.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33585/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh“ (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 665; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 563.

KRZYSZEK STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 12.04.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Zofii z d. Działowski, zamieszkały w Byczynie – dzielnica Jaworzna. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24682/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „septische Angina” (angina zakaźna).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 680.

KSIĄŻEK FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr E-1264.**

Urodzony 12.05.1920 r. w Ponikwi gmina Wadowice, syn Jana i Karoliny z d. Książek, mieszkaniec Ponikwi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1264. Zginął **27.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5900/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche nach Grippe” (niewydolność serca po grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 783; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1400.

KUBAJAK STEFAN,**Więzień KL Auschwitz, KL Gross-Rosen.**

Urodzony 1.05.1907 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, mieszkaniec Kęt. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z żoną Walerią był zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Oboje nieśli pomoc więźniom KL Auschwitz, zajmowali się bezpiecznym „przerzutem” uciekinierów z obozu do Generalnej Guberni. Za tę działalność zostali w 1944 r. aresztowani i uwięzieni w KL Auschwitz, a stamtąd Stefana przesłano do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 313; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KUBAJAK WALERIA z d. ZYGIEL,**Więźniarka KL Auschwitz.**

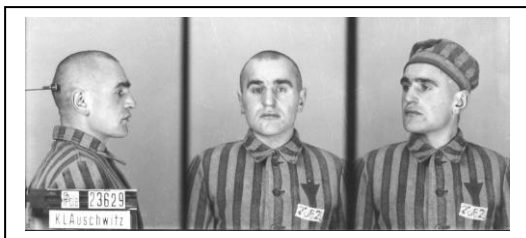
Urodzona 18.10.1916 r. w Hamilton - USA, mieszkanka Kęt pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z mężem Stefanem była zaangażowana w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Oboje nieśli pomoc więźniom KL Auschwitz, zajmowali się bezpiecznym przerzutem uciekinierów z obozu do Generalnej Guberni. Za tę działalność zostali w 1944 r. aresztowani i uwięzieni w KL Auschwitz. Waleria została rozstrzelana **6.01.1945 r.**, a więc niemal na dwadzieścia dni przed wyzwoleniem obozu przez wojska radzieckie (rozstrzelana wraz z 70 innymi współwięźniami w krematorium V w Birkenau).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 783; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 313; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 831; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KUBICA ROZALIA z d. KRZEMIEN,**Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.**

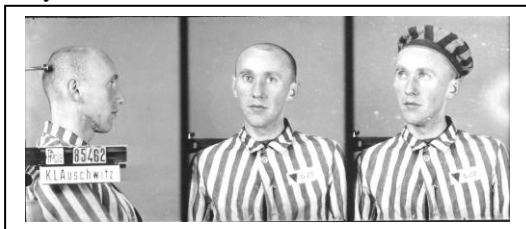
Urodzona w 1917 r., mieszkanka Starych Stawów – obecnie dzielnica Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy Niemcy utworzyli na Ziemi Oświęcimskiej KL Auschwitz, niosła pomoc więźniom tego obozu, przez ich dożywianie – gdy więźniarskie komanda robocze pracowały w pobliżu miejsca gdzie zamieszkiwała. Przez donos do policji, jesienią 1943 r. została aresztowana, więziona jakiś czas w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 314.

KUBICZEK ANTONI,**Więzień KL Auschwitz nr 23629, nr E-642.**

Urodzony 19.01.1898 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z posterunku policji w Jaworznie przewieziony do KL Auschwitz, 28.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23629, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-642. Następnie, 6.03.1942 r. wypisany – przeniesiony do Salzgitter. Dalsze losy tego więźnia są nieznane.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 753.

KUBICZEK STEFAN,**Więzień KL Auschwitz nr 85462.**

Urodzony 24.08.1918 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85462. Uciekł z obozu 29.03.1943 r. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 246.

KUBIK FRANCISZKA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 64954.**

Urodzona 12.03.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64954. Następnie, 24.07.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 598.

KUBISTY BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony ? w Oświęcimiu. Aresztowany wraz z innymi członkami Inspektoratu Bielskiego ZWZ/AK, przetrzymywany w więzieniu gestapo w Bielsku, a następnie przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie uwięziony w KL Auschwitz, zginął **6.02.1943 r.**

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

KUBISTY BRONISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.09.1918 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. Przed wojną bardzo aktywna harcerka, więc od rozpoczęcia się okupacji hitlerowskiej, natychmiast zaangażowała się w działalność ruchu oporu – pełniła funkcję łączniczki w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Brała także udział w akcjach niesienia pomocy więźniom. Podejrzana o działalność konspiracyjną aresztowana 7.10.1942 r. i uwięziona w więzieniu gestapo w Bielsku.

Następnie, przewieziona była do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **25.1.1943 r.** – została rozstrzelana wraz z 22 członkami inspektoratu bielskiego AK.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 314; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r., s. 329; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KÜHNREICH SALOMON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.12.1915 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Malki z d. Wiener, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **20.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4055/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:03, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1136; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1049.

KUKUŁA JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.12.1902 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, syn Józefa i Zofii z d. Nowak, zamieszkały w czasie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, zginął **7.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13743/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:05, określenie przyczyny zgonu to:

„Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1136; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 223.

KUKUŁA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 109871, KL Buchenwald.

Urodzony 17.12.1887 r. w miejscowości Zagórnik gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 109871. Następnie, przeniesiono go do KL Buchenwald i tam zginął **23.10.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 307.

KULA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-625.

Urodzony 17.01.1906 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23391, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-625. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

KULA MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 2718, KL Mauthausen.

Urodzony 7.09.1912 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 15.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 2718. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 44.

KULA WINCENTY zakonnik,

Więzień więzienia w Szczeglinie, KL Sachsenhausen, KL Dachau nr 22569.

Urodzony 14.03.1915 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, brat reformat – Bracia Mniejsi. Aresztowany 26.08.1940 r. we Włocławku i więziony w Szczeglinie, skąd 29.08.1940 r. został przesłany do KL Sachsenhausen. Następnie, 14.12.1940 r. do KL Dachau i tam zarejestrowany w obozowej ewidencji jako

więzień nr 22569. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 152.

KULCZYCKA JANINA po mężu GALON,

Więźniarka w Oświęcimiu.

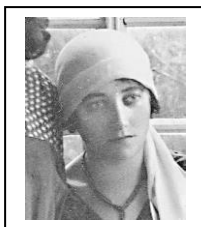
Urodzona 27.03.1908 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. Wraz z siostrami Zofią i Witalią zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz – którzy w komandach roboczych wychodzili do pracy w Dworach – gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Dostarczały im nielegalnie żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami (współpracowały także w tym zakresie z siostrami zakonnymi serafitkami i księżmi salezjanami z Oświęcimia).

Za tę działalność, Janina i Zofia zostały aresztowane i więzione w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po śledztwie zwolnione, jednak z nakazem opuszczenia miasta.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 315.

KULCZYCKA ZOFIA,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 9.02.1900 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. Wraz z dwoma siostrami Janiną i Witalią zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz - którzy w komandach roboczych wychodzili do pracy w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Dostarczały im nielegalnie żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami (współpracowały także w tym zakresie z siostrami zakonnymi serafitkami i księżmi salezjanami z Oświęcimia).

Za tę działalność, Zofia i Janina zostały aresztowane i więzione w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po śledztwie zwolnione, jednak z nakazem opuszczenia miasta.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 315.

KULCZYK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 23649, nr E-658.

Urodzony 23.01.1896 r. w Płaza gmina Chrzanów. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23649, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-658. Odzyskał wolność 18.02.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

KULECZKO WŁADYSŁAWA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 22631, KL Bergen-Belsen.

Urodzona 13.10.1902 r. w Chrzanowie. Aresztowana w Chrzanowie 8.07.1942 r. i początkowo tam więziona, a następnie przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, skąd po śledztwie przesłano ją do KL Auschwitz, 15.10.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 22631. Po jakimś czasie, przeniesiona do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 15.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska brytyjskie.

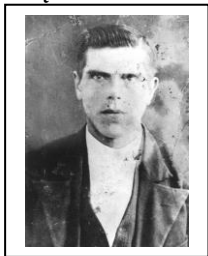
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 505; Ankieta osobiście wypełniona przez Władysławę Kuleczko z dn. 13.07.1955 r. – znajduje się w zasobach APMA-B.

KULIG FRANCISZKA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.10.1907 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, córka Antoniego i Wiktorii z d. Stromecka, zamieszkała w okresie okupacji w Porębie Wielkiej. Wraz z mężem Wawrzyniec oraz swoją siostrą Stefanią Magierową, w sierpniu 1941 r. udzielili pomocy uciekinierowi z KL Auschwitz - Janowi Nowaczowskiemu nr 8488. Niestety, więźnia tego gestapo ujęło w maju 1942 r., natomiast Franciszka oraz Stefania zostały aresztowane i osadzone w KL Auschwitz – w bloku 11. Ponieważ Franciszka była w zaawansowanej ciąży – 24.05.1942 r. zgłosił się na gestapo jej mąż by uprosić zwolnienie żony, i wówczas Franciszka została zwolniona a jej miejsce zajął Wawrzyniec.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 315-316; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 43-47.

KULIG WAWRZYNIEC,
Więzień KL Auschwitz nr 41623.

Urodzony 30.7.1906 r. w Grojcu gmina Oświęcim, syn Jana i Marianny z d. Sporysz, zamieszkały w Porębie Wielkiej gmina Oświęcim. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r., a po powrocie do domu, od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność konspiracyjną organizacji ludowców – Batalionów Chłopskich. Wraz z żoną Franciszką i jej siostrą Stefanią Magierową, w sierpniu 1941 r. udzielili pomocy uciekinierowi z KL Auschwitz.

Niestety, więźnia tego gestapo ujęło w maju 1942 r., skutkiem czego Franciszka oraz Stefania zostały aresztowane i osadzone w KL Auschwitz – w bloku 11. Ponieważ Franciszka była w zaawansowanej ciąży – 24.05.1942 r.

Wawrzyniec zgłosił się na gestapo, by uprosić zwolnienie żony, i wówczas Franciszka została zwolniona a jej miejsce zajął Wawrzyniec, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 41623. Zginął **11.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19617/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:25, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 184; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., 315-316; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 115; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 42-46.

KULKA ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr E-39.

Urodzony 3.01.1921 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-39. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 184; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

KULKA WIKTORIA z d. GWÓZDŹ,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 31.8.1900 r. w Chicago - USA, mieszkanka Brzeszcz, pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Dostarczała więźniom pracującym w okolicy Brzeszcz – żywność i lekarstwa. Podejrzana o kontakt z więźniami, 3.02.1942 r. została aresztowana, więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, i po dwutygodniowym śledztwie zwrócono jej wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 316.

KUMALA TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 136567, KL Buchenwald.

Urodzony 21.12.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136567. Następnie przeniesiony do KL Buchenwald, a stamtąd do KL Mittelbau-Dora. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 378; Ankieta osobiście wypełniona przez Tadeusza Kumalę w 1991 r. – znajduje się w zasobach APMA-B.

KURNIK PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr 23381, nr E-615.

Urodzony 22.06.1922 r. w Zagórzu gmina Babice, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23381, później zmieniono to zakwalifikowanie na więźnia „wychowawczego” nr E-615. Odzyskał wolność 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

KURZAK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.02.1883 r. w miejscowości Podolsze gmina Zator, pow. oświęcimski, syn Antoniego i Anny z d. Firut, zamieszkały w Podolszu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10845/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1137; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 345.

KUSPIK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.03.1896 r. w miejscowości Podolsze gmina Zator, pow. oświęcimski, syn Piotra i Anny z d. Andek, zamieszkały w Podolszu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **5.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13065/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:35, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Pneumonie” (obrzęk płuc przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1137; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 1043.

KUŚMIERSKA MARIA z d. ŻUKOWSKI,

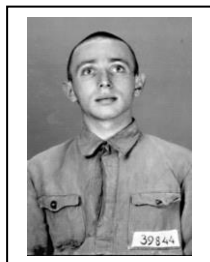
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 18.11.1912 r. w Mielcu, córka Simeona i Zofii z d. Kulacki, nauczycielka Publicznej Szkoły Powszechnej w Zagórniku pow. wadowicki. Aresztowana w czerwcu 1942 r. pod zarzutem przynależności do Polskiego Związku Zachodniego i współpracy z organizacją ruchu oporu w Zagórniku. Przesłana do KL Auschwitz i tam zginęła w grudniu **1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 43108/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 445; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 114 wykazu); APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 1016.

KUZAK ZYGMUNT zakonnik,

Więzień Montelupich, KL Auschwitz nr 39844, KL Mauthausen, KL Dachau nr 134378.

Urodzony 16.06.1901 r. w Przysuchej, salezjanin. W okresie okupacji dyrektor Zakładu Salezjańskiego (Zgromadzenie Księży

Salezjanów) w Oświęcimiu. Za okazywaną pomoc więźniom KL Auschwitz, został aresztowany 30.08.1941 r. i więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, skąd 19.06.1942 r. przesłano go do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 39844. Następnie, 19.09.1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen, a stamtąd 1.12.1944 r. do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 134378.

Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., 391; J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 154.

KUŹNICKA KRYSTYNA, **Więźniarka KL Auschwitz nr 54639.**

Urodzona w 1901 r. w Górach Luszowskich gmina Trzebinia pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54639. Zginęła **20.01.1944 r.**

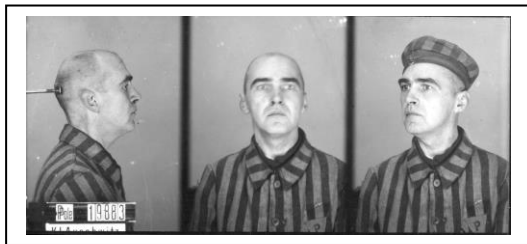
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 578.

KWACZAŁA JAN, **Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 9.03.1908 r. w Trzebionce pow. chrzanowski, syn Józefa i Marii, zamieszkały w Trzebionce, z zawodu murarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **27.08.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 179.

KWACZAŁA WŁADYSŁAW, **Więzień KL Auschwitz nr 19883, nr E-91.**

Urodzony 30.09.1911 r. w Tomicach pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 4.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19883, po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-91. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 731.

KWARTNIK ANTONI,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 8.09.1913 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Józefa i Franciszki z d. Mlak, mieszkaniec Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **13.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15109/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:25, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 109.

KWAŚNIEWSKI EDWARD,**Więzień KL Auschwitz nr E-1256.**

Urodzony 1.09.1901 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Józefa i Franciszki z d. Królicka, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1256. Zginął **26.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5829/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 782; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1329.

KWIATKOWSKA HENRYKA, (w obozie PIETKOWSKA HENRYKA)**Więźniarka KL Auschwitz nr 79623, KL Sachsenhausen nr 13040.**

Urodzona 27.03.1924 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowana w 1943 za udzielanie pomocy partyzantom. Przetrzytywana w więzieniu w Baranowiczach oraz Kołdyczewie, skąd przewieziono ją do KL Auschwitz, 24.05.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 79623. Następnie, przeniesiona do KL Sachsenhausen i zarejestrowana jako więźniarka nr 13040. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 7.05.1945 r.

UWAGA: W ankiecie jaką wypełniła Henryka Kwiatkowska, wyjaśnia, że przebywała w obozie pod fałszywym nazwiskiem **Henryka Pietkowska**.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 617; Ankieta wypełniona osobiście przez Henrykę Kwiatkowską z dn. 7.11.1967 r. – znajduje się w APMA-B.

KWIATKOWSKA MARIA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona w 1900 r. w Chrzanowie, córka Pawła i Anny z d. Kwiatkowski, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Sędziszowie pow. jędrzejowski. Aresztowana przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz, zginęła **6.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6098/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Bauchfellentzündung” (zapalenie otrzewnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 98.

KWIATKOWSKA ZOFIA,

Więźniarka w Mysłowicach, Sosnowcu, Katowicach, KL Auschwitz nr 35351, KL Ravensbrück, KL Dachau.

Urodzona 18.07.1908 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowana w lipcu 1940 r. w Wolbromiu za usiłowanie przekroczenia granicy. Przetrzymana była w więzieniu śledczym w Mysłowicach, w więzieniu w Sosnowcu, Katowicach, skąd przewieziono ją do KL Auschwitz, 15.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 35351. Następnie, przeniesiono ją do KL Ravensbrück, i dalej do KL Dachau. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w więzieniach i obozach w jakich przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 18.05.1945 r. – w Wittenberdze.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 532; Ankieta wypełniona osobiście Zofia Kwiatkowska 21.07.1954 r. – znajduje się w APMA-B.

KYBA LUBA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.10.1943 r. w Birkenau – córka więźniarki o imieniu Anna. Zmarła **23.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36488/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 472.

LABUZEK JULIA z d. KUREK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 21.05.1881 r. w Górach Luszowskich gmina Trzebinia pow. chrzanowski, córka Wawrzyńca i Marianny z d. Zulanowski, zamieszkała w Górach Luszowskich. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32814/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:15, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche“ (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1214.

LACH REGINA z d. BOŻEK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27662.

Urodzona 6.06.1899 r. w Jeleniu - dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski, córka Piotra i Rozalii z d. Sermak, zamieszkała w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27662. Zginęła **17.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2573/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 512; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1063.

LACH STANISŁAW,

Więzień gestapo w Bielsku, Opolu, Wrocławiu, Nysie, Hamburgu, KL Auschwitz nr 99142, KL Neuengamme, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 18.09.1924 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany w Bielsku w 1942 r. i więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, Opolu, Wrocławiu, Nysie i Hamburgu. Przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 2.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 99142. Następnie, przeniesiony do KL Neuengamme, i dalej do KL Bergen-Belsen, gdzie 23.04.1945 r. doczekał się wyzwolenia przez armię angielską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 280; Ankieta wypełniona przez S. Lacha z dn. 2.02.1974 r. (sygn. Mat./9800, nr inw. 160306)..

LACHENDRO JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.09.1915 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki, syn Andrzeja i Bronisławy z d. Miarka. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **4.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17186/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:21, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 652; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 680.

LACHETA JANINA po mężu KAJTOCH,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 26.06.1920 r. w Grojcu gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z matką Stefanią i pozostałym rodzeństwem, pomagała więźniom KL Auschwitz. Podejrzana o kontakty z więźniami, aresztowana w 1942 r. razem z matką uwięziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilkutygodniowym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* - Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 318-319.

LACHETA STEFANIA z d. GRYZELKO,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 6.01.1897 r. w Grojcu gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z córką Janiną i pozostałą dość liczną rodziną, pomagała więźniom KL Auschwitz. Podejrzana o kontakty z więźniami, aresztowana w 1942 r. razem z córką Janiną, uwięziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilkutygodniowym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* - Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 318-319.

LAJCZAK-DRABIK WANDA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 46416, KL Ravensbrück nr 46379.

Urodzona 16.05.1926 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 22.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 46416. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück i zarejestrowana jako więźniarka nr obozowy 46379. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r., wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 560.

LANDAU MARCUS,

Więzień KL Auschwitz nr 25371.

Urodzony 18.09.1895 r. w Chrzanowie, syn Berka i Chaji z d. Neufeld, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25371. Zginął **7.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2136/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:05, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza bei Körperschwäche” (grypa przy osłabieniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 147.

LANDERER HERMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 32224.

Urodzony 29.10.1924 r. w Chrzanowie, syn Szymona i Erny z d. Zius, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Bardejowie – Słowacja. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 23.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32224. Zginął **6.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10113/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 166; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1113.

LASEK WŁADYSŁAW,

Więzień w Raciborzu, KL Auschwitz nr 109273, KL Neuengamme.

Urodzony 13.01.1917 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Aresztowany w marcu 1943 r. w Raciborzu za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech, wpierw uwięziony w więzieniu w Raciborzu, skąd w transporcie zbiorowym przesłano go do KL Auschwitz, 19.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 109273. Następnie, przeniesiony do KL Neuengamme. Odzyskał wolność w sierpniu 1944 r. - zwolniony z obozu. Zmarł w 1994 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 303; Ankieta wypełniona przez kuzyna P. Łaskę z 7.07.1962 r. (sygn. Mat./3512, nr inw. 46137).

LASOŃ STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 96848.

Urodzony 7.05. 1926 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 96848. Następnie, wypisany 29.05.1943 r. –

prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 273.

LASOŃ WŁADYSŁAW,

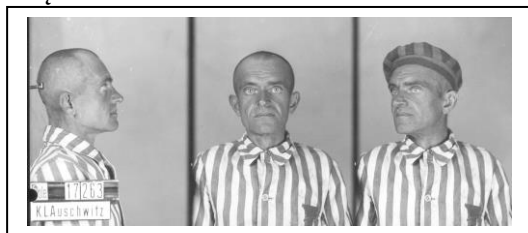
Więzień KL Auschwitz nr E-1429.

Urodzony 12.09.1912 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Franciszka i Marii z d. Ciapła, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1429. Zginął **2.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4361/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:15, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 790; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1353.

LASZCZAK KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 17263.

Urodzony 8.08.1899 r. w Wilkowicach pow. bielski, syn Anny, zamieszkały w miejscowości Stare Sawy – dzielnica Oświęcimia. Aresztowany 18.06.1941 r. i uwięziony w KL Auschwitz, 20.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17263. Zginął **6.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 872/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 106; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 872; Ankieta wypełniona przez żonę Stefanię Laszczak z dn. 17.06.1957 r. (sygn. Mat./1176, nr inw. 43800).

LASZCZAK RUDOLF,

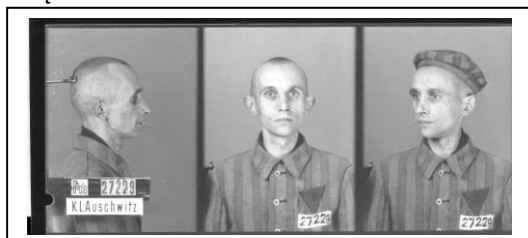
Więzień w Katowicach.

Urodzony w 1898 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Katowicach, gdzie zginął **17.04.1942 r.** przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 33.

LATINIK ZBIGNIEW,

Więzień KL Auschwitz nr 27229.

Urodzony 29.03.1907 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27229. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 161.

LATKO STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 119111, KL Buchenwald.

Urodzony 5.05.1904 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119111. Następnie, 13.08.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 333.

LAUBER ANTONIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 24.11.1878 r. w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1943 r. i przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – prawdopodobnie w komorze gazowej.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 55; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

LAUBER JOACHIM,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.12.1896 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Lezera i Anny z d. Laufer. Aresztowany w Vyhne – Słowacja, gdzie przebywał w obozie pracy – w Arbeitslagrze. W transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, **zginął 20.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22883/1942 – potwierzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1137; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 341.

LEBER NATALIA,

Więźniarka – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzona 7.09.1897 r. w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Od 1940 r. jej los jest nieznany - aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam prawdopodobnie **zginęła**, nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 56; (Z SUPLEMENTU).

LEDWOŃ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.12.1914 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Wawrzyńca i Rozalii z d. Piotrowski, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, **zginął 29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33180/1943 – potwierzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:05, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 180.

LEGIEŃ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20121, nr E-160.

Urodzony 18.10.1918 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20121, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-160. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 733.

LEJA STEFAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.02.1919 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Antoniego i Zofii z d. Piwowarczyk, zamieszkały w Libiążu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego – zginął **25.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17504/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:07, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 654; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 998.

LEMPART ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 37287.

Urodzony ? W czasie okupacji hitlerowskiej mianowany sołtysem przysiółka Zaskawie (przedmieście Wadowic) – miejscowości znajdującej się w granicach Generalnej Guberni (po drugiej stronie rzeki Skawy leżały Wadowice wcielone do Rzeszy). Był zaangażowany w działalność konspiracyjną w organizacji „Orzeł Biały”. Wraz z dwoma córkami Genowefą i Stanisławą zajmowali się kolportażem nielegalnych gazetek oraz udzielali pomocy przy nielegalnym przekraczaniu granicy. Aresztowany 5.03.1942 r. (gdy wracał z posiedzenia rady gminy w Kleczy Górnej) i przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 37287. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i tam zginął **13.10.1942 r.**

Bibliografia: Informacja APMA-B; Relacja G. Lempart z dn. 5.01.1982 r.

LEMPART ANIELA z d. FROSZTEGA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 31.10.1883 r. w pow. bielskim, córka Franciszka i Rozalii z d. Tomdyra, mieszkanka Wadowic. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła

15.12.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 35016/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:50, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 510.

LEMPART GENOWEFA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 7555, KL Flossenbürg nr 58597.

Urodzona 27.07.1924 r. w Wadowicach córka Antoniego. Miała jeszcze czworo rodzeństwa – dwie siostry i dwóch braci. Ojciec był członkiem organizacji konspiracyjnej „Orzeł Biały”, w której szeregi wstąpiły także córki Genowefa i Stanisława. Zajmowali się kolportażem nielegalnych gazetek oraz udzielali pomocy przy nielegalnym przekraczaniu granicy. Wieczorem 5.03.1942 r. gestapo aresztowało w rodzinnym domu Genowefę i Stanisławę (tego samego dnia lecz nieco później aresztowano także ojca). Obydwie siostry wraz z innymi aresztowanymi osobami, przewieziono do więzienia Montelupich w Krakowie. Stamtąd 30.05.1942 r. przesłane zostały do KL Auschwitz. Genowefę 30.05.1942 r. zarejestrowano w obozowej ewidencji jako więźniarkę nr 7555. Następnie, 26.10.1944 r. wywieziona wraz z grupą więźniarek do Drezna, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako nr 58597 i zatrudniona przy wyrobie części do bomb – podobóz ten był filią KL Flossenbürg. W kwietniu 1945 r. więźniarki wyruszyły w marsz ewakuacyjny z Drezna, i wraz z czterema współwięźniarkami udała jej się ucieczka. Ukrywając się przez jakiś czas, 8.05.1945 r. doczekała się wyzwolenia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; Relacja G. Lempart z dn. 5.01.1982 r..

LEMPART-GĄSKA STANISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 7556.

Urodzona 8.05.1926 r. w Wadowicach. Miała jeszcze czworo rodzeństwa – dwie siostry i dwóch braci. Ojciec był członkiem organizacji konspiracyjnej „Orzeł Biały”, w której szeregi wstąpiły także córki Stanisława i Genowefa. Zajmowali się kolportażem nielegalnych gazetek oraz udzielali pomocy przy nielegalnym przekraczaniu granicy. Wieczorem 5.03.1942 r. gestapo aresztowało w rodzinnym domu obydwie siostry (tego samego dnia lecz nieco później aresztowano także

ojca). Wraz z innymi aresztowanymi osobami, przewieziono je do więzienia Montelupich w Krakowie. Stamtąd 30.05.1942 r. przesłane zostały do KL Auschwitz. Stanisławę zarejestrowano w obozowej ewidencji jako więźniarkę nr 7556. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła do końca jego funkcjonowania i następnie brała udział w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia w kierunku Wodzisławia Śl. W sprzyjających warunkach, 20.01.1945 r. w okolicach Zebrzydowic uciekła i wróciła do Wadowic. W 1949 r. przeniosła się do Gliwic, wyszła za mąż i do przejścia na emeryturę w 1975 r. w Ośrodku Informacji Naukowo-Technicznej Instytutu Metalurgii Żelaza w Gliwicach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; Relacja S. Lempart-Gąski z dn. 7.07.2000 r.

LEN MARIA z d. ŚWIERKOSZ,

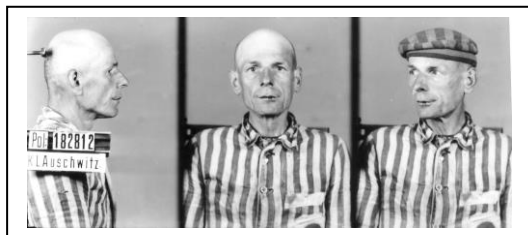
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 8.09.1898 r. w Jaroszowicach gmina Wadowice, córka Tomasza i Janiny z d. Dyduch, zamieszkała w miejscowości Ponikiew gmina Wadowice. Po aresztowaniu uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23492/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:47, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 683; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 978.

LENART STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 182812.

Urodzony 15.07.1896 r. w Łazach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 182812. Następnie, 15.10.1944 r. prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu którego nazwy nie udało się ustalić. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 460.

LEND A WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 27202.

Urodzony 26.02.1893 r. w Wadowicach, syn Jana i Władysławy z d. Skrzypkowski, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Zakopanym. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 25.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27202. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9184/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 978.

LERMER SAMUEL,

Więzień KL Auschwitz nr 34862.

Urodzony 22.11.1907 r. w pow. krakowskim, syn Abrahama i Rozalii z d. Sznur, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 6.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 34862. Zginął **2.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17977/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1469.

LESZKO ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 120428.

Urodzony 18.11.1921 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120428. Następnie, 24.06.1943 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 338.

LEŚNIAK MARIA po mężu HARDZINA,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 18.12.1922 r. w Oświęcimiu i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z siostrą Władysławą i bratem Antonim, byli członkami Komitetu Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym KL Auschwitz. Dostarczali więźniom żywność, lekarstwa, papierosy oraz pośredniczyli w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Podejrzana o kontakty z więźniami, została aresztowana, więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po uciążliwym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 319.

LEŚNIAK WŁADYSŁAWA po mężu KOCOT,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 8.11.1926 r. w Oświęcimiu i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z siostrą Marią i bratem Antonim była członkinią Komitetu Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym KL Auschwitz. Dostarczała więźniom żywność, lekarstwa, papierosy oraz pośredniczyła w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Podejrzana o kontakty z więźniami, została aresztowana, więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po śledztwie zwolniona z dalszego przebywania w więzieniu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 319.

LEWKOWICZ SZYMON,

Więzień KL Auschwitz nr 165460.

Urodzony 19.03.1917 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 3.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 165460. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 440.

LIEBERFREUND REGINE,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 28.09.1908 r. w Oświęcimiu, córka Henryka i Augusty z d. Langer, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Montbeton – Francja. Aresztowana przez gestapo i przesłana w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginęła **25.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32687/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Urämie” (mocznica).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1129.

LIEBESFREUND JÓZEF,

Więzień KL Dachau nr 120255.

Urodzony 2.04.1907 r. w Chrzanowie, z zawodu krawiec, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, tam zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120255. Zginął **14.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 146.

LIEBESFREUND LEIB,

Więzień KL Dachau nr 120013.

Urodzony 1.10.1919 r. w Chrzanowie, z zawodu krawiec, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, tam zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120013. Zginął w tym obozie **20.02.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 146.

LIGENZA EDWARD,

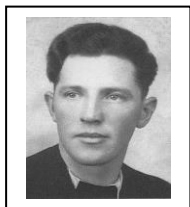
Zginął w egzekucji zbiorowej.

Urodzony 3.10.1921 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze, pow. oświęcimski i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. W okresie okupacji hitlerowskiej od 1943 r. zaangażował się w działalność dla ruchu oporu. Aresztowany przez gestapo i prawdopodobnie po przetrzymaniu w jakimś lokalnym więzieniu, stracony przez powieszenie **19.09.1944 r.** w Pietwałdzie – Zaolzie (zginął wraz z pięcioma innymi skazanymi).

Bibliografia: Archiwum dr med. Józefa Mazurka; (Z SUPLEMENTU).

LIKUS JULIAN,

Więzień KL Auschwitz III- Monowitz, KL Auschwitz I nr 200190, KL Buchenwald.

Urodzony 1.01.1920 r. w Chrzanowie. Zatrudniony był w 1940 r. w firmie budowlanej „Böhm und Hüdlik” wykonującej prace na terenie kombinatu chemicznego Buna-Werke w Monowicach, gdzie zatrudniani byli także więźniowie. Aresztowany 13.10.1944 r. za pomoc w ucieczce więźniów z obozu w

Monowicach - więźniowie ci schwytani i poddani ciężkiemu śledztwu z torturami, ujawnili nazwisko osoby pomagającej im w ucieczce.

Julian pierw był więziony w Monowicach, a następnie przewieziony do Auschwitz I i tam umieszczony w celi 19 bloku 11 (przebywał w tej celi ponad półtora miesiąca). Skazany został na dożywotni pobyt w obozie koncentracyjnym i zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 200190. W drugiej połowie grudnia 1944 r. został ewakuowany do KL Buchenwald, gdzie doczekał się wyzwolenia. Zmarł w 1984 r.

Uwaga. Przebywając w bloku 11 celi nr 19, pozostawił tam napis na ścianie celi: *Tu siedział Likus z Chrzanowa nr 200190.*

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 51-52.

LIKUS WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2631.

Urodzony 21.11.1912 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Jana i Eleonory z d. Prymus, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-2631. Zginął **19.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15891/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:35, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche“ (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 844; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 871.

LINHARDT AUGUSTYN,

Więzień KL Auschwitz nr 112973, KL Ravensbrück nr 10098.

Urodzony 24.03.1904 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 112973. Następnie, 24.08.1944 r. przeniesiony do KL Ravensbrück – zarejestrowano go jako więźnia nr 10098. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i 30.04.1945 r. odzyskał wolność – wyzwolony przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 316.

LIPKA JAN,

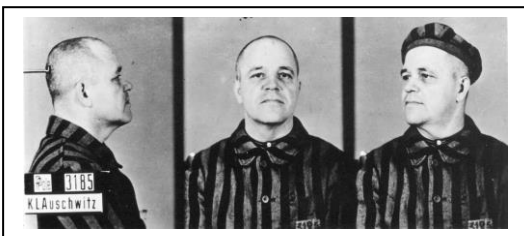
Więzień KL Auschwitz nr E-1472.

Urodzony 2.11.1918 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Antoniego i Rozalii z d. Banasik, zamieszkały w Jeleniu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-1472. Zginął **9.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4740/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:10, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung“ (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 792; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 240.

LIPOWSKI ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 3185.

Urodzony 13.06.1892 r. w Inwałdzie gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany 22.07.1940 r. w Kętach za to, że pomógł pewnej osobie w ucieczce i nielegalnym przekroczeniu granicy. Uwięziony w KL Auschwitz, 23.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3185. Odzyskał wolność 22.05.1941 r. - zwolniony z obozu. Zmarł w 1954 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 44; Ankieta wypełniona przez żonę Marię Lipowską z dn. 27.03.1976 r. (sygn. Mat./10979, nr inw. 163483).

LIPOWSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 7599. KL Sachsenhausen.

Urodzony 1.10.1903 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany za udział w ruchu oporu i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7599. Następnie, 26.10.1944 r przeniesiony do KL Sachsenhausen, KL Oranienburg. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w jakich przebywał, przeżył i odzyskał wolność 2.05.1945 r. – wyzwolony przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66; Ankieta wypełniona przez F. Lipowskiego z dn. 17.01.1969 r. (sygn. Mat./6953, nr inw. 154732).

LITWIN KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 184276.

Urodzony 13.09.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 184276. Odzyskał wolność 27.07.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 462.

LOEB MARTHA MELITTA,

Więźniarka w KL Auschwitz.

Urodzona 24.06.1913 r. w Brzezince pow. oświęcimski, córka Emanuela i Fridy z d. Eimpfheimer, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Amsterdamie – Holandia. Aresztowana przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym Żydów z Holandii przesłana do KL Auschwitz, zginęła **19.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22540/1942 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarła o godz. 18:20, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 40.

LOEWI ARON,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.04.1879 r. w Dulowej gmina Trzebinia pow. chrzanowski, syn Jakuba i Hany z d. Timberg, zamieszkały w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **10.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2253/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 751.

LONT TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr E-1247, nr 91068.

Urodzony 22.01.1922 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1247. W styczniu 1943 r. zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia politycznego – otrzymał nr 91068. Następnie, 26.04.1944 r. przesłano go do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 258, 782.

ŁOŻEK ARTUR,

Więzień w Nowym Sączu.

Urodzony w 1917 r. w Oświęcimiu. Aresztowany przez Gestapo, uwięziony w Nowym Sączu i tam zginął (**brak daty**). Brak innych informacji i tym więźniu.

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

LUDWIKOWSKI ALOJZY,

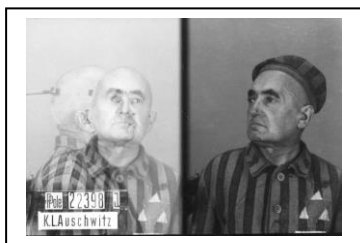
Więzień KL Auschwitz nr 119074, KL Ravensbrück nr 14851.

Urodzony 1.03.1920 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119074. Następnie, przeniesiony do KL Ravensbrück i zarejestrowany jako nr 14851. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach przeżył i odzyskał wolność 30.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 332.

LUFTGLASS MARKUS ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 22398.

Urodzony 4.08.1867 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej, syn Jakuba i Augusty z d. Norman, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 3.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22398. Zginął **4.11.1942 r.** Według

wystawionego aktu zgonu nr 780/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:20, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 705.

LURANC JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.03.1898 r. w Witkowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Adalberta i Katarzyny z d. Pilarz, mieszkaniec Brzeszcz pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **30.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1171/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:03, określenie przyczyny zgonu to: „Exekutierung durch Erschießung” (egzekucja przez rozstrzelanie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1169.

LUSTIG HENRYK,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony 29.09.1869 r. w Chrzanowie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały we Frysztacie - Zaolzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 83; (Z SUPLEMENTU).

ŁABUSEK JAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 26.08.1893 r. w Ligocie pow. chrzanowski, zamieszkały w Ostrężnicy pow. chrzanowski, rolnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **12.04.1944 r.**, określona przyczyna zgonu: wada serca.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 194.

ŁABUZEK TEOFILA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45861, KL Bergen-Belsen.

Urodzona 1.10.1914 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 4.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45861. Następnie, przeniesiona do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 15.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 558.

ŁACIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 10947.

Urodzony 17.03.1915 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 10947 r. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 86.

ŁACZNY RUDOLF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.11.1920 r. w miejscowości Łęki gmina Kęty pow. oświęcimski, mieszkaniec Łęk-Zasola. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z bratem Stanisławem byli członkami przyobozowej grupy ludowców - BCh, zajmującej się między innymi organizowaniem ucieczek z obozu oraz przeprowadzaniem uciekinierów do oddziałów partyzanckich. Za działalność tę zostali aresztowani i osadzeni w KL Auschwitz – przetrzymywani w bloku 11. Rudofa zwolniono z obozu 16.01.1945 r.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 321.

ŁACZNY STANISŁAW,

Więzień w KL Auschwitz.

Urodzony 9.02.1923 r. w Łękach-Zasolu gmina Kęty pow. oświęcimski, mieszkaniec Łęk-Zasola. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z bratem Rudolfem byli członkami przyobozowej grupy ludowców - BCh, zajmującej się między innymi organizowaniem ucieczek z obozu oraz przeprowadzaniem uciekinierów do oddziałów partyzanckich. Za działalność tę zostali aresztowani 9.11.1944 r. i osadzeni w KL Auschwitz, przetrzymywani w bloku 11. Stanisław uczestniczył w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. i z marszu tego udał mu się ucieczka 27.01.1945 r. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 321; Ankieta wypełniona przez ST. Łaczno z dn. 4.12.1971 r. (sygn. Mat./8726, nr inw. 158072).

ŁOPACKI MICHAŁ,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 7.02.1907 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Michała i Klary, zamieszkały w Jaworznie, z zawodu krawiec. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **29.08.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wyczerpanie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 168.

ŁUKASIK ANNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54570.

Urodzona 18.06.1879 r. w Kościelcu - dzielnica Chrzanowa, córka Andrzeja i Marii z d. Michale, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54570. Zginęła **13.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32110/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 575; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 552.

ŁUKASIK IRENA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54602.

Urodzona 10.10.1913 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54602. Zginęła **20.03.1944 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 577, 719.

ŁUKASIK STEFANIA z d. GUT,

Więźniarka w KL Auschwitz nr 54603.

Urodzona 3.11.1905 r. w Kościelcu – dzielnica Chrzanowa, córka Stanisława i Rozalii z d. Głogowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54603. Zginęła **25.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32664/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarh bei Grippe” (nieżyt/katar jelit przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 577; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1066.

ŁUKASIK WIKTORIA,

Więźniarka w KL Auschwitz.

Urodzona 3.09.1916 r. w Młoszowej gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, córka Kazimierza i Marii z d. Nowak, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Bucholtz – część składowa miasta Vierkirchen na zachodnim niemieckim brzegu Odry koło Görlic (Niemcy). Aresztowana przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **14.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18579/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:16, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 679; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 573.

ŁUSZCZAK ANTONIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 66295.

Urodzona 11.07.1921 r. w Morowie gmina Alwernia pow. chrzanowski, córka Franciszka i Antoniny z d. Knapik, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Radzimowie, powiat Lubań na Dolnym Śląsku. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 25.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66295. Zginęła **14.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34327/1943 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarła o godz. 11:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche” (katar/nieżyt jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1319.

ŁUSZCZEWICZ JULIA po mężu SADEK,

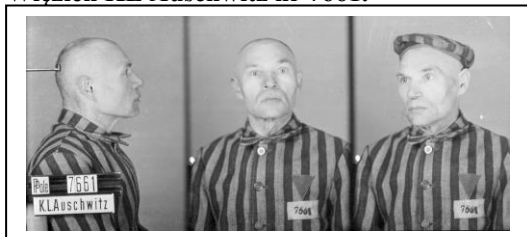
Więźniarka KL Ravensbrück, KL Buchenwald.

Urodzona 22.10.1924 r. w Rajsku gmina Oświęcim, mieszkanka Rajska. Aresztowana 22.06.1944 r. za udzielanie pomocy więźniom KL Auschwitz i przesłana do KL Ravensbrück, a stamtąd do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 11.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 321-322.

ŁUSZCZYK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 7661.

Urodzony 20.10.1883 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7661. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 69.

ŁUSZCZYŃSKI BOHDAN,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 24.10.1884 r. w Kętach i zamieszkały w tej miejscowości. Dyrektor Liceum Pedagogicznego Żeńskiego w Kętach. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i przesłany do KL Mauthausen, zginął **23.02.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 475; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 125 wykazu).

ŁYSONŃ ANNA z d. SORDYL,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 25.07.1911 r. w miejscowości Rzyki gmina Andrychów, córka Józefa i Antoniny z d. Polak, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Zembrzycach gmina Kalwaria, pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **22.10.1943 r.** z wyroku wydanego na posiedzeniu policyjnego sądu doraźnego – rozstrzelana tego samego dnia. Według wystawionego aktu zgonu nr 30891/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:44, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 696; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 867.

ŁYSONĆ CZESŁAW,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.09.1916 r. w miejscowości Ponikiew gmina Wadowice, syn Ludwika i Agnieszki z d. Meuntel, zamieszkały w Ponikwi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23488/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:44, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 683; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 970.

ŁYSONĆ JAN,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.05.1911 r. w miejscowości Rzyki gmina Andrychów, syn Władysława i Zofii z d. Gajczak, zamieszkały w Rzykach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23484/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:40, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 683; APMA-B *„Księga zgonów”*, t. 16, s. 974.

ŁYSONĆ ZOFIA z d. SORDYL,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.12.1918 r. w miejscowości Zawadka gmina Wadowice, zamieszkała w miejscowości Ponikiew gmina Wadowice. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23494/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:50, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 683; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 980.

MACA JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr E-1470, więzienia w Jaworznie.

Urodzony 10.12.1914 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-1470. Następnie, 22.05.1942 r. przeniesiony do więzienia w Jaworznie. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 792.

MACA JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 136243, KL Buchenwald nr 80514, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 30.11.1924 r. w Jeleniu - dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany 25.04.1943 r. za włamanie do fabryki lontów, uwięziony w KL Auschwitz, 9.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136243. W czasie pobytu w KL Auschwitz przebywał w podobozie w Brnie i w KL Auschwitz III-Monowitz w Monowicach. Następnie, przenoszony do KL Buchenwald tam zarejestrowany jako więzień nr 80514, do obozu Dora, a później przesłany do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach

w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 15.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 376; Ankieta wypełniona przez J. Macę z dn. 3.01.1964 r. (sygn. Mat./8447, nr inw. 47112).

MACA WIKTOR,

Więzień KL Auschwitz nr 86492, KL Flossenbürg, KL Dachau, KL Dora KL Buchenwald, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 28.07.1925 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany 10.12.1942 r. jako podejrzany o sabotaż w hucie „Ozimek”, gdzie przymusowo pracował. Trafił do więzienia gestapo w Opolu, stamtąd przywieziony do KL Auschwitz, 12.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 86492. Następnie, przenoszony do innych obozów: 15.04.1943 r. do KL Flossenbürg, KL Dachau, KL Buchenwald, KL Dora, KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 15.04.1945 r. przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 251; Ankieta wypełniona przez W. Macę z dn. 28.09.1979 r. (sygn. Mat./9636, nr inw. 159986).

MACEK JAN,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 1.08.1898 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Oświęcimiu, działacz Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych i Polskiego Związku Zachodniego. Aresztowany i uwięziony w KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **17.03.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 476; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 126 wykazu).

MACHACZEK LUDWIKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 27666.

Urodzona 10.04.1901 r. w Kłokocinie pow. rybnicki, córka Franciszka i Salomei z d. Przebinda, zamieszkała w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27666. Zginęła **3.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 146/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:15, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 512; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 144.

MACIĄGA STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21817, nr E-396.

Urodzony 16.08.1905 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, syn Franciszka i Walerii z d. Zimmel, zamieszkały w Gierałtowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21817, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-396. Zginął **18.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4459/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:15, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 743; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1449.

MACIĄGA WALERIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 111941.

Urodzony 15.12.1908 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 31.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 111941 r. Następnie, 13.04.1943 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 313.

MACIEJCZYK ANIELA,

Więźniarka w podobozie w Czechowicach.

Urodzona w 1895 r., nauczycielka Państwowego Gimnazjum i Liceum Koedukacyjnego w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowana i przesłana do podobozu pracy w Czechowicach, i tam zginęła w **1943 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 477; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 129 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

MACZYŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 20691.

Urodzony 26.03.1884 r. w Wadowicach, syn Franciszka i Józefy z d. Furgalska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie – Borku Fałęckim. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, 10.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20691. Zginął **30.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4011/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1005.

MADEJCZAK FRANCISZEK,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 1.02.1889 r. w miejscowości Gromiec pow. chrzanowski, syn Józefa i Rozalii, zamieszkały w Chełmku pow. oświęcimski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **20.09.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: otwarta gruźlica.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 170.

MADER REGINA z d. EICHNER,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 3.05.1915 r. w Oświęcimiu, córka Józefa i Liny z d. Vogel, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Nove Mesto nad Vahom – Słowacja. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **20.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5384/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 884.

MAGIERA JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony ? w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **31.10.1944 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 715; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

MAGIERA STEFANIA z d. ŻMUDA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.05.1915 r. w Porębie Wielkiej gmina Oświęcim, córka Antoniego i Wiktorii z d. Stromecka, mieszkanka Poręby Wielkiej. Wraz z siostrą Franciszką Kulig i jej mężem Wawrzyńcem udzieliła pomocy uciekinierowi z KL Auschwitz. Gdy niestety 15.05.1942 r. gestapo złapało tego uciekiniera, obydwie siostry zostały aresztowane i uwięzione w KL Auschwitz – w bloku nr 11. Stefania została rozstrzelana **27.08.1942 r.**

Według wystawionego aktu zgonu nr 26054/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 15:02, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: : I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 322-323; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 554; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 44-46.

MAJCHEREK PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr E-1377.

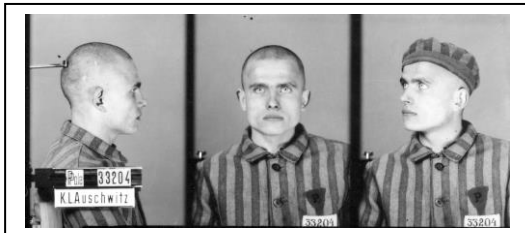
Urodzony 17.06.1918 r. w Trzebieńce pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako

więzień nr E-1377. Zginął **29.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3989/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:40, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 788; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 983.

MAJCHRZAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 33204, KL Dachau, KL Buchenwald, KL Flossenbürg.

Urodzony 2.10.1923 r. w Tomicach pow. wadowicki. W czasie okupacji pracował w drukarni w Wadowicach, gdzie od czerwca 1940 r. zaangażował się w działalność konspiracyjną. Jego głównym zadaniem był kolportaż nielegalnej prasy i ulotek. Aresztowany 20.04.1942 r. i przewieziony do więzienia gestapo w Bielsku, a po brutalnym śledztwie, wraz z grupą innych więźniów przewieziony do KL Auschwitz, 27.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33204. Następnie, jesienią 1944 r. wywieziony do KL Dachau gdzie przebywał kilka tygodni. Kolejny raz przeniesiony do Ohrdruf, a stamtąd do Crawinkel - podobozu KL Buchenwald. 3.04.1945 r. więźniowie wyruszyli z Crawinkel w marsz ewakuacyjny do Buchenwaldu, skąd przeniesiono ich do Leitmeritz (w czeskiej miejscowości Litoměřice) – podobóz KL Flossenbürg. Odzyskał wolność 8.05.1945 r. - wyzwolenia przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 169; J. Majchrzaka, *Krótkie wspomnienia z lat okupacji* (z 1968 r.); *Wspomnienia z okresu pobytu w obozie* (z 1973 r.).

MAJERCZYK NATAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.09.1903 r. w Chrzanowie, syn Izaka i Goldy z d. Wiener, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **16.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8041/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:00, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1138; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 533.

MAJEWSKA ROZALIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 18436.

Urodzona 20.09.1914 r. w Sporyszu pow. żywiecki, córka Józefa i Stefanii z d. Borieńska, zamieszkała w Sułkowicach gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 26.08.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 18436. Zginęła **23.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3257/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 500; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 251.

MAJEWSKI ADOLF,

Więzień KL Auschwitz nr 17858.

Urodzony 8.03.1912 r. w Sporyszu pow. żywiecki, syn Antoniego i Marianny z d. Barbiński, zamieszkały w Sułkowicach gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17858. Zginął **5.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1974/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 4:00, określenie przyczyny zgonu to: „Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 109; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 472.

MAJKUT ŁUCJA po mężu PORZĄDNICKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-1512.

Urodzona 12.10.1927 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej pracowała w magazynie żywnościowym w Buna-Werke. Wykorzystując zaistniałe możliwości, organizowała artykuły spożywcze i przekazywała je więźniom KL Auschwitz. Oskarżona - przez donos do policji - o kontakt z więźniami, aresztowana 28.04.1944 r. i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana jako więźniarka „wychowawcza” nr E-1512. Przeżyła do końca funkcjonowania obozu i odzyskała wolność 27.01.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1102; *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 323.

MAJTYKA CZESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 26629.

Urodzony 5.01.1917 r. w miejscowości Tomice pow. wadowicki i zamieszkały w tej miejscowości, syn Józefa i Rozalii z d. Medon. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął w tym obozie **15.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20789/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:25, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1279; (Z SUPLEMENTU).

MAKOWSKA-JAMROZ GENOWEFA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-1052.

Urodzona 21.07.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr E-1052. Odzyskała wolność w październiku 1944 r. – zwolniona z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1099.

MAKOWSKI MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-3029.

Urodzony 6.09.1919 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w październiku 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-3029. Wypisany 9.10.1942 r. – prawdopodobnie do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 860.

MAKOWSKI WŁADYSŁAW,

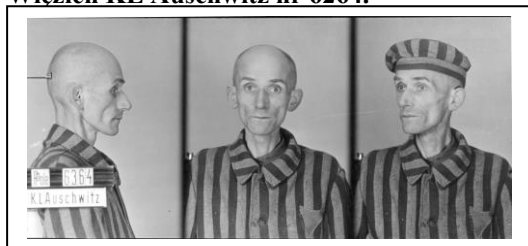
Więzień w KL Auschwitz.

Urodzony 25.08.1943 r. w Birkenau (w obozie), syn Anny Barbary. Po około trzech miesiącach tj. **18.11.1943 r.**, dziecko to zmarło. Według wystawionego aktu zgonu nr 32246/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarło o godz. 19:15, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 676.

MALCHARCZYK PAWEŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 6264.

Urodzony 22.02.1897 r. w Zaborze pow. oświęcimski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w KL Auschwitz, 15.11.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 6264. Odzyskał wolność 6.04.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 54.

MALINA MIECZYŚLAW,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 1.10.1913 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki i zamieszkały w tej miejscowości, syn Piotra i Julii z d. Dramatyka. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **13.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14807/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:10, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1261.

MALINOWSKI RYSZARD,**Więzień KL Auschwitz nr 27013.**

Urodzony 7.05.1903 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27013. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 159.

MALUCIAK JAN,**Więzień KL Auschwitz nr E-3637.**

Urodzony 20.12.1882 r. w Barwałdzie gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, syn Andrzeja i Franciszki z d. Swilek, zamieszkały w Jenzorze pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-3637. Zginął **13.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18631/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:35, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 881; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 625.

MALUTY KUNEGUNDA z d. KULCZYK,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 24.12.1906 r. w Babicach gmina Oświęcim, córka Józefa i Anieli z d. Krawczyk, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **23.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36060/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1160; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 54.

MAŁOTA-KOPKA STEFANIA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 38419, KL Flossenbürg (podoboz: Chemnitz, Leitmeritz, Stein-Schönau).**

Urodzona 15.12.1899 r. w Oświęcimiu. Aresztowana 16.12.1942 r. za udział w ruchu oporu i uwięziona w KL Auschwitz, 16.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 38419. Następnie, 2.09.1944 r. wywieziona do Chemnitz, a stamtąd do Leitmeritz - podobóz KL Flossenbürg w czeskiej miejscowości Litoměřice). W końcu znalazła się w Stein-Schönau (podobóz KL

Flossenbürg w czeskiej miejscowości Teplice, gdzie doczekała się wyzwolenia 8.05.1945 r. przez armię sowiecką.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 541; Ankieta wypełniona przez S. Małota-Kopka z dn. 28.07.1966 r., (sygn. Mat./5700, nr inw. 149866).

MANSIOR FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 17.08.1900 r. w miejscowości Zaborze gmina Oświęcim, syn Andrzeja i Katarzyny z d. Szczerbowska, zamieszkały w Zaborzu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23120/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 578.

MARCAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-3030.

Urodzony 26.02.1921 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w październiku 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-3030. Wypisany 9.10.1942 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 860.

MARCELIŃSKI KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.03.1917 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Kazimierza i Rozalii z d. Pieczora, mieszkaniec Ciężkowic. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **21.09.1942 r.** z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego – rozstrzelany tego samego dnia. Według wystawionego aktu zgonu nr 32668/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 665; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 578.

MAREK KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 19926.

Urodzony 10.11.1890 r. w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19926. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116.

MARK ISAAK,

Więzień KL Auschwitz 25264.

Urodzony 10.12.1901 r. w Niemirowie pow. Rawa Ruska, syn Dawida i Rywki z d. Pratz, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25264. Zginął **3.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1884/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 382.

MARKIEWICZ FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr 21043, nr E-277.

Urodzony 16.06.1924 r. w Stroniu gmina Stryszów, pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przywieziony do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21043, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-277. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738.

MARKIEWICZ FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr E-905.

Urodzony 30.10.1914 r. w miejscowości Mucharz pow. wadowicki, syn Jakuba i Anny z d. Spindelski, zamieszkały w miejscowości Chocznia gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-905. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2502/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 766; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1000.

MARKOWSKI EDWARD,
Więzień KL Auschwitz nr 18323, nr E-36.

Urodzony 21.11.1914 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przewieziony do KL Auschwitz, 23.07.1941 r.

zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18323, a po jakimś czasie zmieniono jego status w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-36. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729.

MARSZAŁEK HELENA,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 12.6.1898 r., mieszkanka Skidzinia k/Brzeszcz pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, w swoim domu nielegalnie dożywała więźniów z komanda mierników – pracujących w okolicach jej zabudowań. Pod zarzutem kontaktu z więźniami aresztowana i więziona przez jakiś czas w więzieniu gestapo w Oświęcimiu a po śledztwie zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 325.

MARUSZA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.08.1877 r. w miejscowości Harmęże gmina Oświęcim, syn Marcina i Agnieszki z d. Koraz, zamieszkały w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **7.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18054/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiad starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 678; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 54.

MARWLIŃSKI KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr E-2393.

Urodzony 3.03.1917 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr E-2393. Zginął w tym obozie **24.09.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 834.

MARYON MIECZYŚLAW,

Więzień KL Auschwitz nr 95893.

Urodzony 26.12.1908 r. w miejscowości Brody gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, syn Jana i Karoliny z d. Godula, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i w transporcie z Krakowa oraz Tarnowa przewieziony do KL Auschwitz, 28.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 95893. Zginął **17.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15496/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Magendarmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 678; APMA-B *„Księga zgonów”*, t. 11, s. 484.

MATEJKO JÓZEF,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony ? w miejscowości Łęki gmina Kęty pow. oświęcimski, zamieszkały w Łękach-Zasole. Kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w miejscu zamieszkania. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i przesłany do KL Mauthausen-Gusen gdzie zginął **14.10.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 495; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 137 wykazu); W zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

MATIAK STEFAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony w 1894 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Oświęcimiu. Kapitan rezerwy WP, działacz Towarzystwa „Strzelec” oraz Związku Obrony Kresów Zachodnich – od 1934 r. Polskiego Związku Zachodniego. W latach okupacji hitlerowskiej prowadził tajne nauczanie dzieci w zakresie szkoły powszechnej. Aresztowany w początkowym okresie okupacji tj. 24.04.1940 r. i uwięziony w KL Auschwitz – tam zginął **25.03.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 495; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 138 wykazu).

MATJASIK PAULIN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.06.1906 r. w miejscowości Brodła gmina Alwernia, pow. chrzanowski, syn Jana i Marii z d. Augustynek, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **16.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15288/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 276.

MATJUCHINA MARIA,

Dziecko urodzone w KL Auschwitz-Birkenau.

Urodzona 5.11.1943 r. w Birkenau – dziecko Elżbiety. Zmarła po dziesięciu dniach tj. **15.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34387/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1379.

MATLAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 136593.

Urodzony 11.05.1915 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowany 19.01.1943 r. za czytanie nielegalnych gazetek. Przebywał w więzieniu gestapo w Oświęcimiu i w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd przywieziony został do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136593. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu 20.09.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 379; Ankieta wypełniona przez J. Matlaka z dn. 1.03.1976 r. (sygn. Mat./10812, nr inw. 162316).

MATLAK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.04.1919 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski, syn Franciszka i Katarzyny z d. Dziobek, zamieszkały w Łękach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **8.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18614/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 608.

MATUSIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 13.12.1902 r. w Hałcnowie pow. bialski, syn Józefa i Zuzanny z d. Dyczek, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **15.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7807/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 305.

MATUSIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony w 1902 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Brodach pow. wadowicki, potem kierownik szkoły we wsi Bzie Zameckie pow. rybnicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął w **1943 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 496; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 139 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

MATUSIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-2627.

Urodzony 3.03.1917 r. w miejscowości Rajska gmina Oświęcim, syn Tomasza i Agnieszki z d. Adamus, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2627. Zginął **1.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17901/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra nieżytkatar żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1393.

MATUSIAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.02.1919 r. w Czańcu gmina Porąbka pow. bielski, mieszkaniec Rajska gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej, był zatrudniony jako pracownik cywilny na terenie obozu – KL Auschwitz. Oskarżony o udzielanie pomocy więźniom, został aresztowany i przetrzymywany w KL Auschwitz – w bloku 11. Zwolniony po interwencji właściciela firmy w której pracował.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 327.

MATUSIK STEFAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 20.09.1884 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Wincentego i Katarzyny, zamieszkały w Górkach pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **28.01.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: niedomoga mięśnia sercowego.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 183.

MATUSYK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 160858, obóz w Lipsku.

Urodzony 30.08.1907 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowany 4.01.1943 r. w Trzebini za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech, przewieziony do KL Auschwitz, 5.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 160858. Następnie, w listopadzie 1943 r. przeniesiony do obozu w Lipsku. Wyzwolony 12.04.1945 r. przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 424; Ankieta wypełniona osobiście przez F. Matysika z dn. 11.09.1957 r. (sygn. Mat./1080, nr inw. 43684).

MAZGAJ MIECZYŚLAW,

Więzień KL Auschwitz nr 172147.

Urodzony 14.12.1913 r. w Trzebionce pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.01.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 172147. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 450.

MAZUR JAN,

Więzień KL Dachau nr 9186.

Urodzony 11.03.1880 r. w Wadowicach, z zawodu rolnik. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i przesłany do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9186. Zginął w tym obozie **17.09.1940 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 157.

MAZUR STANISŁAWA,

Więżniarka KL Auschwitz nr 54723.

Urodzona 1.01.1908 r. w Tęczynku gmina Krzeszowice pow. chrzanowski, córka Stanisława i Marcjanny z d. Prostack, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54723. Zginęła **5.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36464/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:35, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s.582; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 450.

MELCER FEIBUSCH ISRAEL, (w obozowych dokumentach MELZER),

Więzień KL Auschwitz nr 25074.

Urodzony 13.07.1895 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Czarnej, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Makowie pow. nowotarski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 27.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25074. Zginął **18.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1294/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:45, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung bei Grippe” (zapalenie opłucnej przy grypie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1294.

MELLIWA RYSZARD, pseud. „Huzar”,

Więzień KL Gross-Rosen.

Urodzony w 1923 r., mieszkaniec Brzeszcz pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w kop. „Brzeszcze-Jawischowitz”, członek organizacji konspiracyjnej „Rocha”. Dożywiał pracujących w kopalni więźniów, za co został aresztowany i przesłany do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 327.

MET ERWIN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony ? w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **6.02.1943 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

MET WILHELM,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony ? w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **6.02.1943 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

MEUS JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 11898.

Urodzony 24.12.1885 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, syn Szczepana i Franciszki z d. Niesyt, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11898. Zginął **7.09.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1061/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:20, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 93; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1059.

MEYER MIECZYŚLAW,

Więzień gestapo w Bielsku, KL Auschwitz.

Urodzony 25.07.1925 r. w Gorzowie k/Chelmka pow. chrzanowski, syn Antoniego i Antoniny z d. Baniak. Ukończył Szkołę Zawodową w Oświęcimiu i pracował w okresie okupacji hitlerowskiej jako pomocnik kierowcy samochodu w Zakładach

Chemicznych „IG – Farbenindustrie”. Zaangażowany w działalność ruchu oporu. Pierwszy raz został aresztowany przez przypadek zimą 1942/43 r. i więziony przez tydzień w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd dokonał udanej ucieczki. Ponownie aresztowany przez zdradę i tym razem uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. Orzeczeniem policyjnego sądu doraźnego skazany na śmierć i w dniu **14.08.1944 r.** przewieziony do Kocierza Moszczanickiego, gdzie zginął przez powieszenie w publicznej egzekucji. Po egzekucji, jego zwłoki przewieszone zostały do krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 40-41, *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

MICHALIK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.03.1910 r. w Chrzanowie, syn Hiacynta i Anny z d. Strachow, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **4.12.1942 r.** z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego. Według wystawionego aktu zgonu nr 42909/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 674; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 819.

MICHALIK ZOFIA z d. CHOWANIEC,

Więźniarka KL Auschwitz nr 15268.

Urodzona 25.10.1908 r. w Sosnowcu, córka Adalberta i Agnieszki z d. Kotlarczyk, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 2.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 15268. Zginęła **24.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24004/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:30, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 498; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 4.

MICHELEWICZ WACŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.02.1910 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Feliksa i Wiktorii z d. Jaskora, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Pobiednik-Wielki pow. miechowski. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, zginął **12.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6955/1943 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1139; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 953.

MICHULEC KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 19940.

Urodzony 25.11.1900 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19940. Zginął **30.04.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116.

MIDURA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 138745, KL Buchenwald.

Urodzony 24.07.1891 r. w Monowicach gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 24.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 138745. Następnie, 24.06.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 383.

MIĘKINIA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 23630, nr E-644.

Urodzony 10.02.1913 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 28.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23630, a później został więźniem wychowawczym nr E-644. Wypisany 5.03.1942 r. – wywieziony z KL Auschwitz do Weissenfels. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 753.

MIGAS ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 136768, KL Mauthausen nr 52354.

Urodzony 18.03.1922 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136768. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i zarejestrowany jako więzień nr 52354. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 412.

MIGDAŁ MARIA po mężu STRUZIŁ,

Więźniarka KL Auschwitz, KL Ravensbrück.

Urodzona 5.08.1925 r., mieszkanka Oświęcimia. Po utworzeniu przez Niemców na Ziemi Oświęcimskiej obozu koncentracyjnego – KL Auschwitz, razem z Heleną Sedeńko dostarczały więźniom pracującym na terenie Babic i Broszkowic – żywność, lekarstwa, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Maria oskarżona o pomaganie więźniom, 8.01.1943 r. aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, a po krótkim czasie przeniesiona do KL

Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 328.

MIGDAŁEK MARIA z d. JOŃCZYK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 2.02.1900 r. w Zagórniku gmina Andrychów, pow. wadowicki, córka Jana i Franciszki z d. Mydlarza, zamieszkała w Zagórniku. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25868/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:12, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 360.

MIKLASZEWSKA JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-3634.

Urodzona 24.06.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr E-3634. Mimo ciężkich przeżyć obozowych, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1117; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

MIKOŁAJCZYK FRANCISZKA,

Więźniarka w Görlitz, Wrocławiu, KL Auschwitz nr 45690, KL Ravensbrück, KL Sachsenhausen.

Urodzona 1.08.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana jesienią 1942 r. w Görlitz za ucieczkę z robót przymusowych. Przetrzymywano ją w więzieniach w Görlitz i we Wrocławiu. Stamtąd została przewieziona do KL Auschwitz, 8.07.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45690. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück, i dalej do KL Sachsenhausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność w maju 1945 r. – wyzwolona podczas marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 196; Ankieta wypełniona osobiście przez F. Mikołajczyk z dn. 22.01.1966 r. (sygn. Mat./5481, nr inw. 149313).

MIKSA JAKUB,

Więzień KL Auschwitz nr 40675.

Urodzony 27.12.1902 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Jakuba i Marii z d. Pasinski, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 40675. Zginął **25.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12814/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:15, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 183; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 814.

MIKUNDA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-1401.

Urodzony 7.10.1920 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Wawrzyńca i Apolonii z d. Kudra, zamieszkały w Libiążu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1401. Zginął **9.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4738/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:25, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 789; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 238.

MILKA CZESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 38012.

Urodzony 25.12.1910 r. Częstochowie syn Tomasza i Leokadii z d. Paszkowska, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Polance Wielkiej pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej mieszkał w Częstochowie i tam zaangażował się w ruch oporu – organizacji ZWZ/AK. Aresztowany za działalność konspiracyjną i z więzienia w Radomiu przewieziony do KL Auschwitz, 6.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 38012. Zginął **23.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16232/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: M. Walczak, *Lidzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 511; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 148 wykazu); APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1212.

MIDOŃSKI ANTONI,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.04.1886 r. w miejscowości Targanice gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Franciszka i Marii z d. Łysoń, zamieszkały w Targanicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **20.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9714/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Pneumonie” (odma płucna przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1140; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 702.

MODYŃSKI ZENON,

Więzień KL Auschwitz nr 121240, KL Buchenwald, KL Ravensbrück.

Urodzony 27.09.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 3.11.1942 r. w Jaworznie za przynależność do ZWZ. Od listopada 1942 r. do maja 1943 r. przebywał w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd został przesłany do KL Auschwitz, 11.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr

121240. W grudniu 1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald, a od 14.01.1945 r. przebywał w KL Ravensbrück. Wyzwolony 27.04.1945 r. przez Armię Czerwoną w miejscowości Malchow.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 339; Ankieta wypełniona osobiście przez Z. Miodońskiego z dn. 18.11.1969 r. (sygn. Mat./7356, nr inw. 155752).

MIRANOWICZ JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.01.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Agnieszki z d. Makowskiej, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **7.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28711/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 661; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 189.

MIROCHA ROMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 120377, KL Buchenwald nr 80465, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 6.11.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 13.02.1943 r. w Chrzanowie za przynależność do ruchu oporu. Do maja 1943 r. przebywał w więzieniu w Chrzanowie, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120377. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald i zarejestrowany jako więzień nr 80465, stamtąd przesłany do KL Bergen-Belsen, gdzie został wyzwolony 15.04.1945 r. przez armię brytyjską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337; Ankieta wypełniona osobiście przez R. Mirochę z dn. 16.09.1967 r. (sygn. Mat./6234, nr inw. 147689).

MIROWSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 1262.

Urodzony 24.01.1906 r. w miejscowości Łazany pow. krakowski, syn Jana i Agaty z d. Domagała, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 1262. Zginął **14.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2241/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:40, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Pneumonie” (odma płucna przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 35; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 737.

MISIEK STANISŁAW,

Więzień KL Dachau nr 14610.

Urodzony 27.01.1890 r. w Białce gmina Maków, z zawodu krawiec, mieszkaniec Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14610. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 162.

MIŚKIEWICZ-DEŁĄG ROZALIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 75032, KL Ravensbrück.

Urodzona 6.04.1916 r. w Młoszowej gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowana w 1942 r. za uchylanie się od pracy i uwięziona w KL Auschwitz, 1.02.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 75032. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück, a stamtąd do Neustadt. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 7.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 611; Ankieta osobiście wypełniona przez R. Miskiewicz-Deląg z dn. 5.10.1975 r. (sygn. Mat./10667, nr inw. 161837).

MIZERA CZESŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 36194.

Urodzona 20.07.1928 r. w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowana 20.02.1943 r. w czasie wysiedleń z Zagórnika i przewieziona do KL Auschwitz, tego samego dnia zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 36194. Zwolniona z obozu pod koniec 1943 r. i wywieziona na przymusowe roboty do Niemiec.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 533; Ankieta osobiście wypełniona przez Cz. Mizera z dn. 13.09.1971 r. (sygn. Mat./8541, nr inw. 157680).

MIZIOŁEK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-1437.

Urodzony 24.02.1913 r. w Żarkach gmina Libiąż pow. chrzanowski, syn Wojciecha i Antoniny z d. Owca, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Kamieniu pow. krakowski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1437. Zginął **25.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16908/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:30, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 791; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 402.

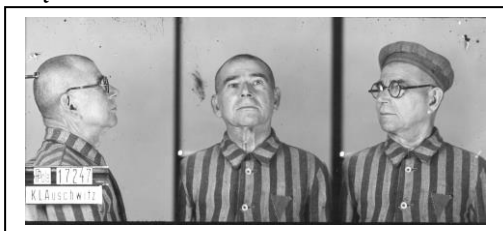
MŁODZIK MARIA, po zamążpójściu KRUPA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39846.

Urodzona 18.06.1925 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowana w marcu 1942 r. jako podejrzana o sabotaż w miejscu pracy. Przetrzymanywano ją najpierw w obozie pracy w Mikuszowicach, skąd trafiła do KL Auschwitz, 2.04.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39846. Odzyskała wolność - zwolniona z obozu w 1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 546; Ankieta wypełniona osobiście przez M. Młodzik z dn. 29.09.1988 r. (sygn. Mat./14522, nr inw. 165950).

MŁOSTEK JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 17247.

Urodzony 25.05.1876 r. w Libiążu Wielkim pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 16.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17247. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 105.

MŁYNARSKI TADEUSZ,
Więzień KL Auschwitz nr 8416.

Urodzony 3.02.1912 r. w Zagórzcu gmina Babice pow. chrzanowski z zawodu stolarz. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8416. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 75.

MNICH STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr E-673.

Urodzony 12.02.1908 r. w Mucharzu pow. wadowicki, syn Jakuba i Franciszki z d. Kopin, zamieszkały w Jaszczurowej gmina Mucharz. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-673. Zginął **5.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 843/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:45, określenie przyczyny zgonu to: „Kreislaufrschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 755; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 843.

MOCEK TEODOR,
Więzień KL Auschwitz nr E-8287.

Urodzony 12.10.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. W czasie okupacji najpierw pracował w warsztacie szewskim w Niedzieliskach (dzielnica Jaworzna), a następnie w piekarni w Szczakowej. 24.01.1944 r. około godziny 23.00 został zatrzymany przez niemiecką policję w Szczakowej i poddany rewizji. Znalaziono u niego worek mąki oraz podrabiane kartki na cukier. Po przesłuchaniu na miejscowym posterunku policji, przewieziony pod eskortą (koleją) do KL Auschwitz i osadzony w bloku 11, gdzie przebywał do maja 1944 r. Następnie, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8287. Po jakimś czasie przeniesiono go do obozu KL Auschwitz III-Monowitz w Monowicach, gdzie pracował przy budowie zakładów chemicznych koncernu IG

Farben. Odzyskał wolność 31.07.1944 r. - zwolniony z obozu. Powrócił do pracy w piekarni w Szczakowej.

Postscriptum. W czasie okupacji posługiwał się nazwiskiem MOCEK, które po wyzwoleniu zmienił na MACEK.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1028; Relacja T. Macka z dn. 11.06.1971 r..

MOLAK FELIKS,

Więzień KL Dachau nr 32883.

Urodzony 6.09.1912 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, z zawodu malarz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Kątach pow. warszawski. Po aresztowaniu przez gestapo, przesłany do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32883. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 163.

MOLENDĄ LEOPOLD,

Więzień KL Auschwitz nr E-2531.

Urodzony 13.01.1907 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Józefa i Konstancji z d. Kawala, zamieszkały w miejscowości Gaj pow. krakowski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2531. Zginął **18.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15585/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 840; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 567.

MONDERER SAMUEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.12.1903 r. w Oświęcim, syn Jakuba i Anny z d. Wulkan, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Rotterdamie – Holandia. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **30.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42374/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:25, określenie przyczyny zgonu to: „Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1140; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 292.

MONDSCHN HIRSCH ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 22357.

Urodzony 28.06.1898 r. w Brodłach pow. chrzanowski, syn Samuela i Sary z d. Mondschein, zamieszkały w Alwerni pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 31.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22357. Zginął **3.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3644/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 130; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 642.

MOROŃ ANNA z d. SADUŚ,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 3.05.1900 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, mieszkanka Brzeszcz-Nazielenic. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z mężem Józefem i córką Honoratą organizowali w swoim domu w Brzeszczach, tajne spotkania więźniów pracujących w komandach roboczych w pobliżu ich domu - z członkami ich rodzin. Nadto, córka dostarczała więźniom żywność do miejsca ich pracy.

W 1942 r. Anna oskarżona o kontakty z więźniami, została aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Po około trzytygodniowym śledztwie odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 330.

MOROZ MIROSŁAW,

Więzień obozu jenieckiego w Kozielsku.

Urodzony 15.02.1893 r., nauczyciel Państwowego Gimnazjum i Liceum w Wadowicach. Brał udział w kampanii wrześniowej jako porucznik rezerwy 4 pp. strzel. podh., dostał się do sowieckiej niewoli i przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. Zginął **04/05.1940 r.** w Katyniu zamordowany przez NKWD.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 518; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 149 wykazu).

MOSURSKI ZDZISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.05.1922 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Tomasza i Marii z d. Łapiński, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **5.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28119/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:35, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 1063.

MOTYKA BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 126966, KL Buchenwald.

Urodzony 4.10.1908 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 29.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 126966. Następnie, 21.09.1943 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 357.

MROCZEK LUDWIK,
Więzień KL Auschwitz nr 17340.

Urodzony 11.08.1905 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Franciszka i Marii z d. Jura, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 26.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17340. Zginął **5.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 64/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:05, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 108; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 64.

MROWIEC CZESŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 19873, nrE-81.

Urodzony 10.04.1921 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 4.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19873, po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-81. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 730.

MROZIK FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr E-1334.

Urodzony 20.04.1908 r. w Osieku pow. oświęcimski, syn Tomasza i Katarzyny z d. Jekielek. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1334. Zginął **30.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4103/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:25, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 786; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1097.

MRZYGLÓD FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.10.1892 r. w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Antoniego i Katarzyny z d. Korcz, zamieszkały w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **31.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26168/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1140; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 668.

MRZYGLÓD JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-201.

Urodzony 3.03.1911 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-201. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

MRZYGLÓD STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 5952.

Urodzony 18.04.1914 r. w Oświęcimiu, mieszkaniec Babic gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej działacz ruchu oporu – w organizacji ZWZ. Zatrudniony jako pracownik cywilny na terenie obozu – KL Auschwitz, dostarczał więźniom żywność, pomagał w uciezkach. Podejrzany wraz z czterema innymi pracownikami cywilnymi o udzielenie pomocy w ucieczce więźnia Tadeusza Wiejowskiego (zbiegłego z KL Auschwitz 8.07.1940 r.) – został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.10.1940 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 5952. 13.11.1940 r. wywieziono go do Wiednia – nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 331.

MUCHA JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-203, nr 20510.

Urodzony 3.10.1923 r. w Brzezince gmina Oświęcim, syn Jana i Rozalii z d. Krzemień, zamieszkały w Bojszowach pow. bieruńsko-lęczyński. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-203, a następnie zaklasyfikowany jako więzień polityczny nr 20510. Zginął **23.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3192/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123, 735; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 192.

MÜLLER JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 21.04.1897 r. w Oświęcimiu, syn Józefa i Lotty z d. Tobiasz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zginął **24.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16329/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1140; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1309.

MUSIALIK ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 26632.

Urodzony 21.04.1921 r. w pow. pszczyńskim, syn Franciszka i Agnieszki, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 9.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26632. Zginął **8.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 0000/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:20, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 75.

MUSIELAK LUDWIKA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 16.11.1906 r. w Łętowni pow. Maków Podhalański, córka Józefa i Marii z d. Burta, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **12.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18495/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:25, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 489.

MUSZYŃSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 25.11.1913 r. w Gruszowie, mieszkaniec Babic gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej był zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji ZWZ. Pracował na terenie obozu – KL Auschwitz, jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge”. Mając styczność z więźniami, dostarczał im żywność, papierosy, pomógł więźniowi w ucieczce. Za tę działalność aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Po jakimś czasie przeniesiony do KL Mauthausen i tam (**brak daty**) zginął.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 332.

MYDLARZ FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 25.08.1887 r. w miejscowości Pławy gmina Oświęcim, syn Jana i Katarzyny z d. Wanat, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22451/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:13, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1449.

MYDLARZ LEON,**Więzień KL Auschwitz nr 162833.**

Urodzony 11.04.1895 r. w Chełmku pow. chrzanowski, syn Szymona i Zofii z d. Cholewa, zamieszkały w Gorzowie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 16.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 162833. Zginął **24.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36222/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Pneumonie” (niewydolność mięśnia sercowego przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 431; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 212.

MYRDKO WIKTOR,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 31.08.1914 r. w Babicach gmina Oświęcim, mieszkaniec Klucznikowic k/Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK. Pracował jako pracownik cywilny w przedsiębiorstwie SS „DEST”. Mając kontakt z więźniami pomagał w ich dożywianiu. Oskarżony o kontakty z więźniami, został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – w bloku 11. Po śledztwie zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 333.

MYŚLATYCKI PAWEŁ,**Więzień KL Dachau nr 3586.**

Urodzony 3.01.1905 r. w Oświęcimiu, z zawodu ślusarz, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3586. Zginął w tym obozie **31.01.1941 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 168.

NAGLIK FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 4.10.1917 r. w Witkowicach – k/Morawskiej Ostrawy, syn Andrzeja i Marii z d. Kopecki, zamieszkały w miejscowości Nowa Wieś gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33194/1943 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarł o godz. 17:59, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 194.

NAGLIK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-1970.

Urodzony 27.08.1920 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Ludwika i Anny z d. Krysta, zamieszkały w Kętach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w kwietniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1970. Zginął **5.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10047/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:55, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 815; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1047.

NAGLIK KATARZYNA,

Więźniarka – prawdopodobnie KL Auschwitz.

Urodzona 11.01.1881 r. w Malcu, gmina Kety pow. oświęcimski. Wraz z synem Franciszkiem należała do przyobozowej grupy ludowców – BCh i byli zaangażowani w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Za tę działalność Katarzyna została aresztowana i **zginęła** prawdopodobnie w KL Auschwitz.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 333-334; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

NAJBOR TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 20128, nr E-167.

Urodzony 10.11.1919 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20128, po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-167. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734.

NAJDER PIOTR,

Więzień więzienia w Katowicach.

Urodzony 26.06.1881 r. w Wielkich Drogach k/Wadowic, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie – Zaolzie, górnik emeryt. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 13.05.1941 r. i

przetransportowany do więzienia w Katowicach gdzie zginął **14.07.1942 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 86; *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 34; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 102; (Z SUPLEMENTU).

NAWROCKI ADAM,

Więzień KL Auschwitz nr 21040, nr E-274.

Urodzony 9.12.1921 r. w Łazach gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 21040, po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-274. Zginął **13.10.1941 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738.

NEUMANN HANS ALBERT,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.09.1889 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Anny, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Wiedniu - Austria. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **11.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7713/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1141; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 211.

NIEMCZYK EDWARD,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.10.1922 r. w Chełmku pow. oświęcimski, syn Józefa i Marii z d. Buliński, bez stałego miejsca zamieszkania. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23553/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:58, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 684; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1039.

NIEMCZYK MARIA z d. BULIŃSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 44222.

Urodzona 13.07.1882 r. w Chełmku pow. oświęcimski, córka Ludwika i Reginy z d. Gołas, zamieszkała w Chełmku. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44222.

Zginęła **30.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25954/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:55, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche” (katar/nieżyt jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 554, 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 446.

NIEMCZYK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 22429, nr E-458.

Urodzony 25.05.1911 r. w Luszowicach pow. chrzanowski, syn Józefa i Anny z d. Głowacz, zamieszkały w Luszowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 4.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22429, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E- 458. Zginął **16.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1303/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:05, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1303.

NIEMIR WŁADYSŁAW,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony w 1891 r., nauczyciel Prywatnego Gimnazjum Mechanicznego w Oświęcimiu. Aresztowany 23.05.1941 r. i przesłany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **9.11.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 529; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 153 wykazu); W zachowanych dokumentach KL Mauthausen nie figuruje.

NIEZGODA MAKSYMILIAN,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 16.08.1900 r. w Karwinie pow. cieszyński, mieszkaniec Oświęcimia. W czasie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu - członek sztabu ZWZ/AK Obwodu Oświęcim, szef wywiadu. Pracując w urzędzie gminnym w Brzezince, wykradał stamtąd kartki żywnościowe – przeznaczając je na zakup żywności dla więźniów. Aresztowany 7.10.1942 r., przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie uwięziony w KL Auschwitz, gdzie **25.01.1943 r.** został rozstrzelany.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 675; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r. s. 335; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

NIKIEL JAN,

Więzień obozu jenieckiego w Starobielsku.

Urodzony 3.10.1897 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Przeciszowie pow. oświęcimski. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. jako podporucznik rezerwy, w wyniku czego dostał się do niewoli sowieckiej i przebywał w obozie jenieckim w Starobielsku. Zginął **04/05.1940 r.** zamordowany przez NKWD.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 530; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 155 wykazu).

NOGAŁA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 47711.

Urodzony 17.04.1920 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, syn Franciszka i Zofii z d. Domasik, zamieszkały w Frydrychowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 47711. Zginął **7.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28808/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 198; 662; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 284.

NOSAL GABRIELA z d. ŚUSTEK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54728.

Urodzona 18.03.1887 r. w miejscowości Baška pow. Frydek – Zaolzie, córka Józefa i Janiny z d. Moškoř, mieszkanka w rejonie Ostrawy, a następnie od 1920 r. przeniosła się do Brzeszcz pow. oświęcimski – gdzie mąż podjął pracę na kopalni. W okresie okupacji, gdy Niemcy utworzyli w Oświęcimiu obóz zagłady - KL Auschwitz, zaangażowała się w akcję niesienia pomocy więźniom, a konkretnie w dostarczanie do obozu żywności, lekarstw, pośredniczenie w nielegalnej korespondencji więźniów z rodzinami.

Za tą działalność razem z mężem w nocy z 9/10.08.1943 r. została aresztowana i przewieziona do więzienia gestapo w Bielsku, a następnie do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, przesłano ją do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54728. Zginęła **22.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35812/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Pośmiertnie odznaczona Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 583; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebicki, s. 198-200, 335-336; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 1306, nr id. 66073.

NOSAL JAN, pseud. „Boruta”, „Jan”, „Stary”,

Więzień gestapo w Bielsku, Mysłowicach, KL Auschwitz nr 161832.

Urodzony 10.02.1883 r. w Woli Batorskiej k/Niepołomic, syn Wojciecha i Marianny z d. Pustuła. Po ukończeniu szkoły ludowej, odbył służbę wojskową w Wadowicach. Po powrocie z wojska, pracował jako górnik w kopalni w Przywozie k/Ostrawy, i tam zaczął się jego kontakt z ruchem socjalistycznym. Brał udział w pierwszej wojnie światowej jako podoficer, a walcząc na froncie wschodnim – został ranny.

Po wojnie wrócił w rejon Ostrawy i opowiadał się za przynależnością Śląska Cieszyńskiego do Polski. Od 1920 r. przeniósł się z rodziną do Brzeszcz pow. oświęcimski i pracował w tamtejszej kopalni. Był działaczem Związku Zawodowego Górników, w Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS), w spółdzielczości i Kasach Chorych. W wyborach w 1928 r. uzyskał mandat poselski, należał do klubu Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów. W latach trzydziestych był członkiem Rady Naczelnej PPS, pełnił też funkcję burmistrza Jaworzna do września 1939 r. - usunięty z tego stanowiska przez niemieckie władze okupacyjne. W okresie okupacji, zaangażował się w działalność polityczną podziemnej Polskiej Partii Socjalistycznej - Wolność, Równość, Niepodległość (PPS-WRN). Wiosną 1940 r. z jego inicjatywy powstała w ośrodku brzeszczańskim, socjalistyczna siatka konspiracyjna - przejął nad nią kierownictwo, a objęła ona działalnością oprócz Brzeszcz, także Jawiszowice, Przecieszyn, Skidziń i inne miejscowości na Ziemi Oświęcimskiej. Gdy Niemcy utworzyli obóz koncentracyjny - KL Auschwitz, natychmiast zaangażował się w niesienie pomocy więźniom tegoż obozu. Wraz z żoną Gabrielą dostarczał nielegalnie do obozu żywność i lekarstwa, pośredniczył w przekazywaniu korespondencji od więźniów do ich rodzin i odwrotnie. Zorganizował siatkę ludzi (często całe rodziny) zaangażowanych w akcję ratowania więźniów. Zaznaczyć należy, że współdziałał z przyobozową grupą Batalionów Chłopskich. Za tą przyobozową działalność, wraz z żoną został aresztowany w nocy z 9/10.08.1943 r. i przewieziono ich do więzienia gestapo w Bielsku, a następnie do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po trzech miesiącach i zakończonym śledztwie, Jan przewieziony został do KL Auschwitz i tam, 5.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej dokumentacji jako więzień nr 161832. Zginął **13.01.1944 r.** Po wojnie odznaczony pośmiertnie Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy. Jego imieniem nazwano jedną z ulic w Brzeszczach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 424; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebocki, s. 198-200, 335-336.

NOWAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-880.

Urodzony 2.01.1914 r. w miejscowości Smolice gmina Zator, pow. oświęcimski, syn Juliana i Rozalii z d. Piotrowska, zamieszkały w Smolicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-880. Zginął **30.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 670/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:50, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 764; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 670.

NOWAK JÓZEF,

Więzień w Karwinie.

Urodzony w 1880 r. w Wadowicach, podczas okupacji zamieszkały w Orłowej - Zaolzie, urzędnik. Po zajęciu Zaolzia przez Niemców, zaangażował się w działalność dla ruchu oporu. Aresztowany 6.09.1939 r. i przewieziony do Karwiny gdzie zginął – rozstrzelany **18.09.1939 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 153; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 145; (Z SUPLEMENTU).

NOWAK STEFAN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 7.06.1919 r. w Górcie pow. Chrzanowski, syn Stanisława i Józefy, zamieszkały w Górcie, kupiec. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **31.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wyczerpanie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 181.

NOWOBILSKI ZBIGNIEW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.06.1914 r. w Balczy, syn Jana i Salomei z d. Malczik, zamieszkały w miejscowości Gorzeń Dolny gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42173/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:48, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 672.

NOWORYTA EMILIA po mężu MIGDAŁ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45862.

Urodzona 16.06.1926 r. w Oświęcimiu-Zaborze, mieszkanka Babic k/Oświęcimia. Aresztowana w grudniu 1942 r. za przekazanie więźniom cywilnego ubrania oraz udzielenie pomocy w ucieczce dwóch więźniów z KL Auschwitz. Przetrzymano ją najpierw w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd przewieziona do KL Auschwitz, 4.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45862. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück i KL Neustadt-Glewe, gdzie doczekała się wyzwolenia 3.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 558; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r. s. 336-337; Ankieta wypełniona osobiście przez E. Noworytę z dn. 21.11.1972 r. (sygn. Mat./9121, nr inw. 158818).

NOWORYTA FELIKS,

Więzień KL Auschwitz nr 114736.

Urodzony 16.05.1909 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany w maju 1942 r. za przynależność do harcerstwa i uwięziony w KL Auschwitz, od 12.02.1943 r. przebywał na piętrze bloku nr 2a (blok oddany do dyspozycji Wydziału II Politycznego – Politische Abteilung). Po śledztwie z torturami i przekazaniu na pobyt w obozie, 12.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 114736. Odzyskał wolność 19.05.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 322; Ankieta wypełniona osobiście przez F. Noworytę z dn. 14.07.1970 r. (sygn. Mat./7964, nr inw. 156521).

NOWORYTA FRANCISZEK,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 23.11.1903 r. w Wodnej pow. chrzanowski, syn Marii, zamieszkały w Wodnej, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **27.11.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 192.

NOWORYTA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 20.05.1919 r. w Grojcu gmina Oświęcim, mieszkaniec Grojca. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z bratem Stanisławem, był zaangażowany w działalność przyobozowej organizacji konspiracyjnej ludowców – BCh. Z zawodu stolarz, pracował na terenie obozu KL Auschwitz jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge”. Obaj bracia wykorzystali swoje możliwości by nieść pomoc więźniom, dostarczając im żywność, lekarstwa, pośrednicząc w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Podejrzani o kontakty z więźniami, zostali aresztowani w grudniu 1942 r. i więzieni w KL Auschwitz w bloku 11. Po kilkutygodniowym śledztwie zwrócono im wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 337-338.

NOWORYTA ROZALIA z d. POŁĄCARZ,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 23.07.1891 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. W okresie okupacji zaangażowana wraz z córką w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Aresztowana w lutym 1943 r. i przez dwa tygodnie więziona w KL Auschwitz.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebicki, s. 200-201, 337.

NOWORYTA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.04.1917 r. w Grojcu gmina Oświęcim, mieszkaniec Grojca. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z bratem Franciszkiem, był zaangażowany w działalność przyobozowej organizacji konspiracyjnej ludowców – BCh. Z zawodu stolarz, pracował na terenie obozu KL Auschwitz jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge”. Obaj bracia wykorzystali swoje możliwości by nieść pomoc więźniom, dostarczając im żywność, lekarstwa, pośrednicząc w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Podejrzani o kontakty z więźniami, zostali aresztowani w grudniu 1942 r. i więzieni w KL Auschwitz w bloku 11. Po kilkutygodniowym śledztwie zwrócono im wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 337-338.

NOWORYTA WANDA po mężu SAWKIEWICZ, pseud. „Promyczek”,

Więźniarka KL Auschwitz.

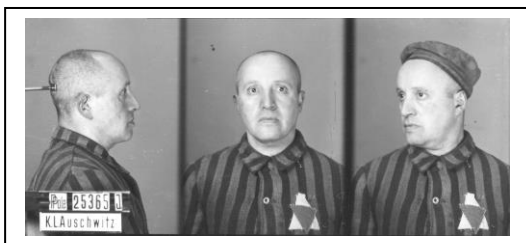
Urodzona 5.11.1926 r. w Lędzinach pow. tyski, córka Antoniego i Rozalii z d. Połęczarz. Do szkoły podstawowej uczęszczała w miejscowości urodzenia i już w szkole była bardzo wielką aktywistką Związku Harcerstwa Polskiego. Od rozpoczęcia się

okupacji hitlerowskiej, jej rodzina odmawiając podpisania niemieckiej listy narodowościowej, i obawiając się prześladowania, musiała opuścić Łędziny – w lutym 1940 r. i zamieszkała w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski.

W nowym miejscu zamieszkania Wanda zaangażowała się w działalność konspiracyjną – w organizacji AK. Najistotniejsze było dla niej włączenie się w niesienie pomocy dla więźniów KL Auschwitz. W 1941 r. nawiązała pierwsze kontakty z więźniami pracującymi przy budowie fabryki chemicznej IG Farbenindustrie, a następnie z innymi komandami roboczymi w strefie przyobozowej. Dostarczała więźniom chleb, kaloryczne zupy, lekarstwa i pieniądze, pośredniczyła w ich nielegalnych kontaktach z rodzinami. Pośredniczyła także w przekazywaniu z obozu na zewnątrz materiałów konspiracyjnych obozowego ruchu oporu. Za te poczynania 4.12.1942 r. została aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz – przebywała w bunkrach bloku nr 11. Mimo śledztwa z torturami, szantażowania a nawet uwięzieniu matki, nie przyznawała się do zarzucanych przewinień. Po usilnych staraniach rodziny, zwolniona wreszcie z obozu 19.03.1943 r., ale musiała natychmiast podjąć wyznaczoną jej pracę przymusową – w szpitalu w Oświęcimiu. Po wojnie, pracowała w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu, w Krakowskim Zarządzie Aptek, ukończyła szkołę średnią, w 1953 r. zawarła związek małżeński. Aktywną działaczką społeczną – zaangażowaną w prace Polskiego Czerwonego Krzyża, Związku Byłych Więźniów Politycznych, Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, Związku Kombatantów RP i b. Więźniów Politycznych. Odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem „Zwycięstwa i Wolności”.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebocki, s. 200-201, 337.

NUSSBAUM MENDEL, Więzień KL Auschwitz nr 25365.

Urodzony 9.04.1893 r. w Tarnowie, syn Szymona i Rywki z d. Leser, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 9.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25365. Zginął **18.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2942/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1434.

NYDEREK MARIA,

Więźniarka w Katowicach.

Urodzona w 1898 r. w Oświęcimiu. Aresztowana i przesłana do więzienia w Katowicach, gdzie 6.10.1943 r. zginęła przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 40.

NYDRA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 110480, KL Natzweiler.

Urodzony 12.02.1901 r. w Starych Stawach - dzielnica Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 24.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 110480. Następnie, 3.05.1944 r. przeniesiony do KL Natzweiler. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 307.

OBTUŁOWICZ-SARNOWSKA JANINA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 29860, KL Ravensbrück nr 67986, KL Sachsenhausen nr 9740.

Urodzona 20.01.1910 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Wieliczce za kolportaż gazetek i uwięziona w KL Auschwitz, 19.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 29860. W sierpniu 1944 r. została wywieziona do Ebgingen, skąd we wrześniu tegoż roku trafiła do KL Ravensbrück i zarejestrowana jako więźniarka nr 67986, a stamtąd przesłana do KL Sachsenhausen – podobóz w Berlinie-Köpenick, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 9740. Wyzwolona w czasie marszu ewakuacyjnego 22.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 517; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Obtulowicz-Sarnowską z dn. 15.03.1957 r. (sygn. Mat./1347, nr inw. 43971).

OCHMAŃSKA MARIA,

Więźniarka w Mysłowicach, w Meklemburgii, KL Bergen-Belsen.

Urodzona ?. Mieszkanka Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowana w lutym 1944 r. za współdziałanie i wspieranie konspiracyjnego zaangażowania syna Władysława. Do sierpnia 1943 r. przebywała w więzieniu śledczym w Mysłowicach, skąd przewieziona została do obozu w Meklemburgu. Następnie, w kwietniu 1945 r. przeniesiona do KL Bergen-Belsen. Odzyskała wolność wyzwolona w trakcie marszu ewakuacyjnego - przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 40.

OCHMAŃSKI IGNACY,

Więzień KL Auschwitz nr 136247, KL Sachsenhausen, KL Neuengamme nr 78226.

Urodzony 31.01.1922 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd po śledztwie przesłany do KL Auschwitz, 9.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136247. Następnie, przeniesiono go do KL Sachsenhausen, i dalej do KL Neuengamme, gdzie otrzymał numer obozowy 78226. Wyzwolony w czasie marszu ewakuacyjnego więźniów tego obozu 2.05.1945 r. - pod miastem Schwerin w Niemczech.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 376; Ankieta z dn. 18.07.1978 r. wypełniona osobiście przez Ignacego Ochmańskiego.

OCHMAŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 14.05.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Marii. Z zawodu górnik w kop. „Piłsudzki”. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu w miejscu zamieszkania – Jaworznie. Aresztowany w listopadzie 1943 r. i uwięziony w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a po śledztwie w kwietniu 1944 r. przeniesiony do KL Auschwitz i umieszczony w bloku 11. Po wyroku skazującym wydanym przez policyjny sąd doraźny, przewieziony w dniu **14.08.1944 r.** do Kocierza Moszczanickiego i tam zginął w egzekucji publicznej. Po egzekucji, jego zwłoki przewieziono do krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 40.

OCZKOWSKA FRANCISZKA z d. KWIATKOWSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 22885.

Urodzona 28.02.1902 r. w Chrzanowie, córka Karola i Kunegundy z d. Książarczyk, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 21.10.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 22885. Zginęła **1.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42547/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 505; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 457.

ODRZYWOŁEK ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 10.05.1916 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Jana i Katarzyny z d. Spyra, zamieszkały w Starej Hucie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął w okresie **23-31.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 38241/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz.

10:10, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 671; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 733.

ODRZYWOŁEK MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 159037, KL Ravensbrück nr 10051.

Urodzony 7.07.1924 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 27.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 159037. Następnie, przeniesiony do KL Ravensbrück i zarejestrowany jako więzień nr 10051. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 30.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 420.

OGORZAŁEK ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz nr 95989, KL Sachsenhausen nr 62666.

Urodzony 20.02.1913 r. w Nowym Sączu, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany 17.11.1942 r. w Okocimiu za przynależność do tajnej organizacji i propagandę antyniemiecką. Od 17.11.1942 do stycznia 1943 r. przebywał w więzieniu w Brzesku, a następnie do lutego 1943 r. w więzieniu w Tarnowie, skąd przesłany został do KL Auschwitz, 28.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 95989. Następnie, wiosną 1943 r. został przeniesiony do KL Sachsenhausen i tam zarejestrowany jako nr 62666. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniach i obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 22.04.1945 r. – wyzwolony przez wojskie radzieckie. Po wojnie mieszkał w Jaworznie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 266; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Ogorzałka z dn. 8.11.1968 r. (sygn. Mat./6787, nr inw. 154519).

OGÓREK WOJCIECH,

Więzień KL Auschwitz nr E-372.

Urodzony 2.03.1916 r. w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany w 1941 r. w Bielsku jako podejrzany o udzielanie pomocy partyzantom i przewieziony do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21793, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-372. W 1943 r. odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 742; Ankieta wypełniona osobiście przez W. Ogórka z dn. 4.07.1974 r. (sygn. Mat./10022, nr inw. 156521).

OLBRZYMEK MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr E-7543.

Urodzony 21.09.1908 r. w Witkowicach gmina Kety, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7543. Zginął **22.05.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1005.

OLEJ LUDWIK,

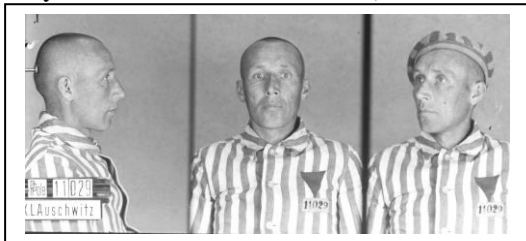
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.08.1898 r. w Brzeżnicy pow. wadowicki, syn Franciszka i Zofii z d. Sikora. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25873/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:07, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 365.

OLEJOWSKI ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 11029, KL Gross-Rosen, KL Flossenbürg, KL Dachau.

Urodzony 6.06.1905 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany w lutym 1941 r. w Inwałdzie za podpalenie niemieckiego domu i pobicie Niemca. Przewieziony do KL Auschwitz, 20.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11029. Następnie, 22.11.1944 r. przeniesiony do KL Gross-Rosen, stamtąd do KL Flossenbürg, i dalej – 15.04.1945 r. dostał się do KL Dachau. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 96; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Olejowskiego z dn. 10.08.1962 r. (sygn. Mat./3556, nr inw. 46180).

OLESIK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 130404.

Urodzony 15.01.1910 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 130404. Następnie, 24.06.1944 r. został przeniesiony do KL Buchenwald, Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 366.

OLSZOWSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.01.1907 r. w Sierszy k/Trzebini, syn Piotra i Antoniny z d. Nowak, zamieszkały w Górze Luszowskiej k/Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33233/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:37, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

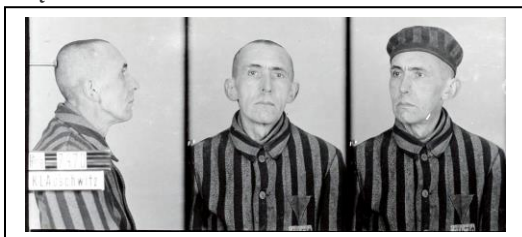
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699, 1142; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 233.

**OMIOTEK WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 14476.**

Urodzony 28.05.1907 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14476. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 96.

**ONIK WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 7470.**

Urodzony 14.08.1889 r. w Czemesznej pow. tarnowski, syn Jana i Anny z d. Piska. Po ukończeniu edukacji na poziomie podstawowym, podjął pracę w Państwowej Policji – przeniesiony służbowo do Oświęcimia, wykonując obowiązki inspektora oświęcimskiej policji. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu – od 1.11.1939 r. żołnierz organizacji ZWZ, pełnił funkcję Komendanta Obwodu Oświęcim. W jego mieszkaniu odbywały się narady oddziałów bojowych. Aresztowany 18.12.1940 r. i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7470. Zginął po trzech miesiącach pobytu w obozie tj. **15.03.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr **23919/1942** – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

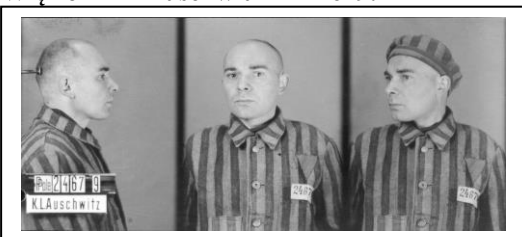
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1134; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1371; (Z SUPLEMENTU).

**OPITEK FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr 111942, KL Neuengamme, KL Bergen-Belsen.**

Urodzony 1.10.1902 r. w Chełmku pow. oświęcimski. Aresztowany w Chełku (brak informacji o dacie i powodach aresztowania) i uwięziony w KL Auschwitz, 31.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 111942. Następnie, przenoszony do innych obozów - KL Neuengamme, obozu w Brunzswiku i KL Bergen-Belsen, gdzie doczekał wyzwolenia przez armię brytyjską 15.04.1945 r. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 313; Ankieta wypełniona osobiście przez F. Opitka z dn. 30.08.1976 r. (sygn. Mat./113555, nr inw. 162903).

**OPITEK TOMASZ,
Więzień KL Auschwitz nr 24679.**

Urodzony 29.12.1906 r. w Chełmku pow. oświęcimski, syn Stanisława i Agnieszki z d. Dudzik, w okresie okupacji zamieszkały w pow. gliwickim. Aresztowany i przesłany w transporcie zbiorowym z Krakowa do KL Auschwitz, 18.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24679. Zginął **14.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5123/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:07, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność mięśnia sercowego przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 139; PMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 623.

OPYRCHAŁ FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.12.1904 r. Grojec gmina Oświęcim, mieszkaniec Rajska gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w żwirowni w Rajsku, gdzie zatrudnieni byli także więźniowie więc pomagał im przez dożywianie. Podejrzany o kontakt z więźniami, w lutym 1943 r. aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – w bloku 11. Po około czteromiesięcznym śledztwie zwrócono mu wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 338.

ORLICKA MARIA po zamążpójściu HOCHAUS,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39849, w obozie dla dzieci i młodzieży w Łodzi.

Urodzona 2.07.1928 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana 13.04.1942 w Bielsku, dokąd udała się na zakup chleba, i z Bielska przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39849. W obozie tym przebywała przez 6 miesięcy, a następnie w obozie w Łodzi – w obozie dla dzieci i młodzieży. Odzyskała wolność 19.01.1945 r. – wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 547; Ankieta wypełniona osobiście przez M. Orlicką z dn. 28.03.1967 r. (sygn. Mat./6248, nr inw. 151205).

ORZECHOWSKI EDWARD,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 30.07.1917 r. w Sławkowie pow. będziński, syn Ignacego i Zofii z d. Szewczyk, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33188/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:02, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 188.

OSADZIŃSKI ALFONS,

Więzień w Żywcu, KL Dachau, KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 19.07.1882 r. w Babicach gmina Oświęcim. Absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie. Pracę nauczyciela rozpoczął przed pierwszą wojną światową w Publicznej Szkole Powszechnej w Czańcu gmina Porąbka pow. bielski, a następnie uczył w tej szkole przez cały okres międzywojenny. W 1914 r. powołany został do wojska austriackiego, w 1915 r. dostał się do rosyjskiej niewoli - przebywał na Syberii do 1918 r. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości powrócił do Czańca. W okresie okupacji hitlerowskiej, 23.04.1940 r. aresztowany wraz z innymi nauczycielami żywiecczyzny i w transporcie zbiorowym przewieziony z Żywca do KL Dachau, a stamtąd 5.06.1940 r. do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **6.11.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 546; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 162 wykazu).

OSADZIŃSKI ZDZISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 345.

Urodzony 3.08.1917 r. w Wadowicach. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w KL Auschwitz, 14.06.1940 r. zarejestrowany jako więzień nr 345. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 25.

OSIKA ELŻBIETA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54819.

Urodzona 8.10.1899 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 14.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54819. Zginęła **7.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 584.

OTTO ZENONA z d. OSADZINSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 63584.

Urodzona 6.01.1915 r. w Wadowicach, córka Zenona i Leokadii z d. Bernacki, w okresie okupacji zamieszkała w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz, 1.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 63584. Zginęła **20.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32808/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:25, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 595; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1208.

OZANA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 14946.

Urodzony 24.08.1891 r. w Zabłociu, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14946. Zginął **19.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5474/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh nach Fleckfieber” (nieżyt/katar jelit po tyfusie plamistym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 97; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 974.

PACEK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.12.1903 r. w Wadowicach, syn Karola i Tekli z d. Krawczyk, zamieszkały w okresie okupacji w Kazimierzu Dolnym pow. puławski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **26.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3630/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:20, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1142; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 620.

PACUT WALENTY,

Więzień KL Auschwitz nr E-1505.

Urodzony 21.02.1909 r. w Zebrzydowicach gmina Kalwaria, pow. wadowicki, syn Franciszka i Marianny z d. Moskała, zamieszkały w pow. chrzanowskim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1505. Zginął **19.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5292/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Bronchitis” (nieżyt/katar jelit przy zapaleniu oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 794; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 792.

PAJĄK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.09.1894 r. w Bugaju gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, syn Michała i Wiktorii z d. Rosmecki, zamieszkały w Brodach gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9127/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:20, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 125.

PAJĄK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 18211.

Urodzony 19.09.1893 r. w Stanisławowie Dolnym pow. wadowicki, syn Jana i Franciszki z d. Nonyk, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i wprerw więziony w więzieniu Montelupich, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, 18.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18211. Zginął **27.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr

3830/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche nach Phlegmone” (niewydolność mięśnia sercowego przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 824.

PAJĄK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.05.1893 r. w Roczynach gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Józefa i Katarzyny z d. Ryłko, zamieszkały w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **7.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19459/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Erysipel” (osłabienie serca przy róży przyrannej).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1431.

PAJĄK STEFANIA z d. CURZYDŁO,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.10.1911 r. w Sułkowicach gmina Andrychów, pow. wadowicki, córka Karola i Antoniny z d. Buryń, zamieszkała w Andrychowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23498/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:53, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 684; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 984.

PAKUŁA-GAŁA JÓZEFA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 36532, KL Sachsenhausen.

Urodzona 12.03.1910 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w 1941 r. w Będzinie z powodów politycznych. Po zwolnieniu z więzienia wysłano ją na roboty przymusowe do Niemiec. Stamtąd przewieziona została do KL Auschwitz, 1.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 36532. Następnie, w 1944 r. przeniesiona do KL Sachsenhausen. Odzyskała wolność 22.04.1954 r. – wyzwolona w czasie marszu ewakuacyjnego

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 534; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Pakułę-Gałą z dn. 11.11.1975 r. (sygn. Mat./10700, nr inw. 161890).

PALCZYŃSKA WŁADYSŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 27.07.1920 w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **25.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17782/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:08, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 654; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1274.

PALIK JAN WINCENTY,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.01.1883 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Agnieszki z d. Oczkowski, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął

11.03.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 14359/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1142; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 819.

PALINKER MORITZ,

Więzień KL Auschwitz nr 41304.

Urodzony 16.05.1891 r. w Oświęcimiu, syn Henryka i Berty z d. Polinker, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 24.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 41304. Zginął **20.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15829/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Angina Pectoris” (dusznica serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 184; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 811.

PALKA ROMAN PIOTR,

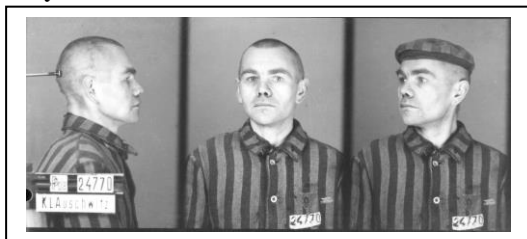
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 23.02.1894 r. w Chrzanowie, syn Franciszka i Wiktorii z d. Rzepecka, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **18.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8609/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1142; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1101.

PALKA SYLWESTER,

Więzień KL Auschwitz nr 24770.

Urodzony 1.01.1906 r. w Chełmku pow. oświęcimski, syn Józefa i Rozalii z d. Natonik, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Zakopanym. Aresztowany, a następnie w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 23.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24770. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8836/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchitis bei Herzschwäche” (zapalenie oskrzeli przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 139; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1312.

PALCZYŃSKI JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 189336, KL Mauthausen.

Urodzony 19.10.1920 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski. Aresztowany 1.12.1943 r. w Jaworznie za przynależność do AK. Przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, przebywał tam do końca czerwca 1944 r. a następnie przesłany do KL Auschwitz, 30.06.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 189336. 22.07.1944 r. przewieziony do KL Mauthausen – przebywał w podobozach Gusen I i Gusen II. 18.02.1945 r. znów przeniesiono go obozu macierzystego KL Mauthausen, gdzie odzyskał wolność 5.05.1945 r. - wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 477; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Palczyńskiego z dn. 30.04.1965 r. (sygn. Mat./5187, nr inw. 148616).

**PAMUŁA BRONISŁAWA z d. DOMAGAŁA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 32344.**

Urodzona 29.10.1908 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki, córka Jakuba i Marii z d. Mrowiec, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z Krakowa i Tarnowa przewieziona do KL Auschwitz, 28.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 32344. Zginęła **8.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13847/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 325.

**PANEK MIECZYŚLAW,
Więzień KL Auschwitz nr 93974.**

Urodzony 9.10.1923 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Jana i Franciszki z d. Frygo, zamieszkały w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 93974. Zginął **13.07.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 265.

PAPIERNIK JAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 8.02.1907 r. w Psarach gmina Trzebinia pow. chrzanowski, syn Mikołaja i Honoraty z d. Odrzywołek, zamieszkały w Płokach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30954/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:15, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 930.

PAPRZYCA LUDWIK,**Więzień KL Auschwitz nr 21053.**

Urodzony 13.10.1902 r. w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia, mieszkaniec Starych Stawów. Właściciel cegielni, dożywił pracujących tam więźniów z KL Auschwitz. Został aresztowany pod zarzutem udzielenia pomocy uciekinierowi z obozu. Uwięziony w KL Auschwitz, 22.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21053. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu 24.09.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 124; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 340.

PAŚNIK JULIA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

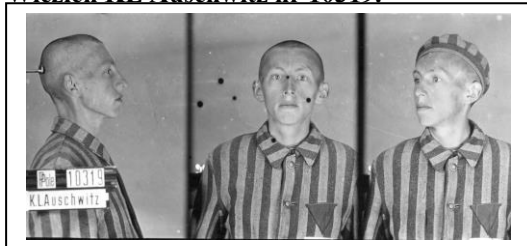
Urodzona w 1910 r. w Radoczy gmina Tomice pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła w lipcu **1942 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

PATEK JÓZEF,**Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.**

Urodzony 13.12.1913 r. w Godziszynie, mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował jako pracownik cywilny na terenie obozu – KL Auschwitz. Wykorzystywał tę okazję do niesienia pomocy więźniom – dostarczał im żywność, papierosy i pomógł więźniowi w ucieczce. Za tę działalność został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, a po jakimś czasie przeniesiony do KL Mauthausen, gdzie **zginął** (nieznana data śmierci).

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 340.

PATEREK WACŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 10319.**

Urodzony 23.09.1914 r. w Nowej Wsi gmina Kęty pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 10319. Następnie, 12.03.1943 r. przeniesiony do innego obozu – którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 83.

PATUCHA IGNACY,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.09.1895 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Marii z d. Kolka, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30895/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:46, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 760.

PATYK BENEDYKT,

Więzień KL Auschwitz nr 174609, KL Mauthausen nr 112507.

Urodzony 20.03.1904 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.03.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 174609. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 112507. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 454.

PATYK BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 86294.

Urodzony w 1909 r. w miejscowości Płaza gmina Chrzanów, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany w 1940 r. w czasie łapanki i wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec. Stamtąd przywieziony do KL Auschwitz, 12.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 86294. Zginął **25.02.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 250; Ankieta wypełniona osobiście przez wdowę po Bronisławie – S. Patyk z dn. 16.07.1980 r. (sygn. Mat./12895, nr inw. 166068).

PATYK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-4336, więzienia w Trzebini.

Urodzony 5.11.1913 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-4336. Po trzech miesiącach tj. 28.06.1943 r. przesłany do więzienia w Trzebini. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 905.

PAWELA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 22423, nr E-452.

Urodzony 16.03.1914 r. w Gorzowie pow. chrzanowski, syn Piotra i Zofii z d. Cygonik, mieszkaniec Gorzowa. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22423, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-452, zginął **30.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 663/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 745; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 663.

PAWELA JÓZEFA,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Mieszkancka Przeciszowa pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz z synem Mieczysławem, dożywała więźniów KL Auschwitz, pracujących przy robotach torowych na odcinku Oświęcim–Dwory. Jako podejrzana o kontakt z więźniami, aresztowana i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Po dosyć uciążliwych przesłuchaniach wypuszczono ją z więzienia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 341.

PAWELKA PAWEŁ,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 13.01.1911 r. w Chełmku pow. oświęcimski, zamieszkały w Chełmku, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **15.01.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: katar żołądka.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 182.

PAWLIK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-7105.

Urodzony 24.09.1896 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w grudniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7105. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 991.

PAWLIK ROMAN,

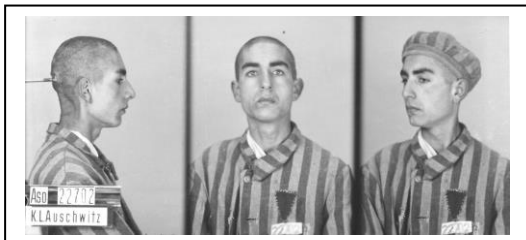
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 10.12.1914 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Wawrzyńca i Marii z d. Gawenda, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **15.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18591/1943 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1143; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 585.

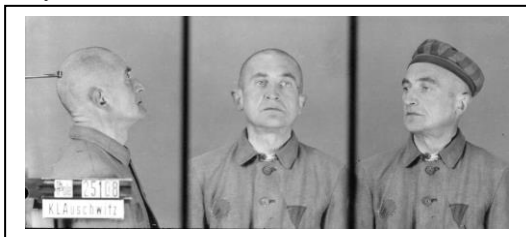
PAWŁOWSKI JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 22702.

Urodzony 18.03.1923 r. w Choczni pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22702. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 134.

PAWŁOWSKI ZBIGNIEW,
Więzień KL Auschwitz nr 25108.

Urodzony 27.01.1898 r. w Wadowicach, syn Antoniego i Antoniny, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Sączu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 28.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25108. Zginął **21.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3305/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

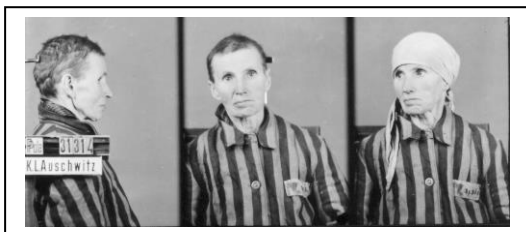
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 303.

PAŹDZIORA FRANSISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr E-6820.

Urodzony ? w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w listopadzie 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-6820. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 982.

PENDZIAK MARIA z d. CZARNOTA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 31314.

Urodzona 14.12.1892 r. w Osieku pow. oświęcimski, córka Józefa i Katarzyny z d. Marchewka, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Dąbrowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 25.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 31314. Zginęła **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8750/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 522; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1240.

PEROŃCZYK-DUDEK STANISŁAWA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 67849.

Urodzona 1.03.1923 r. w Chrzanowie. Wraz z mężem Stefanem zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 6.11.1943 r. w Chrzanowie i do 13 listopada przebywała w miejscowym więzieniu i stamtąd przewieziona do KL Auschwitz, 13.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 67849 – osadzona w bloku 11. Po jakimś czasie przeniesiono ją do obozu kobiecego w Birkenau, i tam 17.05.1944 r. urodziła córkę Barbarę. Odzyskała wolność, opuszczając obóz 22.01.1945 r. wraz z dzieckiem – po ewakuacji załogi SS, a jeszcze przed wkroczeniem Armii Czerwonej. Dzięki pomocy dobrych ludzi, przez Libiąż dotarła do rodziny w Chrzanowie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 603; Ankieta wypełniona osobiście przez S. Perończyk-Dudek z dn. 4.06.1971 r. (sygn. Mat./8479, nr inw. 157618).

PEROŃCZYK STEFAN,
Więzień KL Auschwitz nr 162735, KL Mauthausen.

Urodzony 26.02.1915 r. w miejscowości Kwaczała gmina Alwernia pow. chrzanowski. Wraz z żoną Stanisławą działali w Chrzanowie w ruchu oporu, za co zostali osadzeni w KL Auschwitz, Stefan 12.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 162735. Następnie, 4.12.1944 r. wywieziony do KL Mauthausen, gdzie zginął **24.04.1945 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 430; Relacja B. Perończyk z dn. 12.05.1983 r.

PEROŃCZYK-PUC BARBARA,
Dziecko urodzone w KL Auschwitz-Birkenau nr 79496.

Urodzona 17.05.1944 r. w Birkenau, dziecko więźniarki – Stanisławy Perończyk, zarejestrowane 17.05.1944 r. w ewidencji obozowej jako nr 79496 (numer wytatuowany na nózce). Przeżyła, dzięki ofiarności matki i współwięźniarek –

głównie zatrudnionych w szpitalu obozowym. Odzyskała wolność, opuszczając obóz 22.01.1945 r. wyniesiona przez matkę – po ewakuacji załogi SS, a jeszcze przed wkroczeniem Armii Czerwonej. Dzięki pomocy dobrych ludzi, przez Libiąż dostały się do rodziny w Chrzanowie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 617; Relacja B. Perończyk z dn. 12.05.1983 r.

PĘDZIWIATR JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 47773,

Urodzony 31.08.1913 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, syn Antoniego i Marii z d. Dzibziak, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w zwirowni w Klucznikowicach, gdzie pracowali także więźniowie obozu KL Auschwitz. Wraz z żoną Anną niósł pomoc więźniom dożywając ich. Józef oskarżony o pomoc więźniom, został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.07.1942 r. zarejestrowano go w obozowej ewidencji jako więźnia nr 47773.

Zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22458/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:01, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 199; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 343; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1456.

PĘDZIWIATR JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20132.

Urodzony 23.08.1921 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, syn Wawrzyńca i Marii z d. Pałaczarz, zamieszkały w Dworach. Aresztowany i w transporcie z Katowic przywieziony do KL Auschwitz, 5.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20132. Zginął **10.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19091/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 117; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1075.

PĘDZIWIATR MARCIN,

Więzień Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzony 7.06.1870 r. w Oświęcimiu-Dworach. Aresztowany i wywieziony do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow.

raciborski. Tam zginął **4.01.1944 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiąd starczy. (Akt zgonu USC nr 2/44 z dn. 13.01.1944 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

PĘDZIWIATR STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.05.1898 r. w Oświęcimiu, syn Wawrzyńca i Anny z d. Sulik, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22442/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:21, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1440.

PEKAŁSKI WIKTOR,

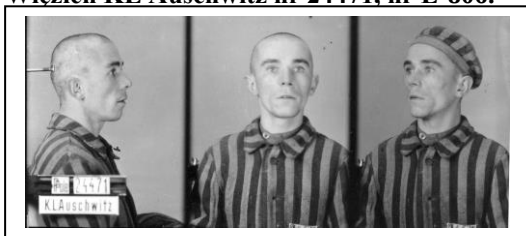
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 15.05.1910 r. w Brzezince gmina Oświęcim, syn Stefana i Wandy z d. Skowrońska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Dąbrowie Górniczej. Aresztowany przez gestapo i transportem zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **10.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30212/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 664; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 210.

PIĄTEK KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 24471, nr E-806.

Urodzony 18.10.1910 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Józefa i Rozalii z d. Obrok, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i w transporcie z Chrzanowa przewieziony do KL Auschwitz, 13.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24471, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-806. Zginął **24.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 450/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Grippe” (nieżyt/katar jelit przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 450.

PIECH JÓZEF,

Więzień w Oświęcimiu.

Urodzony 3.11.1909 r. w Radwanicach pow. Frydek, mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował jako pracownik cywilny firmy elektroinstalacyjnej na terenie obozu KL Auschwitz. Wykorzystywał swoje możliwości by pomagać więźniom, dostarczając im żywność. Pod zarzutem owej pomocy więźniom, został aresztowany i więziony w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Po dwumiesięcznym śledztwie odzyskał wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., s. 344.

PIEGZA JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.12.1921 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Jana i Agaty z d. Skowronek, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Bytomiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29691/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (uszkodzenie serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 662; Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 40; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 1151.

PIEGZA WŁADYSŁAW,

Więzień w Katowicach.

Urodzony 20.01.1920 r. w Choczni gmina Wadowice. Pracownik w kop. Bytom. Aresztowany i więziony prawdopodobnie w więzieniu w Katowicach, skąd w dniu **14.08.1944 r.** przewieziono go do Kocierza Moszczanickiego, i tam zginął w egzekucji zbiorowej wraz z czternastoma innymi Polakami. Po egzekucji, jego zwłoki przewieszone zostały do spalania w krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 40.

PIEKARSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 164159, KL Buchenwald nr 41380.

Urodzony 27.09.1920 r. w Trzebini-Sierszy pow. chrzanowski. Przed wojną zatrudniony w kopalni „Siersza”. Aresztowany 11.08.1943 r. wraz z matką, siostrą i bratem pod zarzutem sprzyjania ruchowi komunistycznemu. Zatrzymanych osadzono w więzieniu śledczym w Mysłowicach. A stamtąd po śledztwie Józef został przesłany do KL Auschwitz, 19.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 164159. W grudniu 1943 r. został wywieziony do KL Buchenwald, gdzie otrzymał numer obozowy 41380. Początkowo znalazł się w podobozie Schönebock, a w lutym 1944 r. trafił do obozu przy zakładach „Junkers”. Od 10.04.1945 r. rozpoczęła się ewakuacja więźniów tego obozu więc oswobodzony został 8.05.1945 r. przez armię amerykańską - trakcie marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 433; Relacja J. Piekarskiego z dn. 2.12.1999 r.

PIELA JÓZEF,

Więzień KL Dachau.

Urodzony w 1889 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Grojcu gmina Oświęcim. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i przesłany do KL Dachau. Przeżył do końca funkcjonowania tego obozu, lecz po wyzwoleniu wrócił do domu chory i wyniszczony fizycznie do tego stopnia, że zmarł 19.11.1945 r.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 568; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (m. in. poz. 171 wykazu).

PIERKEL WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 59573.

Urodzony 7.08.1884 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Stanisława i Marii z d. Janikowska, zamieszkały w okresie okupacji w Zakopanym. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przesłany do KL Auschwitz, 17.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 59573. Zginął **12.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30007/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 664; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 7.

PIERZCHAŁA MARIA z d. KŁYK,
Więźniarka KL Auschwitz nr 54319.

Urodzona 20.10.1884 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Antoniego i Jadwigi z d. Kępka, zamieszkała w Ciężkowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 9.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54319. Zginęła **10.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33985/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:25, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 574; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 979.

PIĘTAK JANINA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 65135.

Urodzona 21.08.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Jaworznie ponieważ w czasie kontroli nie miała przy sobie dokumentów. Tego samego dnia trafiła do KL Auschwitz, 17.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 65135. Przeżyła pobyt w obozie koncentracyjnym – nieznany jest dalszy jej los.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 599; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Piętak z dn. 20.09.1969 r. (sygn. Mat./11669, nr inw. 163280).

PILARZ ALBIN,

Więźniarka KL Auschwitz nr 20351, nr E-202.

Urodzony 29.07.1923 r. w Witkowicach gmina Kety, pow. oświęcimski. Aresztowany i z więzienia gestapo w Bielsku przywieziony do KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20351, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-202. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

PILZER LEOPOLD,

Więzień więzienia w Sosnowcu, KL Auschwitz.

Urodzony 24.04.1877 r. w Oświęcimiu, w okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Orłowej - Zaolzie. Aresztowany 17.06.1940 r. i przetransportowany do więzienia w Sosnowcu, skąd przesłany został do KL Auschwitz, i tam zginął **13.01.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 151; (Z SUPLEMENTU).

PINDEL WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.06.1917 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Franciszka i Janiny z d. Brendza, zamieszkały w Choczni. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23487/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:43, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 973.

PISKORCZYK ANTONI,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony w 1899 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i przekazany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **4.11.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 574; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 173 wykazu).

PISKOREK KATARZYNA, pseud. „Maryśka”,

Więźniarka w Mysłowicach, KL Mauthausen.

Urodzona 9.04.1919 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, zamieszkała w Nowej Wsi. Zaangażowała się w okresie okupacji hitlerowskiej w działalność ruchu oporu – była łączniczką ZWZ/AK. Wraz z mężem Antonim – właścicielami piekarni, dostarczali wielkie ilości pieczywa różnym przyobozowym organizacjom, niosącym pomoc więźniom KL Auschwitz. Za tę działalność Katarzyna została aresztowana 10.11.1944 r. i przesłana do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przewieziona do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniu i obozie, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 345.

PISKORZ HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 108704, KL Natzweiler.

Urodzony 11.07.1889 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 108704. Następnie, przeniesiony do KL Natzweiler, gdzie zginął **1945 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 300.

**PISOWICZ STANISŁAW,
Więzień KL Mauthausen-Gusen.**

Urodzony w 1885 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, prezes Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Bielsku, oraz członek Powiatowej Rady PSL – działacz kółek rolniczych. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i uwięziony w KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **18.12.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 575; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 174 wykazu).

**PISZCZEK ANTONINA STANISŁAWA z d. WŁODARSKI,
Więźniarka KL Auschwitz nr 27138.**

Urodzona 17.06.1904 r. w Chrzanowie, córka Jana i Antoniny z d. Gut, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 14.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27138. Zginęła **13.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19702/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 510; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 206.

**PISZCZYK JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 6262.**

Urodzony 1.05.1904 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 15.11.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 6262. Zginął **6.07.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 54.

**PITAK MARIAN,
Więzień KL Auschwitz nr E-2392.**

Urodzony 24.05.1925 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2392. Odzyskał wolność 2.07.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 834.

**PIWOWARCZYK STEFAN,
Więzień KL Auschwitz nr 149435, KL Buchenwald.**

Urodzony 1.01.1916 r. w Libiążu Małym pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji

jako więzień nr 149435. Pod koniec funkcjonowania obozu, 6.01.1945 r. przesłany do KL Buchenwald. Brak dalszych informacji o losach tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 397.

PLAWNY MIECZYŚLAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 23.10.1925 r. w Gorzeniu Dolnym gmina Wadowice, syn Franciszka i Honoraty z d. Mikołajczak, zamieszkały w Gorzeniu Dolnym. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23501/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:26, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 987.

PLEWNIAK LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.08.1924 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Ludwika i Emilii z d. Wawro, zamieszkały w Brzeszczach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **31.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17766/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:55, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1258.

PLATEK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-2337.

Urodzony 15.04.1915 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Józefa i Marii z d. Czapla, zamieszkały w Nowej Wsi. Aresztowany w 1942 r. w kopalni – gdzie pracował, został przewieziony do KL Auschwitz i w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2337. Zginął **15.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20580/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:40, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 832; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1072; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Płatka z dn. 25.10.1984 r. (sygn. Mat./13446, nr inw. 167649).

PLONKA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-393, KL Gross-Rosen.

Urodzony 12.05.1914 r. w Sułkowicach gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-393. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen i tam zginął **31.12.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 743.

PLONKA REGINA z d. CZEMACKO,

Więźniarka Polenlagru nr 82 w Pogrzebeniu.

Urodzona 2.09.1869 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowana i wywieziona do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Zginęła **18.10.1943 r.** – określenie przyczyny zgonu: uwiąd starczy. (Akt zgonu USC nr 56/43 z dn. 2.11.1943 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

PŁONKA URBAN,

Więzień KL Auschwitz nr 20338, nr E-201.

Urodzony 27.05.1913 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku uwięziony w KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20338, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-201. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

PŁOSZCZYCA SEBASTIAN,

Więzień Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzony 5.01.1872 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i przetransportowany do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Zginął **7.12.1943 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiąd starczy. (Akt zgonu USC nr 65/43 z dn. 9.12.1943 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

PŁOTNICKA HELENA z d. KŁECZEK, pseud. „Hela”, „Wilga”,

Więźniarka KL Auschwitz nr 65492.

Urodzona 22.10.1902 r. w Strzemieszycach, córka Karola i Konstancji z d. Gestern. Przybyła do Brzeszcz wraz z rodziną niedługo po urodzeniu się. W tej też miejscowości ukończyła szkołę powszechną, lecz na mogła kontynuować dalszej nauki ze względu na ciężką sytuację materialną rodziców. Po ukończeniu 16 lat, przez kilkanaście miesięcy pracowała jako salowa w oświęcimskim szpitalu, a następnie przez jeden sezon pracowała fizycznie jako pomoc murarska.

W 1932 r. wraz z czwórką dzieci zamieszkali w wybudowanym przez siebie domu w Przecieszynie. W okresie okupacji hitlerowskiej, gdy w 1940 r. został założony KL Auschwitz, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom. Nie bacząc na grożące jej niebezpieczeństwo, codziennie podchodziła w pobliże obozu, podkładając w miejscach pracy więźniów - przygotowaną dla nich żywność. W późniejszym czasie namówiła do pomocy koleżankę - Władysławę Kożusznik z Przecieszyna. Helena była łączniczką w organizacji konspiracyjnej Związek Walki Zbrojnej, a po nawiązaniu kontaktu z Wojciechem Jekiłkiem (dowódcą przyobozowej grupy Batalionów Chłopskich) została członkinią także tej ludowej organizacji konspiracyjnej, a niesienie pomocy okazało się zespołowe i wielokierunkowe. Czasem na akcje przekazania więźniom żywności, zabierała niepełnoletnie córki Kazimierę, Stanisławę i Wandę. Jej działalność została zauważona przez policję niemiecką, 19.05.1943 r. aresztowano ją i uwięziono w KL Auschwitz – w bunkrze bloku 11. Po kilkumiesięcznym torturowaniu podczas

przesłuchań, 20.10.1943 r. odesłano ją do Birkenau, gdzie została zarejestrowana w obozowej dokumentacji jako więźniarka nr 65492. Zmarła **17.03.1944 r.** w obozowym szpitalu. Po wojnie, za pomoc okazaną więźniom, odznaczona pośmiertnie Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy i Krzyżem Oświęcimskim.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 204-206, 347.

PŁOTNICKA WANDA po mężu JOCHEMCZYK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.03.1929 r. w Przeciszowie, córka Kazimierza i Heleny z d. Kłeczek. W okresie okupacji hitlerowskiej, razem z matką Heleną oraz siostrami Kazimierą i Stanisławą, była zaangażowana w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Za tę działalność została 20.05.1943 r. aresztowana i przesłana do tegoż KL Auschwitz. Odzyskała wolność po dwumiesięcznym ciężkim śledztwie - zwolniona z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 204-206, 347.

PNIAK TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr E-2389.

Urodzony 4.07.1924 r. w Spytkowicach pow. nowotarski, syn Józefa i Heleny z d. Gorek, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2389. Zginął **11.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14693/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Grippe” (nieżyt/katar jelit przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 834; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 1189.

POCHLUDKA KAROL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.10.1893 r. w Oświęcimiu i w tym mieście zamieszkały, syn Józefa i Marianny z d. Szkandy. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22446/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:18, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1444.

PODBIAL JULIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 20269.

Urodzony 30.05.1915 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20269. Odzyskał wolność 19.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 122.

PODBIELSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 10.10.1890 r. w Oświęcimiu i tam zamieszkały, syn Franciszka i Zofii z d. Sporyś. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22448/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:16, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1446.

PODKUL JAN,

Więzień KL Dachau.

Urodzony w 1893 r., dyrektor Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu. Aresztowany 28.05.1941 r. w Kielcach – gdzie czasowo przebywał. Przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Mauthausen-Gusen, a stamtąd przeniesiony do KL Dachau, gdzie zginął **15.06.1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 580; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 175 wykazu).

POGODA LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz nr 85125, KL Mauthausen nr 47772.

Urodzony 28.08.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85125. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i tam zarejestrowany jako więzień nr 47772. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s.237.

POGODA MARIA z d. MAZUR,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54575.

Urodzona 30.11.1882 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Marcina i Marii z d. Olszyńska, zamieszkała w Sierszy pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54575. Zginęła **25.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30855/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 18:20,

określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 575; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 831.

POKRZYK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 160857.

Urodzony 11.04.1919 r. w Przeciszowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 160857. Przeniesiony 25.04.1944 r. do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 423.

POLAK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 27.10.1899 r. w Kobiernicach gmina Porąbka pow. bielski, syn Teodora i Franciszki z d. Korzonkiewicz, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25037/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:35, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 1035.

POLAK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 8349.

Urodzony 28.06.1912 r. w Choczni gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8349. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 74.

POLAK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.08.1914 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Jana i Karoliny z d. Pękala, zamieszkały w Kętach-Podlesie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **30.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1150/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:39, określenie przyczyny zgonu to: „Exekutierung durch Erschießung” (egzekucja przez rozstrzelanie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1148.

POLAK LUDWIK,

Zamordowany w egzekucji publicznej.

Urodzony 7.07.1911 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej, od 1943 r. zaangażował się czynnie w walkę z okupantem. Aresztowany i

przewieziony do Pietwałdu, tam stracony **19.09.1944 r.** w egzekucji publicznej-zbiorowej – przez powieszenie.

Bibliografia: Archiwum dr med. Józefa Mazurka; (Z SUPLEMENTU).

POLIŃSKI STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 11378.

Urodzony 7.12.1921 r. w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11378. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 92.

POLĄCARZ FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz, KL Gross-Rosen, KL Mauthausen.

Urodzony 4.04.1914 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski, mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zatrudniony był na terenie obozu KL Auschwitz, jako pracownik cywilny niemieckiej firmy „Kluge”. Wykorzystywał swoje możliwości by nieść pomoc więźniom, dostarczał im żywność, lekarstwa, pośredniczył w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Za tę działalność, został aresztowany w lipcu 1944 r. i uwięziony w KL Auschwitz – więziony w bloku 11. Po jakimś czasie przeniesiono go do KL Gross-Rosen, a stamtąd do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w wymienionych obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 349.

POLĄCARZ KATARZYNA z d. TROJANOWSKA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 23.11.1910 r. w miejscowości Dobrociesz, córka Michała i Małgorzaty z d. Augustyn, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i w transporcie z Bydgoszczy przewieziona do KL Auschwitz, 15.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 29277. Zginęła **18.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18793/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:20, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 783.

POMPEJUS LEO ISRAEL,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.09.1904 r. w miejscowości Krakowiec pow. jaworowski, syn Kalmana Israela i Racheli z d. Binder, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski.

Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9284/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmverschluss” (skręt jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 278.

POPLAWSKI EUGENIUSZ,

Więzień KL Dachau nr 15944.

Urodzony 24.07.1920 r. w Sosnowcu, z zawodu ślusarz, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 15944. Zginął w tym obozie **21.06.1941 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 166.

POREBSKI ELEONORA z d. SIEMEK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 47480.

Urodzona 5.01.1919 r. w Wodnej pow. chrzanowski, córka Józefa i Marii z d. Konieczny, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 26.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 47480. Zginęła **12.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32040/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:45, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 486.

PORZĄDNICKI ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 17.04.1884 r. w Oświęcimiu, syn Franciszka i Franciszki z d. Wanat, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22460/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1458.

POSNER JÓZEF,

Więzień KL Dachau nr 120083.

Urodzony 21.01.1917 r. w Oświęcimiu, z zawodu malarz, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120083. Zginął w tym obozie **26.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 166.

POTEPA ANIELA,

Więźniarka Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzona 1.08.1871 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowana i przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Zginęła **4.01.1944 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiad starczy. (Akt zgonu USC nr 3/44 z dn. 13.01.1944 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

POTOCZEK JÓZEF,**Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 27.01.1910 r. w Sierszy Wodnej pow. chrzanowski, syn Karola i Katarzyny, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski, inwalida. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **2.04.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: brak przyczyny.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 188.

PÓLCHŁOPEK JEREMIASZ,**Więzień KL Mauthausen-Gusen.**

Urodzony 3.07.1904 r. w Krośnie n. Wisłokiem. Nauczyciel w Gołkowicach pow. rybnicki, a od 1934 r. kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Czuchowie pow. cieszyński. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Po powrocie z kampanii, już od listopada 1939 r. podjął pracę nauczyciela w Zatorze pow. oświęcimski. Organizował zbrojny ruch oporu oraz tajne nauczanie w zakresie szkoły powszechnej – na terenie Zatora. Aresztowany 9.03.1940 r. przez gestapo, wpierw był więziony w więzieniu w Bielsku, a stamtąd przesłany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **2.04.1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 588; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 177 wykazu).

PREGLER ARNOLD,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 18.07.1898 r. w Warchołach, syn Erwina i Anny z d. Kuczera, zamieszkały w Jeziorkach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego. Według wystawionego aktu zgonu nr 33203/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:54, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 203.

PREGLER MARIA z d. SZCZEGŁOWSKI,**Więźniarka KL Auschwitz nr 68930.**

Urodzona 3.12.1897 r. w Przyłęku pow. mielecki, córka Józefa i Kunegundy z d. Grębocz, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 19.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 68930. Zginęła **27.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36278/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:30, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 268.

PROCHOWSKA ZOFIA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 23.01.1927 r. w Zalasiu pow. chrzanowski, córka Tomasza i Józefy z d. Gusek, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz,

zginęła **6.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31706/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:20, określenie przyczyny zgonu to: „Tuberkulose” (gruźlica).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 168.

PROKSA BOLESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 199540, KL Gross-Rosen nr 75536, KL Mauthausen nr 117322.

Urodzony 28.02.1927 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie w październiku 1944 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji jako więzień nr 199540. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen i tam zarejestrowany jako więzień nr 75536, a stamtąd przelany do KL Mauthausen gdzie był więźniem nr 117322. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 486.

PROKSA BRONISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45237.

Urodzona 1.07.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 19.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45237. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 556.

PROKSA EMIL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 13.08.1913 r. w Jeleniu - dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski, syn Jana i Walerii z d. Banasik, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Zakopanym. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **7.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13728/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:45, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Pneumonie” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1145; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 208.

PROKSA JULIAN,

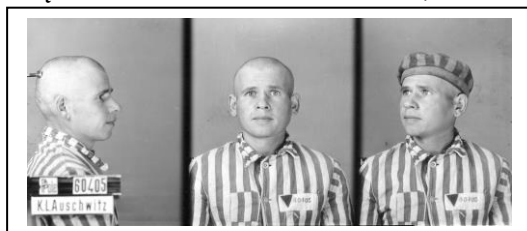
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.08.1916 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski, syn Antoniego i Anny z d. Korweta, bez stałego miejsca zamieszkania. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23552/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:31, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1038.

PRONOBIS WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr EH-23225, nr 60405.

Urodzony 9.08.1914 r. w Oświęcimiu, syn Bortolomeusza i Marii z d. Seres, bez stałego miejsca zamieszkania. Wielokrotnie aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej. Po raz pierwszy, więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, a następnie przesłany do KL Auschwitz, 25.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr EH-23225. Jak odnotowano w książce stanów dziennych 28.01.1942 r. – zwolniony z obozu. Ponownie aresztowano go pod zarzutem zabicia esesmana i uwięziono w KL Auschwitz, 21.08.1942 r. zarejestrowany jako więzień nr 60405. Zbiegł z obozu już 31.08.1942 r. Niestety, został ujęty i przewieziony do KL Auschwitz, gdzie od 29.09. do 10.10.1942 r. przetrzymywany był w podziemiach bloku 11. Zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37724/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:16, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 206, 670; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 224.

PROPPER EUGENIA, Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1.12.1908 r. w Chrzanowie, córka Leizera i Leiby z d. Fidafski, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Antwerpii – Belgia. Aresztowana i w transporcie zbiorowym Żydów z Belgii przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **30.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33758/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1162; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 224.

PRZĄDA MARIAN, Więzień KL Auschwitz nr 1361.

Urodzony 12.09.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w 1939 r. i w transporcie zbiorowym z więzienia Montelupich w Krakowie przewieziony do KL Auschwitz, 18.07.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 1361. Następnie, 9.03.1943 r. przeniesiony do KL Neuengamme. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 40; Relacja M. Prządka z dn. 17.03.1967 r.

PRZESÓR FRANCISZEK, Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 8.07.1912 r. w Rajsku gmina Oświęcim, mieszkaniec Rajska. W okresie okupacji hitlerowskiej był pracownikiem żwirowni w Rajsku, gdzie pracowali także więźniowie komand roboczych z KL Auschwitz. Wykorzystał swoje możliwości nielegalnej pomocy więźniom – przeważnie dostarczając im żywność. Jako podejrzany o kontakt z więźniami, aresztowany w lutym 1943 r. i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie więziono go przez cztery miesiące w bloku 11. Po bardzo uciążliwym śledztwie odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 349.

PRZEŚLAK HELENA z d. TOPOR-KAMIŃSKA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 18444.

Urodzona 9.09.1884 r. w Darachowie pow. trembolski, córka Jana i Kamili Czechowicz, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 26.08.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 18444. Zginęła **23.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32361/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:40, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis” (ogólne zakażenie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 501, 666; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 809.

PRZEŚLAK JAN,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.06.1889 r. w Krakowie, syn Juliana i Wiktorii z d. Hemel, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **10.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30243/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:40, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

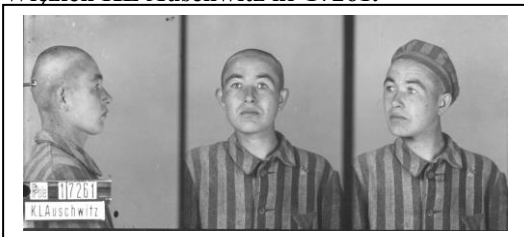
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 664; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 2401.

PRZEWOŹNIAK WINCENTY,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.03.1899 r. w miejscowości Podolsze gmina Zator, pow. oświęcimski, syn Franciszka i Heleny z d. Kosowucka, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23392/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:57, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 878.

PRZYSTAL JAN,
Więzień KL Auschwitz nr 17261.

Urodzony 10.12.1918 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki, syn Franciszka i Marii, zamieszkały w Laskowej gmina Zator, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17261. Zginął **26.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3728/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:55, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzmuskelschwäche” (nieżyt/katar jelit przy niewydolności mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 106; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 724.

PSTRUCHA FRANCISZEK,
Więzień w KL Buchenwald nr 3036, KL Dachau.

Urodzony 24.09.1902 r. w Nowym Bieruniu, syn Piotra i Joanny z d. Miś, zamieszkały w Bieruniu Starym. Członek POW Górnego Śląska, brał udział w powstaniach śląskich w okresie od 6.01.1919 r. do 5.07.1921 r. W pierwszym postaniu, z bronią w ręku rozbrajał bojówki grenszucu w Bieruniu-Nowym, Kopciowicach, Goczałkowicach – za co dostał się od 17.08.1919 r. do 7.11.1919 r. do więzienia w Oświęcimiu.

Podczas drugiego powstania wykonywał funkcję kuriera, brał udział przy rozbrajaniu „Sipo” i urzędników niemieckich w Nowym-Bieruniu. Brał udział w przygotowaniach do trzeciego powstania śląskiego – a już w trakcie powstania przydzielony był jako kurier Powiatowej Komendy Wojsk Powstańczych w Pszczynie. Zaangażowany w akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku – należał do bojówki oraz dostarczał materiały propagandowe dla Komitetów plebiscytowych. Współzałożyciel Towarzystwa Śpiewu „Wisła” oraz Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W okresie okupacji hitlerowskiej, za tą przedwojenną aktywność aresztowany 16.10.1939 r. i uwięziony w KL Buchenwald, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3036, a po jakimś czasie przeniesiony do KL Dachau, gdzie przebywał do wyzwolenia w 1945 r. Po wojnie, oddelegowany z polecenia Wojewody Śląsko-Dąbrowskiego do tworzenia władz miejskich w Nysie. Odznaczony Śląskim Krzyżem Powstańczym (przyznawanym szczególnie zasłużonym w walce o przyłączenie Śląska do Polski), Krzyżem Walecznych, Gwiazdą Śląską i Srebrnym Krzyżem Zasługi. Zmarł 10.03.1948 r. w Nysie.

Bibliografia: Informacja rodzinna U. Wierzbieckiej.

PSTRUSIŃSKA HELENA z d. SZLAMOWICZ,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1.02.1912 r. w Oświęcimiu, córka Ignacego i Eugenii, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **27.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11117/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „Urämie” (mocznicą).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1162; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 615.

PTAK FELIKS,

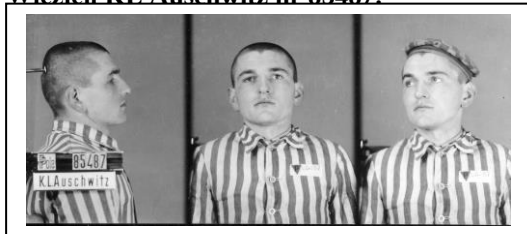
Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 21.09.1909 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Mauthausen i tam zginął **16.07.1943 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

PTAK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 85487.

Urodzony 12.02.1921 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85487. Następnie, 16.04.1943 r. przeniesiony do więzienia we Wrocławiu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 247.

PTASIŃSKI WINCENTY,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 10.05.1873 r. w Chrzanowie, zamieszkały w Żarkach pow. chrzanowski, rolnik - gospodarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **27.02.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: uwiąd starczy.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 185.

PTASZKIEWICZ STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 44336.

Urodzony 22.09.1906 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Ignacego i Magdaleny z d. Woszczyca, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Dąbrowie Górniczej. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Katowic przewieziony do KL Auschwitz, 1.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 44336. Zginął **11.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19618/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:15,

określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Pneumonie” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 116.

PTASZYŃSKA KAZIMIERA z d. SERMAK,

Więźniarka w Oświęcimiu, KL Auschwitz, KL Ravensbrück.

Urodzona 16.01.1897 r., zamieszkała w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej, po utworzeniu przez Niemców obozu KL Auschwitz, zaangażowała się wraz mężem Władysławem, córką Ireną i synem Zbigniewem, w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Współpracowała z Komitetem Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego, działającym przy organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Mąż był aptekarzem, więc oprócz żywności i ciepłej odzieży, okazywał szczególnie cenną wartość tej pomocy – dostarczając lekarstwa. Największe możliwości w owym przekazywaniu owych darów miała córka Irena, zatrudniona w niemieckiej firmie budowlanej „Kluge”, wykonującej prace na terenie obozu (pracowała tam w biurze). Miała więc możliwości bezpośredniego kontaktu z więźniami. Wcześniej, przekazywano artykuły żywnościowe, lekarstwa czy odzież, zbliżając się do więźniów wychodzących w komandach roboczych do pracy na zewnątrz obozu. Czasem udawało się przekupić dozorujących ss-manów, by zezwolili na chwilowy kontakt z więźniami i przekazanie zawiniątka. Za tę działalność, wraz z synem została w 1944 r. aresztowana i wpierv przetrzymywana w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie przesłana do KL Auschwitz, skąd w transporcie zbiorowym przesłano ją do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w jakich przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwolona przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarzyk, s. 206-208, 351.

PTASZYŃSKI ZBIGNIEW, pseud. „Feliks”,

Więzień w Oświęcimiu, Mysłowicach, KL Auschwitz, KL Gross-Rosen.

Urodzony 7.04.1921 r. w Oświęcimiu, syn Władysława i Kazimierzy z d. Sermak, zamieszkały w Oświęcimiu. W okresie okupacji hitlerowskiej, był aktywnym działaczem organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Gdy rodzice i siostra zaangażowali się w niesienie pomocy dla więźniów utworzonego na Ziemi Oświęcimskiej KL Auschwitz, on także uczestniczył w tych przedsięwzięciach. Pomoc polegała na przekazywaniu więźniom pożywienia, lekarstw, ciepłej odzieży, pośredniczeniu w nielegalnej korespondencji więźniów z rodzinami. Za tę działalność został wraz z matką aresztowany w 1944 r. i przez kilka dni przetrzymywany w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a stamtąd przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po uciążliwym dla niego śledztwie, uwięziony w KL Auschwitz, skąd następnie przesłany był do KL Gross-Rosen i tam **zginął** (nieznana data śmierci).

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarzyk, s. 206-208, 351.

PUCHALSKA HELENA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 44648, KL Ravensbrück nr 11178.

Urodzona 7.02.1920 r. w Chrzanowie. Aresztowana 4.12.1942 r. w Olkuszu. Do maja 1943 r. przebywała w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd została przekazana do KL Auschwitz, 11.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 44648. Następnie, w styczniu 1945 r. przeniesiona do KL Ravensbrück i tam zarejestrowano ją jako więźniarkę nr 11178. Dalej, trafiła do KL Neustadt-Glewe, gdzie doczekała wyzwolenia 3.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 554; Ankieta wypełniona osobiście przez H. Puchalską z dn. 18.11.1975 r. (sygn. Mat./10718, nr inw. 161908).

PULKA KAROL,

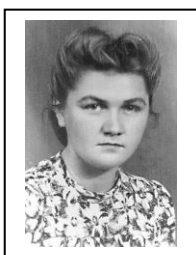
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.01.1893 r. w Stroniu gmina Stryszów, pow. wadowicki, syn Józefa i Cecylii z d. Bąk, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tomaszowie Mazowieckim. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Radomia przewieziony do KL Auschwitz, 11.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24149. Zginął **22.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3415/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:15, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 413, nr id. 5037.

PYTLIK JANINA po mężu BAŁUK, pseud. „Mira”,

Więźniarka w Oświęcimiu, KL Ravensbrück.

Urodzona 22.10.1923 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, należała do brzeszczańskiej – lewicowej grupy PPS. Bardzo zaangażowana w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz, tj. dostarczania więźniom w rejon przyobozowy żywności, lekarstw, odzieży, pośredniczenie w korespondencji więźniów z rodzinami i odwrotnie, w organizowanie ucieczek z obozu i załatwianie bezpiecznego schronienia uciekinierom (m.in. pomagała w ucieczce z obozu Lucjanowi Motyce).

Za tę działalność aresztowana, przetrzymywana przez kilka dni w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, skąd następnie przesłano ją do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 208-209, 352.

PYTLIK WŁADYSŁAW, pseud. „Birkut”,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 21.02.1922 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Gustawa i Marianny z d. Schworz. Szkołę powszechną ukończył w Brzeszczach, a gimnazjum w Cieszynie. Okupacja hitlerowska rozpoczęta we wrześniu 1939 r. uniemożliwiła mu kontynuowanie dalszej nauki. Aresztowany 27.04.1940 r. – z grupą uczniów gimnazjalnych oraz przedstawicieli inteligencji,

przesłany do KL Mauthausen-Gusen, skąd zwolniono go w kwietniu 1941 r. i wrócił do Brzeszcz.

Jesienią 1941 r. obawiając się wywiezienia przez Arbeitsamt na roboty przymusowe, podjął pracę w kop. „Brzeszcze-Jawiszowice”, angażując się równocześnie w działalność ruchu oporu na terenie Brzeszcz – działał w brzeszczańskiej lewicowej grupie PPS. Jak pozostali członkowie organizacji, włączył się bardzo aktywnie w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Początkowo pełnił funkcję łącznika na linii Brzeszcze-Spytkowice, przewożąc na teren przyobozowy lekarstwa i środki opatrunkowe, a zabierał stamtąd grypsy czy nielegalną korespondencję od więźniów dla ich rodzin. Od jesieni 1943 r. przejął kierownictwo brzeszczańskiej grupy PPS, kierował nią do września 1944 roku. Organizował też ucieczki z obozu, opiekował się zbiegłymi więźniami, pomagał w przedostaniu się do Generalnej Guberni (pomagał w ukryciu się uciekinierowi Lucjanowi Motyce). We wrześniu 1944 roku, zagrożony aresztowaniem, opuścił Brzeszcze i zamieszkał w Krakowie, nadal bardzo zaangażowany w działalność konspiracyjną. Po wojnie, mieszkał w Krakowie, rozpoczął studia na Politechnice Krakowskiej, ukończywszy je w 1950 r. jako inżynier budownictwa. Pracował m.in. w Krakowskim Przedsiębiorstwie Robót Drogowych oraz w Krakowskim Przedsiębiorstwie Robót Inżynieryjnych. W 1949 r. założył rodzinę – poślubił Danutę Bystron, koleżankę z konspiracji PPS. Zmarł w 1984 roku. Po wojnie za zasługi w walce z okupantem oraz pomoc więźniom odznaczony m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Oświęcimskim oraz Medalem Wolności i Zwycięstwa.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 208-209, 352.

RABI SAMUEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 30.06.1899 r. w Oświęcimiu, syn Judy i Sary z d. Szniter, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Makowie Podhalańskim pow. nowotarski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 28.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25118. Zginął **24.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1646/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 146.

RACZYŃSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 21.09.1914 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Wojciecha i Julii z d. Lisowska, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **10.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31749/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy niezycie jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 146.

RADKO JÓZEF,**Więzień KL Auschwitz nr 23689, nr E-698.**

Urodzony 6.04.1923 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z Chrzanowa przesłany do KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23689, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-698. Wypisany 27.03.1942 r. – przeniesiony do Weißenfels. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 756.

RADKO WOJCIECH,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 24.04.1913 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33246/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 246.

RADWAN KAZIMIERZ,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 25.02.1922 r. w Oświęcimiu, syn Andrzeja i Stanisławy z d. Smrek, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **28.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11660/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:30, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżył żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1158.

RAKOCZY STANISŁAWA,**Więżniarka KL Auschwitz nr 46413.**

Urodzona 7.05.1903 r. w Szczakowej gmina Jaworzno, pow. chrzanowski, córka Józefa i Stefanii z d. Sztajner, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana i krótko więziona w więzieniu Montelupich w Krakowie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 22.06.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 46413. Zginęła **3.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33276/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:15, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Herzschwäche” (katar/nieżył jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 144; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 276.

RAMZA TOMASZ,**Więzień KL Auschwitz.**

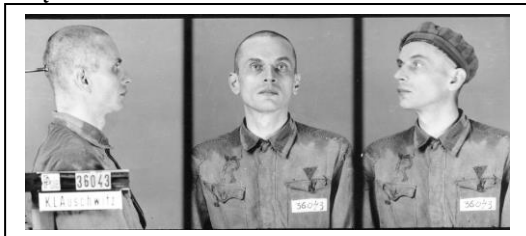
Urodzony 20.12.1877 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, syn Mikołaja i Katarzyny z d. Kaim, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Imielnia pow. jędrzejowski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **18.02.1943 r.** Według wystawionego aktu

zgonu nr 8577/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1145; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 1069.

RAPACZ TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 36043.

Urodzony 10.10.1906 r. w Grodźcu k/Będzina, syn Antoniego i Florentyny z d. Wolf, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 36043. Zginął **19.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25471/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:20, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 175; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 1451.

RAZOWSKA HELENA po mężu MATANIAK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.06.1907 r. w Hermanicach – Zaolzie, mieszkanka Oświęcimia lecz w okresie okupacji hitlerowskiej wysiedlona do Jawiszowic. Zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz (podoboju w Jawiszowicach) – dożywiając ich. Za tę działalność została aresztowana 10.04.1944 r. i uwięziona w KL Auschwitz, a po kilku miesiącach zwolniona z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 354.

RĄCZKA KAROL, pseud. „Pantera”,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 4.02.1914 r. w Wilczkowicach gmina Brzeszcze, pow. oświęcimski, mieszkaniec Wilczkowic. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu, był łącznikiem ZWZ/AK. W ramach pomocy więźniom KL Auschwitz dostarczał im paczki z żywnością, a wraz z bratem Rudolfem przejmował uciekinierów z obozu, i udzielał im schronienia. Za tę działalność aresztowany 10.11.1944 r. i uwięziony w KL Auschwitz. W styczniu 1945 r. uczestniczył w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., a następnie w zbiorowym transporcie koleją dostał się do KL Mauthausen. Zginął w tym obozie w marcu **1945 r.**

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 354.

REHANEK JÓZEF,

Więzień więzienia w Raciborzu.

Urodzony w 1903 r. w Bulowicach gmina Kęty pow. oświęcimski, właściciel gospody, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Boguminie pow. karwiński – Zaolzie. Przed wojną członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i przetransportowany do więzienia w Raciborzu, gdzie zginął **6.08.1940 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 46; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 179; (Z SUPLEMENTU).

REICH PINKAS,

Więzień KL Auschwitz nr 29244.

Urodzony 1.07.1889 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Jakuba i Jetty z d. Langer. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 29244. Zginął **8.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 0000/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, określono przyczynę zgonu: „Emphysem bei Arteriosklerose” (emfizema płuc przy arteriosklerozie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 164; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 112.

REIFEN CHASKEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.06.1902 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Kežmark - Słowacja. Aresztowany i 17.04.1942 r. w transporcie zbiorowym Żydów ze Słowacji przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 30149. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9222/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 222.

REIFER SALOMON,

Więzień KL Dachau nr 120156.

Urodzony 5.05.1910 r. w Chrzanowie, z zawodu cieśla, mieszkaniiec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120156. Zginął w tym obozie **19.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 206.

REITER ANNA,

Więźniarka obozu koncentracyjnego – nieznana nazwa.

Urodzona ?, nauczycielka Państwowego Gimnazjum i Liceum w Wadowicach. Aresztowana w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i zesłana do obozu koncentracyjnego, gdzie zginęła w **1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 604; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 182 wykazu).

REITER CHAIM,

Więzień obozu koncentracyjnego – nieznana nazwa.

Urodzony w 1877 r., nauczyciel Państwowego Gimnazjum i Liceum w Wadowicach. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i

przesłany do obozu koncentracyjnego – którego nazwy nie udało się ustalić. Zginął w **1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 604; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 183 wykazu).

REJDYCH HONORATA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54660.

Urodzona 15.01.1910 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, córka Franciszka i Marii z d. Rejdych, zamieszkała w Myślachowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54660. Zginęła **20.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35496/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:30, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 579; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 990.

REJDYCH JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.01.1917 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Jana i Julii z d. Siemek, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33237/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:35, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 699; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 237.

REJDYCH ROZALIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54661.

Urodzona ? w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54661. Zginęła **2.01.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 580.

REJDYCH STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.06.1908 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.11.1940 r.** – w pierwszej masowej egzekucji jaka miała miejsce w tym obozie. Reichsführer SS Himmler osobiście wyznaczył (wybrał) czterdzieści osób do rozstrzelania - z czterech list jakie przekazało mu Statspolizeileitstelle w Katowicach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 648.

REJDYCH WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 22734, nr E-543.

Urodzony 2.05.1911 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z Chrzanowa przewieziony do KL Auschwitz, 19.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 22734, a po

jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-543. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 749.

REMBIECHA JULIAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.01.1907 r. w Libiążu Wielkim pow. chrzanowski, syn Antoniego i Antoniny z d. Postwa, zamieszkały w Libiążu Wielkim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33186/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:03, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 700; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 222.

REMBIECHA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 119570, KL Gross-Rosen, KL Buchenwald, KL Natzweiler, KL Dachau.

Urodzony 25.06.1909 r. w Chrzanowie. Aresztowany 19.12.1942 r. w Chrzanowie na podstawie donosu. Uwięziony w więzieniu śledczym w Mysłowicach, gdzie przebywał do końca kwietnia 1943 r, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz, 30.04 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119570. Następnie, 8.11.1944 r. przeniesiony do KL Gross-Rosen, i dalej do KL Buchenwald, KL Natzweiler podobóz w Dautmergen, KL Dachau. Mimo ciężkich warunków panujących w tych obozach, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 335; Ankieta wypełniona osobiście przez W. Rembiecha z dn. 14.07.1955 r. (sygn. Mat./1551, nr inw. 44175).

REMBIESA ANIELA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 8.07.1915 r. w Babicach gmina Oświęcim, córka Jana i Marii z d. Klisiak, zamieszkała w Babicach. Aresztowana i uwięziony w KL Auschwitz, zginęła **10.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6463/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Bauchfellentzündung” (zapalenie otrzewnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1162; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 463.

REMBIESA JOANNA po mężu KORZENIOWSKA pseud. „Mała”,

Więźniarka w Wadowicach.

Urodzona 2.09.1925 r. w Babicach gmina Oświęcim, mieszkanka Oświęcimia, harcerka. W okresie okupacji hitlerowskiej działaczka ruchu oporu jako łączniczka oddziału partyzanckiego ZWZ/AK – „Sosienki”. Zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz, dostarczała więźniom żywność, lekarstwa, odzież, pośredniczyła w nielegalnej korespondencji więźniów ze swoimi rodzinami. Za tę działalność, aresztowana w czerwcu 1943 r. i więziona w Wadowicach. Odzyskała wolność we wrześniu 1944 r. – zwolniona z więzienia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 354-355; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

REMBIESA WINCENTY,

Więzień KL Auschwitz nr 20190, nr E-180.

Urodzony 13.01.1911 r. w Babicach gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 23.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20190, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-180. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734.

RENTINATUS WINCENTY,

Więzień KL Auschwitz nr 20073, nr E-148.

Urodzony 11.07.1900 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 14.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20073, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie – na więźnia „wychowawczego” nr E-148. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 733.

RICHTER CHAIM,

Więzień KL Auschwitz nr 25382.

Urodzony 18.08.1886 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Leji z d. Kirschner, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25382. Zginął **1.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1817/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 315.

RICHTER FRAJDA z d. GUTTER,

Więżniarka KL Auschwitz.

Urodzona 12.06.1893 r. w Chrzanowie, córka Nachemia i Gitli z d. Richter, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **11.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1326/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1162; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1312.

RICHTER GABRIEL,

Więzień KL Auschwitz nr 42449.

Urodzony 25.09.1900 r. w Chrzanowie, syn Salomona i Róży z d. Neuhoof, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 27.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42449. Zginął **9.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19086/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:50, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 186; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1070.

RICHTER KAROLINA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.10.1921 r. w Andrychowie pow. wadowicki, córka Ludwika i Glorii z d. Dudzik, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Podgórzu koło Opola. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **8.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19651/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1162; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 155.

RICHTER RUDOLF,

Więzień KL Auschwitz nr 17856.

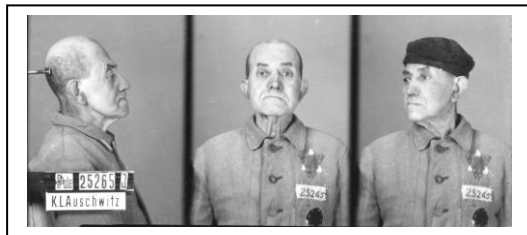

Urodzony w 1915 r. w Wadowicach, syn Józefy, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Petrowicach pow. cieszyński. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 9.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17856. Zginął **24.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12651/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:35, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 109; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 651.

RICHTER SALOMON,

Więzień KL Auschwitz nr 25265.

Urodzony 1.05.1872 r. w Chrzanowie, syn Abrachama i Fridy z d. Singer, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25265. Zginął **5.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1989/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 146; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 487.

RICK SAMUEL ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 34863.

Urodzony 8.06.1877 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Salomona i Ewy z d. Gerstein, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 34863. Zginął **31.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9562/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:35, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Altersschwäche” (nieżyt/katar jelit przy uwiązaniu starczym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 173; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 562.

ROBAK STEFAN,

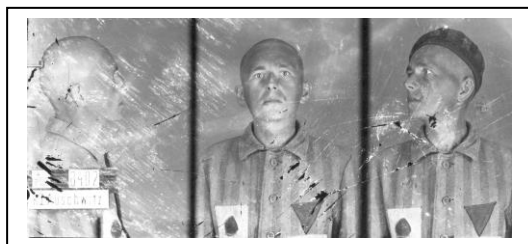
Więzień KL Auschwitz nr 14438.

Urodzony 10.01.1916 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14438. Zginął on w KL Auschwitz **4/5 maja 1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 96.

ROCK MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 8402.

Urodzony 8.04.1917 r. w Zagórzu gmina Babice pow. chrzanowski z zawodu tokarz. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8402. Zginął **18.10.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 75.

ROKITA-ZDUŃCZYK WERONIKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 35116.

Urodzona 19.12.1912 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Przedborzu nad Pilicą koło Końskich za podanie papierosów sowieckim jeńcom wojennym. Uwięziona w KL Auschwitz, 12.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej

ewidencji jako więźniarka nr 35116. Następnie, 12.10.1944 r. przeniesiono ją do KL Flossenbürg. Została wyzwolona w czasie marszu ewakuacyjnego w mieście Plauen - przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 532; Ankieta wypełniona osobiście przez W. Rokitę-Sduńczyk z dn. 21.02.1969 r. (sygn. Mat./6956, nr inw. 154735).

ROSENBAUM CHAIM,

Więzień KL Auschwitz nr 26961.

Urodzony 22.10.1888 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Jakuba i Rajzy z d. Rosenbaum, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26961. Zginął **20.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4043/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1037.

ROSENBERG CHAIM,

Więzień KL Dachau nr 20571.

Urodzony 11.09.1869 r. w Chrzanowie, z zawodu krawiec, zamieszkały w okresie okupacji w hitlerowskiej w Morawskiej Ostrawie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20571. Zginął w tym obozie **17.12.1940 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 209.

ROSENFELD ALEKSANDER wel WIŚNIEWSKI,

Więzień KL Auschwitz nr 123550, KL Buchenwald, KL Dora Mittelbau nr 42310.

Urodzony 8.09.1923 w Chrzanowie. Aresztowany w 1942 r., przebywał w więzieniu w Tomaszowie Mazowieckim, a następnie przewieziony do KL Auschwitz, 3.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 123550. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald, KL Dora Mittelbau i tam zarejestrowany jako więzień nr 42310. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Uwaga - więziony był pod nazwiskiem Stefana WIŚNIEWSKIEGO.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 346; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Rosenfelda z dn. 27.03.1976 r. (sygn. Mat./10990, nr inw. 1628994).

ROSENSTRAUCH JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 20125. nr E-164.

Urodzony 1.01.1913 r. w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20125, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-164. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 734.

ROSENZWEIG BERNHARD ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 25511.

Urodzony 4.06.1907 r. w Oświęcimiu, syn Wolfa i Fany z d. Enoch, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25511. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2784/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 148; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1278.

ROSNER MAURICE,

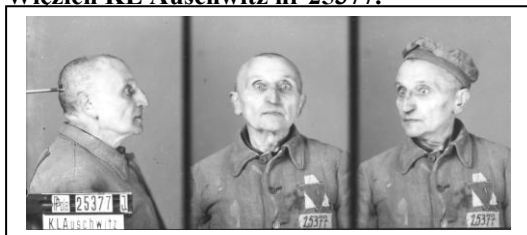
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.10.1899 r. w Oświęcimiu, syn Jakuba i Leni z d. Matner, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Sate – Francja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **30.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42383/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1146; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 301.

ROSNER SALOMON,

Więzień KL Auschwitz nr 25377.

Urodzony 17.10.1875 r. w Chrzanowie, syn Hirsza i Leji z d. Dros, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25377. Zginął **5.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1987/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 485.

ROSNER SAMUEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.05.1875 r. w Długoszynie pow. chrzanowski, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Żylinie – Słowacja. Aresztowany i w transporcie Żydów ze Słowacji dostał się do KL Auschwitz, 4.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 44906. Zginął **23.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16355/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:35, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1335.

ROTTER HELENA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.07.1914 r. w Chrzanowie, córka Rozalii, bez stałego miejsca zamieszkania. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **30.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33637/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 1163; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 613.

ROTTENBERG CHAIM IZRAEL,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 15.12.1891 r. w Mszanej pow. limanowski, zamieszkały w Chrzanowie, kupiec. Aresztowany i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **23.09.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: brak – nie podana.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 180.

RUDOLF ANTONINA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 27.09.1918 r. w pow. chrzanowskim, córka Władysława i Angeli z d. Spila. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **4.07.1942 r.** – z wyroku posiedzenia sądu doraźnego. Według wystawionego aktu zgonu nr 17185/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:22, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 652; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 679.

RUDZKI ROMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 23383, nr E-617.

Urodzony 31.05.1917 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23383, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-617. Wytrwał do ostatnich dni funkcjonowania obozu tj. 27.01.1942 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

RUFF JOACHIM,

Zginął w Nowym Sączu.

Urodzony 23.11.1873 r. w Trzebini, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Pod koniec 1939 r. z zajmowanego przez Niemców Cieszyna uchodził do Polski - przedostał się do Nowego Sącza, tam aresztowany przez gestapo i **zginął** – nieznana jest data i okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 58; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

RUFF SALI z d. FAUBER,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 12.04.1877 r. w Chrzanowie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana 29.06.1942 r. do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – prawdopodobnie w komorze gazowej.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 58; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

RUSINEK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Mieszkaniec Rajska (prawdopodobnie), w okresie okupacji hitlerowskiej pracownik żwirowni w Rajsku gdzie także pracowali więźniowie KL Auschwitz, więc zaangażował się w pomaganie więźniom – dożywiając ich. W lutym 1943 r. oskarżony o kontakt z więźniami został uwięziony w KL Auschwitz i przetrzymywany w bloku 11, skąd po czteromiesięcznym śledztwie zwrócono mu wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 357.

RYBAK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-985.

Urodzony 20.10.1903 r. w Gorzowie Śl. gmina Chelmek, pow. oświęcimski, syn Romana i Zofii z d. Bożek, zamieszkały w Gorzowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień

„wychowawczy” nr E-985. Zginął **7.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4616/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:15, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 769; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 116.

RYBAK-PROCHASKA WŁADYSŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1.12.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła tuż przed wyzwoleniem obozu 5.01.1945 r. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 719; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

RYBARSKI ROMAN,

Więzień na Pawiaku, KL Auschwitz nr 18599.

Urodzony 3.07.1887 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Jana i Albertyny z d. Szczygliński, zamieszkały w okresie okupacji w Warszawie. W 1910 r. ukończył studia na Wydziale Prawa UJ - doktor praw, i w tymże 1910 r. absolwent Szkoły Nauk Politycznych w Paryżu. Po pełnionych funkcjach asystenta w 1912 r. w Polskiej Szkole Nauk Politycznych w Krakowie, docenta w lata 1913-1916 r., a następnie w latach 1916-1920 r. kierownika w Katedrze Ekonomii Politycznej UJ, od 1917 r. profesor nadzwyczajny na UJ.

Kolejne funkcje zagraniczne to: ekspert polskiej delegacji na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r., a po powrocie do kraju, podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu. Od 1922 do 1924 r. profesor zwyczajny ekonomii politycznej i kierownik Katedry Ekonomii Politycznej PW, a następnie w okresie 1937-1939 kierownik Katedry Skarbowości UW i dziekan Wydziału Prawa UW. Od wybuchu wojny, aktywny w Komitecie Obrony Stolicy; inicjator porozumienia stronnictw politycznych w efekcie czego utworzono Główną Radę Polityczną - wiceprzewodniczący Sekcji Finansowej Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej, dyrektor Departamentu Skarbu Delegatury Rządu na Kraj. Aresztowany w maju 1941 r. i uwięziony na Pawiaku, skąd 21.07.1941 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 24.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18599. W obozie stanął na czele obozowej konspiracyjnej grupy SN. Zaangażowany w prace Rady Wojskowej tajnego ZWZ, gdzie opracowywał plan powstania na terenie obozu pod nazwą „Akcja Zryw”. Zginął **5.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2027/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:50, określenie przyczyny zgonu to: „septische Angina” (angina zakaźna).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 113; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 525; *Lista strat osobowych ruchu narodowego 1939-1945, Zeszyt 1*. IPN, Warszawa 2008, s. 72. (oprac. N. Wójtowicz); APMA-B Ankieta z dn. 9.05.1972 r. (sygn. Mat./8850, nr inw. 158290); (Z SUPLEMENTU).

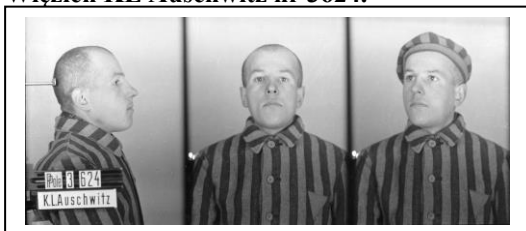
RYBARSKI ROMAN,

Więzień KL Auschwitz nr 18559.

Urodzony 3.07.1887 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Jana i Albertyny z d. Szczygliński, zamieszkały w okresie okupacji w Warszawie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 24.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18559. Zginął **5.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2027/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:50, określenie przyczyny zgonu to: „septische Angina” (angina zakaźna).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 113; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 525.

RYCHŁOWSKI ANTONI,
Więzień KL Auschwitz nr 3624.

Urodzony 26.06.1915 r. w Alwerni pow. chrzanowski, syn Antoniego i Angeli z d. Pałczyńska, zamieszkały w Mirowie gmina Alwernia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3624. Zginął **29.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17382/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche nach Fleckfieber” (niewydolność serca po tyfusie plamistym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 45; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 876.

RYDZOŃ STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr E-1927.

Urodzony 24.04.1915 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, syn Marcina i Justyny z d. Kasperek, zamieszkały w Trzebini, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w kwietniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1927. Zginął **5.08.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18403/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 814; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 397.

RYSZKA SZYMON,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.10.1896 r. w Kochłowicach pow. Ruda Śląska, syn Pawła i Ewy z d. Krysik, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **11.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7352/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz.

18:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy niezycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1146; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 397.

**RYSZKA WŁADYSŁAW pseud. „Władek”,
Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 12.08.1919 r. w Babicach gmina Oświęcim, mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – łącznik ZWZ/AK, członek oddziału partyzanckiego „Sosienki”. Był pracownikiem w piekarni, gdzie zatrudnieni byli także więźniowie, więc dostarczał im żywność, lekarstwa, pośredniczył w nielegalnej korespondencji z rodzinami. Został aresztowany 3.05.1943 r. jako podejrzany o kontakty z więźniami. Przesłany do KL Auschwitz i więziony w bloku 11, a po trzymiesięcznym śledztwie odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 358.

**RYŚ STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz, KL Buchenwald nr 31208, KL Bergen-Belsen.**

Urodzony 6.07.1921 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i 31.10.1943 r. uwięziony w KL Auschwitz. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald, tam figurował jako więzień nr 31208. Dalej, przesłany do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 15.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 408.

**RYTKO ALEKSANDER,
Więzień KL Auschwitz nr 119104, KL Mauthausen.**

Urodzony 19.02.1911 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119104. Z tego obozu, 6.12.1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen. Przeżył i został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 333.

**RZEPA ANIELA z d. BARAŃSKA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 18448.**

Urodzona 17.05.1899 r. w Kętach pow. oświęcimski, córka Jana i Franciszki z d. Marczyńska, zamieszkała w Kętach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 27.08.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 18448.

Zginęła **1.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33941/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:10, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 501; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 913.

RZEPECKA KATARZYNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 64882.

Urodzona 25.11.1906 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 16.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64882. Następnie, wypisana 24.11.1943 r. – prawdopodobnie przesłana do innego obozu. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 597.

SABLIK MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 19939.

Urodzony 21.09.1883 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19939. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116.

SADŁO JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr E-1275.

Urodzony 30.03.1920 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1275. Następnie, wypisany 19.06.1942 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 783.

SADŁO KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 184265.

Urodzony 5.05.1928 r. w Trzebini pow. Chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 184265. Odzyskał wolność 24.10.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 461.

SAFERNA JERZY,

Więzień gestapo w Bielsku, KL Auschwitz nr E-7003.

Urodzony 31.07.1926 r. w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowany i z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 16.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7003. Odzyskał wolność 27.01.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 988.

SAJDA FRYDERYK,

Więzień KL Auschwitz nr 184289, KL Gross-Rosen nr 1919, KL Flossenbürg nr 86751.

Urodzony 4.07.1923 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 184289. Następnie, przeniesiony do KL Gross-Rosen i tam zarejestrowany jako więzień nr 1919. Dalej, przewieziony do KL Flossenbürg, gdzie zarejestrowano go jako więźnia nr 86751. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 22.04.1945 r. wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 462.

SAJDAK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 47774.

Urodzony 29.11.1895 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Jana i Anny z d. Warcińczyk, zamieszkały w Jawiszowicach. Oskarżony o pomoc w zorganizowaniu ucieczki więźnia, aresztowany 17.07.1942 r. i uwięziony w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 47774. Rozstrzelany **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22457/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:02, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 199, 657; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 359; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1455.

SALA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 23663, nr E-672.

Urodzony 14.11.1919 r. w Skawce k/Mucharza, pow. wadowickim, syn Marcina i Agnieszki z d. Wata, zamieszkały w Tarnawie gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 4.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23663, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-672. Zginął **26.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 506/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:20, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 755; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 506.

SAMET ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 32035.

Urodzony 16.02.1905 r. w Wadowicach, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Bardejowie – Słowacja. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 23.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32035. Zginął **23.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12417/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 166; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 417.

SAMETH EWA SARA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 21.01.1920 r. w Wadowicach, córka Abrahama i Chaji z d. Neuman, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Krakowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11294/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:45, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

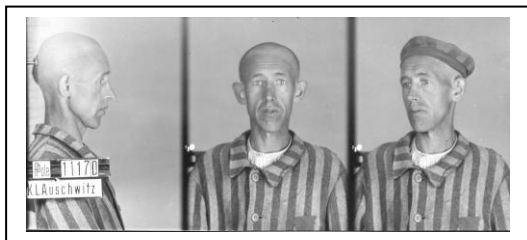
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1163; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 792.

SANDECKI MIECZYŚLAW,
Więzień KL Auschwitz nr 120423, KL Neuengamme, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 1.06.1926 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany w marcu 1943 r. we wsi Riegensburg wraz z grupą Polaków pracujących przymusowo u niemieckich gospodarzy. Od marca do maja 1943 r. przebywał w obozie pracy przymusowej w Blechhammer (Błachownia Śląska koło Kędzierzyna-Koźła), a następnie przewieziony do KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120423. Następnie, w sierpniu 1943 r. przeniesiony do KL Neuengamme, zaś w październiku 1943 r. trafił do KL Neuengamme - podobóz Drütte. Stamtąd przeniesiono go w marcu 1945 r. do KL Bergen-Belsen, gdzie doczekał wyzwolenia 15.04.1945 r. przez armię angielską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337; Ankieta wypełniona osobiście przez M. Saneckiego z dn. 23.11.1979 r. (sygn. Mat./12804, nr inw. 165861).

SANEK STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 11170.

Urodzony 19.10.1902 r. w Zagórz gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 2.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11170. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 91.

SAPETTA JAN,
Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 27.12.1893 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Antoniego i Agnieszki, zamieszkały w Jaworznie, tramwajarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął 5.09.1943 r., określona przyczyna zgonu: niedrożność jelit.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 191.

SAREK IZYDOR,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 4.04.1902 r. w Jaworznie, syn Antoniego i Julianny, zamieszkały w Byczynie pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **6.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne osłabienie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 177.

SARNA HELENA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 33323.

Urodzona 7.08.1903 r. w Oświęcimiu, córka Marcina i Zofii z d. Sieradz, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 33323. Zginęła **10.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14216/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 530; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 694.

SARNA MARIA z d. KOCUR,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 29.10.1909 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Ludwika i Zofii z d. Krawczyk, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **26.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22835/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:29, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1163; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 295, nr id. 21235.

SATERNUS JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20518, nr E-209.

Urodzony 7.03.1906 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 6.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20518, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-209. Zginął **12.03.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

SATERNUS STANISŁAW,

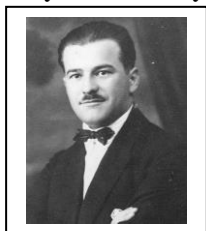
Więzień w Katowicach.

Urodzony 7.12.1907 r. w Chybiu, mieszkaniec Oświęcimia, syn Antoniego i Marianny (Marii) z d. Patyk (brat Władysława). W okresie okupacji hitlerowskiej był pracownikiem poczty w Oświęcimiu, a zarazem zaangażował się w działalność ruchu oporu – organizacji ZWZ/AK. Na polecenie organizacji sporządzał dokumentację o pomordowanych w KL Auschwitz, a także rewidował korespondencję władz niemieckich. Za tę działalność aresztowany w październiku 1942 r. przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **4.03.1943 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., s. 360; *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 37.

SATERNUS WŁADYSŁAW, pseud. „Boryna”,

Więzień w Oświęcimiu, Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 13.03.1897 r. w Gorzowie gmina Chelmek, pow. oświęcimski, syn Antoniego i Marianny (Marii) z d. Patyk. Po ukończeniu szkoły powszechnej, kontynuował naukę w Szkole Wydziałowej w Dziedzicach, później w Gimnazjum Realnym w Bielsku. Do września 1939 r. pracował na kolei w Dziedzicach, natomiast w okresie okupacji w Zakładzie Eksploatacji Kruszywa w Oświęcimiu.

Ten rodzaj pracy, umożliwiał mu przemieszczanie się nie tylko po terenach krakowskich i śląskich, ale także po ówczesnym Protektoracie Czech i Moraw. Okoliczność owego przemieszczania się, wykorzystał jako konspirator ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego i Inspektoratu Bielskiego, zajmował się wywiadem – szczególnie zdobywaniem informacji i dowodów zbrodni SS, fotografii i planów sytuacyjnych, przekazując następnie te materiały władzom konspiracyjnym. Był także zaangażowany w niesienie pomocy więźniom – pomoc żywnościową, lekarstwa, pośredniczył w tajnej korespondencji więźniów ze światem zewnętrznym. Za tę działalność aresztowany w 20.03.1944 r. i więziony przez kilka dni w Oświęcimiu, a następnie przewieziono go do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie przesłany do KL Auschwitz i umieszczony w bloku nr 11. **Zginął 14.08.1944 r.** przez rozstrzelanie. Pośmiertnie odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Świebocki, s. 212, 360.

SAWCZYN KATARZYNA z d. LASOŃ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 66314.

Urodzona 25.03.1890 r. w Trzebieńce pow. chrzanowski, córka Stanisława i Marii z d. Gowacz, zamieszkała w Trzebini. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 28.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66314. Zginęła **21.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35538/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:05, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 600; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 1032.

SCHANZER ZYGMUNT ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 26991.

Urodzony 14.10.1900 r. w Wadowicach, syn Michała i Herminy-Sary z d. Trommer, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 20.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26991. Zginął **31.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4186/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem bei Herzschwäche” (obrzęk płuc przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 1146; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1180.

SCHATZKER ABRAHAM,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony 31.12.1898 r. w Chrzanowie, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie – Zaolzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczność śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 110; (Z SUPLEMENTU).

SCHATZKER RÓŻA,

Więźniarka – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzona 8.02.1901 r. w Oświęcimiu, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Karwinie – Zaolzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczność śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 110; (Z SUPLEMENTU).

SCHAUFELD SALI,

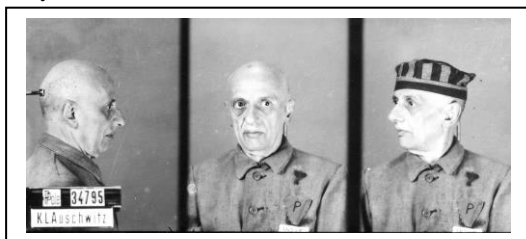
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 5.01.1902 r. w Oświęcimiu, córka Mojżesza i Miny z d. Tidor, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w miejscowości Nove Mesto nad Vahom – Słowacja. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **11.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34941/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 4:15, określenie przyczyny zgonu to: „Freitod durch elektrischen Strom” (samobójstwo przez porażenie prądem elektrycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1146; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 429.

SCHLANK JÓZEF (SZLANK JÓZEF),

Więzień KL Auschwitz nr 34795.

Urodzony 3.11.1877 r. w Oświęcimiu, syn Maurycego i Jadwigi z d. Markiewicz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 5.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 34795. Zginął **29.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17325/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:40, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 172; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 819.

SCHLESINGER FRANCISZKA (lub SZLEZINGER FRANCISZKA),

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 14.07.1903 r. w Wadowicach, córka Wiktora i Stefanii z d. Bornstein, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **24.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32653/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 14:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1147, 1164; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1095; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1095..

SCHNEIDER STEFANIA po mężu WÓJCIK,

Więźniarka – nieznane miejsce więzienia.

Urodzona 8.08.1912 r. w Żywcu, mieszkanka Oświęcimia. W okresie okupacji pracowała wraz z siostrą Marią w trafice Kunischa mieszczącej się w Rynku w Oświęcimiu. Pomagały więźniom KL Auschwitz. Stefania za tę działalność została aresztowana. Brak jest informacji o miejscu jej więzienia, lecz wiadomo że przeżyła i odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 361; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

SCHNITZER ISAK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.06.1913 r. w Oświęcimiu, syn Mojżesza i Genendel z d. Weindlig, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Brukseli – Belgia. Aresztowany i w transporcie zbiorowym Żydów z Belgii, przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **6.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28301/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herz – und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 1243.

SCHNITZER MARCUS ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.06.1908 r. w Oświęcimiu, syn Mojżesza i Genendel z d. Weindlig, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Antwerpen – Belgia. Aresztowany przez policję niemiecką i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, zginął **21.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3059/1943 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:00, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 55.

SCHUBERT JÓZEF, kś.,

Więzień w Pszczynie, KL Dachau, KL Mauthausen.

Urodzony 21.02.1906 r. w Oświęcimiu, dr, substytut w Pawłowicach Śląskich. Aresztowany 22.05.1940 r. i więziony w areszcie w Pszczynie, a następnie przesłany do KL Dachau, stamtąd do KL Mauthausen. Został zwolniony z obozu 22.11.1940 r.

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 209.

SCHUMACHER IRENA,

Więźniarka w Mysłowicach.

Zamieszkała w Trzebini. Aresztowana i uwięziona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, za nieujawnienie miejsca ukrywania się męża Ryszarda, który wraz z bratem Julianem od 1940 r. działał w „Szarach Szeregach” a następnie w ZWZ/AK. Gdy więc gestapo aresztowało brata Juliana i Bronisławę Gwizdałównę, Ryszard zdołał zbiec i ukrywał się do końca okupacji, lecz w zamian aresztowana została jego żona Irena. Po jakimś czasie, została zwolniona z więzienia w Mysłowicach, lecz bardzo często wzywana przez policję w Trzebini, była bita i nadal wymuszano na niej podanie miejsca ukrywania się Ryszarda.

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2006 r., s. 23-24.

SCHUMACHER JULIAN,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 24.03.1914 r. w Trzebionce pow. chrzanowski, zamieszkały w Trzebini. Do szkoły powszechnej a następnie średniej uczęszczał we Lwowie. Od 1927 r. harcerz, od 1932 r. pracował w referacie zachowym w Trzebini, w 1938 r. mianowany na podharcmistrza. Pracował przed wybuchem drugiej wojny światowej w elektrowni Siersza, zaś pod koniec okupacji pracował w biurze w Zakładach Gumowych w Trzebini.

Od 1940 r. wraz z bratem Ryszardem zaangażowany w działalność „Szarych Szeregów”, a także w ruchu oporu – organizacji ZWZ/AK. Latem 1944 r. pomógł uciekinierowi (anglikowi) z obozu jenieckiego przy rafinerii w Trzebini – załatwił dzięki pomocy Bronisławy Gwizdałowej nielegalne dokumenty. Gdy złapano tego uciekiniera, w śledztwie z torturami wyjawiał nazwiska osób które mu pomogły. 21.08.1944 r. Julian oraz Bronisława Gwizdałowa zostali aresztowani i przewiezieni do więzienia śledczego w Mysłowicach. 26.10.1944 r. Juliana przesłano do KL Auschwitz i umieszczony w bloku 11, gdzie po wyroku sądu doraźnego zginął 1.11.1944 r. – prawdopodobnie rozstrzelany w Birkenau w krematorium nr V.

Postscriptum. W okresie przebywania w celi bloku 11 pozostawił ślad na ścianie: „Schümacher Julian 31.10.44 z Trzebini ogłoszono wyrok 1.11.44 jeszcze żyje”.

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2006 r., s. 22-24.

SCHWARTZ JEHUDA,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 24.07.1905 r. w Chrzanowie, syn Dawida i Chaji z d. Augarten, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez niemiecką policję i w transporcie zbiorowym Żydów z Francji przewieziony do KL Auschwitz, zginął **18.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22082/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1080.

SCHWARZBART SALOMON,

Więzień KL Auschwitz nr 43516.

Urodzony 28.01.1909 r. w Chrzanowie, syn Salomona i Bajli z d. Kluger, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez niemiecką policję i w transporcie zbiorowym Żydów francuskich z obozu w Beaune-le-Rolande przewieziony do KL Auschwitz, 30.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 43516. Zginął **18.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30230/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 1:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 228.

SEITNER ARON,

Więzień KL Dachau nr 120097.

Urodzony 30.11.1925 r. w Chrzanowie, z zawodu kuśnierz. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120097. Zginął w tym obozie **17.05.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 222.

SEKULSKI FERDYNAND,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 28.08.1901 r. w Rudniku nad Sanem, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Przed pierwszą wojną światową ochotnik do Legionów, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, podjął zawodową służbę wojskową w stopniu starszego sierżanta w 23 pułku piechoty i artylerii konnej we Włodzimierzu Wołyńskim. 17.09.1939 r. ze swoim pułkiem walczył w kampanii wrześniowej na terenie Pomorza, tam został ranny i dostał się do niewoli niemieckiej z której zbiegł i przybył do rodziny w Kętach.

Podjął pracę w Fabryce Maszyn Rolniczych i Odlewni Żelaza w Kętach, a znając bardzo dobrze język niemiecki, pracował jako tłumacz. Zaangażował się w działalność konspiracyjną. Jeżdżąc często służbowo do Krakowa i Bielska, przewoził prasę konspiracyjną, a z fabryki gdzie pracował, w maszynach rolniczych

przeznaczonych do sprzedaży w Krakowie, przemycano części oraz materiały do produkcji konspiracyjnych pistoletów maszynowych, oraz żywność dla konspiratorów. W okresie 1942-1944 był dowódcą placówki Armii Krajowej w Kętach. Latem 1944 r., ostrzeżony o grożącym mu aresztowaniu, wyjechał do Rudnika nad Sanem, gdzie przebywał dwa tygodnie, lecz w obawie, że w odwet za jego ucieczkę może zostać aresztowana rodzina, powrócił do Kęt. Przez zdradę, we wrześniu 1944 r. został aresztowany i z posterunku policji w Kętach przewieziono go do Bielska, a stamtąd do KL Auschwitz. Przebywał w bloku nr 11 do 5.01.1945 r., kiedy to podczas ostatniego posiedzenia sądu doraźnego został skazany na śmierć i wraz z innymi skazańcami rozstrzelany w dniu **6.01.1945 r.** – w krematorium V w Birkenau.

Bibliografia: Relacja córki Ireny Sekulskiej z dn. 15.11.1999 r.

SELINGER BARUCH,

Więzień KL Auschwitz nr 25376.

Urodzony 14.08.1912 r. w Chrzanowie, syn Szymona Izraela i Bertę Sary z d. Bergkopf, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25376. Zginął **20.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4050/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:07, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1044.

SENCEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 19910, nr E-116.

Urodzony 25.07.1925 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 6.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19910, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-116. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 732.

SENKOWSKA HELENA z d. SIUTA,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 5.05.1907 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, mieszkanka Brzeszcz. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z mężem Ludwikiem, synem Włodzimierzem oraz grupą brzeszczańskiej młodzieży zaangażowana była w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Dostarczała żywność oraz lekarstwa więźniom komand roboczych, pracującym na terenie Nazielenic. Za tę działalność, za kontakt z

więźniami, aresztowana w lutym 1942 r. i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po dwutygodniowym śledztwie zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 362-363.

SENKOWSKA MARIA,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 10.12.1902 r. w Pogórze, mieszkanka Brzeszcz pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana była w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Dostarczała więźniom pracującym w okolicy Brzeszcz – żywność, lekarstwa, pośredniczyła w ich nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami. Podejrzana o kontakty z więźniami, w lutym 1942 r. została aresztowana i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu.

Po dwutygodniowym śledztwie odzyskała wolność.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 362.

SERAFINI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 9307, KL Mauthausen.

Urodzony 25.07.1921 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9307. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 77.

SEREK NATALIA,

Więzień KL Auschwitz nr 27646, KL Ravensbrück.

Urodzona 15.03.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 27646. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich

warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 511.

SEWERYN ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.10.1911 r. w Wadowicach, syn Stanisława i Rozalii z d. Owczarz, zamieszkały w Jeziorkach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23540/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:05, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 1026.

SĘKAŁA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 164421, KL Mauthausen nr 5198.

Urodzony 3.06.1913 r. w Myślachowicach, gmina Trzebinia pow. chrzanowski. Aresztowany w 1941 r. na robotach przymusowych w Austrii jako podejrzany o sabotaż. Przebywał w więzieniach w Wadowicach i Bytomiu, a następnie w listopadzie 1943 r. przewieziony do KL Auschwitz, 22.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 164421. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen, i tam zarejestrowany jako więzień nr 5198. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 435; Ankieta wypełniona osobiście przez St. Sękałę z dn. 19.09.1988 r. (sygn. Mat./14504, nr inw. 169932).

SIEGEL IZYDOR,

Więzień KL Auschwitz nr 17205.

Urodzony 18.11.1899 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.06.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17205. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 105.

SIEGEL STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 11535.

Urodzony 7.12.1906 r. w Brzeźnicy pow. wadowicki, syn Karola i Marianny z d. Pilowski, zamieszkały w Łącku pow. nowosądecki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przesłany do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11535. Zginął **21.03.1942 r.** Według

wystawionego aktu zgonu nr 3127/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 127.

SIEGMAN ABRAHAM,

Więzień KL Auschwitz nr 24347.

Urodzony 7.02.1907 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Chila i Zisli z d. Siegmán, zamieszkały w Nowym Sączu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz 12.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24347. Zginął **7.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2129/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:05, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 138; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 627.

SIEKIERSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.09.1911 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany przez Gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **4.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42933/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:49, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 674; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 843.

SIEMEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 167421, KL Mauthausen.

Urodzony 19.03.1905 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany 11.08.1943 r. z powodów politycznych. Od 11.08. do 8.12.1943 r. przebywał w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a następnie przesłany do KL Auschwitz, 8.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 167421. Następnie, 17.01.1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 442; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Siemeka w 1975 r. (sygn. Mat./10507, nr inw. 146789).

SIEWIOR LUDWIK,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 29.08.1875 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, zamieszkały w Byczynie pow. chrzanowski, górnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **12.07.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne wyczerpanie.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 190.

SIKORA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21395, nr E-331.

Urodzony 11.04.1919 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 6.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21395, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-331. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 740.

SIKORA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 131359.

Urodzony 23.06.1928 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 131359. Następnie, 24.06.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald, Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 371.

SIKORA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-1243.

Urodzony 12.07.1914 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Władysława i Anny z d. Głodek, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1243. Zginął **16.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5234/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 782; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 734.

SIKORA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 92336.

Urodzony 14.03.1907 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 92336. Wypisany 5.09.1944 r. – prawdopodobnie przesłany do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 261.

SIKORA JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.03.1878 r. w miejscowości Nowa Wieś gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Piotra i Magdaleny z d. Cupiał, zamieszkały w Nowej Wsi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **22.10.1943 r.** – przez rozstrzelanie. Według wystawionego aktu zgonu nr 30900/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:48, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 876.

SIKORA JULIA z d. BULIŃSKA,

Więzień KL Auschwitz nr 50664.

Urodzona 12.04.1905 r. w Chrzanowie, córka Jana i Marii z d. Szczepanik, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 50664. Zginęła **6.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33672/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 571; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 668.

SIKORA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 25.04.1922 r. w Nowa Wieś gmina Kęty, pow. oświęcimski, córka Józefa i Antoniny z d. Kulak, zamieszkała w Nowej Wsi. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **22.10.1943 r.** przez rozstrzelanie, z wyroku wydanego na posiedzeniu policyjnego sądu doraźnego. Według wystawionego aktu zgonu nr 30899/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:48, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 876.

SIKORA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 29.03.1919 r. w miejscowości Nowa Wieś gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Józefa i Antoniny z d. Kulak, zamieszkały w Nowej Wsi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął rozstrzelany **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30926/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:01, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 876.

SILBERBERG JAKUB,

Więzień KL Auschwitz nr 38970.

Urodzony 24.04.1897 r. w Trzebini pow. chrzanowski, syn Mayera i Malki z d. Goldstein, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez niemiecką policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 7.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 38970. Zginął **14.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr

15107/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:30, określenie przyczyny zgonu to: „Epilepsie” (padaczka).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 179; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 107.

SILBERFELD LEON,

Więzień KL Dachau nr 120237.

Urodzony 28.12.1910 r. w Moczydle, z zawodu robotnik, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120237. Zginął w tym obozie **6.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 225.

SILBERMANN JÓZEF,

Więzień getta w Dębicy.

Urodzony 23.04.1884 r. w Zatorze pow. oświęcimski, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Uchodził przed działaniami wojennymi 1939 r. do Lwowa, gdzie Niemcy go aresztowali i przesłali do getta w Dębicy. Tam został zastrzelony w **1942 lub 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 59; (Z SUPLEMENTU).

SILBERSPITZ BARBARA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 6.01.1897 r. w Wadowicach, córka Wilhelma i Anny z d. Goldberger, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34389/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:20, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1163; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1381.

SILBIGER ISAAK ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 22354.

Urodzony 29.09.1889 r. w Oświęcimiu, syn Natana i Sali z d. Weiner, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 31.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22354. Zginął **2.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3583/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 129; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 581.

SINGER ADOLF,**Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.**

Urodzony 9.01.1889 r. w Trzebini pow. chrzanowski, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Stonawie – Zaolzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczność jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 182; (Z SUPLEMENTU).

SITNIK MICHAŁ,**Więzień KL Auschwitz nr 99520, KL Mauthausen nr 33950.**

Urodzony 8.04.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 2.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 99520. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen i tam był zarejestrowany jako więzień nr 33950. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 281; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

SIUTA JADWIGA,**Więźniarka w Oświęcimiu.**

Urodzona 28.06.1912 r. w Piasecznie, mieszkanka Brzeszcz pow. oświęcimski. Wraz z rodziną tj. mężem Władysławem i synem Leszkiem, gdy w okresie okupacji Niemcy utworzyli na Ziemi Oświęcimskiej - KL Auschwitz, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu, dostarczając im żywność, lekarstwa, pośrednicząc w nielegalnej korespondencji z rodzinami. Oskarżona o kontakt z więźniami, została aresztowana w lutym 1942 r. i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po dwutygodniowym śledztwie zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz*, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 363-364.

SIWEK ALBIN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 1.01.1899 r. w Oświęcimiu, syn Wojciecha i Katarzyny z d. Drobisz, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, **zginął 17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22445/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:19, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1443.

SKIBIŃSKA-CIUŁA MARIA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 7619, KL Bergen-Belsen.**

Urodzona 15.09.1919 r. w Dąbrowie Górniczej, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana 20.04.1940 r. za posiadanie nielegalnej prasy i uwięziona w KL Auschwitz, 13.06.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 7619. Następnie, w styczniu 1945 r. przeniesiona do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 15.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 489; Ankieta wypełniona osobiście przez M. Skibińską-Ciuła z dn. 20.10.1961 r. (sygn. Mat./2912, nr inw. 45536).

SKIBIŃSKI JERZY,

Więzień KL Auschwitz nr 114762.

Urodzony 5.06.1893 r. w Grodźcu pow. będziński, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 114762. Zginął **11.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30250/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy nieżycie/katarze jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 323; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 234; (Z SUPLEMENTU).

SKOTNICKI JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 174611, KL Buchenwald nr 96850.

Urodzony 9.06.1898 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. W czasie okupacji mieszkał w Dzieńkowicach i działał w miejscowym oddziale Armii Ludowej. 13.09.1943 r. został aresztowany na skutek zdrady jednego z konspiratorów, który załamał się podczas tortur na gestapo. Jan Skotnicki został osadzony w areszcie gestapo w mieście Oświęcimiu, a następnie przesłany do KL Auschwitz, 1.03.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 174611. W końcu marca 1944 r. przeniesiony z obozu macierzystego KL Auschwitz I do podobozu Fürstengrube przy kopalni węgla „Wesoła” koło Mysłowic. Końcem listopada 1944 r. wraz z 12 innymi więźniami został przeniesiony do KL Auschwitz II-Birkenau w Brzezince, a stamtąd do obozu Lagensalza (podobóz KL Buchenwald). 1 kwietnia więźniów tego podobozu przeniesiono do KL Buchenwald. Stamtąd został ewakuowany wraz z innymi więźniami do KL Dachau i tam 29.04.1945 r. doczekał się wyzwolenia przez armię amerykańską.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 454; Relacja J.Skotnickiego z dn. 30.01.1968 r.

SKOTNICZY JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 91104.

Urodzony 27.02.1924 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 20.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 91104. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 259.

SKOWRONEK JAN, Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 5.03.1922 r. w Wadowicach, syn Ludwika i Rozalii z d. Ścieszka, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **5.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27886/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:05, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 832.

SKRAJNIAK JAN, Więzień KL Auschwitz nr 23877, nr E-732.

Urodzony 8.02.1911 r. w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 9.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 23877, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-732. Z tego obozu, 1.10.1942 r. wywieziony do Salzgitter - podobóz KL Neuengamme. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 758.

SKRDLIK AMELIA z d. VACULIK, Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 11.07.1894 r. w Chrzanowie, córka Antoniego i Amelii z d. Thoman, zamieszkała okresie okupacji hitlerowskiej w Bojkowicach – Czechy. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **26.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37575/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 14:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (osłabienie/niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 75.

SKUPIEŃ JAN, Więzień KL Auschwitz nr E-1972.

Urodzony 3.08.1907 r. w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Józefa i Marii z d. Chmiel, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony

w KL Auschwitz, w kwietniu 1942 r. zarejestrowany jako więzień „wychowawczy” nr E-1972. Zginął **7.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 0000/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 816; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 38.

SKUPIEŃ PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr 19931.

Urodzony 11.04.1912 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Bartolomeusza i Agnieszki z d. Kierczak, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19931. Zginął **31.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3484/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 482.

SKWAREK AUGUST,

Więzień KL Dachau nr 18704.

Urodzony 15.08.1901 r. w Balinie pow. chrzanowski, z zawodu robotnik, mieszkaniec Balina. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18704. Zginął w tym obozie **8.08.1941 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 228.

SKWAREK-KŁECZEK STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 75498, KL Flossenbürg.

Urodzona 19.12.1922 r. w Balinie pow. chrzanowski. Aresztowana 11.11.1943 r. w Stolzberg k.Görlitz – za udzielanie pomocy jeńcom sowieckim (była w tej miejscowości na robotach przymusowych). Po trzymiesięcznym pobycie w więzieniu w Görlitz trafiła w lutym 1944 r. do KL Auschwitz, 21.02.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 75498. Następnie, przeniesiona do KL Flossenbürg. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 22.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 613; Ankieta wypełniona osobiście przez S. Skwarek-Koleczek z dn.17.03.1976 r. (sygn. Mat./10937, nr inw. 162441).

SLAWIŃSKI CZESŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 124714.

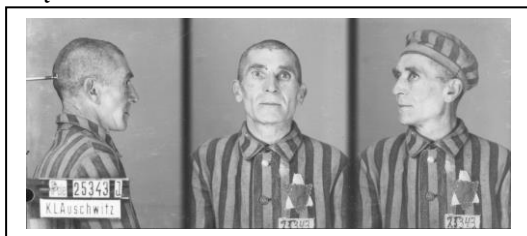
Urodzony 16.06.1919 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 16.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 124714. Nieznany jest jego dalszy los.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 352.

SŁABOSZ ANTONI,**Więzień w Katowicach.**

Urodzony w 1900 r. w Nowej Wisi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i przewieziony do więzienia w Katowicach, zginął **5.02.1942 r.** przez ścięcie na gilotynie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 32.

SŁOMNICKI JAKUB ISRAEL,**Więzień KL Auschwitz nr 25343.**

Urodzony 15.03.1891 r. w Sławkowie pow. olkuski, syn Rubina i Czerny z d. Liblich, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25343. Zginął **6.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2057/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 555.

SŁOWIK-GŁOWNIA MARIA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 54834, KL Ravensbrück nr 46507.**

Urodzona 23(21).04.1923 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 14.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54834. Następnie, 24.07.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück, i tam zarejestrowana jako więźniarka nr 46507. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 585.

SŁOWIK STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 23644, nr E-653.**

Urodzony 17.02.1912 r. w miejscowości Płaza gmina Chrzanów. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23644, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-653. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

SŁOWIK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 114767.

Urodzony 27.06.1911 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 114767. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżył i odzyskał wolność 3.05.1945 r. – wyzwolony prawdopodobnie w trakcie marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 323.

SMAGŁA KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.10.1872 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Kazimierza i Kunegundy z d. Semus, mieszkaniec Kalwarii Zebrzydowskiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **19.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9240/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:55, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 234.

SMAGŁO ANNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 32361.

Urodzona 11.01.1911 r. w pow. wadowickim, córka Mikołaja i Marii z d. Korytko, zamieszkała w Stryszowie pow. wadowicki. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z Krakowa i Tarnowa przewieziona do KL Auschwitz, 28.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 32361. Zginęła **5.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12922/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:05, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 900.

SMALCERZ STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-2733.

Urodzony 28.12.1926. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2738. Zginął **7.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18677/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (osłabienie serca przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 656; 848; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 651.

SMAZA ALOJZY,
Więzień KL Auschwitz nr 23226.

Urodzony 15.04.1905 r. we Wrocławiu, syn Józefa i Marii z d. Sordyl, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku, przesłany do KL Auschwitz, 24.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23226. Zginął **19.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 320/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:25, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 750; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 320.

SMAZA WILHELM,
Więzień KL Auschwitz nr 85381.

Urodzony 12.05.1902 r. w Kaczynie gmina Wadowice, syn Jakuba i Zofii z d. Homel, zamieszkały w Choczni gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85381. Zginął **11.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22662/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Bronchitis” (niewydolność serca przy zapaleniu oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 244; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 154.

SMAZA WŁADYSŁAW JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 85226.

Urodzony 31.05.1925 r. w Inwałdzie gmina Andrychów, syn Franciszka i Stefanii z d. Rokowski, zamieszkały w Inwałdzie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 31.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji i jako więzień nr 85226. Zginął **21.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10271/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 240; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1255.

SMIDKO STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 34869.**

Urodzony 7.03.1879 w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Wilhelma i Agaty z d. Dombek, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 34869. Zginął **29.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9338/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:15, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiad starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 173; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 338.

SMOLARCZYK JANINA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 36933.**

Urodzona 24.06.1919 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana 1.03.1943 r. w miejscu pracy (przychodnia lekarska w Jaworznie) jako podejrzana o współpracę z AK. Uwięziona w KL Auschwitz, 2.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr. 36933. Zwolniona z obozu w końcu maja 1943 r. dzięki zabiegom męża i pracodawcy.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 534; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Smolarczyk z dn. 26.09.1988 r. (sygn. Mat./14519, nr inw. 169947).

SMOLAREK FRANCISZEK kś.,**Więzień w Cieszynie, KL Dachau nr 6540, KL Gusen.**

Urodzony 3.12.1897 r. w Bielanach gmina Kęty pow. oświęcimski, proboszcz w Komorowicach pow. bielski. Aresztowany 23.04.1940 r. i więziony w więzieniu w Cieszynie, a następnie 28.04.1940 r. przesłany do KL Dachau i tam zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 6540. Od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Gusen. Odzyskał wolność zwolniony z tego obozu w listopadzie 1940 r.

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 214.

SMOLEC HELENA z d. MODZIK,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 7.08.1917 r. w Zagórniku gmina Andrychów, pow. wadowicki, córka Franciszka i Antoniny z d. Lipowski, zamieszkała w Zagórniku. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25866/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:14, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 358.

SMÓŁKA AUGUST,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 14.01.1904 r. w Wodnej k/Trzebini pow. chrzanowski, syn Tomasza i Marii z d. Lasoń, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **4.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17198/1942 –

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:18, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 652; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 692.

SMÓŁKA ELŻBIETA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 4.11.1925 r. w Wodnej k/Trzebini pow. chrzanowski, córka Józefa i Władysława z d. Sołtysik, zamieszkała w Wodnej. Aresztowana 20.01.1943 r. przez gestapo – pod zarzutem łączniczki w ruchu oporu (na skutek donosu konfidenta). Uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23358/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 18:59, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 685; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 844; Ankieta wypełniona osobiście przez Edwarda Smółkę (brata Elżbiety) z dn. 15.05.1987 r. (sygn. Mat./14048, nr inw. 168999).

SMRECZYŃSKI TADEUSZ,

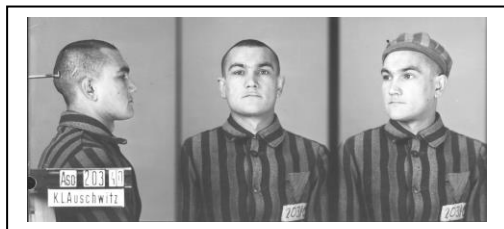
Więzień KL Auschwitz nr 188506.

Urodzony 19.04.1924 r. w Zatorze pow. oświęcimski, zamieszkały w Zatorze. Aresztowany w grudniu 1943 r. wraz z czterema innymi osobami za niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz - zatrudnionym przy budowie zakładów chemicznych w Monowicach. Przetrzymany w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, stamtąd przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie, 26.05.1944 r. wraz z grupą więźniów przewieziony do KL Auschwitz – osadzony w bloku 11. Po decyzji posiedzenia sądu doraźnego, skazany na pobyt w obozie i zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 188506. Następnie, początkiem lipca 1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen, zarejestrowany jako więzień nr 68731, a po odbyciu kwarantanny trafił do podobozu Linz III. Mimo ciężkich warunków panujących w w/w obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 473; Relacja T. Smreczyńskiego z dn. 31.05.1971 r.

SOBANIK BŁAŻEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 20340, nr E-191.

Urodzony 3.02.1914 r. w Dworach gmina Brzeźnica pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20340, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-191. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

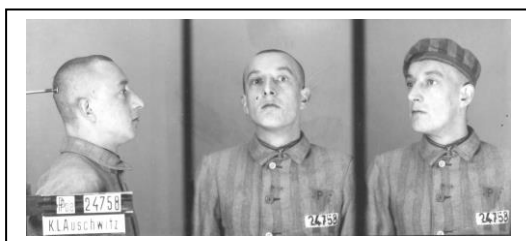
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

**SOBAŃSKA ANIELA,
Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 8.05.1902 r. w Zakrzewie, córka Józefa i Katarzyny z d. Kołodziejczyk, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25871/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:09, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 363.

**SOBITA KONSTANTYN,
Więzień KL Auschwitz nr 24758, nr E-833.**

Urodzony 22.08.1888 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłana do KL Auschwitz, 19.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24758, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-833. Odzyskał wolność 2.03.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 762

**SOBOL MIECZYSLAW,
Więzień KL Auschwitz nr 85355.**

Urodzony 31.05.1927 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85355. Następnie, 24.06.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 243.

**SOJA STANISŁAW,
Więzień w KL Auschwitz nr E-1884.**

Urodzony 8.07.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w kwietniu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1884. Odzyskał wolność 30.01.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 812.

SOJKA FRANCISZEK,

Więzień KL Dachau nr 21330.

Urodzony 14.11.1897 r. w Alwerni pow. chrzanowski, z zawodu robotnik, mieszkaniec Alwerni. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21330. Zginął w tym obozie **21.11.1940 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 231.

SOKOLNICKI PAWEŁ,

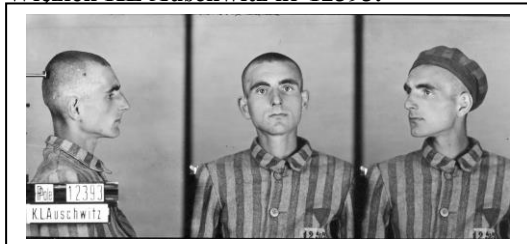
Więzień KL Auschwitz nr E-537.

Urodzony 2.01.1916 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Antoniego i Julii z d. Subel, zamieszkały w Libiążu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 15.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-537. Zginął **7.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 888/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenödem” (obrzęk płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 748; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 888.

SOKOŁOWSKI HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 12393.

Urodzony 23.01.1900 r. w Grojcu gmina Oświęcim, syn Wojciecha i Władysławy z d. Siwiński, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Warszawie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 12393. Zginął **11.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30259/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 95; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 243.

SOKORA MIECZYSLAW,

Więzień KL Auschwitz, KL Gross-Rosen nr 16893.

Urodzony 17.05.1925 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i 21.04.1944 r. uwięziony w KL Auschwitz. Następnie, przeniesiono

go do KL Gross-Rosen, i tam zarejestrowany jako więzień nr 16893. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 459; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

SOLTYSEK IGNACY,

Więzień KL Auschwitz nr 23647, nr E-656.

Urodzony 2.01.1897 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach uwięziony w KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23647, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-656. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

SOLTYSEK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 22.06.1907 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Józefa i Julii z d. Ślusarczyk, zamieszkały w Jeziorkach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął przez rozstrzelanie **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33198/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:56, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 700; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 198.

SOLYGA FELIKS,

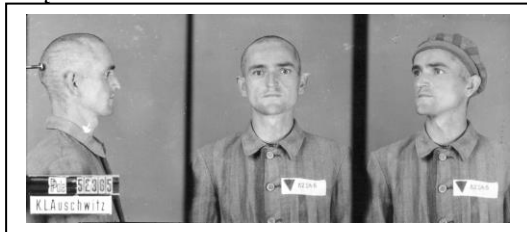
Więzień w Katowicach.

Urodzony w 1918 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Katowicach, zginął **28.04.1943 r.** przez ścięcie na gilotynie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 37.

SORDYL JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 52365.

Urodzony 23.10.1912 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Jakuba i Katarzyny z d. Bylica, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 52365. Zginął **5.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28120/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 201, 660; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 1064.

SORDYL STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 30.04.1927 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Marii z d. Sordyl, zamieszkały w Ligocie pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37727/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:06, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 670; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 227.

SOWA CECYLIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.10.1921 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, córka Jana i Wiktorii z d. Kaźmierczak, zamieszkała w Nowej Wsi. Aresztowana i prawdopodobnie wpierw przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłana do KL Auschwitz. Zginęła rozstrzelana **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30902/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:49, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 227.

SOWA WIKTORIA z d. KAŻMIERCZAK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 23.12.1900 r. w Ligocie pow. wadowicki, córka Jana i Rozalii z d. Bigajczyk, zamieszkała w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowana w okresie okupacji hitlerowskiej i prawdopodobnie wpierw przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłana do KL Auschwitz. Zginęła rozstrzelana **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30901/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:49, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 227.

SOWIŃSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.02.1882 r. w Baczowie, syn Jacka i Katarzyny z d. Piechowicz, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Kalwarii pow. wadowicki. Oficer rezerwy WP, brał udział

w kampanii wrześniowej 1939 r., a następnie, zaangażowany w działalność konspiracyjną – żołnierz ZWZ/AK. Prowadził tajne nauczanie w zakresie szkoły powszechnej a także był kolporterem prasy konspiracyjnej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **26.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3961/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 654; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 191 wykazu); APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 945.

SPIEGLER NATHAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.11.1899 r. w Grojcu gmina Oświęcim, syn Bernarda i Liby z d. Spiegler, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Brukseli – Belgia. Aresztowany przez policję niemiecką i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **4.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27736/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1148; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 682.

SPORYSZ WAWRZYNIEC,

Więzień obozu jenieckiego w Trzyńcu.

Urodzony 7.06.1896 r. w Grojcu gmina Oświęcim. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. W okresie okupacji hitlerowskiej, przez jakiś czas był cywilnym pracownikiem w KL Auschwitz, swoim zaprzęgiem konnym zmuszony był do dokonywania przewozu różnych materiałów, a także przewoził zwłoki rozstrzelanych więźniów do krematorium. Aresztowany początkiem 1942 r. pod zarzutem nielegalnego handlu mięsem (był właścicielem gospodarstwa rolnego w Grojcu), przewieziony został do więzienia w Cieszynie, a stamtąd do więzienia w Trzyńcu, gdzie zginął **2.11.1942 r.**

Bibliografia: Informacja rodziny – Józefy Pawelek zam. w Bielsku-Białej.

SPRUNG BERL,

Więzień KL Auschwitz nr 41150.

Urodzony 25.12.1903 r. w Oświęcimiu, syn Arona i Róży z d. Horn, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 24.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 41150. Zginął **23.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16240/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 184; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1220.

SROKA BRONISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.06.1914 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Jana i Agaty z d. Cupiał, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął **28.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11876/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1148; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1374.

STACH SALOMEA z d. LARYSZ,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1.05.1913 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Jana i Marii z d. Gracek, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Olkuszu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **14.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18543/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:10, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 680; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 537.

STACHURA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 189624, KL Sachsenhausen, KL Bergen-Belsen, KL Dachau.

Urodzony 2.10.1912 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany w maju 1944 r. za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech i wpięrw przebywał w więzieniu w Bielsku, a stamtąd trafił do KL Auschwitz, 21.07.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 189624. Następnie, 29.08.1944 r. przeniesiony do KL Sachsenhausen, stamtąd do KL Bergen-Belsen, i dalej do KL Dachau. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w jakich przebywał, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 481; Ankieta wypełniona osobiście przez F.Stachurę z dn.17.12.1977 r. (sygn. Mat./12373, nr inw. 164872).

STAFREJ STANISŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 10.05.1898 r. w Mosinie pow. łancucki, zamieszkały w Porębie pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **25.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: ogólne osłabienie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 178.

STANEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 99141, KL Flossenbürg.

Urodzony 2.04.1910 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 99141. Następnie, 14.09.1944 r. przeniesiony do KL Flossenbürg. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 280.

STAŃCZYK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 3554.

Urodzony 24.03.1903 r. w Kazimierzu, syn Jana i Florentyny z d. Krzyżanowska, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3554. Zginął **16.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5184/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 45; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 684.

STAROŃ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.02.1904 r. w Grojcu gmina Oświęcim, zamieszkały w Przeciszowie pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany był w przyobozowej grupie ludowców – BCh, niosącej pomoc więźniom KL Auschwitz. Za działalność tę został aresztowany i więziony w KL Auschwitz. Odzyskał wolność 6.03.1942 r - zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 368.

STAROWICZ MIECZYSLAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-1537, nr 109791, KL Oranienburg-Sachsenhausen, KL Buchenwald.

Urodzony 18.02.1922 r. w Chrzanowie. Aresztowany bez powodu 10.03.1941 r. na ulicy w Chrzanowie. Najpierw przebywał w więzieniu Gestapo w Chrzanowie, skąd trafił do KL Auschwitz, gdzie przebywał jako więzień wychowawczy nr E-1537. 15.05.1942 r. przeniesiono go do więzienia śledczego w Mysłowicach, skąd ponownie trafił do KL Auschwitz, 22.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 109791. 30.10.1944 r. wywieziony do KL Buchenwald, a następnie do KL Sachsenhausen, gdzie odzyskał wolność 2.05.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 304, 795; Ankieta wypełniona osobiście przez M. Starowicza z dn.17.05.1975 r. (sygn. Mat./10541, nr inw. 161731).

STARZYCKI JULIAN,**Więzień KL Dachau nr 39415.**

Urodzony 10.01.1901 r. w Chrzanowie, z zawodu urzędnik, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 39415. Zginął w tym obozie **29.05.1944 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 235.

STASZEK FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz nr 83623.**

Urodzony 29.04.1900 r. w Dąbrowie pow. cieszyński, syn Antoniego i Zofii z d. Łukowicz, zamieszkały w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 83623. Zginął **7.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18097/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:50, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 235, 678; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 97.

STAWOWCZYK ANTONI,**Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 29.04.1892 r. w Witkowicach gmina Kęty pow. oświęcimski, zamieszkały w Kętach, kolejarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **1.04.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: zakażenie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 189.

STAWOWCZYK JAN,**Więzień KL Auschwitz nr 22739, nr E-547.**

Urodzony 26.06.1922 r. w Grojcu gmina Oświęcim. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 20.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22739, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-547. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 749.

STAWOWCZYK STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 14.02.1918 r. w Witkowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, zamieszkały w Witkowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **30.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30097/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 85.

STAWOWY LEON,

Więzień KL Auschwitz nr 157362, KL Mauthausen nr 42488.

Urodzony 26.05.1904 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Przed wojną pracował w kopalni węgla kamiennego „Wyzwolenie” w Bytomiu-Łagiewnikach, zamieszkały w Chorzowie. Już w pierwszych dniach okupacji hitlerowskiej tj. 8.10.1939 r. włączył się w działalność konspiracyjną, polegającą na wyszukiwaniu broni ukrytej w okolicy przez polskie oddziały po kampanii wrześniowej, śledzeniu ruchów wojsk niemieckich i kolportażu gazetek. Od 1.05.1940 r. rozpoczął pracę w Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie, gdzie 1.05.1941 r. został aresztowany przez gestapo. Początkowo był przetrzymywany w więzieniu gestapo w Chrzanowie, skąd 4 maja został przewieziony do więzienia w Katowicach. 15.08.1941 r. przewieziony do więzienia w Bytomiu, a od 17.10.1941 r. przebywał w więzieniu w Zabrze. 28.02.1942 r. miała miejsce rozprawa w Bytomiu, na której skazano Leona Stawowego na ciężkie roboty. Po rozprawie przebywał w więzieniach w Bytomiu, Wadowicach i Cieszynie, skąd 14.10.1943 r. został przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 157362. Następnie, 17.01.1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42488. Po odbyciu kwarantanny w obozie głównym, 6.02.1944 r. przeniesiony do podobozu Schwechat zlokalizowanego przy fabryce samolotów. 1.04.1945 r. rozpoczął się marsz ewakuacyjny więźniów tego podobozu przez Steyer do podobozu Gusen I, gdzie doczekał wyzwolenia 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie. Po wyzwoleniu, przez Regensburg w Bawarii i Schwandorf dotarł do Czechosłowacji, skąd przez Zebrzydowice przyjechał do Czechowic i 26.05.1945 r. dotarł do rodziców w Brzeszczach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 415; L. Stawowy, *Moje wspomnienia z okresu 1939-1945* – znajdujące się w APMA-B.

STEFANIK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 18.03.1901 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Józefa i Rozalii, zamieszkały w Nowej Wsi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął przez rozstrzelanie **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30906/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:51, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 882.

STEFANIUK ANTONI ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.06.1891 r. w Cieszanowie pow. zamojski, syn Jana i Katarzyny z d. Krajewski, zamieszkały w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w

KL Auschwitz, zginął **22.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20698/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1220.

STEMPION KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 8441.

Urodzony 17.10.1913 r. w Zagórzcu gmina Babice pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 8441. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 75.

STĘPIEŃ JANINA po mężu FILIPIAK,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-371.

Urodzona 12.04.1914 r. w Wieprzu pow. żywiecki. Aresztowana 16.03.1944 r. w Bielsku na skutek donosu o jej działalności konspiracyjnej. Przetrzymywano ją najpierw w więzieniu w Bielsku, a następnie przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana jako więźniarka „wychowawcza” nr E-371. Odzyskała wolność 28.10.1944 r. – zwolniona z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1066; Ankieta wypełniona osobiście przez J. Stępień –po mężu Filipiak z dn.30.07.1977 r. (sygn. Mat./12232, nr inw. 164576).

STIEBEL ROSA z d. GRÜNER,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 13.12.1901 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Chajma i Kendli z d. Mandelholz, zamieszkała w Poitiers – Francja. Aresztowana przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Zginęła **21.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32141/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1164; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 591.

STOEGER IZAAK,

Więzień KL Dachau nr 120127.

Urodzony 30.12.1905 r. w Oświęcimiu, z zawodu cieśla, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Sosnowcu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120127. Zginął w tym obozie **4.04.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 237.

STOLARCZYK WŁADYSŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 32711.

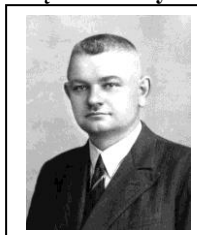

Urodzona 5.01.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Michała i Magdaleny z d. Jakubik, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Jaśle. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 29.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 32711. Zginęła **20.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9956/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 529; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 942.

STOPA JAN,

Więzień w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 1.09.1898 r. w Wadowicach, podczas okupacji zamieszkały w Jabłonkowie – Zaolzie, urzędnik. Od zajęcia przez okupanta Niemieckiego Zaolzia, zaangażował się w działalność dla ruchu oporu. Aresztowany wraz z żoną Anną 25.06.1943 r., przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie przesłany do KL Auschwitz gdzie przetrwał do ostatnich dni funkcjonowania obozu.

Zginął w **styczniu 1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów – zastrzelony nad rzeką Rudą w Rybniku.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 73; Archiwum dr med. J. Mazurka (Zbiór 2/29); (Z SUPLEMENTU).

STOPNICKI MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 18869.

Urodzony 31.08.1860 r. w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia, syn Lorenca i Jadwigi z d. Stopnicki, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Jaśle. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Tarnowa przewieziony do KL Auschwitz, 29.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18869. Zginął **25.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 826/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:35, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Altersschwäche“ (nieżyt/katar jelit przy uwiąznię starczym).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 824.

STOŻEK STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 161835, KL Buchenwald.

Urodzony 21.05.1927 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 161835. Następnie, 6.01.1945 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 424.

STOŻEK WIKTORIA z d. KOWALCZYK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 66308.

Urodzona 17.01.1898 w miejscowości Mszana Dolna pow. limanowski, córka Sebastiana i Małgorzaty z d. Karpień, zamieszkała w Jaworznie pow. chrzanowski.

Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 27.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66308. Zginęła **10.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34263/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:55, określenie przyczyny zgonu to: „Angina” (angina).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 600; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1255.

STRAMECKI JÓZEF,

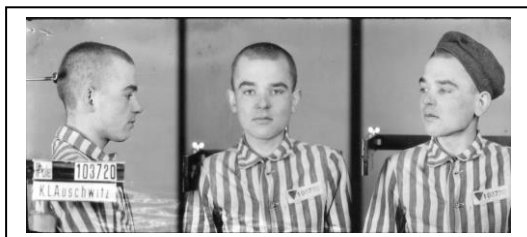
Więzień KL Auschwitz nr E-8383.

Urodzony 16.03.1923 r. w Witkowicach gmina Kety, pow. oświęcimski. Jesienią 1942 r. zbiegł z pracy u niemieckiego gospodarza osiedlonego w Tomicach koło Wadowic. Do jesieni 1943 r. ukrywał się u krewnych, znajomych i rodziców. Został przypadkowo zatrzymany i osadzony w areszcie w Kętach, stamtąd trafił do więzienia w Andrychowie, a następnie przesłany do więzienia gestapo w Bielsku. Z Bielska prawdopodobnie w listopadzie 1943 r. przywieziono go do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8383. Pracował przy budowie zakładów chemicznych w Monowicach, przy wydobywaniu żwiru z Soły, a od wiosny 1944 r. w kamieniołomie w Porąbce. Zbiegł stamtąd w kwietniu 1944 r. dzięki pomocy partyzantów i ukrywał się do wyzwolenia w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1030; Relacja J.Strameckiego z dn. 29.10.1970 r.

STRĄCZEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 103720.

Urodzony 12.10.1917 r. w Chrzanowie, syn Ludwika i Doroty z d. Stańczyk, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 103720. Zginął **14.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19770/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 285; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 274.

STRUTYŃSKI STANISŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 13.09.1887 r. w Lwowie, syn Mikołaja i Agaty, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski, z zawodu ślusarz. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie

nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **19.03.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: obrzęk.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 186.

STRUZIK WITOLD,

Więzień KL Auschwitz nr E-940.

Urodzony 20.05.1916 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-940. Następnie, wypisany 19.06.1942 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 767.

STRYCHARSKA MARIA z d. OPALSKA,

Więźniarka w Mysłowicach, KL Auschwitz.

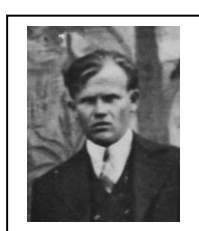
Urodzona 2.07.1907 r. w Czyżówce gmina Trzebinia pow. chrzanowski, żona Jana. Aresztowana zupełnie przypadkowo gdy pojechała do Trzebini na posterunek policji, by tam uzyskać widzenie z mężem – zatrzymanym dwa dni wcześniej. Oboje małżonkom zarzucano kontakt z partyzantami AK oraz ich dożywianie.

Z Trzebini zostali przesłani do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przewiezieni do KL Auschwitz, gdzie Maria **zginęła** (brak daty) w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 19-21.

STRYCHARSKI JAN,

Więzień w Trzebini, w Mysłowicach, KL Auschwitz.

Urodzony 17.06.1905 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Pracował jako górnik w kop. „Siersza”. Aresztowany 7.10.1944 r. przez donos konfidenta o kontaktach rodziny Strycharskich z partyzantami AK oraz ich dożywianiu. Przetrzymywany był przez dwa dni w areszcie w Sierszy, a stamtąd przewieziono go do aresztu policji w Trzebini. W Trzebini zatrzymano także jego żonę Marię – gdy przyjechała uzyskać widzenie z mężem.

Następnie, oboje małżonków przetransportowano do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie do KL Auschwitz. Jan Strycharski 5.01.1945 r. podczas ostatniego posiedzenia sądu doraźnego został skazany na śmierć i dnia następnego (**6.01.1945 r.**) wywieziony wraz z innymi skazanymi 70 Polakami do Birkenau gdzie rozstrzelano ich w krematorium nr V.

Postscriptum. Jan przebywając w bloku 11, na belce stropowej w jednej z sal na parterze, pozostawił napis: *Strycharki Jan 17/6 1905 Trzebinia Myślachowice Czyżówka Nr 11. Dnia 5/1 1945. Dajcie znać famiel.*

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 716; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r., s. 19-21.

STRZELCZYK STANISŁAWA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 67848.**

Urodzona 12.11.1943 r. - dziewczynka urodzona w obozie Birkenau w Oświęcimiu, córka Józefa i Marianny z d. Bereda, oznaczona 13.11.1943 r. numerem więziarskim 67848. Zginęła **20.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36902/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 884.

STRZEMECKA SALOMEA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 79492, KL Ravensbrück, KL Buchenwald.**

Urodzona 17.11.1906 r. w Chrzanowie. Aresztowana 17.04.1944 r. w Chrzanowie za odmowę wykonania polecenia pewnego gestapowca, uwięziona w KL Auschwitz, 16.05.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 79492. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück, a stamtąd do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 617; Ankieta wypełniona osobiście przez S. Strzemecką z dn. 9.11.1976 r. (sygn. Mat./11843, nr inw. 163475).

STRZEMECKI STANISŁAW,**Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 25.04.1920 r. w Sosnowcu, syn Franciszka, zamieszkały w Chrzanowie, z zawodu szewc. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **22.03.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: otwarta gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 187.

STUDNICKI WŁADYSŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 138700.**

Urodzony 5.08.1906 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 24.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 138700. Odzyskał wolność 6.04.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 382.

STUGLIK ADAM,**Więzień KL Auschwitz nr 24602, nr E-815.**

Urodzony 13.10.1921 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany i z posterunku policji w Inwałdzie przesłany do KL Auschwitz, 15.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 24602, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-815. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761.

STUGLIK STEFAN, kś.,

Więzień Montelupich w Krakowie, KL Dachau nr 30314.

Urodzony 2.03.1906 r. w Oświęcimiu, prof. seminarium duchownego we Lwowie. Aresztowany 21.01.1941 r. w Borku, wieziony w Krakowie, stamtąd przesłany 5.06.1942 r. do KL Dachau i tam zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 30314. Zginął **17.12.1942 r.**

Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 222; ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 238.

STUPKA HELENA z d. Sokołowska, pseud. „Jadźka”,

Więźniarka więzienia w Oświęcimiu.

Urodzona 14.03.1898 r. w Samoławcach k/Dniepropietrowska na południowej Ukrainie, córka Jana Stanisława i Doroty z d. Liske. Po wybuchu rewolucji w Rosji, wraz z rodziną przyjechała do Polski i zamieszkała w okolicach Tczewa. W 1922 r. wyszła za mąż i od lat trzydziestych zamieszkała w Oświęcimiu. Była bardzo aktywna społecznie i towarzysko. Organizowała bale, imprezy patriotyczne i dobroczynne, prowadziła kółko teatralne.

Od pierwszych dni okupacji zaangażowała się w walkę z okupantem hitlerowskim, w 1940 r. została członkinią organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK – placówki Oświęcim wchodzącej w skład Obwodu Oświęcimskiego ZWZ. Niemal od pierwszych dni utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Nawiązała kontakty z więźniami, którzy wykonywali pomiary terenu w pobliżu jej domu na Zasolu – dzielnicy Oświęcimia, dożywiała ich oraz przejmowała od nich grypsy i dostarczała rodzinom. Kontynuowała nadal tę działalność, kiedy została wraz z rodziną wysiedlona do mieszkania w Rynku w Oświęcimiu. Wielką rolę odegrała w utworzonym przy Komendzie Obwodu ZWZ – Komitecie Niesienia Pomocy Więźniom Politycznym Obozu Oświęcimskiego. Kierowała grupą dziewcząt i kobiet, które zajmowały się gromadzeniem żywności, lekarstw i odzieży w tzw. punktach zbiorczo-rozdzielczych, a następnie rozprowadzały te artykuły wśród więźniów. W jej mieszkaniu znajdował się jeden z takich punktów. Niejednokrotnie osobiście podchodziła do pracujących więźniów i podrzucała im żywność i lekarstwa. Za przyzwoleniem przekupionych esesmanów organizowała punkty żywienia z ciepłymi posiłkami dla więźniów. Udzielała również pomoc zbiegłym z obozu. W marcu 1943 r. za tę działalność została aresztowana i przez tydzień przebywała w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a następnie zwolniona. W obawie przed ponownym aresztowaniem, w sierpniu 1943 r. opuściła teren przyobozowy i ukrywała się: w Rajczy, w Jaworznie. Po wojnie pracowała jako tłumaczka języka

rosyjskiego, a później do emerytury, prowadziła prywatną drogerię w Oświęcimiu. Zmarła 6.06.1975 r. Za działalność w ruchu oporu odznaczona została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. M. Obstarczyk, s. 217-219, 370.

STYCZYŃSKI LUCJAN,

Więzień KL Auschwitz nr 153012, KL Buchenwald.

Urodzony 7.01.1920 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 153012, a następnie przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 408.

STYLA FLORIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 32570.

Urodzony 30.04.1914 r. w Wadowicach, syn Karola i Ludwiki z d. Guzdek, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Krakowa przewieziony do KL Auschwitz, 24.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 32570. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9008/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:10, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1149; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 8.

STYLA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 26634.

Urodzony 28.01.1903 r. we Frydku pow. cieszyński, syn Karola i Ludwiki z d. Guzdek, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26634. Zginął **10.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4773/1942 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:15, określenie przyczyny zgonu to: „Freitod durch Erhängen” (samobójstwo przez powie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 152; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 273.

STYPA STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2537.

Urodzony 20.09.1909 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Teofilii, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2537. Zginął **29.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25770/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:20, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 840; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 270.

STYRSKI RUDOLF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 23.04.1917 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr ? Następnie, 25.01.1945 r. przeniesiono go do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

SUCHAN WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-1598.

Urodzona 13.09.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1598. Następnie, 23.05.1942 r. przeniesiony z KL Auschwitz do Lauban (Lubań) na Dolnym Śląsku. Nieznany dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 798.

SUESSKIND MANES,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 11.02.1895 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Solomona i Perli z d. Natowicz, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Limanowej pow. nowosądecki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **23.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 45505/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 31, s. 44.

SUGAREK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 47815.

Urodzony 15.03.1909 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Józefa i Marii z d. Lorenc, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Frydek-Mistek, Morawy, protektorat Czech i Moraw. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 17.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 47815. Zginął **3.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42802/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:25, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 200; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 712.

SULOWSKI ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 14477.

Urodzony 15.11.1887 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 6.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 14477. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 96.

SULEK BOGUMIŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 131361.

Urodzony 13.11.1899 r. w Morawskiej Ostrawie, z zawodu malarz, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 131361. Po trzech miesiącach tj. 28.10.1943 r. odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 371.

SUMERA-GRZEGORCZYK AGNIESZKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 78917, KL Ravensbrück.

Urodzona 25.09.1908 r. w Książnicach k/Bochni, zamieszkała przed wojną w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 78917. Następnie, przeniesiona do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obu obozach, przeżyła i odzyskała wolność 30.04.1945 r. – wyzwolona przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 615; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Sumerę-Grzegorzyc z dn. 25.11.1972 r. (sygn. Mat./9152, nr inw. 159005).

SURMA ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 85180, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 30.03.1902 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany w Kętach za przywiązanie do polskości. Najpierw przebywał w więzieniu gestapo w Bielsku, skąd trafił do KL Auschwitz, 30.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85180. We wrześniu 1943 r. został wywieziony do KL Buchenwald, a następnie w marcu 1945 r. do KL Begen-Belsen, gdzie 15.04.1945 r. odzyskał wolność – wyzwolony przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 238; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Surmę z dn. 30.08.1959 r. (sygn. Mat./1815, nr inw. 44439).

SUROWIEC HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 124794, KL Blechhammer.

Urodzony 12.07.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany w 1943 r. w Chrzanowie za sabotaż, jakiego się dopuścił na robotach przymusowych w Kędzierzynie. Uwięziony w KL Auschwitz, 16.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 124794. Następnie, w 1944 r. przeniesiony do obozu pracy w Blechhammer filia KL Auschwitz (k.Kedzierzyna Koźla). Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność w styczniu 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 352; Ankieta wypełniona osobiście przez H.Surowca z dn. 15.12.1969 r. (sygn. Mat./7603, nr inw. 155835).

SUSKI JÓZEF,

Więzień KL Dachau, KL Mauthausen.

Urodzony w 1891 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej we Włosienicy gmina Oświęcim, działacz związkowy. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i przesłany do KL Dachau, skąd w czerwcu 1940 r. przeniesiono go do KL Mauthausen-Gusen. Tam zginął podczas pracy w kamieniołomach we **wrzeźniu 1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 672; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 203 wykazu).

SWORZOWSKA STEFANIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.03.1925 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, córka Wojciecha i Rozalii z d. Pancerz, zamieszkała w Małym Przedmieściu pow. tarnowski. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **24.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35975/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżył jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1164; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 1469.

SYPUŁA LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz nr 590.

Urodzony 17.08.1896 r. w Bachowicach gmina Spytkowo, pow. wadowicki. Aresztowany 3.05.1940 r. w Krakowie jako podejrzany o przynależność do ZWZ. Do 14.06.1940 r. przebywał w więzieniu na Montelupich w Krakowie i w więzieniu

w Tarnowie. Znalazł się w pierwszym transporcie polskich więźniów politycznych z Tarnowa do KL Auschwitz, 14.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 590. Dzięki staraniom żony zwolniony z KL Auschwitz 7.06.1941 r., lecz już następnego dnia aresztowało go krakowskie gestapo i przez pewien czas przetrzymywało w więzieniu na Montelupich.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 26; Ankieta wypełniona osobiście przez L. Sypułę z dn. 8.03.1978 r. (sygn. Mat./12497, nr inw. 165144).

SZAŁAŚNY JÓZEF

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 16.03.1903 r. w Oświęcimiu, syn Józefa i Anny z d. Janik, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22454/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:09, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 14.

SZAREK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 584.

Urodzony 9.09.1899 r. w Bachowicach gmina Spytkowice, pow. wadowicki. Aresztowany 3.05.1940 r. w Krakowie w czasie masowych aresztowań. Do 14.06.1940 r. przebywał w więzieniu na Montelupich w Krakowie i w więzieniu w Tarnowie. Przywieziony został do KL Auschwitz, w pierwszym transporcie więźniów z Tarnowa w dniu 14.06.1940 r., zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 584. Odzyskał wolność 19.09.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 26; Ankieta wypełniona osobiście przez F. Szarka z dn. 2.04.1954 r. (sygn. Mat./1830, nr inw. 44454).

SZARFER ABRAHAM,

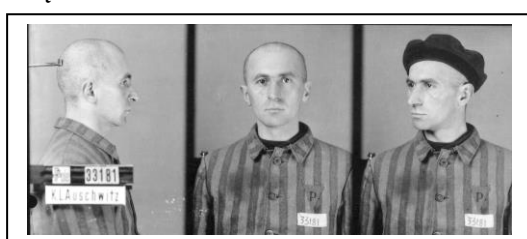
Więzień KL Dachau nr 120233.

Urodzony 6.10.1924 r. w Wadowicach, z zawodu stolarz, mieszkaniec Wadowic. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120233. Zginął w tym obozie **17.04.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 243.

SZAROTA STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 33181.

Urodzony 10.11.1911 r. w Chrzanowie, syn Józefa i Marii z d. Oczkowska, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 25.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 33181. Zginął **27.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9105/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:36, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 168.

SZCZERBOWSKI EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr 21052.

Urodzony 1.11.1909 r. w Pitsburgu – USA, syn Józefa i Marii z d. Smolaick, zamieszkały w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej, wraz ze swoją rodziną zaangażował się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Za pomoc tę a także za pomoc przy ucieczce więźnia został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21052. Zginął **17.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15476/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie ” (niewydolność serca przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 124; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 371-372; *APMA-B Księga zgonów*, t. 11, s. 460.

SZCZERBOWSKI JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.03.1907 r. w Oświęcimiu, syn Jana i Anieli z d. Plaza, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22450/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:14, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; *APMA-B Księga zgonów*, t. 15, s. 1448.

SZCZERBOWSKI KRYSTYNA po mężu BOROWCZYK,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 15.7.1932 r. w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia, córka Edwarda i Marianny z d. Klima, mieszkanka Starych Stawów. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z ojcem Edwardem i matką Marianną, pomagała więźniom KL Auschwitz – dożywiała więźniów pracujących w cegielni w Paprzycy. Oskarżona i tę pomoc, aresztowana jesienią 1943 r. i więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu. Po kilkunastodniowym śledztwie zwolniona do domu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 371-372.

SZCZODROWSKA JÓZEFA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1897 r., mieszkanka Brzezinki gmina Oświęcim. W okresie okupacji hitlerowskiej pracowała w fabryce papy w Brzezince, gdzie zatrudnieni byli także więźniowie KL Auschwitz. Zaangażowała się w dożywianie więźniów oraz pośredniczyła w ich nielegalnej korespondencji ze swoimi rodzinami, umożliwiała nawet potajemne spotkanie się z członkami rodzin. Jako podejrzana o kontakty z więźniami, aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz – więziona w bloku 11. Po kilkunastodniowym śledztwie zwolniona z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 373.

SZCZUREK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.05.1912 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Jana i Anny z d. Pabis, zamieszkały w Trzebieńce pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37729/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:56, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 670; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 229.

SZELIGA KAROL,

Więzień KL Sachsenhausen nr 24983.

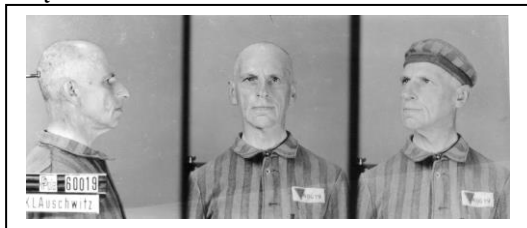
Urodzony 14.05.1899 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Ignacego i Teresy, zamieszkały w Wapienicy pow. bielski. W 1918 r. ochotniczo wstąpił do WP – pp. Ziemi Cieszyńskiej, i już w 1919 r. wyjechał z tym pułkiem na odsiecz Lwowa. W czynnej służbie wojskowej do 1921 r. Członek POW Górnego Śląska, bardzo aktywny w akcji na korzyść Macierzy Polskiej. Do 1937 r. pracował w Zakładach WYROBÓW Filcowych w Bielsku, przez jeden rok był bezrobotnym.

Od 1938 do wybuchu drugiej wojny światowej pracował w Zakładzie Sprzętu Elektrycznego w Czechowicach. Odznaczony w 1937 r. Krzyżem Waleczności. Zmobilizowany w 1939 r. brał udział w kampanii wrześniowej – komendant grupy pilnującej zaporę wodną w Wapienicy. Wraz z wojskiem – pod naporem wojsk niemieckich, dotarł aż za Bug i tam dostał się do sowieckiej niewoli, z której uciekł. Po powrocie do domu, już był oczekiwany przez policję niemiecką. Aresztowany w październiku 1939 r. przebywał do marca 1940 r. w więzieniu w Bielsku. Następnie, przesłano go do KL Sachsenhausen, gdzie zarejestrowany został w obozowej ewidencji jako więzień nr SCH 24983. Pracował przy wyrębie lasów i uległ wypadkowi, skutkiem czego amputowano mu nogę, lecz złe warunki leczenia spowodowały jego śmierć **25.08.1940 r.**

Bibliografia: informacja syna Kurta Szeligi.

SZEMBEK WŁODZIMIERZ, ks.,

Więzień KL Auschwitz nr 60019.

Urodzony 22.04.1883 r. w Porębie-Żegoty pow. chrzanowski, syn Zygmunta i Klementyny z d. Dzieduszycki, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Skawie pow. nowotarski. Aresztowany w 1942 r. w Skawie koło Chabówki. Najpierw przebywał w więzieniu w Zakopanem, a następnie w więźniu na Montelupich w Krakowie, skąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 19.08.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 60019. Zginął **7.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28922/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B „Księga zgonów”, t. 22, s. 398.

SZEPA DOMINIK,

Więzień KL Auschwitz nr 18891, nr E-68.

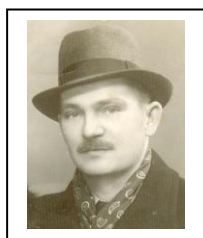

Urodzony 15.04.1921 r. w Libiążu pow. chrzanowski, Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 30.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18891, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-68. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 730.

SZEWczyk MIECZYSLAW,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen nr 119309.

Urodzony 14.09.1915 r. w Lublinie, syn Pawła i Kornelii z d. Piotrowska. Po ukończeniu szkoły powszechnej, oraz gimnazjum, studiował medycynę w Gdańsku. Wypadek jednak sprawił, że zmuszony był do zmiany kierunku studiów – na handel morski. Pracował następnie przez jakiś czas w Tczewie w wyuczonym zawodzie. Trudno dzisiaj ustalić co spowodowało, że w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej przyjechał wraz z rodziną do Żywca, gdzie zaangażował się w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK.

Przeczuwając zagrożenie aresztowaniem ze strony gestapo w dotychczasowym miejscu zamieszkania, przeniósł się do rodziny mieszkającej w Brzeszczach pow. oświęcimski, i tam oczywiście nadal działał w ruchu oporu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.03.1944 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji – bez oznaczenia numerem obozowym. Prawdopodobnie brał udział w marszu ewakuacyjnym „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., skutkiem czego w dalszym transporcie koleją dostał się do KL Mauthausen i tam

zarejestrowany był jako więzień nr 119309. Zginął **8.04.1945 r.** - w niecały miesiąc przed wyzwoleniem obozu.

Bibliografia: Informacja z akt APMA-B, informacja syna Janusza Szewczyka.

SZKLARCZYK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 591.

Urodzony 29.05.1922 r. w Młoszowej gmina Trzebinia pow. chrzanowski. Aresztowany wiosną 1940 r. na Rusi Zakarpackiej, kiedy zmierzał przedostać się na Węgry. Znalazł się w pierwszym transporcie polskich więźniów politycznych z Tarnowa do KL Auschwitz, 14.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 591. Następnie, w 1943 r. przeniesiony do KL Neuengamme i **tam zginął** (nieznana data), zastrzelony podczas drugiej próby ucieczki (po pierwszej próbie osadzono go w bunkrze) – według relacji współwięźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 26; Ankieta z dn. 2.06.1986 r. wypełniona osobiście przez Wiktora Szklarczyka – brata Stanisława (sygn. Mat./13898, nr inw. 169577).

SZKLARZ JAN,

Więzień KL Dachau, KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony 6.06.1911 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Graboszycach pow. wadowicki. Zmobilizowany jako podporucznik rezerwy, brał udział w wojnie z Niemcami we wrześniu 1939 r. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Dachau. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 682; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 206 wykazu).

SZLACHCIC ANTONI, pseud. „Laura”,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 2.03.1919 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Jana i Marii z d. Piotrowska. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Oświęcimiu, a następnie kontynuował naukę w Państwowej Szkole Handlowej w Białej Krakowskiej. Dalszą naukę – studia prawnicze, uniemożliwiła mu okupacja hitlerowska Polski, rozpoczęta we wrześniu 1939 r. W kwietniu 1941 r. zamieszkał wraz z rodzicami w Oświęcimiu – gdy wysiedlono ich z Babic.

Otrzymał zatrudnienie w drogerii jako laborant fotograficzny, gdzie gestapowcy i żołnierze niemieccy przynosili do wywołania filmy. Będąc od początku okupacji członkiem organizacji ruchu oporu ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego, wykorzystał swoje możliwości, by z filmów tych wykonywać kopie – szczególnie z filmów dokumentujących zbrodnie hitlerowskie, i przekazywać je organizacjom

konspiracyjnym. W ramach prowadzonej przez organizację działalności na rzecz pomocy więźniom KL Auschwitz, brał oczywiście udział w niesieniu pomocy materialnej dla więźniów, w przygotowywaniu ucieczek z obozu, zaopatrywaniu zbiegłych w dokumenty tożsamości i ubrania cywilne. Wiosną 1944 r. został aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz – osadzony w podziemiach bloku nr 11. W śledztwie nie przyznał się do zarzucanych mu przewinień - mimo tortur nie wydał konspiracyjnych współtowarzyszy. W bloku nr 11 przebywał do początków stycznia 1945 r. Gdy 5.01.1945 r. w bloku 11 odbyło się ostatnie posiedzenie policyjnego sądu doraźnego, został skazany na śmierć wraz z 70 współwięźniami. Egzekucja przez rozstrzelanie odbyła się **6.01.1945 r.** w V krematorium w Birkenau.

Postscriptum. W celi 20 bloku 11 pozostawił na ścianie napis: *Babice Maria i Laura*, zaś w celi 19: *Antoni Szlachcic, ur.2.3.1919 r., Babice, p. Oświęcim, 18.V.-22.V.1944 r.*

Po wojnie, został pośmiertnie odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 716; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. A. Cyra, s. 221-222, 374; A. Cyra, *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r. s. 53-55.

SZLAGOR KAROL LUDWIG,

Więzień KL Auschwitz nr 117913.

Urodzony 3.08.1916 r. w Andrychowie pow. wadowicki, syn Franciszka i Karoliny z d. Koczur, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 117913. Zginął **2.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24571/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Lungentuberkulose” (katar/nieżyt jelit przy gruźlicy płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 331; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 567.

SZLESINGER MAX,

Więzień KL Dachau nr 151147.

Urodzony 12.05.1910 r. w Chrzanowie, z zawodu krawiec, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 151147. Zginął w tym obozie **9.04.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 246.

SZMAJDLER SAUL,

Więzień KL Dachau nr 119741.

Urodzony 11.07.1925 r. w Chrzanowie, z zawodu krawiec, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 119741. Zginął w tym obozie **21.12.1944 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 246.

SZOSTEK ANTONI, pseud. „Sojka”,

Więzień KL Auschwitz nr 80063, KL Mauthausen.

Urodzony 29.12.1904 r. w Gierałtowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – członek ZWZ/AK na terenie Zatora i okolic. W ramach niesienia pomocy więźniom KL Auschwitz, zajmował się tzw. „przerzutem” więźniów – uciekinierów na teren Generalnej Guberni. Za tę działalność aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 80063. Następnie, przesłany do KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez amerykańców.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 233; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 375.

SZOSTEK JAN,

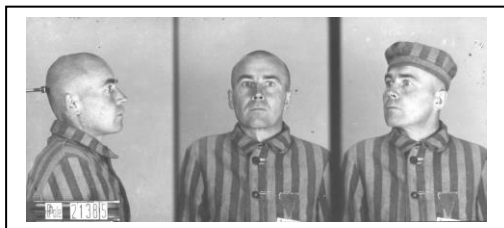
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony w 1904 r., mieszkaniec Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował jako elektryk – pracownik cywilny w Buna-Werke. Pracującym tam więźniom z komanda mierników, dostarczał żywność i papierosy. Podejrzany o kontakty z więźniami, aresztowany w czerwcu 1941 r. i uwięziony w KL Auschwitz – więziony w bloku 11, skąd po dwutygodniowym śledztwie zwolniony.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 376.

SZOSTEK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz 21385.

Urodzony 23.11.1901 r. w Dworach gmina Brzeźnica, pow. oświęcimski, syn Stanisława i Katarzyny z d. Sitek, zamieszkały w Dworach. Aresztowany i z więzienia we Wrocławiu przewieziony do KL Auschwitz, 5.10.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21385. Zginął **10.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3967/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:55, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1149; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 961.

SZTAJNBERG HEJNOCH,

Więzień KL Auschwitz nr 42600.

Urodzony 2.10.1904 r. w Chrzanowie, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 27.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 42600. Zginął **28.08.1942 r.**

Według wystawionego aktu zgonu nr 25613/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:05, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 186; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 113.

SZULC HELENA,

Więźniarka – nieznana nazwa więzienia.

Mieszkanka Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom KL Auschwitz. Za tę działalność aresztowana i skazana przez sąd specjalny w Bielsku na trzy lata więzienia i utratę praw obywatelskich. Brak informacji w jakim więzieniu przebywała.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 377.

SZUSTER KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 9310, KL Gross-Rosen, KL Flossenbürg nr 85790.

Urodzony 25.03.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany wraz z grupą harcerzy w wpaździerniku 1940 r. w Mościcach (obecnie Tarnów-Świerczków). Gestapo zarzucało mu, że jako przedwojenny harcerz z drużyny krótkofalowców na pewno posiada sprzęt radiowy. Zatrzymanych osadzono w więzieniu w Tarnowie, skąd w transporcie zbiorowym przesłano do KL Auschwitz, tam Karol Szuster 10.01.1941 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji jako więzień nr 9310. Po odbyciu kwarantanny pracował na Industrienhof – przy rozładowywaniu wszelkich materiałów budowlanych przywożonych do KL Auschwitz, a następnie w warsztatach stolarskich. Następnie, 3.06.1942 r. został wywieziony w większym transporcie więźniów do KL Gross-Rosen, zarejestrowany jako więzień nr 2613. W styczniu 1945 r. ewakuowany do obozu Herzbruck (podobóz KL Flossenbürg). Więźniowie tego obozu wyruszyli w marsz ewakuacyjny w kwietniu 1945 r. 17.04.1945 r. wraz z jednym ze współwięźniów zbiegli z kolumny marszowej i ukrywali się przez pięć dni – do czasu wkroczenia armii amerykańskiej.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 77; Relacja złożona w dniu 13.07.1961 r. przez K. Szustera.

SZWARC DAWID,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.02.1897 r. w Chrzanowie, syn Salomona i Gheli z d. Zigel, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policję okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **29.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25875/1942

– potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1149; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 375.

SZYMALIK BARBARA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 64974.

Urodzona 30.11.1890 w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Bartłomieja i Marii z d. Mamoń, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64974. Zginęła **18.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35098/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:55, określenie przyczyny zgonu to: „Angina phlegmonosa” (angina ropna).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 599; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 592, nr id. 65359.

SZYMALIK TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 131374, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 8.08.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 131374. Następnie, przeniesiony do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 14.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 371.

SZYMCZAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 20346, nr E-197.

Urodzony 6.03.1912 r. w miejscowości Pociecha na Opolszczyźnie. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20346, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-197. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 735.

SZYMECZKO KAROL,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 30.12.1889 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Przeciszowie pow. oświęcimski, oficer rezerwy WP. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r., przesłany do KL Mauthausen i tam zginął **14.10.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 695; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 213 wykazu).

SZYMONIK KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 20336, nr E-187.

Urodzony 22.02.1923 r. w Podolszach gmina Zator, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20336, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-187. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734.

SZYNDLER AUGUSTYNA po mężu BOROWIEC,

Więźniarka KL Auschwitz nr 39840.

Urodzona 21.01.1929 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w Bielsku w marcu 1943 r. podczas obławy ulicznej. Po pobycie w miejscowym więzieniu 2.04.1943 r. przywieziona do KL Auschwitz, 2.04.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 39840. Następnie, została przeniesiona do obozu dla dzieci i młodocianych w Łodzi, gdzie doczekała wyzwolenia przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 546; Ankieta wypełniona osobiście przez A. Szyndler z dn. 14.07.1965 r. (sygn. Mat./5335, nr inw. 148819).

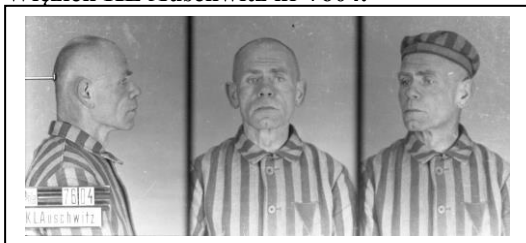
ŚLĘCZKA EMILIA z d. DARASZ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54736.

Urodzona 1.02.1911 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, córka Stanisława i Julii z d. Łukasiewicz, zamieszkała w Jaworznie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54736. Zginęła **3.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33291/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:15, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 583; APMA-B „Księga zgonów”, t. 23, s. 291.

**ŚLIWA WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 7604.**

Urodzony 4.03.1889 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowany 18.12.1940 r. w Wadowicach i jeszcze tego samego dnia znalazł się w KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7604. Zginął **9.05.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66; Ankieta z dn. 5.05.1968 r. wypełniona osobiście przez Zofię Śliwa – córkę Władysława (sygn. Mat./6683, nr inw. 154300).

**ŚLIWA WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony w 1896 r. w Wadowicach, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Wadowicach. Zmobilizowany jako oficer rezerwy WP, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w grudniu 1940 r., uwięziony w KL Auschwitz, gdzie zginął w **1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 696; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 214 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

**ŚLIWA WŁADYSŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr E-525.**

Urodzony 20.11.1920 r. w Płokach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Andrzeja i Marii z d. Wohas, zamieszkały w Płokach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie 15.11.1941 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-525. Zginął **1.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1816/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 748; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 314.

**ŚLIWIŃSKA STANISŁAWA po mężu KUCIA,
Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 1.10.1927 r. w Palczowicach gmina Zator, pow. oświęcimski, mieszkanka Zatora. Aresztowana 20.04.1943 r. w Stabelwitz - Leśnica, obecnie dzielnica Wrocławia. Pracowała tam przymusowo w gospodarstwie rolnym i bez zgody pracodawczyni wyjechała w odwiedzin do swoich rodziców. Po pobycie w więzieniu we Wrocławiu została przywieziona do KL Auschwitz, w sierpniu 1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka „wychowawcza” nr E-1130. Po pewnym czasie została zwolniona z obozu, wróciła do pracy w gospodarstwie, tam też doczekała się wyzwolenia.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 378; Ankieta z dn. 9.08.1989 r. wypełniona osobiście przez St. Śliwińską (sygn. Mat./14866, nr inw. 170640).

ŚLIWIŃSKI ADAM,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 19.12.1943 r. w Oświęcimiu, syn Agnieszki. Zginął **20.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36984/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:30, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Schwäche” (ogólne osłabienie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 964.

ŚLUBOWSKI HENRYK,**Więzień w Sosnowcu.**

Urodzony 24.06.1899 r. w miejscowości Koszarka, syn Antoniego i Katarzyny, zamieszkały w Chrzanowie, z zawodu technik mechanik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz, potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **24.06.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: „Gruźlica płuc”.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 165.

ŚLUSARCZYK ADOLF,**Więzień KL Auschwitz nr 158290.**

Urodzony 5.06.1913 r. w Libiążu Małym, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 21.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 158290. Odzyskał wolność 10.02.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 417.

ŚMIESZEK BARBARA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 7591.**

Urodzona 18.03.1915 r. w Wadowicach, córka Franciszka i Rozalii z d. Kainka, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 5.06.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 7591. Zginęła **15.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30669/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 663.

ŚMIESZEK WŁADYSŁAW,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 16.06.1910 r. w Ponikwi gmina Wadowice, syn Michała i Katarzyny z d. Ratała, zamieszkały w Ponikwi. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23485/1943 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:41, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 686; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 971.

ŚWIĄTEK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 23199, KL Sachsenhausen.

Urodzony 31.05.1914 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 22.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23199. Następnie, przeniesiony do KL Sachsenhausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 22.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 134.

ŚWIĄTEK JANINA pseud. „Ostoja”,

Więźniarka w Wieliczce, Montelupich, KL Auschwitz, KL Gross-Rosen, KL Ravensbrück.

Urodzona w 1908 r., nauczycielka Publicznej Szkoły Powszechnej w Rajsku gmina Oświęcim. W okresie okupacji współpracowała z ruchem oporu jako łączniczka AK. Aresztowana wiosną 1944 r. i wpieryw więziona w Wieliczce, następnie w więzieniu Montelupich w Krakowie, stamtąd w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz. Po jakimś czasie przeniesiona do KL Gross-Rosen, i dalej – do KL Ravensbrück. Po wyzwoleniu obozu 1.05.1945 r. przez wojska radzieckie, przewieziona przez PCK do Szwecji, gdzie zmarła w lipcu lub sierpniu 1945 r. – na skutek przebytych chorób w obozie.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 699; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 216 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

ŚWIĄTEK WALERIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 33325, KL Natzweiler.

Urodzona ? w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 33325. Następnie, 21.08.1944 r. przeniesiona do KL Natzweiler. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 531.

ŚWIĄTEK JAN,

Więzień w Żywcu.

Urodzony? w miejscowości Chocznia gmina Wadowice. Aresztowany i więziony w więzieniu w Żywcu – tam zginął **2.04.1942 r.** Brak bliższych danych o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

ŚWIĘTEK JÓZEF,

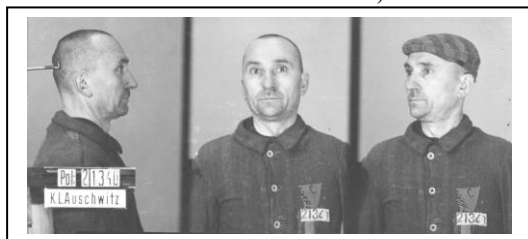
Więzień w Żywcu.

Urodzony? w miejscowości Chocznia gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w więzieniu w Żywcu – tam zginął **2.04.1942 r.** Brak bliższych danych o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

ŚWITAK STEFAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21340, nr E-308.

Urodzony 22.11.1921 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przewieziony do KL Auschwitz, 3.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21340, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-308. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 739.

ŚWITAŁA ROZALIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 22485.

Urodzona 26.09.1906 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.10.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 22485. Zginęła **12.11.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 504.

ŚWITOŃ ANIELA z d. CIEŚLIK,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 10.10.1901 r. w Porebie-Żegoty pow. chrzanowski, córka Jana i Marii z d. Augustinek, zamieszkała w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona

w KL Auschwitz, zginęła **21.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32156/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 666; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 606.

TABAK TOMASZ,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony w 1919 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Spytkowicach-Przewoziu pow. wadowicki. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i przesłany w transporcie zbiorowym do KL Dachau, a stamtąd do KL Mauthausen-Gusen, gdzie przetrwał do końca funkcjonowania obozu, lecz z wycieńczenia organizmu, zmarł krótko po wyzwoleniu w 1945 r.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strąt osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 701; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 218 wykazu).

TABORSKA JÓZEFA,

Więźniarka KL Auschwitz nr E-653.

Urodzona 1.09.1926 r. w Babicach gmina Oświęcim, córka Szczepana i Julii z d. Dyba, zamieszkała w Babicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka „wychowawcza” nr E-653. Zginęła **15.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34830/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1075, 1164; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 330.

TADUS JÓZEF,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 20.02.1908 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Stefana i Jadwigi, zamieszkały w Jaworznie, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **25.01.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: niedomoga mięśnia sercowego.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 183.

TALUSIAK ANIELA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 15.07.1897 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **28.07.1943 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 690.

TARGOSZ KAMILA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 7590.

Urodzona 3.07.1913 r. w Wadowicach. Aresztowana 2.03.1942 r. w Wadowicach za przynależność do organizacji konspiracyjnej „Orla Białego”. Przez około 10 dni była przetrzymywana w więzieniu gestapo w Bielsku, a następnie przez około 3 miesiące w więźniu w Mysłowicach. Po śledztwie przewieziona do KL Auschwitz, 5.06.1942 r. zarejestrowana została w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 7590. Ciężko chora nie wyruszyła w marsz ewakuacyjny i została wyzwolona w KL Auschwitz-Birkenau 27.01.1945 r. przez wojska rosyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; Ankieta z dn. 16.02.1965 r. wypełniona osobiście przez K. Targosz (sygn. Mat./5594, nr inw. 149426).

TATAR TADEUSZ,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.01.1919 r. w Barwałdzie Dolnym pow. wadowicki, syn Kazimierza i Rozalii z d. Porębski, zamieszkały w Barwałdzie Dolnym. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **27.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11841/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:25, określenie przyczyny zgonu to: „Bauchfellentzündung” (zapalenie otrzewnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1150; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1339.

TEICHNER HENRYK ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 25949.

Urodzony 17.08.1889 r. w miejscowości Wieprz pow. wadowicki, syn Leopolda i Marii z d. Grünbaum, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 2.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25949. Zginął **10.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2252/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:40, określenie przyczyny zgonu to: „Gehirnschlag” (udar mózgu/apopleksja).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 149; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 750.

THIEBERGER CHAIN,

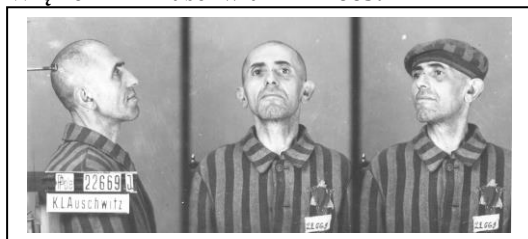
Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony 10.04.1917 r. w Zatorze pow. oświęcimski, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie – Zaolzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu w którym przebywał, oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 111; (Z SUPLEMENTU).

TIEFENBRUNNER SALOMON,

Więzień KL Auschwitz nr 22669.

Urodzony 16.03.1895 r. w Mordarce pow. limanowski, syn Abrahama i Rozalii z d. Dautelbaum, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z Katowic przesłany do KL Auschwitz, 17.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22669. Zginął **9.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2158/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:45, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 656.

TIMMEL STANISŁAW,

Więzień KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony w 1893 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Brzezince gmina Oświęcim. Działacz TSL i Polskiego Związku Zachodniego. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 24.04.1940 r. i przesłany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **10.09.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 705; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 220 wykazu).

TŁUMAK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 85481.

Urodzony 24.03.1923 r. w Tomicach pow. wadowicki. Aresztowany w listopadzie 1942 r. w Wadowicach jako podejrzany o przynależność do tajnej organizacji. Najpierw przebywał w więzieniu w Wadowicach, a następnie w więzieniu gestapo w Bielsku. Stamtąd został przewieziony do KL Auschwitz, 6.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85481. W październiku 1944 r. przeniesiono go do KL Dachau. Wyzwolony został 29.04.1945 r. przez armię amerykańską w Bawarii – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 246; Ankieta z dn. 30.09.1953 r. wypełniona osobiście przez J. Tłumaka (sygn. Mat./1948, nr inw. 44572).

TOBIASZ JÓZEF pseud. „Gruby”,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.06.1908 r. w Brzezince gmina Oświęcim, mieszkaniec Brzezinki, wysiedlony do Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK, a pracując jako kolejarz, otrzymał zadanie przewożenia z Trzebini na teren przyobozowy żywność, odzież i lekarstwa dla więźniów KL Auschwitz.

Pomagał też uciekinierom z tego obozu. Aresztowany jako podejrzany o kontakt z więźniami przesłany do KL Auschwitz i więziony przez cztery tygodnie w bloku 11, a następnie odzyskał wolność – zwolniony z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 380.

TOMALIK KATARZYNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 88716.

Urodzona 18.09.1911 r. w Andrychowie pow. wadowicki. Aresztowana w październiku 1943 r. jako podejrzana o współpracę z ruchem oporu. Przetrzytywana była w więzieniu w Mikołowie, a następnie przywieziona została

do KL Auschwitz, 20.09.1944 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 88716. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obozie, przeżyła i odzyskała wolność, wyzwolona w Sudetach w Teplicach-Schönheide (podobóz KL Flossenbürg).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 620; Ankieta z dn. 30.04.1976 r. wypełniona osobiście przez K. Tomalik (sygn. Mat./11149, nr inw. 162652).

TOMERA ANTONI, pseud. „Zegar”,

Więzień w Mysłowicach, KL Gross-Rosen, KL Buchenwald.

Urodzony 4.01.1917 r. w Libiążu pow. chrzanowski, mieszkaniec Libiąża. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. W grudniu 1942 r. brał udział w zorganizowaniu ucieczki czterech więźniów z obozu. Prawdopodobnie w wyniku śledztwa ujawniono jego udział w tej akcji, został aresztowany w styczniu 1944 r. i przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przewieziony do KL Gross-Rosen i następnie do KL Buchenwald.

Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 11.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 461.

TOPORKIEWICZ JAN,

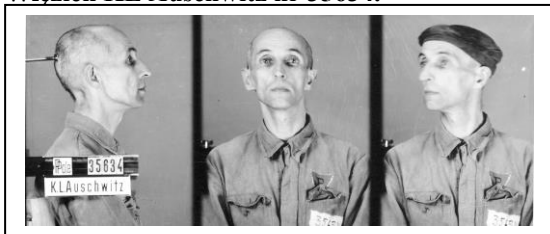
Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 30.01.1900 r. w Morawskiej Ostrawie, zamieszkały w Chrzanowie, z zawodu technik mechanik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **10.07.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 165.

TRYBALSKI HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 35634.

Urodzony 3.07.1895 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Stanisława i Walerii z d. Koczur, zamieszkały w okresie okupacji w Jaroszkach pow. łódzki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 14.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 35634. Zginął **19.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15558/1942 – potwierdzonego przez lekarza

obozowego, zmarł o godz. 10:05, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 174; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 542.

TUREK EDWARD,

Więzien KL Auschwitz nr 131367, KL Buchenwald nr 27315.

Urodzony 14.07.1921 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 131367. Następnie, przeniesiono go do KL Buchenwald i tam zarejestrowany jako więzień nr 27315. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 371.

TYŃSKI MARIA z d. MUSIAŁ,

Więźniarka KL Auschwitz nr 38433.

Urodzona 13.07.1909 r. w Niedzieliskach – dzielnica Jaworzna, pow. chrzanowski, córka Józefa i Marii z d. Musiał. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 38433. Zginęła **27.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19149/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:55, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 544; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1127.

TYRAS HELENA z d. LAINKID,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 9.04.1884 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej, pow. wadowicki, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie zginęła **30.09.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 60; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; (Z SUPLEMENTU).

UCHYŁO MARIA po mężu SZUMLAKOWSKA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 7.11.1923 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. Harcerka, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana była w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Wraz z siostrami Aleksandrą, Anną, Stanisławą oraz Barbarą – także harcerkami i członkiniami ZWZ/AK, niosły pomoc więźniom KL Auschwitz. Dostarczały więźniom żywność, lekarstwa, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji z rodzinami, a dla uciekinierów z obozu dostarczały ubrania cywilne. Za tę działalność, jako podejrzane o kontakt z więźniami, Maria i Stanisława zostały aresztowane w 1942 r., uwięzione w KL Auschwitz – więzione w bloku 11. Po kilkunastodniowym okresie śledztwa zostały zwolnione.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 381.

UCHYŁO STANISŁAWA po mężu BAŃKO,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 7.11.1923 r. w Oświęcimiu, mieszkanka Oświęcimia. Harcerka, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana była w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Wraz z siostrami Aleksandrą, Anną, Marią oraz Barbarą – także harcerkami i członkiniami ZWZ/AK, niosły pomoc więźniom KL Auschwitz. Dostarczały więźniom żywność, lekarstwa, pośredniczyły w nielegalnej korespondencji z rodzinami, a dla uciekinierów z obozu dostarczały ubrania cywilne. Za tę działalność, jako podejrzane o kontakt z więźniami, Maria oraz Stanisława zostały aresztowane w 1942 r. i uwięzione w KL Auschwitz – więzione w bloku 11. Po kilkunastodniowym okresie śledztwa zostały zwolnione.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 381.

ULRYCH PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr E-1460.

Urodzony 29.06.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Stefana i Marii z d. Perończyk, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1460. Zginął **31.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9569/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:40, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 792; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 569.

UNGER JÓZEF,

Więzień – nieznane miejsce uwięzienia.

Urodzony 21.04.1896 r. w Andrychowie pow. wadowicki, podczas okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Karwinie – Zaolzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczność śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 111; (Z SUPLEMENTU).

URBAŃCZYK EDWARD,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.02.1905 r. w Osieku pow. oświęcimski, syn Józefa i Rozalii z d. Lekki, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Tarnowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **11.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30042/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:55, określenie przyczyny zgonu to: „Pleuropneumonie” (rozległe zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1150; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 42.

URBAŃCZYK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 189026.

Urodzony 6.06.1925 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.06.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 189026. Odzyskał wolność 20.08.1944 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 474.

URBAŃCZYK MIECZYŚLAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 31.10.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29146/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:05, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 662; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 610.

URBAŃCZYK STANISŁAW,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 6.05.1902 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i przesłany do KL Mauthausen, gdzie zginął **31.08.1940 r.** Brak innych danych o tym więźniu.

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

URBAŃSKI MIECZYŚLAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-2925.

Urodzony 31.10.1924 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lipcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2925. Zginął w tym obozie **8.09.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 856.

URBAŚ KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 190896, KL Ravensbrück nr 10261.

Urodzony 15.10.1909 w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.08.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 190896. Następnie, przeniesiony do KL Ravensbrück i tam zarejestrowany jako więzień nr 10261. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., str. 483.

WACHTER ABRAHAM,

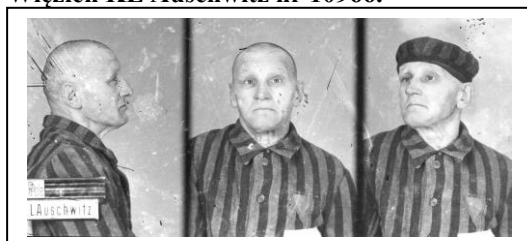
Więzień KL Dachau nr 120118.

Urodzony 10.05.1909 r. w Oświęcimiu, z zawodu szewc, mieszkaniec Oświęcimia. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120118. Zginął w tym obozie **29.03.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 262.

WACŁAWCZYK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 10966.

Urodzony 13.11.1889 r. w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 10966. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 86.

WADRZYK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.08.1922 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, syn Józefa i Elżbiety z d. Kaczmarczyk, zamieszkały w Polance Wielkiej. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **2.06.1943 r.** w masowej egzekucji. Według wystawionego aktu zgonu nr 23503/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:28, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 686; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 989.

WAJNSZTOK SZLAMA,

Więzień KL Auschwitz nr 43669.

Urodzony 9.03. 1905 r. w Chrzanowie, syn Nuchy i Rywki z d. Edelist, zamieszkały w okupacji hitlerowskiej w Paryżu – Francja. Aresztowany przez policje okupacyjną i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 30.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 43669. Zginął **13.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20347/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:50, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 188; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 839.

WALCZYK KAROL,

Więzień KL Auschwitz nr 46367.

Urodzony 20.01.1905 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski, syn Jakuba i Marii z d. Czernik, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krynicy pow. nowosądecki. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Tarnowa przesłany do KL Auschwitz, 8.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 46367. Zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29208/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:00, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 672.

WALD ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony w listopadzie 1887 r. w Dąbrowie pow. tarnowski, syn Dawida i Gittli, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1942 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 25344. Zginął **10.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2274/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:45, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 772.

WALD JADWIGA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 15.08.1925 r. w Oświęcimiu, córka Judy-Leiba i Heleny z d. Kluger, zamieszkała w Zborowie pow. brzeski. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **2.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26985/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:50, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1165; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 1483.

WALICA JAN,**Więzień KL Auschwitz nr 184287.**

Urodzony 24.06.1910 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 184287. Odzyskał wolność 22.06.1944 r. – zwolniony obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 462.

WALICZEK JÓZEF,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 1.02.1925 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Jakuba i Kunegundy z d. Rembiesa, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **29.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33182/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:04, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 700; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 182.

WALTER DIETER,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 26.02.1943 r. w Birkenau – dziecko Bernarda i Ingeborg-Klary z d. Karwinkel. Zginął **26.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8121/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lebensschwäche” (depresja).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 613.

WALUGA JÓZEF,**Więzień KL Auschwitz nr 23380, nr E-614.**

Urodzony 12.03.1908 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23380, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-614. Odzyskał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

WALUSIAK ANIELA z d. LIPOWSKA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 15.07.1897 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki, córka Ignacego i Magdaleny z d. Ruszinek, zamieszkała w Zagórniku gmina Andrychów,

pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **28.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25867/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:13, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 359.

WAŁACH ANTONI,

Więzień w Katowicach.

Urodzony w 1914 r. w Chelмку pow. oświęcimski. Aresztowany i przesłany do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **10.12.1943 r.** przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 41.

WANAT ANTONI,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 12.01.1912 r. w miejscowości Włosienica gmina Oświęcim, syn Józefa i Anny z d. Sandacz, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **27.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25857/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1151; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 357.

WANIURA BRONISŁAW,

Więźniarka KL Auschwitz nr 18738.

Urodzony 16.09.1902 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Józefa i Stefanii z d. Andrusikiewicz. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 25.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18738. Zginął **20.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 680/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 114; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 678.

WARMUS JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-1260.

Urodzony 5.02.1918 r. w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki, syn Jana i Rozalii z d. Mrzygłód, zamieszkały w Targanicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1260. Zginął **26.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5888/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 782; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1388.

WARYASZ HENRYK,

Więzień KL Auschwitz nr 155896.

Urodzony 15.07.1915 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w 1943 r. za nielegalne przekroczenie granicy między Generalną Gubernią a Rzeszą. Najpierw

przebywał w więzieniu w Wadowicach, a następnie w obozie pracy w Bobrku k. Bytomia. Stamtąd 4.10.1943 r. przewieziony został do KL Auschwitz, 4.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 155896. Odzyskał wolność w 1944 r. – zwolniony z jakiegoś obozu (nieznana nazwa) pod Berlinem.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 411; Ankieta z dn. 4.01.1966 r. wypełniona osobiście przez H. Waryasza (sygn. Mat./5490, nr inw. 149322).

WASSESTEIL JUDA,

Więzień KL Dachau nr 120086.

Urodzony 5.10.1914 r. w Chrzanowie, z zawodu robotnik, mieszkaniec Chrzanowa. Aresztowany i przesłany do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120086. Zginął w tym obozie **23.12.1944 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 266.

WATOŁA TEKLA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 64960.

Urodzona 23.09.1885 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski, córka Andrzeja i Marianny z d. Stefanik, zamieszkała w Nowej Wsi. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 13.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 64960. Zginęła **25.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32662/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 598; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 1064.

WAWRO JAN,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony w 1914 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, syn Franciszka i Rozalii z d. Niedziela, mieszkaniec Brzeszcz-Nazieleniec. Przed wybuchem wojny student prawa, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Wraz z rodzicami i rodzeństwem, udzielał pomocy więźniom KL Auschwitz, przekazując im żywność, lekarstwa. Za tę działalność został aresztowany i uwięziony w KL Mauthausen, gdzie **zginął** (nieznana data).

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 383; W zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

WAWRZEŃCZYK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.11.1902 r. w Zatorze pow. oświęcimski, syn Stanisława i Marii z d. Piorecki, zamieszkały w Zatorze. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **24.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20888/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:15, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1151; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 1412.

WĄTROBA JAN,

Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen nr 120439, podobozu Ebensee.

Urodzony 22.03.1906 r. w Wadowicach. Przed wojną pracował jako mistrz brukarski w Austrii. Na krótko przed wybuchem drugiej wojny światowej wrócił do kraju, a od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruchu oporu – od 1940 r. wstąpił do partyzantki (zorganizowana grupa prawdopodobnie o pseud. „Płomień” lub „Ogień”). Aresztowany 6.12.1944 r. przez donos folksdeutscha, gdy zjawił się na chrzcinach córki.

Przewieziony do KL Auschwitz gdzie przebywał do końca funkcjonowania obozu. W styczniu 1945 r. był uczestnikiem marszu ewakuacyjnego więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl., skąd koleją – w wagonach towarowych przetransportowany do KL Mauthausen i zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120439. Przeniesiony do podobozu w Ebensee – tam zginął **11.03.1945 r.**

Bibliografia: Pismo Polskiego Czerwonego Krzyża Nr B.Inf./I/171/58-A; inform. córki R. Cendrowskiej.

WCISŁO JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 4.03.1892 r. w Choczni gmina Wadowice, syn Tomasza i Elżbiety z d. Guzdek, zamieszkały w Andrychowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **20.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23073/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 531.

WEBER LEON,

Więzień KL Auschwitz nr 136504, KL Buchenwald.

Urodzony 16.11.1924 r. w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 12.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136504. Następnie, w wyniku ewakuacyjnego przemieszczania więźniów 22.01.1945 r. dostał się do KL Buchenwald. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 378.

WEINER HERMANN ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 7.05.1903 r. w Oświęcimiu, syn Arona i Fanny z d. Grajcer, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **5.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13171/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:55, określenie przyczyny zgonu to: „Urämie” (mocznica).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 1149.

WEISBERG EWA SARA z d. SILBERBERG,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 13.05.1897 r. w Trzebini pow. chrzanowski, córka Judy i Jochety z d. Ringer, zamieszkała w Trzebini. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz,

zginęła **15.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36010/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:00, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1165; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 10.

WEISS MORITZ ISRAEL,
Wieżień KL Auschwitz nr 27372.

Urodzony 6.08.1865 r. w Wadowicach, syn Ignacego i Antoniny z d. Stefanik, zamieszkały w okresie okupacji w Makowie Podhalańskim. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z Tarnowa przewieziony do KL Auschwitz, 28.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzien nr 27372. Zginął **5.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4457/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:35, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiad starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1152; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1447.

WENDA PIOTR,
Więzien KL Auschwitz nr 26650.

Urodzony 14.02.1903 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki, syn Walentego i Heleny z d. Dąbrowska, zamieszkały w okresie okupacji w Ogrodzieńcu pow. Tarnowskie Góry. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 9.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzien nr 26650. Zginął **16.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5200/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 153; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 700.

WENDESZ MARIA,
Więzniarka KL Auschwitz nr 32279.

Urodzona 14.10.1917 r. w Choczni gmina Wadowice, córka Franciszka i Anny z d. Micieja, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Babicach pow. myślenicki. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przesłana do KL Auschwitz, 28.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 32279. Zginęła **10.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14332/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:55, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Körperschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 153; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 700.

WEŃDA ELŻBIETA,

Więźniarka Polenlagru nr 82 w Pogrzebieniu.

Urodzona 11.09.1866 r. w Wieprzu pow. wadowicki. Aresztowana i przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 82 w Pogrzebieniu pow. raciborski. Tam zginęła **16.10.1943 r.**, określenie przyczyny zgonu: uwiad starczy. (Akt zgonu USC nr 55/43 z dn. 2.11.1943 r.).

Bibliografia: Archiwum K. Wójtowicza; (Z SUPLEMENTU).

WERNIK STEFANIA po mężu PIEKARZ,

Dziecko urodzone w KL Auschwitz-Birkenau nr 89136.

Urodzona 8.11.1944 r. w KL Auschwitz-Birkenau. Dziecko, zarejestrowane w obozowej ewidencji jako nr 89136. Jej matką była Anna PIEKARZ, więźniarka oznaczona numerem obozowym 79414. Przeżyła do dnia wyzwolenia obozu w dniu 27.01.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 621; Ankieta z dn. 17.01.1968 r. wypełniona osobiście przez S. Wernik po mężu Piekarz (sygn. Mat./6459, nr inw. 153536).

WESTENHOLE LEOPOLD,

Więzień KL Auschwitz nr 159542, KL Ravensbrück nr 8126, KL Sachsenhausen 136423.

Urodzony 11.10.1919 r., w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 30.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 159542. Następnie, przeniesiony do KL Ravensbrück i zarejestrowany jako nr 8126, a stamtąd do KL Sachsenhausen i oznaczony numerem 136423. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w jakich przebywał, przeżył i odzyskał wolność 22.04.1945 r. – wyzwolony przez oddziały radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 421.

WĘDRYGA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 74181.

Urodzony 30.10.1903 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.11.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 74181. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 221.

WĘGRZYN HONORATA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 31347.

Urodzona 27.05.1905 r. w Radoczy gmina Tomice pow. wadowicki, córka Erazma i Marii z d. Wądyk, zamieszkała w Choczni pow. wadowicki. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 31347. Zginęła **8.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30066/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:10, określenie przyczyny zgonu to: „Grippe bei Körperschwäche ” (grypa przy niewydolności serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 524; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 60.

WĘGRZYN KATARZYNA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 31349.

Urodzona 20.06.1896 r. w Radoczy gmina Tomice pow. wadowicki, córka Ludwika i Marianny z d. Wądyk, zamieszkała w Choczni gmina Wadowice. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 25.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 31349. Zginęła **29.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25914/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:40, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 524, 691; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 406.

WĘGRZYNOWICZ EMIL,

Więzień KL Auschwitz nr 192909, KL Ravensbrück nr 10219, KL Sachsenhausen nr 135196.

Urodzony 3.12.1927 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.08.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 192909. Następnie, przeniesiony do KL Ravensbrück i zarejestrowany jako nr obozowy 10219, a stamtąd przesłany do KL Sachsenhausen i oznaczony jako nr 135196. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 22.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska radzieckie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 483.

WIECHEĆ JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 25790, nr E-1070.

Urodzony 1.03.1903 r. w Wadowicach, syn Stanisława i Anny z d. Mankiewicz, zamieszkały w Zatorze pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 16.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25790, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-1070. Zginął **16.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1284/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 773; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1284.

WIERNEK JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 23643, nr E-652.

Urodzony 3.05.1883 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23643, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-652. Odzyskał wolność 18.02.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754.

WIERNEK PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr 23642, nr E-651.

Urodzony 29.06.1868 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Jana i Marcjanny z d. Senkała, zamieszkały w Ciężkowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23642, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-651. Zginął **27.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 539/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:55, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1539.

WIERNIK MARCIN,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 28.02.1898 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski, syn Józefa i Anny, zam. w Ciężkowicach, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym

„lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **5.10.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: puchlina wodna.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 171.

WIERZBA FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 3.12.1887 r. w Mętkowie gmina Babice, pow. chrzanowski, syn Tomasza i Julianny z d. Kosowski, zamieszkały w Borowcu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął **28.07.1943 r.** w egzekucji zbiorowej. Według wystawionego aktu zgonu nr 25937/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 691; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 429.

WIERZBA JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 19.12.1923 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Anny, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **9.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29485/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:30, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 662; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 945.

WIERZBIŃSKI ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 187814, KL Gross-Rosen, KL Bergen-Belsen.

Urodzony 24.01.1904 r. w Zagórzcu gmina Babice, pow. chrzanowski. Aresztowany w Zagórzcu w grudniu 1943 r. Najpierw przebywał w więzieniu w Sosnowcu, a stamtąd został przewieziony do KL Auschwitz, 10.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 187814. Następnie, przeniesiono go do KL Gross-Rosen, i dalej do KL Bergen-Belsen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach w których przypadło mu przebywać, przeżył i odzyskał wolność 15.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska brytyjskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 465; Ankieta z dn. 25.05.1972 r. wypełniona osobiście przez A. Wierzińskiego (sygn. Mat./8818, nr inw. 1458258).

WIESIOŁEK ZDZISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 653, KL Flossenbürg.

Urodzony 27.02.1918 r. w Oświęcimiu. Aresztowany w Krynicy Górskiej. Znalazł się w pierwszym transporcie polskich więźniów politycznych z Tarnowa do KL Auschwitz, 14.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 653. Następnie, w grudniu 1940 r. został przeniesiony do KL Flossenbürg. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 23.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 26; Ankieta z dn. 22.10.1992 r. wypełniona osobiście przez Eleonorę Wiesiołek – żonę Zdzisława (sygn. Mat./15439, nr inw. 178993).

WILAMOWSKI STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 66979.

Urodzony 7.01.1925 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 2.10.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 66979. Zginął **14.12.1942 r.**

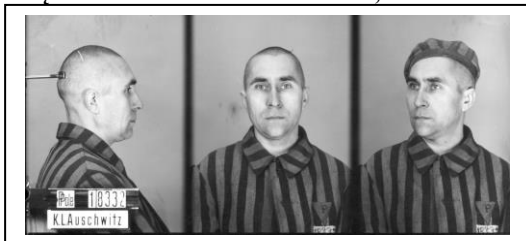
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 214.

WILCZAK JAN,
Więzień KL Auschwitz nr E-2626.

Urodzony 3.02.1915 r. w Oświęcimiu, zamieszkały w Chełmku pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w czerwcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2626. Zginął **5.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18420/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:25, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 844; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 414.

WILCZAK ANTONI,
Więzień KL Auschwitz nr 18332, nr E-45.

Urodzony 5.07.1922 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przywieziony do KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18332, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-45. Nieznany jest dalszy los tego więźnia

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729.

WILK STEFAN,
Więzień KL Auschwitz nr 1059.

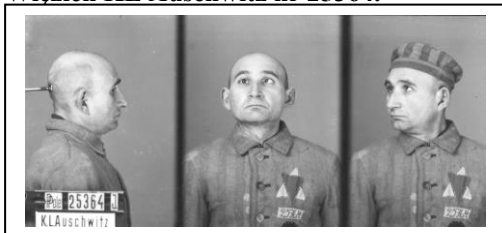
Urodzony 13.02.1920 r., syn Józefa i Antoniny z d. Zielińska, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia w Wiśniczu Nowym przesłany do KL Auschwitz, 20.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji

jako więzień nr 1059. Zginął **19.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5433/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:30, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 933.

WINDHOLZ NACHMAN ISRAEL,

Więzień KL Auschwitz nr 25364.

Urodzony 6.06.1898 r. w Oświęcimiu, syn Simona i Hanny z d. Neiger, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Sosnowcu. Aresztowany przez gestapo i w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz, 26.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 25364. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2802/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschlag” (zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 147; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1296.

WIROBA WINCENTY,

Więzień KL Dachau nr 144603.

Urodzony 11.07.1900 r. w Wadowicach, z zawodu ślusarz, mieszkaniec Wadowic. Aresztowany i uwięziony w KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 144603. Zginął w tym obozie **18.05.1945 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s. 273.

WIŚNICKI ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 159543.

Urodzony 1.01.1921 r. w Chrzanowie. Aresztowany 25.10.1943 r. w Chrzanowie za udział w konspiracji. Przebywał najpierw w więzieniu w Chrzanowie, a następnie został przywieziony do KL Auschwitz, 30.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 159543. Zginął we wrześniu **1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 421; Ankieta z dn. 7.01.1966 r. wypełniona osobiście przez .Kazimierza Wiśnickiego – brata Andrzeja (sygn. Mat./5608, nr inw. 149440).

WIŚNICKI WACŁAW,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 4.09.1924 r. w Chrzanowie, syn Jana i Władysławy, zamieszkały w Chrzanowie, urzędnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager

Radocha” w Sosnowcu. Zginął **11.09.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: biegunka.

Bibliografia: *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 169.

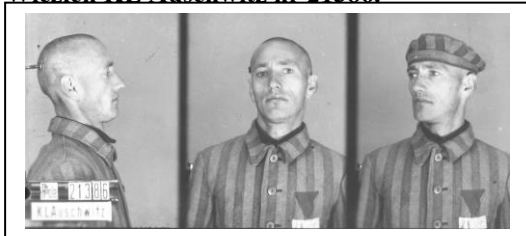
**WIŚNIEWSKA MARIA z d. DUSZA,
Więźniarka KL Auschwitz nr 33321.**

Urodzona 28.03.1903 r. w Orłowej pow. cieszyński, córka Wojciecha i Cecylii z d. Gruszką, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 33321. Zginęła **17.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15261/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:10, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 530; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 253.

**WIŚNIEWSKI FELIKS,
Więzień KL Auschwitz nr 21386.**

Urodzony 18.11.1904 r. w Orłowej pow. cieszyński, syn Wojciecha i Marii z d. Bociar, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21386. Zginął **15.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1195/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:05, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Grippe” (nieżyt/katar jelit przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 125; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1195.

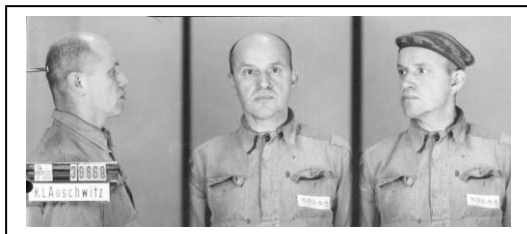
**WIŚNIEWSKI STANISŁAW,
Więzień KL Auschwitz nr 130343.**

Urodzony 12.12.1921 r. w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 130343. Następnie, wypisany 12.12.1943 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 365.

WITEK FELIKS,

Więzień KL Auschwitz nr 39668.

Urodzony 3.10.1896 r. w Zawadce pow. wadowicki, syn Józefa i Tekli z d. Ponikiewski, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Targu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym z więzienia w Tarnowie i Krakowie przesłany do KL Auschwitz, 17.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 39668. Zginął **24.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16709/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:05, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 207.

WITEK TEODOR,

Więzień KL Auschwitz nr E-1440.

Urodzony 20.04.1921 r. w Wadowicach, syn Ignacego i Marii z d. Bobak, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w marcu 1942 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień „wychowawczy” nr E-1440. Zginął **5.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4437/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:15, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 791; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1427.

WOJCIECHOWSKI WALENTY,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 6.02.1909 r. w miejscowości Grodzisko gmina Zator, pow. oświęcimski, mieszkaniec Grodziska. W okresie okupacji hitlerowskiej pomagał uciekinierom z KL Auschwitz. Za tę działalność aresztowany 9.09.1943 r. i uwięziony w KL Auschwitz. Przebywał w obozie do 24.5.1944 r.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 386; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

WOJEWODZIC JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 21348, nr E-316.

Urodzony 7.01.1914 r. w Targanicach gmina Andrychów, pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 3.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21348, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-316. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 740.

WOJTASZCZYK WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 19896.

Urodzony 4.04.1896 r. w Włosienicy gmina Oświęcim, syn Szczepana i Katarzyny z d. Kwoczala, zamieszkały w Włosienicy. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 5.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 19896. Zginął **25.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3233/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (uszkodzenie serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 116, 1153; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 233.

WOLFSOHN TONY,

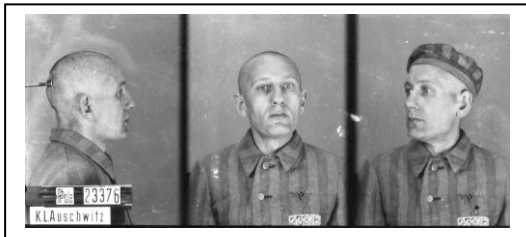
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 10.12.1909 r. w Chrzanowie, syn Arona i Feiglii z d. Mondschein, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Paryżu - Francja. Aresztowany przez policję niemiecką i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **11.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30193/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:00, określenie przyczyny zgonu to: „Influenza” (grypa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1153; APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 779.

WOLICKI FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 23376, nr E-610.

Urodzony 16.12.1913 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Katowicach przewieziony do KL Auschwitz, 27.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 23376, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-610. Otrzymał wolność 27.01.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 752.

WORYTKO TOMASZ,

Wieżień KL Auschwitz.

Urodzony 29.12.1886 r. w Tłuczaniu gmina Brzeźnica, pow. wadowicki, syn Adalberta i Marii z d. Putek, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **4.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 27833/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 14:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlina wodna serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 779.

WOSKOWICZ JAN,**Więzień KL Auschwitz nr E-2190.**

Urodzony 1.03.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Tomasza i Katarzyny z d. Larysz, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2190. Zginął **30.05.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9511/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:30, określenie przyczyny zgonu to: „Magendarmkatarrh” (katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 825; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 511.

WOŹNIAK JAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony w 1922 r. w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął w sierpniu **1942 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

WOŹNIAK JAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 16.05.1924 r. w Wadowicach, syn Ferdynanda i Franciszki z d. Ścieżka, zamieszkały w Wadowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **10.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10449/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:25, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1153; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1445

WOŹNICA LEOKADIA,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzona 7.12.1943 r. w Oświęcimiu, zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **10.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36985/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh” (katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 965.

WÓJCIK FRANCISZEK,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 23.05.1883 r. w Oświęcimiu, syn Jana i Zofii z d. Urbańczyk, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22456/1942 – potwierdzonego

przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:11, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1454.

WÓJCIK GENOWEFA po mężu MICHALSKA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 1.06.1926 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, mieszkanka Brzeszcz. Podczas okupacji, gdy Niemcy utworzyli KL Auschwitz, zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom tego obozu – w przemysłny sposób dostarczała żywność więźniom zatrudnianym na terenach Brzeszcz-Nazielenic. Za te poczynania aresztowana jako „podejrzana o kontakt z więźniami” i uwięziona w KL Auschwitz – więziona w bloku 11. Po kilkunastodniowym śledztwie odzyskała wolność – zwolniona z obozu.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 387.

WÓJCIK HELENA z d. MIZIOŁOWSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54677.

Urodzona w 1879 r. w Bielanach k/Warszawy, córka Karola i Marii z d. Strzyżewska, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i w transporcie zbiorowym z więzienia w Mysłowicach przesłana do KL Auschwitz, 13.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54677. zginęła **19.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32297/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrrh bei Herzschwäche” (katar/nieżył jelit przy niewydolności serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 725.

WÓJCIK JAN,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 14.12.1906 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Karola i Teresy z d. Szatan, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Bieńkówce gmina Budzów, pow. suski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **23.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5614/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:50, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1114.

WÓJCIK JÓZEF,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 17.04.1910 r. w Długoszynie pow. chrzanowski, syn Ignacego i Katarzyny, zamieszkały w Długoszynie, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **10.12.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: otwarta gruźlica.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 177.

WÓJCIK JULIUSZ,
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 9.06.1908 r. w Oświęcimiu, syn Jana i Marceliny z d. Goslar, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Warszawie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29923/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:45, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1152; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 1365.

WÓJCIK RUDOLF,
Więzień KL Auschwitz 7597.

Urodzony 23.11.1892 r. w Wadowicach, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Wadowicach. Oficer rezerwy WP. W latach okupacji hitlerowskiej był organizatorem i nauczycielem tajnego nauczania w zakresie szkoły powszechnej. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w KL Auschwitz, 18.12.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 7597. Zginął **18.11.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 66; M. Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 756; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 230 wykazu).

WÓJCIKIEWICZ LEON,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzony ?. Zamieszkały w Oświęcimiu, syn Leona i Marii. Aresztowany (mając 16 lat) wraz z matką oraz bratem Teodorem i uwięziony w KL Auschwitz. Zginął w maju **1944 r.** – rozstrzelany na dziedzińcu bloku 11. Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 42; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

WÓJCIKIEWICZ MARIA,
Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona ? Zamieszkała w Oświęcimiu. Aresztowana wraz z synami Teodorem i Leonem i uwięziona w KL Auschwitz, gdzie zginęła w maju **1944 r.** – rozstrzelana na dziedzińcu bloku 11. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 42; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

WÓJCIKIEWICZ TEODOR,
Więzień KL Auschwitz nr E-295.

Urodzony 9.12.1923 r. w Oświęcimiu, syn Leona i Marii, zamieszkały w Oświęcimiu. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 23.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-295. Zginął w egzekucji zbiorowej w Kocierzu Moszczanickim **14.08.1944 r.** Po egzekucji jego zwłoki zostały przewiezione do spalenia w krematorium KL Auschwitz.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738; Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r. s. 42.

WRONA FRANCISZKA po mężu MIKOŁAJCZYK,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45690, KL Ravensbrück, KL Oranienburg, KL Sachsenhausen.

Urodzona 1.08.1922 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w 1942 r. w Görlitz za ucieczkę z robót przymusowych w Niemczech. Przetrzytywana była w więzieniu w Görlitz, a także w więzieniu we Wrocławiu. Następnie została przywieziona do KL Auschwitz, 31.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45690. Następnie, przenoszona do KL Ravensbrück, do KL Sachsenhausen. Została wyzwolona w maju 1945 r. przez Armię Czerwoną w czasie marszu ewakuacyjnego więźniarek tego ostatniego obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 557; Ankieta z dn. 22.01.1966 r. wypełniona osobiście przez F. Wronę (sygn. Mat./5481, nr inw. 149313).

WRÓBEL BRONISŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 45297.

Urodzona 1.12.1925 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowana w marcu 1942 r. w Boguminie (Czechosłowacja) za przewożenie sfalszowanych kartek na żywność. Przetrzytywana była w więzieniu w Cieszynie, a następnie przywieziona do KL Auschwitz, 21.05.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 45297. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 556; Ankieta z dn. 22.09.1968 r. wypełniona osobiście przez B. Wróbel (sygn. Mat./6795, nr inw. 154527).

WRÓBEL STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.04.1914 r. w Radwanicach pow. chrzanowski, syn Kaspra i Katarzyny z d. Pająk, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **2.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12601/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:35, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 587.

WRÓBEL TEODOR,

Więzień KL Auschwitz nr 21044, nr E-278.

Urodzony 14.06.1910 r. w Inwałdzie gmina Andrychów pow. wadowicki. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 20.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21044, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-278. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 738;

WRÓBLEWSKI CZESŁAW,

Zginął na Kresach Wschodnich.

Urodzony 20.09.1918 r. w Oświęcimiu. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i wywieziony na Kresy Wschodnie, zginął **2.02.1944 r.** Brak innych informacji o tej osobie.

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

WRÓBLEWSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 11604.

Urodzony 5.09.1916 r. w Kętach pow. oświęcimski, syn Ludwika i Katarzyny z d. Woźniak, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w pierw więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 11604. Zginął **6.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1045/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:10, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 93; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1043.

WYDRA ANTONI,

Więzień w KL Auschwitz nr 26853.

Urodzony 1.01.1893 r. w Żywcu, syn Wojciecha i Marii z d. Michalski, zamieszkały w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 13.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26853. Zginął **17.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 22236/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (niewydolność serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 158, 657; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1234.

WYROBA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 33320.

Urodzona 9.03.1913 r. w Graboszycach gmina Zator pow. oświęcimski k/Zatora, córka Jakuba i Franciszki z d. Cila, zamieszkała w Graboszycach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 1.02.1943 r. zarejestrowana w ewidencji obozowej jako więźniarka nr 33320. Zginęła **1.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12109/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:15, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (flegmona).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 530; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 99.

WYROBIEC JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 22717, nr E-526.

Urodzony 13.05.1910 r. w Babicach pow. oświęcimski. Aresztowany i z posterunku policji w Chrzanowie przewieziony do KL Auschwitz, 15.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 22717, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-526. Wypisany z obozu 26.06.1942 r. – prawdopodobnie do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 748.

WYRWIAK ANTONI,

Więzień KL Auschwitz nr 20970.

Urodzony 4.02.1905 r. w Wadowicach, syn Franciszka i Marii z d. Banaś, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Zabierzowie pow. krakowski. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 18.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20970. Zginął **17.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4439/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:40, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1429.

WYRWIAK KAZIMIERZ,

Więzień KL Auschwitz nr 20122, nr E-161.

Urodzony 14.02.1919 r. w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20122, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-161. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 733.

WYSOCKI ALEKSANDER,**Więzień KL Auschwitz nr 187946, KL Flossenbürg.**

Urodzony 12.12.1910 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 17.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 187946. Następnie, 14.09.1944 r. przeniesiony do KL Flossenbürg. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 468.

ZACZYŃSKA KATARZYNA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 70164, KL Flossenbürg.**

Urodzona 6.03.1920 r. w Chrzanowie. Aresztowana za sabotaż na robotach przymusowych w Niemczech. Przetrzymywana była w więzieniach w Zgorzelcu i Wrocławiu, a następnie, w grudniu 1943 r. została przywieziona do KL Auschwitz, 6.12.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 70164. W lipcu 1944 r. wywieziono ją do obozu Helmbrecht - KL Flossenbürg i tam zarejestrowana jako więźniarka nr 61790. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniach i obozach w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność 7.05.1945 r. – wyzwolona przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 606; Ankieta z dn. 31.10.1959 r. wypełniona osobiście przez K. Zaczyńską (sygn. Mat./2232, nr inw. 44856).

ZADORECKA WANDA z d. STUPNICKA,**Więźniarka KL Auschwitz nr 54322.**

Urodzona 15.06.1891 r. w Tarnawie Dolnej gmina Zembrzyce, pow. suski, córka Marcela i Marii z d. Rościszewski, zamieszkała w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 9.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54322. Zginęła **6.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33687/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:10, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 574; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 683.

ZAJAS STANISŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 21792, nr E-371.**

Urodzony 8.03.1924 r. w Starych Stawach – dzielnica Oświęcimia. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 16.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 21792, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-371. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 742.

ZAJĄC JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 20123, nr E-161.

Urodzony 16.05.1920 r. w Wadowicach. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 21.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20123, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-161. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 733.

ZAJĄC JAN,

Więzień KL Auschwitz nr 9187, KL Buchenwald.

Urodzony 24.06.1892 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 10.01.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 9187. Następnie, 26.01.1945 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków jakie panowały w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 76.

ZAJĄC JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 84489.

Urodzony 3.12.1921 r. w Wadowicach, syn Franciszka i Antoniny z d. Malata, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej we Wrocławiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 18.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 84489. Zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10119/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:20, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 235; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1103.

ZAJĄC JULIA z d. MUCHARSKA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 54323.

Urodzona 20.05.1893 r. w Siedlcach pow. nowosądecki, córka Jana i Magdaleny z d. Bochenek, zamieszkała w Trzebinii. Aresztowana i w transporcie zbiorowym zrejencji katowickiej przewieziona do KL Auschwitz, 9.08.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 54323. Zginęła **9.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33935/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 929.

ZAJĄC MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 61393.

Urodzona ? w Młoszowej gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 8.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 61393. Zginęła **21.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 590.

ZAJĄC MIECZYSLAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-988.

Urodzony 28.10.1919 r. w Jaroszowicach gmina Wadowice, syn Franciszka i Katarzyny z d. Krencioch, zamieszkały w Jaroszowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 9.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-988. Zginął **24.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1605/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:15, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Phlegmone” (katar/nieżyt jelit przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 770; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 105.

ZAJĄC STANISŁAW,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony 4.05.1898 r., kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Osieku Górnym pow. oświęcimski. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. 23.04.1940 r. i przesłany do KL Mauthausen, gdzie zginął **1.01.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 766; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 234 wykazu).

ZAJĄC STEFAN,

Wiezień KL Dachau, KL Mauthausen-Gusen.

Urodzony ?, nauczyciel w Publicznej Szkole Powszechnej w Piotrowicach pow. wadowicki. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i przesłany do KL Dachau, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął w październiku 1940 r.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 766; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 235 wykazu).

ZALUSKI STANISŁAW,

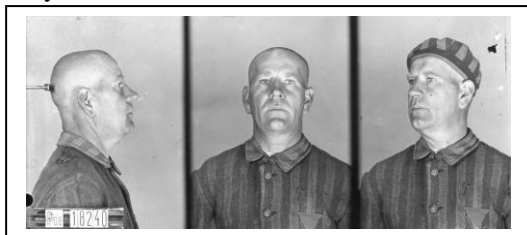
Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 7.05.1920 r. w miejscowości Płaza pow. chrzanowski, syn Stanisława i Anny, zamieszkały w Płaza, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **20.10.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: silny katar żołądka.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 173.

ZALUSKI TEOFIL,

Więzień KL Auschwitz nr 18240.

Urodzony 15.05.1899 r. w Barwałdzie Średnim gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, syn Wojciecha i Anny z d. Cezar, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie-Podgórze. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 18.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18240. Zginął **16.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2825/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 111; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1319.

ZAMOJSKA JADWIGA,

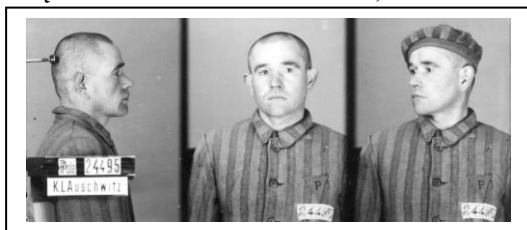
Więźniarka KL Auschwitz nr E-1158.

Urodzona 19.08.1927 r. w Oświęcimiu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka „wychowawcza” nr E-1158. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1091; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje.

ZAREMBA ANDRZEJ,

Więzień KL Auschwitz nr 24495, nr E-808.

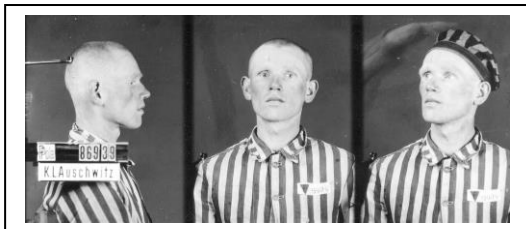

Urodzony 15.11.1900 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany i z osterunku policji w Osieku przesłany do KL Auschwitz, 14.12.1941 r. zarejestrowany w

obozowej ewidencji jako więzień nr 24495, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-808. Odzyskał wolność, zwolniony z obozu 10.07.1942 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 761.

**ZAREMBA LUDWIK,
Więzień KL Auschwitz nr 86939.**

Urodzony w 1918 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, syn Ludwika i Anny z d. Zielinski, zamieszkały w Bulowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 14.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 86939. Zginął **10.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 6601/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:40, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 251; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 601.

**ZARĘBA JÓZEF,
Więzień KL Auschwitz nr 160682, KL Natzweiler.**

Urodzony 4.03.1909 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.11.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako nr 160682. Następnie, 3.05.1944 r. przeniesiony do KL Natzweiler. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 421.

**ZARYCHTA STEFAN (lub ZORYCHTA),
Więzień KL Auschwitz nr E-1304.**

Urodzony 8.11.1918 r. w Psarach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1304. Zginął **13.04.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 785.

**ZAWADA FRANCISZEK,
Więzień KL Auschwitz nr 145793, KL Ravensbrück.**

Urodzony 25.09.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 4.09.1943 r. zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 145793. Następnie, 24.08.1944 r. przeniesiony do KL Ravensbrück. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 387.

ZAWADA MARIA,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzona 16.10.1888 r. w Chrzanowie, córka Józefa i Marii z d. Kowalski, zamieszkała w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz. Zginęła **22.10.1943 r.** w egzekucji zbiorowej. Według wystawionego aktu zgonu nr 30938/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:07, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 914.

ZAWADZKI FRANCISZEK,**Zginął w egzekucji publicznej.**

Urodzony 24.03.1908 r. w Jawiszowicach gmina Brzeszcze pow. oświęcimski i tam zamieszkały, chłop małorolny. W okresie okupacji hitlerowskiej, od 1943 r. zaangażował się w działalność ruchu oporu - walczył z okupantem. Aresztowany przez gestapo, stracony **19.09.1944 r.** przez powieszenia w egzekucji publicznej w Pietwałdzie – razem z czterema innymi bohaterami.

Bibliografia: Archiwum dr med. Józefa Mazurka; (Z SUPLEMENTU).

ZAWIŁA ANNA,**Więźniarka KL Auschwitz.**

Urodzona 21.12.1920 r. w Zawadce gmina Wadowice, córka Władysława i Zofii z d. Bodzek, zamieszkała w Choczni gmina Wadowice. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23499/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 16:54, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 687; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 985.

ZAWIŁA MARIAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 7.07.1922 r. w Zawadce gmina Wadowice, syn Władysława i Zofii z d. Bodzek, zamieszkały w Choczni gmina Wadowice. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23486/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:42, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 687; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 972.

ZAWIŁA TADEUSZ,**Więzień KL Auschwitz nr 27073.**

Urodzony 1.01.1908 r. w Wadowicach, syn Mikołaja i Marii z d. Jamiec, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Nowym Targu – Dunajec. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 23.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 27073. Zginął **10.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10456/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 1452.

ZAWIŁA WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 14.01.1917 r. w Makowie Podhalańskim pow. nowotarski, syn Andrzeja i Marianny z d. Smolarek, zamieszkały w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **28.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11907/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:35, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1405.

ZĄBEK JÓZEF,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 20.12.1899 r. w Chełmku pow. chrzanowski, syn Jana i Rozalii, zamieszkały w Bobrku pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **10.08.1942 r.**, określona przyczyna zgonu: gruźlica płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 167.

ZDEBIK MARIAN,

Więzień KL Auschwitz nr 68338. KL Buchenwald nr 11419.

Urodzony 9.02.1919 r. w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 19.10.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 68338. Następnie, przeniesiony do KL Buchenwald i tam zarejestrowany jako więzień nr 11419. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 217.

ZDROWAK ANNA z d. TRZEPLA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 29.07.1903 w Niepołomicach, zamieszkała w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej, od utworzenia przez Niemców obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, zaangażowała się wraz z mężem Janem i córkami Zofią oraz Emilią, by nieść pomoc więźniom tego obozu. W maju 1943 r. gestapo nie mogąc ująć poszukiwanej córki Zofii, aresztowało matkę – Annę i osadzono ją w KL Auschwitz, a po miesiącu zwolniono z obozu. Ponownie została aresztowana 3.12.1944 r. wraz z mężem oraz córkami – uwięziono ich w KL

Auschwitz, gdzie byli przetrzymywani w bloku 11 i wielokrotnie poddawani uciążliwemu śledztwu.

Od 18.01.1945 r. brali udział w marszu ewakuacyjnym więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. Annie i córkom udało się ucieczka z owego transportu – w okolicach Rybnika, natomiast męża wywieziono koleją z Wodzisławia Śl. do KL Mauthausen i tam zginął.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 228-229, 374.

ZDROWAK EMILIA, Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 25.10.1930 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, zamieszkała w Brzeszczach. W okresie okupacji hitlerowskiej, od utworzenia przez Niemców obozu KL Auschwitz, wraz z rodzicami zaangażowała się w niesienie pomocy więźniom. Dostarczała więźniom żywności, lekarstwa, odzież, pośredniczyła w korespondencji więźniów z rodzinami i odwrotnie. Komanda robocze podchodziły do pracy w okolicy ich miejsce zamieszkiwania – Budy, więc umożliwiało to zbliżenie się do więźniów na niewielkie odległości. Czasem, przekupieni ss-mani zezwalali na podanie więźniom ciepłego posiłku. Za tę pomoc więźniom jak i podejrzenie ich domu za punkt kontaktowy partyzantów, cała rodzina została aresztowana 3.12.1944 r. i wszystkich uwięziono w KL Auschwitz. Byli przetrzymywani w bloku 11 i wielokrotnie poddawani uciążliwemu śledztwu. Stamtąd, 18.01.1945 r. zostali włączeni do marszu ewakuacyjnego więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. Emilii wraz z matką Anną i siostrą Zofią udało się ucieczka z transportu w okolicach Rybnika, natomiast ojca wywieziono w transporcie zbiorowym w Wodzisławia Śl. do KL Mauthausen i tam zginął.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebockiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 228-229, 374.

ZDROWAK JAN, Więzień KL Auschwitz, KL Mauthausen.

Urodzony 21.01.1896 r. w Starej Wsi gmina Wilamowice pow. bielski, zamieszkały w Brzeszczach pow. oświęcimski. W okresie okupacji hitlerowskiej od utworzenia przez Niemców obozu KL Auschwitz, zaangażował się w niesienie pomocy więźniom. W jego domu niejednokrotnie dochodziło do krótkich spotkań więźniów z członkami ich rodzin. Za tę działalność tj. uznawanie jego domu jako punkt kontaktowy partyzantów, wraz z żoną Anną oraz córkami Zofią i Emilią został aresztowany 3.12.1944 r. Wszystkich uwięziono w KL Auschwitz. Byli przetrzymywani w bloku 11 i wielokrotnie poddawani uciążliwemu śledztwu.

Stamtąd, 18.01.1945 r. dołączono ich do marszu ewakuacyjnego więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. Żonie i córkom udało się ucieczka z transportu w okolicach Rybnika, natomiast Jan w transporcie zbiorowym wagonami towarowymi wysłany został do KL Mauthausen i tam zginął.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 719; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 228-229, 374.

ZDROWAK ZOFIA, po mężu DEŹTKOŚ, pseud. „Jadźka”, „Basia”, Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 17.06.1928 r. w Brzeszczach pow. oświęcimski, córka Jana i Anny z d. Trzepla, zamieszkała w Brzeszczach. W okresie okupacji hitlerowskiej gdy Niemcy utworzyli KL Auschwitz, wraz z rodziną zaangażowała się od 1941 r. w niesienie pomocy więźniom tego obozu. Początkowo, pomagano tym więźniom, którzy w komandach roboczych podchodzili w pobliże okolicy ich zamieszkiwania (Brzeszcze-Budy).

Istniała wówczas okazja zbliżenia się do więźniów (czasem po przekupieniu wartowników z SS) i podania im jakichś artykułów spożywczych, nawet ciepłego posiłku. Były przypadki, że w ich domu dochodziło do spotkań więźniów z członkami swojej rodziny. Zofia należała do organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK Obwodu Oświęcimskiego, i pełniła w tej organizacji funkcję łączniczki z przywódcą oddziału partyzanckiego „Sosienki”. Współpracowała także z łączniczkami przyobozowej grupy BCH – Heleną Płotnicką i Władysławą Kożusznik, z którymi (głównie nocą) często zakradała się pod obóz. W maju 1943 r. ostrzeżona o poszukiwaniu jej przez gestapo, ukryła się na jakiś czas u rodziny w Komorowicach. Zamiast niej aresztowano wówczas matkę i osadzono w KL Auschwitz. Po miesiącu, matkę zwolniono z obozu, lecz nadal wraz z Zofią, mimo niebezpieczeństwa surowej kary, nie zrezygnowały z pomocy więźniom. Zofia, otrzymawszy pracę w urzędzie gminnym, znajdującym się w pobliżu obozu, miała jeszcze większe możliwości niesienia pomocy chociażby przez przekazywanie nielegalnej korespondencji między więźniami i ich rodzinami. Pomagała w planowanych ucieczkach więźniów, przejmując ich w ustalonym miejscu i przekazując w bezpieczne miejsca ukrycia. 3.12.1944 r. została wraz z rodzicami i siostrą Emilią aresztowana i osadzono całą rodzinę w KL Auschwitz – w podziemiach bloku 11, jako więźniów policyjnych (Zofia pozostawiła ślad pobytu wykropany na ścianie celi w której przebywała: *Zofia Zdrowak lat 16*). 18.01.1945 r. podczas ewakuacji całego obozu, włączono i jej rodzinę w ten marsz ewakuacyjny „marsz śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. W okolicach Rybnika, matce oraz Zofii i jej siostrze Emilii udało się ucieczka z kolumny. Tam w okolicach ukrywały się, i dopiero po wyzwoleniu Brzeszcz w 1945 r. powróciły do swojego domu. Po wojnie ukończyła szkołę, założyła rodziną. Odznaczona m.in.: Krzyżem Partyzanckim, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Krzyżem Armii Krajowej oraz Odznaką Państwową Synów Pułku.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 718; *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. J. Dąbrowska, s. 228-229, 374; A. Cyra *Pozostał po nich ślad*, Oświęcim 2006 r. s. 27-29.

ZELEK STEFAN,**Więzień KL Auschwitz.**

Urodzony 24.08.1905 r. w Trzebieńce pow. chrzanowski, syn Wincentego i Julii z d. Ptak, zamieszkały w Chrzanowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17513/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:58, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 655; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1007.

ZEMANEK WŁADYSŁAW,**Więzień KL Auschwitz nr 18321, nr E-34.**

Urodzony 17.06.1918 r. w Kętach pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia Gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 23.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18321, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-34. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 729.

ZEMIREK KAZIMIERZ,**Więzień KL Auschwitz nr 18031.**

Urodzony 4.03.1909 r. w Libiążu pow. chrzanowski, syn Józefa i Ewy z d. Zaszkulka, zamieszkały w Trzebini pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 11.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18031. Zginął **21.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3147/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:50, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Phlegmone” (wyczerpanie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 110; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 147.

ZEMŁAK LUDWIK,**Więzień KL Auschwitz nr 100443.**

Urodzony 12.08.1923 r. w Brzezince gmina Oświęcim. Aresztowany 3.01.1943 r. za sabotaż w zakładach chemicznych w Monowicach. Przewieziony do KL Auschwitz, 5.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 100443. Następnie, 13.08.1943 r. przeniesiono go do KL Mauthausen-Gusen. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Zmarł w 1985 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 282; Ankieta z dn. 24.06.1981 r. wypełniona osobiście przez L. Zemlaka (sygn. Mat./12999, nr inw. 166415).

ZEMŁAK STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-7209.

Urodzony 3.05.1925 r. w Osieku pow. oświęcimski. Aresztowany w grudniu 1943 r. w Osieku, a następnie przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-7209. Pracował przy budowie zakładów chemicznych w Monowicach. Zwolniono go z KL Auschwitz 16.03.1944 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 995; Ankieta z dn. 3.10.1988 r. wypełniona osobiście przez St. Zemlaka (sygn. Mat./14530, nr inw. 169558).

ZERNASIAK WALENTYNA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 27.09.1943 r. w Oświęcimiu, córka Jakuba i Ireny z d. Kralewicz. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **5.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36490/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:20, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 474.

ZEZYK ROMAN,

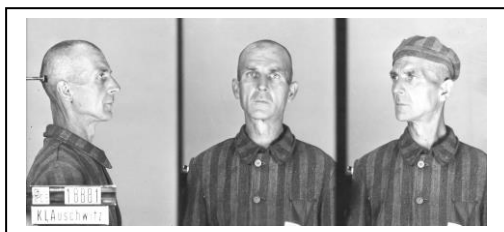
Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 1.11.1907 r. w Myślachowicach gmina Trzebinia, pow. chrzanowski, syn Piotra i Marii z d. Partoszyk, zamieszkały w Trzebini. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **25.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17503/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:05, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1154; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 997.

ZGRYZEK PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr 18881.

Urodzony 29.07.1894 r. w Frydrychowicach gmina Wieprz, pow. wadowicki, syn Lorency i Apolonii z d. Kuhn, zamieszkały w Frydrychowicach. Aresztowany i

uwięziony w KL Auschwitz, 30.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 18881. Zginął **20.10.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3079/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:05, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung bei Hautnekrose” (zapalenie nerek przy martwicy skóry).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 114; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 79.

ZIELIŃSKI ALFONS,

Więzień KL Dachau, KL Mauthausen.

Urodzony w 1920 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Gierałtowicach pow. wadowicki. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i przesłany do KL Dachau, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen. Zginął w październiku **1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 777; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 239 wykazu).

ZIELIŃSKI EUGENIUSZ,

Więzień KL Auschwitz nr 26166.

Urodzony 3.12.1911 r. w Chrzanowie, syn Władysława i Bronisławy z d. Jachta, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Radomiu. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 30.01.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26166. Zginął **18.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2967/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:40, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 150; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1459.

ZIELIŃSKI FRANCISZEK,

Więzień KL Mauthausen.

Urodzony ?, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Przeciszowie pow. wadowicki. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i przesłany do KL Mauthausen, zginął w kilka miesięcy później w **1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 778; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 240 wykazu). W zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

ZIELIŃSKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 123269, KL Mauthausen nr 112918.

Urodzony 15.02.1916 r. w Nowej Wsi gmina Kęty, pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 3.06.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 123269. Następnie, przeniesiono go do KL Mauthausen i tam oznaczony numerem obozowym 112918. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 346.

ZIELIŃSKI STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr E-8414.

Urodzony 29.02.1896 r. w Tomicach pow. wadowicki. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 18.04.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-8414. Zginął **22.06.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1031.

ZIELIŃSKI WŁADYSŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 20335, nr E-186.

Urodzony 1.12.1923 r. w Podolszu gmina Zator, pow. oświęcimski. Aresztowany i w transporcie z więzienia gestapo w Bielsku przesłany do KL Auschwitz, 1.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20335, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-186. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 734.

ZIEBA ALEKSANDRA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 38077.

Urodzona 22.02.1933 r. w Bulowicach gmina Kęty, pow. oświęcimski, córka Klemensa i Antoniny z d. Matejko, zamieszkała w Bulowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 8.03.1943 r. zarejestrowana w ewidencji obozowej jako więźniarka nr 38077. Zginęła **10.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19578/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:20, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 539; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 82.

ZIEBA JAN,

Więzień KL Auschwitz nr E-2926.

Urodzony 31.03.1918 r. w Jaworznie pow. chrzanowski, syn Józefa i Anny z d. Ratko, zamieszkały w Jaworznie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w

lipcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2926. Zginął **14.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20273/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 852; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 765.

ZIOŁKIEWICZ AUGUSTYN,

Więzień KL Auschwitz nr 20749.

Urodzony 15.02.1900 r. w Oświęcimiu, syn Jana i Marii z d. Bartel, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Katowicach. Aresztowany przez gestapo i w pierw przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie uwięziony w KL Auschwitz, 10.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20749. Zginął **11.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19441/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:55, określenie przyczyny zgonu to: „Herzasthma” (astma sercowa).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 1417.

ZIOŁKIEWICZ FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr 20750.

Urodzony 30.09.1891 r. w Babicach gmina Oświęcim, syn Jana i Marii z d. Bartel, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Krakowie. Aresztowany i w pierw więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przesłany do KL Auschwitz, 10.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 20750. Zginął **27.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1694/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:10, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 123; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 194.

ZOJBAND IDA SARA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 24.07.1920 r. w Oświęcimiu, córka Chajma i Zofii z d. Katz, zamieszkała w okresie okupacji hitlerowskiej w Sosnowcu. Aresztowana i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **17.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34615/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 19:45, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1165; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 115.

ZWIĘŃCZAK MICHALINA z d. PERNER,

Więźniarka w Oświęcimiu.

Urodzona 29.11.1911 r. w Krakowie, mieszkanka Starych Stawów – dzielnica Oświęcimia. W okresie okupacji hitlerowskiej dożywała więźniów pracujących w komandach roboczych na terenie Starych Stawów. Za tę działalność została jesienią 1943 r. aresztowana – jako podejrzana o kontakty z więźniami, więziona w więzieniu gestapo w Oświęcimiu, a po kilkunastodniowym śledztwie zwolniona.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 393.

ZYCH FRANCISZEK,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 6.08.1873 r. w Majkowicach pow. miechowski, zamieszkały w Jaworznie pow. chrzanowski, robotnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **28.02.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: uwiąd starczy.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 185.

ZYCHOWICZ ALEKSANDER,

Więzień KL Auschwitz nr 120393.

Urodzony 24.02.1921 r. w Libiążu pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony KL Auschwitz, 7.05.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 120393. Następnie, 9.08.1943 r. przeniesiony do innego obozu, którego nazwy nie udało się ustalić.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 337.

ZYCHOWICZ STANISŁAW,

Więzień KL Auschwitz nr 100438.

Urodzony 9.04.1920 r. w Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i przekazany do KL Auschwitz, 5.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 100438. Następnie, wypisany 12.09.1944 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, lecz brak jest nazwy tego obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 282.

ŻABIŃSKI DOMINIK,

Więzień KL Auschwitz nr 85927.

Urodzony 22.07.1908 r. w Głębowicach pow. wadowicki, syn Andrzeja i Bronisławy z d. Babiarczyk, zamieszkały w Głębowicach. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, 8.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 85927. Zginął **11.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7013/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „beiderseitige Lungenentzündung” (obustronne zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 248; APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 1011.

ŻABIŃSKI JAN,

Więzień KL Skrochowiec.

Urodzony 8.09.1900 r. w Głębowicach pow. wadowicki. W pierwszych dniach okupacji hitlerowskiej, aresztowany i wpierw więziony w więzieniu gestapo w Bielsku, a następnie transportem zbiorowym przesłany do KL Skrochowiec k.Opawy (CSRS), i tam zarejestrowany w obozowej ewidencji 16.10.1939 r. Zginął w tym obozie **20.10.1939 r.** Określenie przyczyny zgonu to: „Verstorben an Tuberkulose” (zmarł na gruźlicę).

Bibliografia: „Zaranie Śląskie”, zeszyt 3, lipiec-wrzesień 1964 r. s. 580.

ŻAK ALOJZY,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 25.10.1900 r. w Barwałdzie Górnym gmina Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki, syn Franciszka i Franciszki, zamieszkały Jaworznie pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **22.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30942/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:09, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 697; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 918.

ŻAK JULIAN,

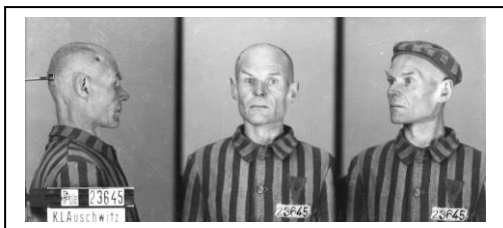
Więzień KL Auschwitz nr 150998.

Urodzony 26.08.1906 r. w Monowicach gmina Oświęcim. Aresztowany 27.11.1942 r. w Wadowicach. Przybywał w więzieniach w Wadowicach i Katowicach, skąd 17.09.1943 r. został przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany jako więzień nr 150998. 24.06.1944 r. został wywieziony do KL Buchenwald, a stamtąd 4.07.1944 r. przeniesiono go do KL Sachsenhausen. Nie powrócił po wojnie do domu – prawdopodobnie **zginął**. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 400; Ankieta z dn. 12.08.2001 r. wypełniona osobiście przez Mariana Żaka – syna Juliana (sygn. Mat./18287, nr inw. 177680).

ŻAK PIOTR,

Więzień KL Auschwitz nr 23645, nr E-654.

Urodzony 29.03.1883 r. w Ciężkowicach pow. chrzanowski. Aresztowany i uwięziony w więzieniu gestapo w Katowicach, skąd został przesłany do KL Auschwitz, 1.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień 23645, a po jakimś czasie zmieniono mu pobyt w obozie na więźnia „wychowawczego” nr E-654. Zginął **4.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 760/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenemphysem bei Arteriosklerose” (emfizema płuc przy arteriosklerozie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 754; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 760.

ŻARNOWSKI MICHAŁ,

Więzień KL Auschwitz nr 22706.

Urodzony 17.09.1918 r. w Zembrzycach pow. wadowicki, syn Zofii, zamieszkały w Zembrzycach. Aresztowany w Wiedniu (nie wiadomo jak się tam dostał) i stamtąd 15.11.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 22706. Zginął **20.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15907/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:10, określenie przyczyny zgonu to: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 918.

ŻMUDKA JÓZEF, pseud. „Husar”,

Więzień KL Gross-Rosen, KL Flossenbürg.

Urodzony 12.02.1915 r. w Łękach gmina Kęty pow. oświęcimski, mieszkaniec Łęk. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – komendant organizacji BCh na gminę Osiek, następnie Kęty. Został aresztowany w 1944 r. oskarżony o pomoc więźniom KL Auschwitz. Przekazany do KL Gross-

Rosen, a następnie przeniesiony do KL Flossenbürg. Mimo ciężkich warunków panujących w obu obozach, przeżył i odzyskał wolność 23.04.1945 r. – wyzwolony przez amerykańców.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., s. 393-394.

ŻMUDZKA IRENA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 50695.

Urodzona 13.06.1918 r. w Chrzanowie. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 30.07.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 50695. Następnie, 23.03.1944 r. wypisana (nie wiadomo dlaczego), 6.07.1944 r. przesłana do KL Ravensbrück. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 572.

ŻUKOWSKA MARIA,

Więźniarka KL Auschwitz.

Urodzona 18.11.1912 r. w Wadowicach. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, zginęła **5.12.1942 r.** Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 918; W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje..

ŻURAWIK ALEKSANDER,

Więzień w Sosnowcu.

Urodzony 28.02.1895 r. w Jeleniu dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, syn Jana i Marianny, zamieszkały w Jeleniu, górnik. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i uwięziony w więzieniu karnym Stammlager Sosnowitz – potocznie nazywanym „lager Radocha” w Sosnowcu. Zginął **31.12.1943 r.**, określona przyczyna zgonu: astma płuc.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Katowice 1983 r., s. 193.

ŻURAWNIK WŁADYSŁAWA,

Więźniarka KL Auschwitz nr 31613.

Urodzona 25.01.1926 r. w Jeleniu – dzielnica Jaworzna pow. chrzanowski, córka Wincentego i Jadwigi z d. Helbin, zamieszkała w Jeleniu. Aresztowana i uwięziona w KL Auschwitz, 27.01.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 31613, zginęła **6.3.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18026/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:10, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 527; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 26.

ŻUREK FRANCISZEK,

Więzień KL Auschwitz nr E-1154.

Urodzony 7.02.1914 r. w Przeciszowie pow. oświęcimski, syn Franciszka i Zofii z d. Sanak, zamieszkały w Przeciszowie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w lutym 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-1154. Zginął **31.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17752/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlina wodna serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 777; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1244.

ŻUREK FRANCISZEK, pseud. „Witalis”,

Więzień gestapo w Bielsku, w Mysłowicach, KL Auschwitz, KL Leitmeritz.

Urodzony 1.09.1897 r. w Polance Wielkiej pow. oświęcimski, syn Jana i Marianny z d. Noworyta. Ukończył trzy klasy gimnazjum i kilka kursów o tematyce rolniczej i spółdzielczości. Pracował w gospodarstwie rolnym w swojej rodzinnej wsi. Od młodości związany był z ruchem ludowym, był członkiem ZMW „Wici”, a później SL. W SL pełnił funkcję prezesa powiatowego – w Białej Krakowskiej.

W okresie okupacji był zaangażowany w konspiracyjny ruch ludowy. Wniósł duży wkład w rozwój SL na Ziemi Oświęcimskiej. Wykonując pracę listonosza, miał duże możliwości do roznoszenia (zaufanym Polakom) ulotek i prasy konspiracyjnej. Po utworzeniu przez Niemców obozu koncentracyjnego - KL Auschwitz, włączył się w akcję pomocy więźniom, przekazywał żywność, udzielał pomocy zbiegłym więźniom – niejednokrotnie dawał zbiegom schronienie w swoim domu, a następnie przekazywał łącznikom BCh, którzy pomagali w przedostaniu się do Generalnej Guberni. Niestety, przez zdradę, w marcu 1944 r. został aresztowany. Przewieziono go do więzienia Gestapo w Bielsku (placówka zamiejscowa Gestapo w Katowicach), a stamtąd do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie uwięziono go w KL Auschwitz, skąd 28.10.1944 r. został przeniesiony do obozu KL Leitmeritz. Zginął w **1945 r.** w jednym z obozów na terenie Niemiec.

Bibliografia: *Ludzie dobrej woli*, Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r., - opr. H. Ślisz, s. 230-231, 394.

ŻUREK LUDWIK,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 14.08.1904 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej pow. wadowicki, syn Franciszka i Marii z d. Ruca, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Skawinie. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **19.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15828/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 808.

ŻYDEK JÓZEF,

Więzień KL Auschwitz nr 10776.

Urodzony 7.08.1900 r. w Andrychowie, syn Franciszka i Anny z d. Lachendro, zamieszkały w okresie okupacji hitlerowskiej w Walicy pow. jaśłański. Aresztowany i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w ewidencji obozowej jako więzień nr 10776. Zginął **10.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4270/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „Erschießung wegen Widerstand gegen die Staatsgewalt” (rozstrzelanie za opór przeciwko władzy państwowej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 85; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1260.

ŻYTKO ZDZISŁAW,

Więzień KL Auschwitz.

Urodzony 26.09.1943 r. w Oświęcimiu, syn Genowefy. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, zginął **28.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31661/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:40, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Magendarmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie żołądkowo-jelitowym).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 125.

ŻYDZIK EDWARD,

Więzień KL Auschwitz nr E-2391.

Urodzony 1.11.1921 r. w Osieku pow. oświęcimski, syn Blousjusa i Katarzyny z d. Rosner, zamieszkały w Bielanych gmina Kęty pow. oświęcimski. Aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz, w maju 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień „wychowawczy” nr E-2391. Zginął **12.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30201/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:50, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy wycieńczeniu organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 834; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 199.

Bibliografia:

- M. Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r.
- Zbiory dokumentów Kazimierza Wójtowicza.
- Juliusz Niekrasz *Z dziejów AK na Śląsku* Instytut Wydawniczy „PAX”, Warszawa 1985.
- D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Wydawnictwo Państwowego Muzeum w Oświęcimiu-Brzezince, 1992 r.
- *Więzenia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., praca zbiorowa pod red. A. Szefera.
- *Księga pamiątkowa Szkoły Realnej, państwowego Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Żywcu* Żywiec 1959 r.
- A. Cyra *Pozostał po nich ślad*, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2006 r.
- Joanna Kubaczka *700 lat Jasienicy, kronika dziejów Kościoła Katolickiego w Jasienicy na tle niektórych wydarzeń dotyczących całej miejscowości i sąsiednich parafii do roku 2000*, Kraków 2006 r.
- *Kronika Beskidzka – rok 2004 i 2005*, lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia, którzy w latach 1939-1945 stracili życie w hitlerowskich więzieniach i obozach koncentracyjnych.
- *Zaranie Śląskie*, zeszyt 3, lipiec-wrzesień 1964 r.
- *W cieniu Śmierci* Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej, praca zbiorowa Warszawa 1970 r.
- *Ludzie dobrej woli* Księga pamięci mieszkańców ziemi oświęcimskiej niosący pomoc więźniom KL Auschwitz, pod red. H. Świebickiego, Oświęcim 2005 r.
- J. Kłistała *Harcerstwo w miastach i powiatach Bielska i Białej w latach 1925-1949*, Bielsko-Biała 2005 r.
- J. Domagała *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r.
- Sz. Kędryna, A. Szefer *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971.
- ks. E. Chart *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. „Słowo Polskie”, s.
- Opracowanie W. Łatkiewicza z KARTY GRONI nr XIX Żywiec 1997 r.

Wyjaśnienie skrótów i niektórych nazw

AK – Armia Krajowa,

APMA-B – Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau,

Arbeitsamt – Urząd Pośrednictwa Pracy,

aufzjerka (z niem. Aufseherin) – dozorczyńni więźniarek, esesmanka,

brotkamera (z niem. Brotkammer) – magazyn chleba,

Buna – Zakłady Buna-werke w Dworach i Monowicach koło Oświęcimia, należące do koncernu IG-Farbeindustrie, gdzie w nowo wybudowanej fabryce podjęto produkcję sztucznej gumy, zwanej „buną”, oraz syntetycznej benzyny. Na żądanie koncernu wybudowano na terenie przyfabryczny obóz, w którym w październiku 1942 r. osadzono więźniów KL Auschwitz zatrudnionych w zakładach Buni. W listopadzie 1943 r., w trakcie podziału KL Auschwitz na trzy obozy, został przemianowany na KL Auschwitz III-Auslager i stał się centralą dla podobozów oświęcimskich tworzonych przy zakładach przemysłowych, hutach i kopalniach.

Deutsche Ausrüstungswerke – Firma pracująca na terenie przyobozowym,

Durchfall (niem.) – biegunka,

Erziehungshäftling – więzień wychowawczy,

Geheime Staatspolizei (Gestapo) – Tajna Policja Państwowa,

gestapo – tajna policja polityczna w hitlerowskich Niemczech,

gestapowiec – funkcjonariusz gestapo,

Gandarmeriposten – żandarmeria,

Grenzschutz – służba ochrony granicy,

Hauptwirtschaftslager/Traupenwirtschaftslager (TWL),

Hilspolizai – pomocnicy żandarmerii. HWL (Hauptwirtschaftslager) – pomieszczenie tuż za ogrodzeniem – dość długi budynek z wieżyczką,

Hitlerjugend (HJ) – niemiecka organizacja młodzieżowa NSDAP w latach 1926 – 1945, wychowująca młodzież niemiecką w duchu hitlerowskiego faszyzmu,

Kiesgrube – żwirownia,

KL – Konzentrationslager - obóz koncentracyjny,

kreca – świerzb,

Leichenhalle – sala trupów,

Martyrologium – cierpienie, męczeństwo,

oberka (z niem. Oberaufseherin) – główna dozorczyńni obozu kobiecego, esesmanka,

Pancerfaust (z niem. Panzerfaust) – typ ręcznej broni przeciwpancernej,

por. – porucznik,

pow. – powiat,

ppor. – podporucznik,

pplk – podpułkownik,

RP – Rzeczpospolita Polska,

s. – strona,

schreibstube (z niem. Schreibstube) – dział ewidencji więźniów,

Schutzhaft – areszt ochronny z pobudek politycznych,

Sipo – Policja Bezpieczeństwa,

Sonderkommando – specjalna drużyna Żydów – zmuszona przez esesmanów do pracy przy usuwaniu ciał z komór gazowych i przy ich spalaniu,

SS – Schutzstaffeln (sztafety ochronne NSDAP),

Stabsgebäude – budynek sztabowy.

Stapo – Staatspolizei – policja państwowa.

szelkuchnia (z niem. Schälküche) – pomieszczenie przy kuchni, gdzie obierano ziemniaki.
szupok – potoczne określenie policjanta niemieckiego z Schutz-Polizei – Policji Bezpieczeństwa. (w skrócie Schu-po).

t. – tom.

Theatergebäude – budynek teatru,

TOnO – Towarzystwo Opieki nad Oświęcimem

Volksbundowiec – członek największej organizacji mniejszości niemieckiej, działającej w latach międzywojennych w województwie śląskim, która po 1933 r. przyjęła ideologię narodowosocjalistyczną i stała się narzędziem hitlerowskiej polityki na Górnym Śląsku,

Volksdeutsch – w okresie okupacji hitlerowskiej, osoba dobrowolnie wpisana na listę pochodzenia niemieckiego, mająca znaczne przywileje w stosunku do ludności polskiej i ciesząca się zaufaniem władz okupacyjnych,

Volkslista – niemiecka lista narodowościowa, masowo narzucana mieszkańcom Górnego Śląska, włączonego do Rzeszy,

Waschraum (niem.) – umywalnia,

Weberei (niem.) – tkalnia,

ZBoWiD – Związek Bojowników o Wolność i Demokrację,

z d. – z domu,

Zementkommando – komando z podobozu w Goleszowie – więźniowie zatrudnieni przy produkcji cementu,

Zimmermannkommando – komando cieśli,

ZWZ – Związek Walki Zbrojnej,

Stanisław Legierski

Niestety zmarł, ... zaś w mojej pamięci pozostał uścisk Jego ręki i serdeczna deklaracja - „w razie problemów, chętnie pomogę w wydaniu książki, proszę przyjść do mnie” Tak niewielka ilość słów, o tak wielkiej wartości!

Jerzy Klistała